

ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
INSTITUT DE GÉOGRAPHIE „JOVAN CVIJIC”

MONOGRAPHIES

№ 36

MIROSLAV MILOJEVIC

LE COMPLEXE AGRAIRE DANS LA
COMMUNE D'OBRENOVAC

Rédacteur
Dr. JOVAN ILIC

Conseil de rédaction
Dr. ĆEDOMIR MILIC
Dr. MILOŠ ZEREMSKI
Dr. MILOVAN RADOVANOVIĆ
Mr. MARINA TODOROVIC
Mr. RADMILO JOVANOVIĆ

BELGRADE
1989.

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ „ЈОВАН ЦВИЈИЋ”

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

КЊИГА 36

МИРОСЛАВ МИЛОЈЕВИЋ

АГРОКОМПЛЕКС У ОПШТИНИ
ОБРЕНОВАЦ

Уредник
Др ЈОВАН ИЛИЋ

Уређивачки одбор
Др ЧЕДОМИР МИЛИЋ
Др МИЛОШ ЗЕРЕМСКИ
Др МИЛОВАН РАДОВАНОВИЋ
Мр МАРИНА ТОДОРОВИЋ
Мр РАДМИЛО ЈОВАНОВИЋ

Примљено на 3/88. седници Уређивачког одбора Института
1. јуна 1988. године

БЕОГРАД
1989

Рецензенти
Др ВЛАДИМИР БУРИЋ
Др МИРОСЛАВ ПОПОВИЋ

Технички уредник
Мр МАРИНА ТОДОРОВИЋ

Техничка обрада картографских прилога

МИРЕЛА БУТИРИЋ

САДРЖАЈ

Предговор	7
Увод	9
Природне основе аграрног простора	10
Економскогеографске основе аграрног простора	15
Социјалносопственичке одлике	15
Аграрногеографске карактеристике искоришћавања земљишта	28
Начин обраде земље	32
Техничка опремљеност пољопривреде	34
Пласман машинских услуга РО „Драган Марковић“	37
Кооперација у обради земље	42
Потрошња вештачких ђубрива	44
Биљна производња	49
Искоришћавање ораница и башта за производњу ратарских култура	49
Правици искоришћавања ораница по катастарским општинама	51
а) Жита	52
б) Индустијско биље	67
в) Повртарско биље	72
г) Сточно-кормно биље	79
д) Петогодишњи просек пожетих површина и приноса	80
Искоришћавање пољопривредног земљишта за производњу сталних култура	81
Размештај сталних култура по к. о.	81
Структура искоришћавања површина под сталним културама	82
Воћњаци по секторима власништва	83
Структура воћних стабала	84
Просечни и укупни приноси воћа	88
Потрошња воћа на поседима газдинства	88
Размештај винограда по катастарским општинама	93
Структура винограда према подлози	94
Просечни и укупни приноси грожђа	95

Аграрногеографске карактеристике размештаја и структуре стално зелених површина — — — — —	95
Размештај и структура зелених површина — — — — —	95
Производња сена — — — — —	97
Искоришћавање шумског земљишта — — — — —	98
Правци искоришћавања земљишта по основним организацијама коопераната — — — — —	100
Правци искоришћавања земљишта на поседу РО „Драган Марковић” — — — — —	102
Правци искоришћавања земљишта на поседима различитих газдинстава — — — — —	102
Аграрногеографске карактеристике сточарства — — — — —	105
Говедарство — — — — —	106
Снабдевања индивидуалних газдинстава са приплодом и товном говеди — — — — —	113
Производња крављег млека, приплодних и товних говеди на поседу РО „Драган Марковић” — — — — —	114
Производња крављег млека на приватном сектору — — — — —	117
Откуп млека по основним организацијама коопераната — — — — —	120
Тов говеда за тржиште — — — — —	120
Фарма за тов јунади „Орашац” — — — — —	121
Биланс властитих говеда БИМ „Славија” — — — — —	122
Промет говеда — — — — —	122
Свињарство — — — — —	123
Тов свиња у кооперацији — — — — —	126
Свињарство на поседу РО „Драган Марковић” — — — — —	127
Биланс властитих свиња БИМ „Славија” — — — — —	128
Овчарство — — — — —	128
Живинарство — — — — —	133
Пчеларство — — — — —	139
Остале особености пољопривреде — — — — —	141
Носиоци агрокомплекса — — — — —	141
Степен и ниво робне пољопривредне производње — — — — —	145
Пољопривреда на поседима различитих газдинстава — — — — —	147
Висина катастарског прихода — — — — —	151
Општине према приходу од њива — — — — —	153
Општине према приходу од сталних култура — — — — —	154
Општине према приходу од стално зелених површина — — — — —	154
Општине према приходу од шумског земљишта — — — — —	155
Валоризација земљишног фонда на један хектар њива — — — — —	156
Уређење аграрног простора — — — — —	156
Просторни размештај земљишних категорија на примеру к. о. Бргулице — — — — —	160
Место и значај агрокомплекса у склопу обреновачке привреде — — — — —	164
Литература и изводи — — — — —	165
Résumé — — — — —	171

ПРЕДГОВОР

У току протеклих средњорочних планова географских истраживања Географски институт „Јован Цвијић” САНУ је заузео став да изврши комплексна географска проучавања територије СР Србије ван САП. Његови сарадници пројектима у току протекла четири средњорочна периода: „Удолина Велике и Јужне Мораве”, „Западна Србија” и „Шумадија” проучили су највећи део Србије.

Јула 1986. године Институт је почео да врши истраживања на потпројекту „Географске промене Србије у току социјалистичке епохе”. Студија ће имати четири дела:

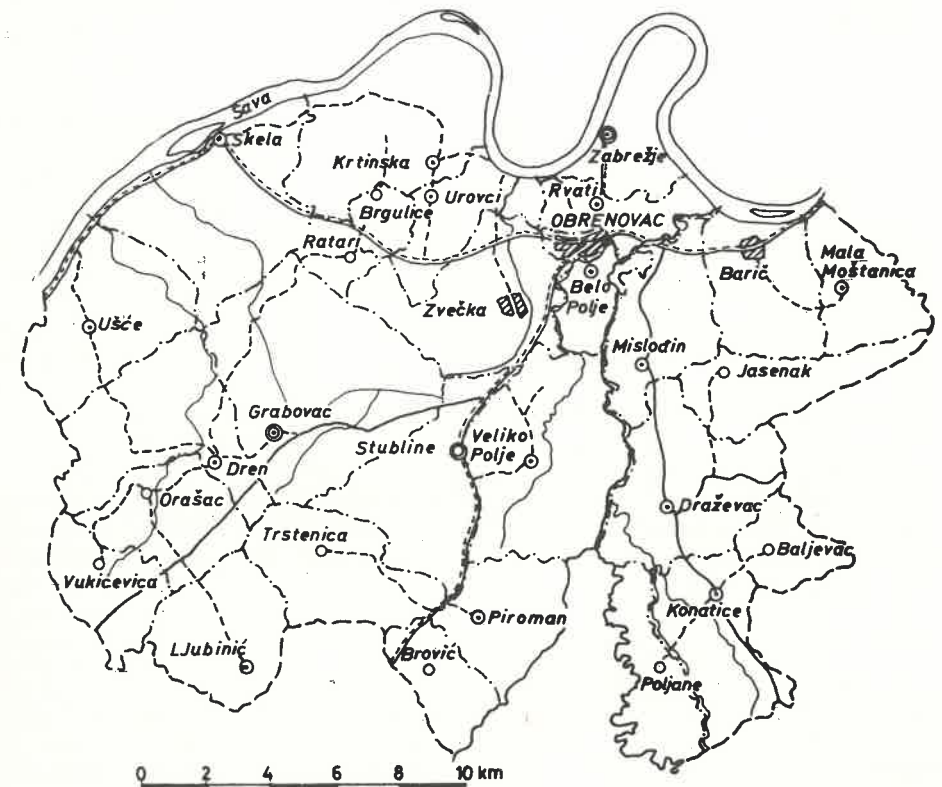
- 1) Стање географских појава и процеса пре социјалистичке епохе.
- 2) Географске појаве и процеси настали у току социјалистичке епохе.
- 3) Правци развоја географских појава и процеса.
- 4) Мере за убрзавање позитивних токова развоја.

У другом, централном и најобимнијем делу студије изучиће се све оне промене које су настале у доба социјалистичке епохе. Те ће се промене пратити на изменама пејзажа, његовим ерозивним процесима, шумском покривачу, привредним површинама, кући, њеном типу и изгледу, унутрашњој опремљености, уласку савремене технике у сеоске домове и променама које та техника врши на начин живота, рада, културе и мишљења савремених становника села и градова (1). У оквиру овог дела потпројекта урађена је студија из аграрне географије „Агрокомплекс у обреновачкој општини”.

Још пре доношења текућег институтског средњорочног плана истраживања (1986—1991. год.) почео сам да вршим аграрно-географска проучавања на подручју општине Обреновац. Између 1981. и 1984. год. проучавао сам пољопривреду на поседима већег броја газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља. У 1985. и 1986. год. испитивао сам ООК РО „Драган Марковић” и ООК „Задруга” у Јбубинићу.

УВОД

Обреновац је комуна у СР Србији око доњег тока Колубаре, југо-западно од Београда. Смештен је између комуна: Умка, Барајево, УБ, Лазаревац и Владимирци. Дужина општинске територије износи око 22,5 km, док ширина 27,5 km. На овом простору налази се 29 катастарских општина (Баљевац, Барич, Бело Поље, Вукићевица, Грабовац, Дражевац, Дрен, Забрежје, Звечка, Јасенак, Конатице, Кртинска, Љубинић, Мала Моштаница, Мислобин, Обреновац, Рвати, Орашац, Бровић, Пироман, Пољане, Бргулице, Ратари, Скела, Трстеница, Уровци и Ушће). Једна к. о., у просеку има 14,1 km² и 2159 становника (2, 14).

Ск. 1. — Карта општине Обреновац

Комуна има 410 km². По укупној површини заузима треће место у београдском региону (после Земунa и Палилуле). У њој се налази 14% пољопривредног земљишта и живи 4% становништва подручја града Београда (2, 14, 150).

ПРИРОДНЕ ОСНОВЕ АГРАРНОГ ПРОСТОРА

Доњоколубарска долина, у којој се налази подручје општине Обреновац, пружа повољне услове „за све гране пољопривреде: ратарство, воћарство, сточарство, са извесним изузетком виноградарства, које је ограничено на неколико мањих локалитета” (3, 5). Још у XVIII веку заравни источно и западно од Колубаре, састављене од језерских седимената и разубене воденим токовима, користиле су се за сетву ратарских култура. Средња годишња температура ваздуха креће се око 11,6°. Просечне месечне температуре за време вегетационог периода износе од 6,2 до 22,7° (4, 3). Највише средње петодневне температуре су у јулу и августу (од 19,2° до 23,5°); најниже у марту и априлу (од 3,8° до 14,8°). Разлика између највиших и најнижих средњих петодневних температура за време вегетационог периода је 5,4° до 8,7°. Први дан (средњи датум) са средњом дневном температуром од 5,0° је 6. III; последњи 28. XI. Број дана са средњом дневном температуром од 5,0° креће се око 267. Температурна сума за период када је средња дневна температура 5,0° износи 4169 и омогућава гајење жита, индустријског, повртарског и крмног биља (5, 92).

Таб. 1. — Кретање средњих петодневних температура за време вегетационог периода (6,30):

Месеци пентаде	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1	3,8	9,6	15,0	19,0	22,0	22,0	19,3	14,4
2	5,2	10,6	16,2	19,1	22,9	21,7	19,1	13,9
3	5,0	11,4	15,3	21,3	21,2	22,2	17,1	12,1
4	6,4	11,8	17,5	20,1	23,5	20,3	17,8	11,8
4	6,4	11,8	17,5	20,1	23,5	20,3	17,8	11,8
5	8,7	13,3	17,6	20,9	23,3	21,6	16,7	11,4
6	8,4	14,8	18,6	21,4	23,3	20,1	15,5	10,9
7	—	—	—	—	—	—	—	—

Температуре изнад 10,0° просечно трају преко 200 (211) дана и то између 5. априла и 2. новембра. Температуре више од 15,0° траје 151 дан. Просечан број дана у години са минималном температуром < 0,0° је релативно велики; износи 75. Средњи датум првог (јесењег) мрза је 11. XI; последњег (пролећног) 3. V (4, 34). Појединих година крајем а-

рила јављају се температуре и минус 5,8°; такав је случај био између 14. и 15. априла 1986. године у Кртинској и многим другим обреновачким катастарским општинама. Исте године род ораха је био уништен, кајсија преподовљен, а озбиљних штета је било на брескви. Општински план сетве шећерне репе био је остварен. Међутим, због мрза знатне површине морале су бити пресејане, што је пољопривредницима нанело велике штете. Само на поседу ООУР „Сава” РО „Драган Марковић” измрзла је изникла шећерна репа на 330 ha. Пресејавање је обављено 23. и 24. априла 1986. године.

У обрнутој сразмери са средњим петодневним температурама је облачност; најмања је у јулу и августу, када су средње петодневне температуре највише, а највећа је у децембру и јануару. Њена колебљивост у вегетационом периоду доста је изражена. У првој половини вегетационог периода доминира (9, 5).

Петодневне висине падавина за време вегетационог периода износе од 5,3 до 27,1 mm. Највеће средње петодневне висине падавина су у шестој пентади јуна 27,1 mm; најмање у другој пентади октобра 5,3 mm. Индекси суше су већи у мају 37 него у априлу 29 и јуну 30; на то утиче висина падавина и температура ваздуха (8, 190). У вегетационом периоду највећи број кишних дана са падавинама $\geq 0,1$ mm имају април 12,6 и мај 15,0; најмањи март 12,3, јул 9,4 и октобар 96 (8, 201).

Апсолутна влажност ваздуха је пропорционална температурама. Најсувљи ваздух је лети, са максимумом у августу, када је релативна влажност 15,7%; највлажнији је у зимским месецима са максимумом у децембру 83% (9, 5). Преко 83% дана са падавинама опада на кишу (172 дана). Број дана са снегом је релативно мали; износи око 25. Први дан (средњи датум) са снегом је 30. XI; последњи 8. III. Најдуже трајање непрекидног снежног покривача забележено је 70 дана (6, 45).

Број дана са градом највећи је у мају (0,5) и јуну (1,0). До 1974. год. он је причињавао велике штете пољопривредним културама, нарочито у к. о. Љубинић, Трстеница, Ушће и Пириоман (10, 19). Године 1970. град „је у неколико наврата тукао парцеле са лозом (на поседу РО „Драган Марковић” и свео... приносе прожба на минимум” (82). Међутим, отада су обреновачке к. о. укључене у систем противградне заштите.

До 1979. год. општина Обреновац је била укључена у Прву регионалну самоуправну интересну заједницу противградне заштите са седиштем у Крупњу. Године 1979. припојена је београдској самоуправној заједници. Систем противградне заштите састоји се од 14 противградних станица — у Забрежју, Кртинској, Ушћу, Скели, Великом Пољу, Дрену, Љубинићу, Трстеници, Дражевцу, Мислобину и Коналици по 1 и Грабовцу 2. Преко 35% станица је првог реда, остале су другог реда. Активна противградна заштита траје 6 месеци — од 15. априла до 15. октобра. Само у 1984. год. дејствовало је 9 противградних станица; укупно је испалено 14 ракета „Сако — 3” и 9 ракета „ТГ — 10”.

И поред тога што је општина Обреновац укључена у систем противградне заштите оштећења усева од градова нису реткост. Разлог — неблагоприятно дејствовање противградних станица. Године 1985. град је падао у четири наврата — 22. маја, 8. јуна, 7. и 26. августа. Исте годи-

не град је само на посеуду ООУР „Сава” РО „Драган Марковић” ПК „Београд” оштетио пшеницу на 106 ha, кукуруз — 622 ha, шећерну репу — 182 ha, соју — 266 ha и воће — 157 ha (100, 9).

Једну трећину свих ветрова чини југоисточни ветар. На другом месту се налазе „ветрови из северног квадранта (16, 10). Најређе дувају ветрови са истока и североистока (9, 8). Кошва „је најчешћи ветар... То је слаповит, често врло јак па и олујни ветар... Најчешће дува по два-три дана непрекидно и то просечном брзином од 2 до 40 km на сат” (11, 128).

Земљишни покривач доста је хетероген; на то утичу разноврсни педогенетски чиниоци (3, 49). Последњи су утицали да се „образује неколико сасвим различитих типова земљишта” (15, 13). Поред Колубаре „је неизграђено младо земљиште са влажнијом вегетацијом. Побрђе међутим представљено је осиромашеном гајњачом која је уједно и најраспрострањенији тип земљишта” (12, 109); она спада „у тежа” земљишта. Воду брзо упија и кратко је задржава... На њој се подједнако могу гајити стрна жита и кукуруз, винова лоза, разне врсте воћака (62, 213). Око реке налазе се мање површине под делувијом (12, 109). Јужно од Обреновца срећу се следећи типови земљишта: 1. чернозем, 2. деградирани чернозем; 3. гајњача са неколико својих варијетитета, 4. смоница, 5. рецентна црница, 6. алувијум, 7. делувијум и 8. скелетно земљиште (15, 13).

Још пре увођења комуналног система предузимане су мере да се околина Обреновца ослободи „исувишне воде”; после другог светског рата „извршено је исушивање фосилних мртваја Саве у простораној алувијалној равни западно од Обреновца. Ово исушивање почело је прекопавањем Посавског канала 1946. год., а завршено је 1952. од стране Забрешке економије. Тиме су знатне површине које су некада биле под пашњацима или трском приведене култури” (12, 109). Канал „од Бреске, преко Кулинца ка Скели је изграђен 1956, а реконструисан 1963. године” (3, 312).

На III конгресу Народне омладине Југославије омладинска делегација Србије примила је као радну обавезу да обави канализацију терена између Обреновца и Скеле. Циљ је био двојак. Прво, да се плодан терен од око 4000 ha заштити од плавења. Други, да се изградњом канализације уништи „једно расадиште маларије у Посавини” (92, 4). Пред 800 омладинаца, који су почели радове 25. маја 1946., на Титов роџдан, „стајао је велики задатак. Требало је прокопати многобројне канале у укупној дужини од 50 километара. Прво је требало довршити ободни канал... који опасује подводно земљиште... Оно што је посавска задруга била започела” (93, 3).

На изградњи главног канала, кичме одводне мреже на простору Скела - Обреновац, укупно је радило 3000 омладинаца из Србије у деветнаест бригада (93, 3).

До 1976. год. био је изграђен мелиорациони систем од 178 километара канала и шест црпних станица. Међутим, и поред тога још увек није била спроведена потпуна заштита пољопривредног земљишта од штетног дејства воде (94, 19). Године 1970. око „1000 хектара најплодније земље остало је незасејано. На преко 670 хектара воде су уништиле

усеве. Неке парцеле су досејаване неколико пута. Посматрано по културама, најлошије је прошла пшеница која је уништена на 255 хектара. Ништа боље није било ни са сунцокретом, јер је вода однела усева са 120 хектара. И 100 хектара луцерке је уништено од подземних вода” (82). У другој половини марта 1981. год. преко парцела РО „Драган Марковић” могло се прећи једино чамцем. Воде Колубаре и Тамнаве биле су „прогутале” око 670 ha усева, 42 ha воћњака и 1024 ha ораница припремљених за сетву. Истог пролећа Обреновац је сав био „окожуен водом... подсећао на острво” (86). Годину дана касније, 1982., услед избијања подземних вода на подручју општине било је неупотребљиво више од 15.500 ha (14, 13). Као колектори и резервоари подземних вода „служе терцијарни седименти. То су претежно шљунковити, песковити и песковите глине горње и доње плиоценске старости испод којих се налазе тријаски кречњаци (7, 171).

Таб. 2. — Просечна вредност штета на усевима од штетног дејства вода у к. о. Брулици, Скела, Ратари Звечка, Кртинска и Уровци*

Култура	Површина у ha	Вредност штете у 000 дин.
Пшеница	1322	30.346
Кукуруз зрно	1147	34.202
Кукуруз силажа	147	5.840
Шећерна репа	95	5.369
Сунцокрет	54	1.830
Соја	69	2.443
Стара луцерка	112	3.054
Нова луцерка	40	651
Остало крмно биље	363	6.022

Ниво „подземне воде креће се најчешће око 350 cm”, избија „у удубљењима... образујући баре и мочваре”. Почетком јесени у Дражевцу лежи на дубини од 726 cm (98, 89).

Године 1976. извршни савет СО Обреновац званично је констатовао да су дотадашња улагања у хидромелиорациони систем недовољна и да се њиме не може обезбедити одговарајућа одбрана од вода (94, 19). Исте године у области водопривреде он је предвидео да се у догледно време изгради неколико крупнијих објеката који ће заштити пољопривредно земљиште од штетног дејства воде. Реконструисаће се и изгради-

* Према подацима РО „Драган Марковић”—Обреновац.

ти заштитни систем Барич - Мислобин као и линија Колубара - Скела. Поред тога осигураће се обала Саве на Забрежју, градиће се систем одводњавања... чиме ће се заштити од воде 2000 хектара плодног земљишта" (95, 19).

Под неплодним земљиштем је 6040 ха (14,73% од укупног земљишта); такав је случај био у 1984. год. у 79,13% к.о. овај проценат износи до 5,00% (Мала Моштаница, Баљевац, Бргулице, Бровић, Велико Поље, Вукићевица, Грабовац, Дражевац, Дрен, Звечка, Кртинска, Јасенак, Конатице, Љубинић, Мислобин, Орашац, Пироман, Пољане, Ратари, Стублине, Трстеница, Уровци и Ушће); више од 5,01% — 20,69% к.о. (Барич, Бело Поље, Забрежје, Обреновац, Рвати и Скела).

Између марта и октобра средња месечна температура земљишта на дубини 2 см се креће од 7,8 до 22,2°. У првој декади марта његова просечна температура износи 4,4°, другој — 8,6° и трећој 10,2°. Максимална температура забележена је 29. VI (25,6°); минимална 29. и 31. јануара (—0,6°). Године 1981. средња месечна температура земљишта на дубини 2 см била је 12,4°, 5 см — 12,5°, 10 см — 12,3° и 50 см — 12,2° (17, 57—130).

ЕКОНОМСКОГЕОГРАФСKE ОСНОВЕ АГРАРНОГ ПРОСТОРА

СОЦИЈАЛНОСОПСТВЕНИЧКЕ ОДЛИКЕ ПОСЕДОВАЊА ЗЕМЉЕ И СТРУКТУРА ПОЉОПРИВРЕДНОГ СТАНОВНИШТВА

Пре увођења комуналног система у Обреновцу и насељима која су му административно припадала налазио се већи број задруга и пољопривредних добара. Године 1949. на подручју посавског среза постојало је 8435 газдинстава (0,7% од укупног броја у Србији). Од тога је 99,06% отпадало на привални сектор; остатак од 0,94% на задружни и државни. До 2 ха имало је 1575 индивидуалних газдинстава, од 2 до 5 ха — 2997, од 5 до 8 ха — 1269, од 8 до 10 ха — 402, од 10 до 15 ха — 482 и преко 15 ха — 331. Око 40 пољопривредних домаћинстава на приватном сектору било је без властите земље. Преко 93% (93,7%) земљишног фонда припадало је индивидуалним газдинствима; остатак од 6,3% налази се у поседу државног (3,7%) и задружног сектора (2,6). Индивидуална газдинства са поседом до 2 ха била су власници 1838 ха, од 2 до 5 ха — 10.334 ха, од 5 до 8 ха — 7963 ха, од 8 до 10 ха — 3627 ха, од 10 до 15 ха — 5861 преко 15 ха — 6929 ха и непољопривредна домаћинства — 557 ха. Једно индивидуално газдинство, у просеку, имало је 4,44 ха, задружно 37,03 ха и државно 29,0 ха (18, 2—21).

У петој години после увођења комуналног система, 1960., 15,1% од укупног броја индивидуалних газдинстава имало је посед до 1,01 ха. Од 1,01 до 3,00 ха имало је њих 2443 (31,9%), од 3,01 до 5,00 ха — 1963 (25,7%), од 5,01 до 8,00 ха — 1388 (18,1%), од 8,01 до 10,00 ха — 402 (5,3%) и више од 10,01 ха — 303 (3,9%).

Према занимању чланова индивидуална газдинства овако су била распоређена: пољопривредна — 5281, мешовита — 1744, непољопривредна — 351 и без активних чланова — 245; укупној радној снази: без радне снаге — 245, са 1 радником — 1344, са 2 радника — 3077, са 3 радника — 1702, са 4 радника — 280, са 5 радника — 280, са 6 радника — 81, са 7 радника — 31, са 8 радника — 6, са 9 радника — 1; броју стално запослених ван газдинстава: без стално запослених ван газдинстава — 5526, са стално запосленим ван газдинстава — 2095; закупу земљишта:

дају и узимају земљу у закуп — 33, дају земљу у закуп — 656 (до 25% — 636, од 26 до 50% — 12, од 51 до 75% — 3, од 77 до 100% — 5), узимају земљу у закуп — 740, без властитих површина — 12. Око 46,1% од укупног земљишта на приватном сектору користила су газдинства са поседом до 5,00 ха, од 5,01 до 10,00 ха — 41,8% и више од 10,01 ха — 12,1% (21).

Таб. 3. — Газдинства према узимању и давању радне снаге у петој години после увођења комуналног система (22)

Катарстарска општина	Газдинства према узимању и давању радне снаге			
	Самодовољна	Дефицитна	Узимају и дају радну снагу	Суфицитна
Скеда	123	85	19	202
Стублине (I и II)	140	118	38	180
Трстеница	101	55	9	94
Уровци	91	42	14	132
Ушће	178	26	9	106
Велико Поље	118	62	9	121
Вукићевица	83	28	3	56
Забрежје	82	14	10	164
Звечка	169	55	41	241
Обреновац	26	16	22	74
Орашац	123	34	5	66
Пироман	95	19	15	97
Пољане	34	63	19	42
Ратари	33	48	7	35
Рвати	24	28	15	45
Грабовац	351	103	21	210
Баљевац	103	15	5	15
Барич	52	91	99	106
Бело Поље	39	25	66	89
Бргулице	31	18	3	39
Бровић	84	42	13	68
Дражевац	198	87	35	129
Дрен	158	69	10	122
Јасеник	92	29	5	70
Конатице	115	75	15	125
Кртинска	107	13	3	66
Мала Моштаница	18	93	100	42
Мислобин	55	100	17	108

Око 11,5% од укупног пољопривредног становништва на приватном сектору у 1960. год. живело је на поседима до 1,00 ха, од 1,01 до 2,00 ха — 13,2%, од 2,01 до 3,00 ха — 13,8%, од 3,01 до 4,00 ха 14,3%, од 4,01 до 5,00 ха — 12,0%, од 5,01 до 8,00 ха — 21,4%, од 8,01 до 10,00 ха — 7,3%, од 10,01 до 15,00 ха — 6,1% и преко 15,01 ха — 0,4% (21).

Таб. 4. — Користићење површина на приватном сектору по социјално-имовинским категоријама у 1960. год. (29)

Величина поседа	Укупна површина у ха	Пољопривредна површина у ха	Обрадива површина у ха
До 0,09 ха	2	—	—
0,10 — 0,50 ха	158	115	113
0,51 — 1,00 ха	439	363	355
1,01 — 2,00 ха	1899	1627	1592
2,01 — 3,00 ха	3086	2681	2611
3,01 — 4,00 ха	3942	3436	3332
4,01 — 5,00 ха	3892	3430	3322
5,01 — 8,00 ха	8560	7502	7208
8,01 — 10,00 ха	3628	3157	3005
10,01 — 15,00 ха	3324	2775	2613
15,01 — 20,00 ха	82	71	70
20,01 и више	106	98	28
Укупно	29118	25255	24249

Једно домаћинство у 1964. год., у просеку, имало је 3,14 ха. У том погледу Обреновац се налазио на четвртом месту у београдском региону — после Барајева (3,82), Крњаче (4,72) и Сопота (3,52). Међутим, по укупном броју парцела Обреновац је заузимао прво место (77.242) — испред Барајева (48.409), Вождовца (50.215), Врачара (5537), Гроцке (66.131), Звездаре (12.077), Земуна (23.553), Крњаче (30.799), Новог Београда (7439), Палилуле (21.033), Савског Венца (5932), Сопота (59.667), Старог Града (3025), Сурчина (38.582), и Чукарице (54.383). Просечан број парцела по 1 ха износио је 1,96. То је за 0,5 парцела више од просека за срез Београд (23).

Између 1960. и 1971. год. осетно је измењена структура домаћинства према величини земљишног поседа. То је период интензивног уситњавања земљишних поседа. У истом периоду број домаћинстава са поседом до 0,10 ха увећан је за 22,8% — од 15,1% у 1960. год. на 37,9% у 1971. Последње године структура домаћинства према величини по-

до 5,00 ha — 24,9%, од 5,01 до 8,00 ha — 16,2%, од 8,01 до 10,00 ha — седа била је следећа: домаћинства са поседом до 3,00 ha — 53,3%, 3,01 4,1% и преко 10,01 ha — 1,5%. У то време просечна величина парцела на приватном сектору износила је 0,26 ha; друштвеном — 0,64 ha (25, 1).

Таб. 5. — Домаћинства према величини земљишног поседа у 1971. год. (24)

Величина земљишног поседа	Укупан број домаћинстава
Без земље	4618
До 0,10 ha	1938
0,11 — 0,50 ha	896
0,51 — 1,00 ha	719
1,01 — 2,00 ha	1350
2,01 — 3,00 ha	1428
3,01 — 4,00 ha	1111
4,01 — 5,00 ha	956
5,01 — 6,00 ha	648
6,01 — 8,00 ha	696
8,01 — 10,00 ha	340
10,00 — 15,00 ha	126
15,01 и више	2

Преко 6% (6,9%) од укупног пољопривредног становништва у 1971. год. било је без или са поседом до 0,10 ha. Од 0,11 до 1,00 ha имало је 7,1% пољопривредног становништва, од 1,01 до 3,00 ha — 25,0% од 3,01 до 5,00 ha — 28,0%, од 5,01 до 10,00 ha — 30,0% и више од 10,01 ha — 3,01%. У 79,3% к.о. број пољопривредних становника без и са поседом до 0,10 ha био је мањи од 100 (Барић, Бело Поље, Бргулице, Бровић, Велико Поље, Вукићевица, Дражевац, Дрен, Звечка, Јасенак, Конатице, Љубинић, Мала Моштаница, Мислобин, Орашац, Пироман, Пољане, Ратари, Рвати, Скела, Трстеница, Уровци и Ушће). Апсолутно највећи број пољопривредних становника без и са поседом до 0,10 ha имала је к.о. Стублине (224), Обреновац (379) и Кртинска (268); најмањи к.о. Јасенак (2), Мала Моштаница (1), Трстеница (3), Пољане (4) и Ратари (26, 282—283).

Последњих двадесетак година знатан број газдинстава продавао је земљу за изградњу рекреативних зграда. До 1960. год. изграђена су 173 рекреативна стана, од 1961. до 1970. год. — 194 и после 1971. год. — 1350. Највећи број рекреативних зграда подигнут је у к.о. Мислобин (362); најмањи у к.о. Кртинска (3). У осталим к.о. њихов број износи

Таб. 6. — Куповина и продаја земље на подручју општине Обреновац у четвртој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Укупно	Број газдинстава					Површина у ha				
		Нису куповала	Која су само продавала	Куповала и продавала	Само куповала	Укупна власити	Продаја	Купована	Продаја	Купована	
До 0,09 ha	57	56	1	—	—	6	1	—	—	—	
0,10 — 0,50 ha	527	494	14	—	19	354	9	6	9	6	
0,51 — 1,00 ha	568	536	18	2	17	587	11	7	11	7	
1,01 — 2,00 ha	1237	1115	57	12	53	2106	45	33	45	33	
2,01 — 3,00 ha	1206	1108	44	13	41	3157	36	27	36	27	
3,01 — 4,00 ha	1110	1022	28	11	49	3906	26	47	26	47	
4,01 — 5,00 ha	853	778	18	7	50	3914	23	39	23	39	
5,01 — 8,00 ha	1358	1185	64	16	93	8324	62	102	62	102	
8,01 — 10,00 ha	402	357	13	7	25	3581	16	30	16	30	
10,01 — 15,00 ha	296	282	11	1	2	3259	6	2	6	2	
15,01 — 20,00 ha	5	5	—	—	—	81	—	—	—	—	
20,01 и више	2	—	2	—	—	106	4	—	—	—	
УКУПНО	7621	6933	770	69	349	29381	239	239	239	239	

од 9 до 122 (Баљевац 120, Барич 112, Бело Поље 27, Бргулице 9, Бровић 21, Велико Поље 19, Вукићевица 13, Грабовац 93, Дражевац 122, Дрен 23, Забрежје 12, Звечка 46, Јасенак 110, Конатице 97, Љубинић 17, Мала Моштаница 120, Обреновац 55, Орашац 26, Пироман 20, Пољане 14, Ратари 51, Скела 92, Трстеница 38, Уровци 40 и Ушће 20 (27).

Таб. 7. — Пољопривредно становништво према величини
поседа по к. о. у 1971. год. (26, 282—283)

Катастарска општина	Пољопривредно становништво према величини поседа у %					
	без и до 0,10 ha	— 0,11 1,00	— 1,01 3,00	— 3,01 5,00	— 5,01 10,00	више од 10,01 ha
Баљевац	9,9	8,6	16,7	24,7	36,1	4,0
Барич	5,8	9,2	31,5	36,7	16,8	—
Бело Поље	3,7	8,5	22,4	32,7	32,7	—
Бргулице	3,1	5,5	28,1	37,2	23,3	2,8
Бровић	1,2	8,1	33,1	27,1	25,3	5,2
Велико Поље	2,4	4,1	20,2	23,8	41,0	8,5
Вукићевица	0,7	1,5	13,6	26,9	51,9	5,4
Грабовац	3,5	8,0	24,7	28,3	32,3	3,2
Дражевац	2,1	6,6	21,7	35,2	32,6	1,8
Забрежје	22,4	10,5	18,9	24,7	23,5	—
Звечка	7,0	9,1	38,5	31,2	14,2	—
Јасенак	0,4	4,6	21,1	29,1	40,6	4,2
Конатице	1,5	6,2	27,9	34,9	28,5	1,0
Кртинска	28,6	5,0	20,9	27,6	16,7	1,2
Љубинић	3,4	4,3	18,1	25,0	41,9	7,3
Мала Мошт.	0,2	4,1	36,0	34,2	24,2	1,3
Мислобин	3,9	4,5	25,1	33,0	32,7	0,8
Дрен	4,0	12,3	28,2	23,5	28,5	3,6
Обреновац	72,7	6,7	11,3	5,8	3,5	—
Орашац	1,3	5,1	21,7	23,6	39,4	8,9
Пироман	9,8	3,8	26,7	30,6	27,1	2,0
Пољане	0,8	4,3	24,2	29,1	39,2	2,4
Ратари	1,1	3,0	27,4	36,7	31,8	—
Рвати	14,1	4,3	41,7	19,6	20,3	—
Скела	4,9	7,1	30,1	30,6	25,5	1,8
Стублине	13,2	13,8	27,4	20,9	21,8	2,9
Трстеница	0,4	1,5	16,7	27,9	47,9	5,6
Уровци	7,5	11,9	29,2	29,7	21,7	—
Ушће	1,7	6,4	25,2	27,7	36,6	2,4

Таб. 8. — Домаћинства према величини поседа по насељеним
местима у 1971. год. (25)

Насељено Место	Домаћинства према величини поседа у %							Непо- знато
	до 0,10	— 0,11 1,00	— 1,01 3,00	— 3,01 5,00	— 5,01 8,00	— 8,01 10,00	Преко 10,01 ha	
Баљевац	10,2	13,9	18,2	26,3	23,4	2,2	2,9	2,9
Барич	34,0	19,4	25,6	13,6	4,2	0,5	0,0	2,7
Бело Поље	29,0	30,9	18,3	12,9	5,8	0,9	0,4	1,8
Бргулице	5,2	11,2	31,9	27,6	10,3	6,0	5,2	2,6
Бровић	3,7	12,5	38,6	20,7	13,7	8,3	2,1	0,4
Дражевац	2,7	10,6	28,8	33,6	19,0	2,9	2,0	0,4
Дрен	5,0	15,2	27,2	21,7	18,1	9,0	3,1	0,7
Грабовац	5,4	12,5	32,4	27,7	19,1	1,6	0,7	0,6
Јасенак	1,1	12,9	19,7	31,5	23,6	8,4	1,1	1,7
Конатице	0,3	11,0	36,5	31,3	16,1	1,3	0,6	2,9
Кртинска	5,2	13,7	25,3	25,7	10,9	9,2	5,6	4,4
Љубинић	5,2	6,6	24,2	30,8	30,3	1,4	0,5	1,0
Обреновац	21,6	16,3	11,0	1,9	0,9	0,0	0,0	8,3
Орашац	2,5	8,1	25,8	24,6	26,3	6,8	5,1	0,8
Пироман	13,2	11,8	27,9	23,9	15,1	3,7	1,1	3,3
Пољане	0,6	6,3	34,0	27,7	19,5	10,7	1,2	0,0
Ратари	0,6	9,0	35,2	31,1	14,8	6,6	0,0	0,8
Рвати	46,1	12,7	23,0	7,3	4,8	0,0	0,0	6,1
Скела	4,9	15,3	34,4	24,8	14,4	3,8	0,9	1,5
Стублине	16,9	19,1	29,4	18,9	10,7	2,5	1,3	1,2
Уровци	21,0	24,3	26,4	16,2	7,8	2,1	0,0	2,2
Велико П.	3,2	8,8	28,1	24,0	22,2	7,6	4,7	1,4
Забрежје	42,9	22,5	16,7	7,8	4,5	0,6	0,2	4,8
Звечка	34,1	18,9	27,1	12,4	4,5	0,3	0,0	2,7
Мала Мошт.	1,9	12,9	41,7	28,0	11,4	2,2	0,4	1,5
Мислобин	14,6	10,8	32,0	22,7	14,9	1,7	0,3	3,0
Трстеница	1,2	4,4	24,3	29,5	29,9	7,1	2,8	0,8
Ушће	0,6	11,0	30,7	28,7	19,3	7,2	1,4	1,1
Вукићевица	2,3	2,8	19,1	29,2	30,3	12,4	3,9	0,0

Крајем 1978. год. 75,27% од укупног земљишног фонда налазило се у поседу приватног сектора — 24,457 ha ораница и башта, 1154 ha воћњака, 63 ha винограда, 870 ha ливада, 845 ha пашњака, 82 ha трстике и бара, 2411 ha шумског и 936 ha неплодног земљишта; остатак од 24,8% био је својина друштвеног сектора — 5404 ha ораница и башта,

239 ha воћњака, 69 ha винограда, 289 ha ливада, 247 ha пашњака, 175 ha трстика и бара, 743 ha шумског и 3011 ha неплодног земљишта. Две године касније, 1980., структура земљишног фонда на приватном сектору изгледала је овако (у ha); оранице и баште — 24,367, воћњаци — 1157, виногради — 62, ливде — 861, пашњаци — 866, трстици и баре — 82, шумско земљиште — 2423 и неплодно — 951; друштвеном сектору: оранице и баште — 5455, воћњаци — 240, виногради — 67, ливаде — 293, пашњаци — 248, трстици и баре — 175, шумско земљиште 744 и неплодно — 3004. Према томе, 81,4% обрадивих површина налазило се у поседу газдинстава индивидуалних произвођача; необрадивих — 74,6% (28, 82).

Таб. 9. — Земљишни фондови домаћинстава по к. о. крајем марта 1981. год. (30, 181—182)

Катастарска општина	Укупан број домаћинстава	Коришћена површина у хектарима	
		укупна	обрадива
Баљевац	164	496	411
Барич	1501	827	577
Бело Поље	431	264	190
Бргулице	99	290	235
Бровић	263	742	601
Дражевац	476	1612	1149
Дрен	421	1402	1144
Грабовац	801	2689	2186
Јасенак	215	638	480
Конатице	349	1161	881
Кртинска	353	663	560
Љубинић	262	1254	1025
Мала Моштаница	361	679	502
Мислобин	540	1006	678
Обреновац	5374	729	470
Орашац	246	1040	935
Пироман	331	1110	816
Пољане	149	661	509
Ратари	150	496	357
Рвати	381	227	186
Скела	572	1349	1093
Стублине	804	1560	1317
Трстеница	262	1209	905
Уровци	491	664	464
Ушће	370	1383	1189
Велико Поље	395	1468	1084
Вукићевица	184	863	718
Забрежје	925	656	399
Звечка	1499	1209	936

У трећој декади марта 1981. год. 8662 домаћинстава имало је пољопривредно газдинство. Од тога су без земље била 54 домаћинстава, са поседом до 1,00 ha — 2250, од 1,01 до 3,00 ha — 2828, од 3,01 до 5,00 ha — 1950, од 5,01 до 8,00 ha — 1182, од 8,01 до 10,00 ha — 360 и преко 10,01 ha — 38. Без пољопривредника било је 37% домаћинстава, са 1 пољопривредником — 34%, са 2 пољопривредника — 20,9%, са 3 пољопривредника — 6,2% са 4 и више пољопривредника — 1,9%. Око 2847 домаћинстава су пословно сарађивала са земљорадничком задругом и ООУР-ом. До 0,10 ha имало је 6 домаћинстава која су пословно сарађивала са земљорадничком задругом и ООУР-ом, од 0,11 до 0,50 ha — 43, од 0,51 до 1,00 ha — 101, од 1,01 до 2,11 ha — 355, од 2,01 до 3,00 ha — 456, од 3,01 до 4,00 ha — 488, од 4,01 до 5,00 ha — 473, од 5,01 до 6,00 ha — 324, од 6,01 до 8,00 ha — 353, од 8,01 до 10,00 ha — 170, од 10,01 до 15,00 ha — 52, од 15,01 до 20,00 ha — 2, преко 20,01 ha и без земље — 8 (31, 194—196).

Таб. 10. — Домаћинства која имају пољопривредно газдинство према укупној коришћеној површини земљишта у 1981. год. (31)

Укупна коришћена површина земљишта	Укупно домаћинстава	Коришћено земљиште у ha		
		обрадиво		просек по газдинству
		укупно	свега	
Без земље	54	—	—	—
До 0,10 ha	260	23	18	0,07
0,11 — 0,50 ha	1077	319	234	0,22
0,51 — 1,00 ha	913	725	562	0,62
1,01 — 2,00 ha	1510	2372	1879	1,24
2,01 — 3,00 ha	1318	2478	2843	2,16
3,01 — 4,00 ha	1083	3934	3216	2,97
4,01 — 5,00 ha	867	4059	3307	3,81
5,01 — 6,00 ha	577	3264	2657	4,60
6,01 — 8,00 ha	605	4290	3495	5,78
8,01 — 10,00 ha	270	2482	2047	7,58
10,00 — 15,00 ha	90	1036	769	8,54
15,01 — 20,00 ha	5	91	72	14,30
преко 20,01 ha	33	1644	840	25,47
Укупно	8662	27716	21938	2,53

На 1 домаћинство које има пољопривредно газдинство у 1981. год. просечно је долазило 2,53 ha обрадивог земљишта. Просек по домаћинству са поседом до 0,10 ha износио је 0,10 ha, од 0,11 до 0,50 ha — 0,28 ha, од 0,51 до 1,00 ha — 0,65 ha, од 1,01 до 2,00 ha — 1,27 ha, од 2,01 до 3,00 ha — 2,22 ha, од 3,01 до 4,00 ha — 3,05 ha, од 4,01 до 5,00 ha — 3,78 ha, од 5,01 до 6,00 ha — 4,54 ha, од 6,01 до 8,00 ha — 7,70 ha, од 8,01 до 10,00 ha — 7,40 ha, од 10,01 до 15,00 ha — 8,10 ha, од 15,01 до 20,00 ha — 3,09 ha, преко 20,01 ha — 7,28 ha (31).

Сл. 1. — Обреновац — административни центар општине

Крајем 1984. год. преко 26% од укупног земљишног фонда налазило се у поседу друштвеног сектора; остатак од 74% било је власништво индивидуалних газдинстава. Највише земљишта у поседу друштвеног сектора имају к. о. Велико Поље (22,1%), Бело Поље (39,1%), Звечка (22,8%), Забрежје (49,6%), Дрен (29,0%), Скела (44,1%), Ушће (34,8%), Уровци (31,8%), Мала Моштаница (25,0%), Кртинска (66,2%), Пироман (21,6%), Рвати (37,6%), и Обреновац (61,3%); приватног сектора: Барич (81,7%), Дражевац (92,8%), Вукићевица (92,1%), Бровић (87,0%), Бргулице (96,2%), Бањевац (97,7%), Конатице (85,4%), Јасенак (87,3%), Пољане (80,6%), Орашац (82,2%), Трстеница (85,1%), Стублине (81,2%), Љубинић (85,9%), Ратари (81,2%) и Мислобин (85,0%).

На подручју општине Обреновац живи 1% од укупног становништва Србије. По укупном броју становника Обреновац се налази на деветом месту у београдском региону. Већи број становника од њега имају општине Вождовац, Врачар, Звездара, Лазаревац, Нови Београд, Палилула, Раковица и Чукарица. У општинском административном центру сконцентрисано је 26,86% од укупног становништва. До 1000 становника

има 31,03% к. о. (Бргулице, Бањевац, Бровић, Јасенак, Орашац, Пољане, Ратари, Трстеница и Вукићевица); од 1000 до 2000 становника — 44,83% к. о. (Бело Поље, Конатице, Кртинска, Љубинић, Мала Моштаница, Пироман, Рвати, Ушће, Велико Поље, Дражевац, Мислобин, Скела и Уровци); од 2000 до 3000 становника — 6,9% к. о. (Дрен и Уровци); више од 3000 становника — 17,24% к. о. (Барич, Грабовац, Обреновац, Забрежје и Звечка) (32, 104).

Између 1948. и 1981. год. укупан број становника на подручју општине Обреновац увећан је за 52,62% — од 41,024 становника у 1948. год. на 62.612 у 1981. год. По годинама он је износио: 1948. — 41.024, 1953. год. — 44.484, 1961. год. — 48.228, 1971. год. — 53.370 и 1981. год. — 62.612. Највећи индекс пораста становништва забележен је између 1971. и 1981. год. (117,33); најмањи у периоду од 1953. — 1961. год. (108,41). Од 1961. до 1971. год. индекс пораста становништва износио је 110,64. У том погледу између 1971. и 1981. год. општина Обреновац се налазила на седмом месту у београдском региону (после Гроцке, Земунa, Новог Београда, Палилуле, Раковице и Чукарице). Међутим, по стопи раста становништва она заузима осмо место (испед Барајева, Вождовца, Врачара, Звездаре, Лазареваца, Младерновца, Сопота и Старог Града). Највећи просечан годишњи пораст становништва има к. о. Обреновац — 368,0 (1971—1981. год.). Следе к. о. Барич (210,2), Звечка (156,6), Забрежје (111,8), Бело Поље (63,0), Мислобин (43,9), Стублине (29,0), Уровци (17,8), Орашац (16,6), Мала Моштаница (12,6), Пироман (10,9), Рвати (10,0), Вукићевица (9,0), Грабовац (8,4), Ратари (7,0), Скела (5,9), Дрен (5,6), и Пољане (5,4). У осталим к. о. просечан годишњи пораст становништва износи од 3,3 до 5,2 (Велико Поље 5,2, Ушће 2,2, Бањевац 1,4, Бровић 0,3, Љубинић — 0,8, Конатице — 1,7, Бргулице — 2,5, Трстеница — 3,0, Дражевац — 3,2, Кртинска — 3,2 и Јасенак — 3,3).

Индекс прираштаја становништва између 1948. и 1981. год. по к. о. износио је од 73,5 до 396,50 (Бањевац 91,67, Барич 320, Бело Поље 396,50, Бргулице 73,48, Бровић 96,38, Дражевац 87,82, Дрен 92,48, Грабовац 91,45, Јасенак 84,00, Конатице 73,25, Кртинска 135,56, Љубинић 84,75, Мала Моштаница 106,68, Мислобин 152,07, Обреновац 359,65, Орашац 79,88, Пироман 107,57, Пољане 95,54, Ратари 89,30, Рвати 253,81, Скела 95,36, Стублине 141,91, Трстеница 80,53, Уровци 124,37, Ушће 91,91, Велико Поље 104,08, Вукићевица 88,98, Забрежје 160,01, и Звечка 214,72).

Просечна стопа раста становништва у периоду 1971—1981. год. износила је 1,67 (у к. о. Бањевац 0,10, Барич 5,45, Бело Поље 5,76, Бргулице — 0,83, Бровић 0,77, Дражевац 0,61, Дрен 0,30, Грабовац 0,49, Јасенак — 0,62, Конатице — 0,30, Кртинска — 0,20, Љубинић — 0,80, Мала Моштаница 1,14, Мислобин 2,74, Рвати 0,68, Обреновац 2,58, Орашац — 0,62, Пироман 0,87, Пољане — 0,94, Ратари 1,32, Скела 0,10, Стублине 1,14, Трстеница — 0,20, Уровци 1,05, Ушће — 0,20, Велико Поље 0,30, Вукићевица — 0,10, Забрежје 0,49 и Звечка 3,50) (25, таб. 3).

Од 30 до 59 година има 41,95% од укупног броја становника (Бањевац 26,71%, Барич 31,73%, Бело Поље 31,38%, Велико Поље 41,47%, Вукићевица 42,23%, Грабовац 41,47%, Дражевац 42,06%, Дрен 37,46%, Забрежје 41,87%, Звечка 39,69%, Јасенак 42,75%, Конатице 32,87%, Кртинска 40,27%, Љубинић 43,49%, Мала Моштаница 41,42%, Мислобин 41,87%,

Обреновац 43,20%, Пољане 42,72%, Ратари 42,74%, Скела 40,63%, Стублине 40,650%, Трстеница 41,31%, Уровци 42,27%, Пироман и Бровић 40,44%). Највећи проценат младог становништва (до 20 година старости) има к. о. Бело Поље (42,44%); најмањи к. о. Конатице (16,88%). У осталим к. о. њихов проценат износи од 23,29 до 41,95 (Баљевац 41,95%, Барич 40,57%, Велико Поље 24,82%, Вукићевица 25,73%, Грабовац 28,84%, Дражевац 24,13%, Дрен 30,70%, Забрежје 27,24%, Звечка 31,72%, Јасенак 23,29%, Кртинска 25,75%, Љубинић 25,80%, Мала Моштаница 24,08%, Мислобин 32,60%, Обреновац 29,75%, Пољане 42,41%, Ратари 24,91%, Скела 25,62%, Стублине 30,05%, Трстеница 23,65%, Ушће 24,96%, Пироман и Бровић 29,24% (33).

До 10% лица старијих од 60 година има 20% к. о.; од 10 до 15% — 16% к. о.; више од 15% — 64% к. о. Апсолутно највећи број лица од 75 и више година има Барич (119), Велико Поље (101), Грабовац (164), Дражевац (100), Звечка (147), Обреновац (168), Скела (109), Стублине (104), Пироман и Бровић (116). Следе к. о. Забрежје (96), Обреновац (90), Конатице (89), Мислобин (80), Мала Моштаница (86), Ушће (73), Дрен (71), Уровци (68), Ратари (64), Љубинић (61), Јасенак (49), Трстеница (47), Вукићевица (45), Кртинска (42), Орашац (33), Пољане (33) и Баљевац (31) (33).

Око 46% становништва на подручју општине је активно. Од тога 92% обавља занимање; остатак од 8% не обавља занимање. У укупном броју лица са личним приходом учествују са 6%, док издржавана са 48%. Једно домаћинство, у просеку, има 3,4 члана (33). До 40% активног од укупног становништва има 7,7% к. о.; од 40 до 60% — 84,6% к. о.; више од 60% — 7,7% к. о. Највећи проценат активног од укупног становништва има Вукићевица (61%) и Стублине (67%); најмањи Баљевац (34%) и Звечка (38%). У осталим насељеним местима овај проценат износи од 41 до 59. Међутим, апсолутно највећи број активних становника има Бело Поље (2140), Грабовац (1661), Забрежје (1293), Звечка (1972), Обреновац (7607), Пироман — Бровић (1129) и Стублине (1291); најмањи Баљевац (178), Јасенак (268) и Пољане (230) (25, таб. 4).

Близу 40% (39,2%) од укупног броја домаћинстава која имају пољопривредно газдинство остварују приход од пољопривредних занимања; остатак од 60,8% од непољопривредних занимања. Око 4,4% домаћинстава је без активних чланова који обављају занимање и без лица са личним приходом (31).

Крајем марта 1981. год., до 40% пољопривредног становништва било је активно у 10% к. о. (Баљевац, Дражевац и Јасенак) од 40 до 50% — 24% к. о. (Конатице, Обреновац, Пољане, Рвати, Скела, Ушће и Звечка); од 50 до 60% — 28% к. о. (Дрен, Љубинић, Мислобин, Орашац, Ратари, Уровци, Велико Поље и Забрежје); више од 60% — 38% к. о. (Барич, Бело Поље, Бргулице, Бровић, Грабовац, Кртинска, Мала Моштаница, Пироман, Стублине, Трстеница и Вукићевица). Апсолутно највећи број активних пољопривредних становника има к. о. Грабовац (1852); најмањи Рвати (45). После Грабовца, по апсолутном броју активних пољопривредних становника, долази к. о. Стублине (600), затим Дрен (559), Трстеница (517) и Ушће (427). У осталим к. о. њихов број износи од 45 до 415 (30, 1180—1182).

У периоду 1978—1980. год. укупан број пољопривредних становника је износио: 1978. год. — 21.958, 1979. год. — 21.334 и 1980. год. — 20.816; активних пољопривредних становника: 1978. год. — 12.159, 1979. год. — 12.011 и 1980. год. — 11.861; издржаваних пољопривредних становника: 1978. год. — 13.730, 1979. год. — 13.927 и 1980. год. — 14.130. СО Обреновац урадила је биланс становништва за пет година. Предвиђено је да се укупан број пољопривредних становника увећа за 6,82% (28, 93).

Око 1,07% од укупног броја становника је издржавано од чланова домаћинства на привременом раду у иностранству. Највише оваквих становника има у Обреновцу (110); најмање у Љубинићу (2). За Обреновцем, по укупном броју становника издржаваних од чланова домаћинства на привременом раду у иностранству, следе Грабовац (58), Звечка (56), Барич (30), Велико Поље (22), Орашац (21), Јасенак (20), Пироман-Бровић (19), Уровци (19), Скела (13), Забрежје (13), Ушће (12), Мислобин (11), Вукићевица (10), Кртинска (7), Мала Моштаница (5), Пољане (5), Дрен (48), Стублине (48), Дражевац (37), Баљевац (36), Конатице (35), Ратари (4), Бело Поље (3) и Трстеница (3) (25, таб. 4).

Преко 60% (60,5%) од укупног становништва од рођења станује у истом месту; остатак од 39,5% досељено је у насеље у коме станује са подручја општине Обреновац (17,2%), друге општине СР Србије (18,5), друге СР (3,7%) или државе (0,1%). У погледу аутохтоног становништва са 77,32% на првом месту је Пироман, а затим долазе Грабовац (76,83%) и Вукићевица (76,69%). Међу осталим насељима на првом месту је Баљевац (76,35%), а на другом Орашац (76,30%); за њима следе Ушће (76,18%), Скела (75,00%), Дрен (74,24%), Мала Моштаница (74,18%), Дражевац (73,28%), Бровић (73,02%), Јасенак (71,89%), Мислобин (70,88%), Конатице (70,58%), Трстеница (69,71%), Ратари (67,30%), Бргулице (66,77%), Уровци (66,13%), Велико Поље (65,10%), Стублине (62,93%), Кртинска (61,39%), Звечка (60,63%), Пољане (55,82%), Барич (55,29%), Бело Поље (53,73%), Забрежје (47,85%), Обреновац (38,16%), и Рвати (24,63%) (34, 23—24).

До 10% непољопривредних домаћинстава има 34,5% к. о. (Дрен, Грабовац, Јасенак, Конатице, Љубинић, Орашац, Пољане, Трстеница, Ушће и Вукићевица); од 10 до 20% — 27,6% к. о. (Баљевац, Бргулице, Бровић, Дражевац, Кртинска, Пироман, Ратари и Велико Поље); више од 20% — 37,9% к. о. (Барич, Бело Поље, Мала Моштаница, Мислобин, Обреновац, Рвати, Скела, Стублине, Уровци, Забрежје и Звечка). Највећи проценат домаћинстава са мешовитим извором прихода имају к. о. Јасенак (28,9%), Мала Моштаница (27,5%), Велико Поље (23,9%) и Бргулице (20,8%); најмањи к. о. Обреновац (2,7%), Рвати (5,0%), Дрен (9,2%) и Орашац (8,9%). У осталим к. о. овај проценат износи од 2,7 до 17,0 (Кртинска 17,0%, Стублине 16,8%, Дражевац 15,8%, Уровци 15,7%, Грабовац 15,6%, Скела 15,1%, Конатице 15,0%, Вукићевица 14,5%, Пољане 14,2%, Ратари 14,2%, Звечка 13,5%, Љубинић 13,2%, Баљевац 12,9%, Бело Поље 12,8%, Барич 11,7%, Забрежје 11,4%, Бровић 11,2%, Ушће 10,9% и Обреновац 2,7%).

**АГРАРНОГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
ИСКОРИШЋАВАЊА ЗЕМЉИШТА**

Око 77,35% од укупног земљишног фонда отпада на пољопривредно земљиште. У структури пољопривредног земљишта код друштвеног сектора оранице учествују са 82,3%; остатак од 17,7% углавном отпада на воћњаке (10,0%), ливаде (3,2%) и пашњаке (3,2%). Године 1984. приватни сектор је имао 27.855 ha пољопривредног земљишта. Од тога на оранице отпада 88,9%, воћњаке 4,2%, винограде 0,1%, ливаде 2,9%, пашњаке 3,6%, трстике и баре 0,3%.

Таб. 11. — Искоришћавање пољопривредног земљишта у 1984. год.

А. Приватни сектор

Спецификација	ha	пољопривредног земљишта	
		ораница	
I. Оранице и баште	23.894		88,9
A. Жита	15.499	64,9	57,7
пешница	6.103		
јечам	390		
овас	327		
кукуруз	8.674		
остала жита	5		
B. Индустриско биље	250	1,0	0,9
шећерна репа	36		
соја	212		
сирак	2		
V. Повртарско биље	3.270	13,7	12,2
кромпир	890		
мрква	42		
црни лук	341		
пасуљ	321		
грашак	232		
купус и кељ	331		
парадајз	424		
паприка	242		
краставци	113		
јагоде	43		
малине	2		
диње и лубенице	105		
остало поврће	52		

G. Сточно крмно биље	4.865	20,4	18,1
детелина	1.188		
луцерка	3.158		
грахорица	3		
кукуруз за крму	157		
сточна репа	46		
мешавина трава и легуминоза	279		
остало крмно биље	34		

Укупно засејано (A + B + V + G)	23.884	100,0	88,9
--	--------	-------	------

D. Угари	10	0,0	0,0
-----------------	----	-----	-----

Свега оранице и баште (A + B + G + D)	23.894		88,9
--	--------	--	------

II. Воћњаци	1.130		4,2
--------------------	-------	--	-----

III. Виногради	37		0,1
-----------------------	----	--	-----

IV. Стално зелене површине	1.740		6,5
-----------------------------------	-------	--	-----

ливаде	779		
пашњаци	961		

V. Трстици и баре	84		0,3
--------------------------	----	--	-----

Свега (I + II + III + IV + V)	26.885		
--------------------------------------	--------	--	--

Б. Друштвени сектор

Спецификација	ha	пољопривредног земљишта	
		ораница	%
I. Оранице и баште	3.746		82,3
A. Жита	2.477	66,1	54,4

пшеница	1.910		
јечам	491		
кукуруз	491		
Б. Индустриско биље	860	23,0	18,9
шећерна репа	320		
уљана репица	235		
соја	305		
В. Повртарско биље	3	0,1	0,1
остало поврће	3		
Г. Сточно крмно биље	406	10,8	8,9
луперка	186		
сточни грашак	33		
кукуруз за крму	148		
мешавина трава и луминоза	14		
остало крмно биље	25		
Укупно засејано (А + Б + В + Г)	3.746	100,0	82,3
Свега оранице и баште (А + Б + В + Г)	3.746	100,6	82,3
II. Воћњаци	455		10,0
III. Виногради	40		0,9
IV. Стално зелене површине	291		6,4
ливаде	147		
пашњаци	144		
V. Трстици и баре	20		0,4
Свега (I + II + III + IV + V)	4.552		
В. Неорганизовано земљиште			
Спецификација	ha	%	
		ораница	земљишта пољопривредног
I. Стално зелене површине	134	48,4	

пашњаци	134		
II. Трстици и баре	143		51,6
Свега (I + II)	277		
В. Неорганизовано земљиште			
Спецификација	ha	%	
		ораница	земљишта пољопривредног
I. Ораница и баште	27.640		87,1
A. Жита	17.976	65,0	56,7
пшеница	8.013		
јечам	466		
овас	327		
кукуруз	9.165		
остала жита	5		
Б. Индустриско биље	1.110	4,0	3,5
шећерна репа	356		
уљана репица	235		
соја	517		
сирак	2		
В. Повртарско биље	3.273	11,9	10,3
кромпир	890		
мрква	42		
црни лук	341		
бели лук	132		
пасуљ	321		
грашак	232		
кунус и кељ	331		
парадајз	424		
паприка	242		
краставци	113		
јагоде	43		
малине	2		
диње и лубенице	105		
остало поврће	55		

Г. <i>Сточно крмно биље</i>	5.271	19,1	16,6
детелина	1.188		
луцерка	3.344		
грахорица	3		
сточни грашак	33		
кукуруз за крму	305		
сточна репа	46		
мешавина трава и легуминоза	293		
остало крмно биље	59		
<hr/>			
Укупно засејано (А + Б + В + Г)	27.630	100,0	87,1
<hr/>			
Д. <i>Угари</i>	10	0,0	0,0
<hr/>			
Свега оранице и башге (А + Б + В + Г + Д)	27.640		87,1
<hr/>			
II. <i>Воћњаци</i>	1.585		5,0
<hr/>			
III. <i>Виногради</i>	77		0,3
<hr/>			
IV. <i>Стално зелене површине</i>	2.165		6,8
ливаде	926		
пашњаци	1.239		
<hr/>			
V. <i>Трстици и баре</i>	247		0,8
<hr/>			
Свега (I + II + III + IV + V)	31.714		

Начин обраде земље

Пре увођења комуналног система знатан број газдинстава обрађивао је расположиви земљишни фонд радном стоком. Године 1949. на подручју посавског среза налазило се 4546 плугова (1,07% од укупног броја у Србији). Од тога 99,80% отпадало је на запрежна гвоздене и полугвоздене плугове; остатак од 0,20% на тракторске и парне. Први су се налазили у поседу приватног сектора; други државног и задружног. Највећи број плугова имала су газдинства са поседом од 2 до 5 ха — 1813 (40,20% од укупног броја на приватном сектору); најмањи газдин-

ства са поседом до 1 ха — 268 (5,94%). На 1000 ха, у просеку, долазило је 11,7 плугова. Око 31,37% индивидуалних газдинстава није имало плугове и дрљаче (29, 1—30).

У петој години после увођења комуналног система, 1960., 34,19% од укупног броја индивидуалних газдинстава користило је као радну стоку говеда. Са 1 грлом свих врста радне стоке било је 1345 газдинстава, са 2 грла — 2492, са 3 и више грла — 125. Само са коњима било их је 1779, само са кравама — 2064, само са воловима — 223, са кравама и воловима — 23. Преко 8% (8,05%) газдинстава давало је радну стоку у најам. Око 2959 газдинстава је узимало радну стоку у најам — 1642 за новац, 395 за производе и 922 за „обраду“. Близу 20% (19,1%) газдинстава без радне стоке није употребљавало радну стоку за обраду земље. До 1,00 ха имало је велики посед 52 газдинстава са радном стоком, од 1,01 до 2,00 — 231, од 2,01 до 3,00 ха — 524, од 3,01 до 4,00 ха — 676, од 4,01 до 5,00 ха — 644, од 5,01 до 8,00 ха — 1178, од 8,01 до 10,00 ха — 377, од 10,01 до 15,00 ха — 275, од 15,01 до 20,00 ха — 4, 20,01 и више ха 1 (21).

Преко 36% (36,95%) од укупног броја плугова у 1960. год. било је власништво газдинстава са поседом од 1,01 до 4,00 ха. Газдинства са поседом до 1,00 ха била су власници 30 плугова, од 1,01 до 2,00 ха — 221, од 2,01 до 3,00 ха — 577, од 3,01 до 4,00 ха — 788, од 4,01 до 5,00 ха — 715, од 5,01 до 8,00 ха — 1243, од 8,01 до 10,00 ха — 404, од 10,01 до 15,00 ха — 308, од 15,01 до 20,00 ха — 5, 20,01 и више ха — 1 (21).

Таб. 12. — Плугови на подручју к. о. Бело Поље према величини поседа власника у петој години после увођења комуналног система (32)

Величина поседа	Укупан број плугова
До 0,09 ха	—
0,10 — 0,50 ха	—
0,51 — 1,00 ха	—
1,01 — 2,00 ха	3
2,01 — 3,00 ха	7
3,01 — 4,00 ха	6
4,01 — 5,00 ха	11
5,01 — 8,00 ха	18
8,01 — 10,00 ха	4
10,01 — 15,00 ха	—
15,01 — 20,00 ха	—
20,01 и више	—

Техничка опремљеност пољопривреде — Између 1981. и 1984. године инвестирана су знатна средства „зеленог плана“ у пољопривредну механизацију. Само ООУР „Машинац“ уложила је 72 милиона динара за набавку машинског парка. Последњих десетак година индивидуални пољопривредници су преко РО „Драган Марковић“ и ООК Љубинић користили средства „зеленог плана“ да ојачају сопствену механизацију“. У периоду 1981—1984. године њих 273 утрошила су 45.215 хиљада динара средстава „зеленог плана“ преко РО „Драган Марковић“ за набавку 118 трактора, 107 плугова, 107 тањирача, 72 дрљаче, 35 сејалица, 88 прскалица, 17 сило комбајна, 10 берача кукуруза и 169 осталих прикључних машина (35, 44—45).

Таб. 13. — *Домаћинства на подручју ООК Љубинић која су користила средства „зеленог плана“ за набавку пољопривредне механизације у 1985. години¹*

Име и презиме власника домаћинства-корисника средстава „зеленог плана“	Место	Висина коришћеног кредита у дин.
Деспотовић Љубисав	Вукићевица	76.000
Венић Љубиша	Вукићевица	73.621
Тадић Сретен	Вукићевица	137.779
Димитријевић Слободан	Љубинић	101.921
Стефановић Берислав	Љубинић	98.500
Станисављевић Драган	Вукићевица	97.960
Нинковић Драгослав	Вукићевица	76.000
Тодић Радован	Вукићевица	162.958
Бојић Милосав	Љубинић	153.579
Илић Звонимир	Вукићевица	73.621
Којић Милоје	Љубинић	158.462
Павловић Слободан	Љубинић	50.421
Илић Боривој	Љубинић	70.200
Станојевић Милорад	Љубинић	88.262
Стојановић Жарко	Љубинић	70.200
Симић Драгослав	Љубинић	70.200
Алексић Томислав	Вукићевица	84.932
Матић Милета	Вукићевица	336.916
Мијаиловић Живадин	Љубинић	174.268
Миловановић Ранисав	Љубинић	69.666
Мићиновац Драгомир	Вукићевица	361.977
Давидовић Душан	Вукићевица	72.854

¹ Укупно је набављено 11 плуга, 4 тањираче, 7 култиватора, 2 сејалице, 1 грабуља, 3 дрљаче, 1 приколица и 6 осталих прикључних машина.

Лазић Драган	Вукићевица	88.255
Симић Верољуб	Љубинић	72.854
Димитријевић Живота	Љубинић	68.290
Бојић Данило	Љубинић	89.336
Павловић Крста	Љубинић	89.336

Крајем марта 1983. год. приватни сектор је располагао са 1.527 трактора јачине 61.455 ks, 1.450 тракторских плугова, око 1.100 тањирача, 858 дрљача, 392 сејалице, 67 растурача вештачких ђубрива, 570 косачица, преко 100 самовезачица и 650 приколица. Исте године на 1 индивидуални трактор долазило је пољопривредног земљишта (у ha): Баљевац 17,6, Барич 31,5, Бело Поље 23,0, Велико Поље 18,2, Вукићевица 19,0, Грабовац 18,4, Дражевац 14,6, Забрежје 13,7, Дрен 25,4, Звечка 26,1, Јасенак 21,9, Конатице 14,7, Кртинска 12,3, Љубинић 13,5, Мала Моштанница 9,8, Мислобин 15,2, Обреновац — Рвати 22,1, Орашац 1,4,6, Пироман-Бровић 19,8, Пољане 17,4, Ратари-Бргулице 14,0, Скела 25,6, Стублине 18,1, Трстеница 19,4, Уровци 21,1 и Ушће 16,7; органичне површине: Кртинска 11,4, Конатице 13,4, Јасенак 19,8, Звечка 23,9, Забрежје 12,3, Дрен 22,3, Дражевац 12,5, Грабовац 16,4, Вукићевица 17,4, Велико Поље 16,0, Бело Поље 19,0, Барич 27,8, Баљевац 13,6, Љубинић 12,4, Мала Моштанница: 8,7, Мислобин 12,4, Обреновац — Рвати 16,7, Орашац 12,9, Пироман — Бровић 16,6, Ратари — Бргулице 12,6, Скела 22,9, Стублине 16,4, Трстеница 17,9, Уровци 18,0, Ушће 14,3 и Пољане 15,8 (25).

Године 1984. сви произвођачи без обзира на сектор власништва располагали су са близу 1.900 трактора. Од тога су 7,4% трактора били власништво друштвеног сектора; остатак од 92,6% индивидуалних произвођача (36). Највећи број трактора налази се на подручју ООК „Обреновац“ — 430; најмањи ООК „Љубинић“ — 127. На подручју осталих ООК има их од 171 (ООК „Скела“) до 354 (ООК „Стублине“). Друштвени сектор располаже са 140 трактора јачине преко 50 ks, 49 тракторских плугова, 34 тањираче, 18 дрљача, 52 прскалице, 30 сејалица, 16 растурача вештачког ђубрива, 20 култиватора и 81 приколицом. Упркос бројне механизације, земљишта се не обрађују у оптималном року. Узроци оваквом стању су вишеструки, али су „најважнији неповољни временски услови у време сетве“. Године 1985. план пролећне сетве у оптималном року остварен је са 88,8%. План сетве жита на приватном сектору на територији ООК РО ПКБ „Драган Марковић“ остварен је са 90,4% и индустријског биља 50,3%; ООК „Љубинић“ — жита 92,9% и индустријског биља 57,1%; општини — жита 90,6% и индустријског биља 50,8%. Укупно је засејано 8979,60 ha (план 10.110 ha). Од тога 5710,60 ha отпада на уговорену производњу. (37).

Жетва на друштвеном сектору, у просеку, обавља се за 12 дана, док индивидуалном 14 до 19. Први сектор има 30 комбајна; други 95. У 1985. год. за жетву стрних жита било је пријављено 90 комбајна. По ООК број пријављених комбајна изгледао је овако: „Стублине“ 26, „Грабовац“ 22, „Скела“ 7, „Обреновац“ 14, „Конатице“ 12 и ООК „Љуби-

Таб. 14. — Размештај трактора и комбајна по катастарским општинама у 1981. год. (27)

Катастарска општина	Укупан број	
	трактора	комбајн
Бањевац	31	1
Барич	42	1
Бело Поље	9	1
Бргулице	15	—
Бровић	32	5
Велико Поље	72	3
Вукићевица	40	2
Грабовац	135	8
Дражевац	100	6
Дрен	43	2
Забрежје	42	3
Звечка	59	1
Јасениак	41	3
Конатице	55	3
Кртинска	55	—
Љубинић	58	8
Мала Моштаница	67	1
Мислобин	66	6
Обреновац	19	1
Орашац	56	5
Пироман	28	4
Пољане	38	3
Ратари	30	—
Скела	52	1
Рвати	6	—
Стублине	74	7
Трстеница	60	6
Уровци	26	1
Ушће	58	3

нић” 9. Исте године жетвена површина је износила (по ООК у ха): „Стублине” — 1.280, „Грабовац” — 798, „Скела” — 540, „Обреновац” — 900, „Конатице” — 800 и „Љубинић” — 560; месним заједницама: Стублине 316, Велико Поље 321, Пироман 331, Трстеница 312, Грабовац 354, Дрен 240, Орашац 204, Скела 221, Ушће 211, Ратари 108, Бело Поље 45, Барич

100, Забрежје 90, Звечка 190, Кртинска 100, Мислобин 105, Мала Моштаница 110, Рвати 60, Уровци 100, Конатице 187, Дражевац 194, Пољане 168, Бањевац 98, Јасенак 153, Љубинић 330 и Вукићевица 230; укупно 4.878 ха (38, 7, 20).

Сл. 2. — Пољопривредна механизација на поседу ООК „Стублине”

Године 1984. највећи број тракторских прикључака имала је ООУР „Сава” — 32 плуга, 32 оруђа за предсетвену припрему земљишта, 15 ративача вештачких ђубрива, 20 сејалица за стрна жита, 15 сејалица за сетву у редове, 7 силокомбајна, 3 скидача лишћа и глава шећерне репе, 6 вадилца шећерне репе, 5 утоваривача шећерне репе, 43 прскалице, 36 атомизера, 2 запрашивача, 20 култиватора за међуредну обраду, 10 косилица, 8 берача кукуруза, 4 пресе сакупљачице, 13 ситницица биљних стабљика и 90 приколица (33).

Жетва на већим парцелама РО „Драган Марковић” организована је тако да се истовремено изводе „све три операције: комбинирање, сапуљање сламе и орање” (53, 9). У 1970. год. РО је планирала да пожење 1.300 ха, али је, и поред изразито слабе године, пожњела 1.770 ха (55). Исте године жетва на индивидуалним поседима у обреновачком крају завршена је за 15 радних дана (54, 11).

Пласман машинских услуга РО „Драган Марковић” — У 1984. год. пласман машинских услуга РО „Драган Марковић” изгледао је овако (по ООК у ха): „Стублине”: орање — 109, тањирање — 153, дрљање — 70, сетва — 165, прскање — 151, култивирање — 40, кошење — 3, комбинирање стрних жита — 1.074, комбајнирање соје — 53 и остале услуге — 12; „Грабовац”: орање — 99, тањирање — 163, дрљање — 339, сетва — 123, прскање — 84, култивирање — 28, комбајнирање стрних жита — 701 и комбајнирање соје — 15; „Скела”: орање — 410, тањирање — 631, др-

Таб. 15. — Тракторски прикључци по секторима власништва и насељеним местима у 1983. год. (25)

Сектор власништва насељено место	Плугови	Тањираче	Дрљаче	Сејалце	Распаљачи вештачког ђубрива	Косачице	Самовезачице	Приколице
а) Приватни сектор	1450	1104	858	392	67	571	101	650
Баљевац	27	17	19	13	1	19	4	10
Барич	34	18	8	4	2	—	19	83
Бело Поље	15	7	6	5	1	6	3	3
Дражевац	111	75	77	19	1	56	8	63
Дрен	47	39	20	11	—	11	—	11
Грабовац	119	107	60	33	—	60	18	22
Јасенак	36	19	33	18	2	4	—	27
Конатице	61	41	56	24	9	20	—	69
Кртинска	56	41	14	9	—	10	1	5
Љубинић	68	42	48	25	9	25	—	25
Мала Моштаница	69	40	57	13	1	26	—	29
Мислобин	58	19	50	17	2	6	—	43
Обреновац—Рвати	16	12	3	9	2	9	—	15
Орашац	60	52	37	20	—	27	10	16
Пироман—Бровић	74	78	74	8	5	49	9	27
Пољане	43	33	23	16	3	11	4	43
Ратари—Бргулице	39	28	21	10	—	13	—	7
Скела	51	34	16	8	2	9	—	2
Трстеница	65	63	53	15	4	52	—	22
Уровци	29	21	—	7	3	4	—	5
Ушће	68	54	25	8	2	21	—	16
Стублине	87	74	56	20	6	36	3	41
Велико Поље	86	79	60	16	7	35	18	32
Вукићевица	40	35	24	9	4	19	4	9
Звечка	54	50	3	35	1	25	—	7
Забрежје	37	26	15	20	—	18	—	18
Б) Друштвени сектор	49	34	18	30	16	—	—	81
РО „Драган Марковић”	19	20	14	24	15	—	—	64
ООУР „Машинац”	25	9	2	—	—	—	—	14
ОО коопераната	3	3	—	4	—	—	—	2
ЗЗ „Љубинић”	2	2	2	2	1	—	—	1

љање — 703, сетва — 218, прскање — 103, култивирање — 161, кошење — 9, комбајнирање стрних жита — 550, комбајнирање соје — 44 и остали услуге — 7; „Обреновац”: орање — 47, тањирање — 42, дрљање — 2, сетва — 62, прскање — 53, комбајнирање стрних жита — 739, комбајнирање соје — 22 и остале услуге — 3; „Конатице”: орање — 54, тањирање — 87, дрљање — 90, сетва — 66, прскање — 78, култивирање — 40, комбајнирање стрних жита — 789 и комбајнирање соје — 42 (44).

Таб. 16. — Пласман машинских услуга по ООК РО „Драган Марковић” у 1985. год.*

А. ООК „Скела”

Врста услуге	План услуга ха	Остварење плана услуга ха
Орање	400	400
Тањирање	600	774
Дрљање	650	290
Сетва	220	629
Прскање	110	189
Култивирање	60	90
Кошење	30	154
Комбајнирање стрних жита	550	651
Комбајнирање соје	50	65
Остале услуге	—	70

Б. ООК „Стублине”

Врста услуге	План услуга ха	Остварење плана услуга ха
Орање	225	267
Тањирање	330	525
Дрљање	225	431
Сетва	190	595
Прскање	151	205
Култивирање	79	240
Кошење	—	59
Комбајнирање стрних жита	1315	1155
Комбајнирање соје	85	44
Остале услуге	—	25

* Према подацима ПК „Београд” РО „Драган Марковић”

В. ООК „Обреновац“

Врста услуге	План услуга ха	Остварење плана услуга ха
Орање	40	54
Тањирање	50	143
Дрљање	10	9
Сетва	60	265
Прскање	55	51
Култивирање	10	37
Кошење	—	3
Комбајнирање стрних жита	925	729
Комбајнирање соје	50	34
Остале услуге	—	7

Г. ООК „Грабовац“

Врста услуге	План услуга ха	Остварење плана услуга ха
Орање	220	194
Тањирање	250	518
Дрљање	160	498
Сетва	160	647
Прскање	95	138
Култивирање	30	75
Кошење	—	75
Комбајнирање стрних жита	865	765
Комбајнирање соје	35	7
Остале услуге	—	29

Д. ООК „Конатице“

Врста услуге	План услуга ха	Остварење плана услуга ха
Орање	100	131
Тањирање	120	348

Дрљање	100	133
Сетва	70	437
Прскање	80	170
Кошење	—	28
Комбајнирање стрних жита	810	673
Комбајнирање соје	63	15
Остале услуге	—	91

RADNA ZONA
 NEPOLJOPRIVREDNE POVRŠINE

Ск. 2. — Радна зона у к. о. Љубинић

Кооперација у обради земље — Још у првим годинама после увођења комуналног система знатан број индивидуалних газдинстава обрађивао је земљишни фонд у кооперацији са друштвеним сектором. Године 1960. било је око 3.030 коопераната у орању. Исте године до 10% ораничне површине обрађивало је у кооперацији 121 газдинство, од 10 до 20% — 351, од 21 до 30% — 418, од 31 до 40% — 419, од 41 до 50% — 362, од 51 до 60% — 270, од 61 до 70% — 219 и преко 70% — 870. До 1,00 ха имало је 209 коопераната, од 1,01 до 2,00 ха — 498, од 2,01 до 3,00 ха — 563, од 3,01 до 4,00 ха — 530, од 4,01 до 5,00 ха — 372, од 5,01 до 8,00 ха — 589, од 8,01 до 10,00 ха — 160, од 10,01 до 15,00 ха — 106, од 15,01 до 20,00 ха — 2 и више од 2,01 ха 1 (21).

Таб. 17. — Кооперанти према броју и врсти усева у 1960. год. (21)

Величини поседа	Кооперантска газдинства према броју и врсти усева				
	више усева	кукуруз пшеница и	пшеница само	кукуруз само	усеви остали
До 0,09 ха	1	1	8	19	17
0,10 — 0,50 ха	7	22	31	72	8
0,51 — 1,00 ха	—	—	—	—	—
1,01 — 2,00 ха	46	109	83	216	9
2,01 — 3,00 ха	62	139	100	219	11
3,01 — 4,00 ха	52	155	76	204	10
4,01 — 5,00 ха	38	105	48	154	4
5,01 — 8,00 ха	61	150	88	247	15
8,01 — 10,00 ха	15	34	27	72	7
10,01 — 15,00 ха	8	22	13	49	5
15,01 — 20,00 ха	—	—	—	2	—
20,01 и више	—	—	1	—	—
Укупно	290	737	475	1245	86

У петој години после увођења комуналног система газдинства према врсти кооперације на подручју општине овако су била распоређена: у закупу земље — 159, у обради земље и сточарству — 201, само у обради земље — 3.103, само у сточарској производњи — 67, у набавци семена — 2.959, у набавци стоке и сточне хране — 58. У првој години кооперације било је 1.545 коопераната; у другој, трећој и четвртој години

— 1.509. Године 1960. број газдинстава којима је задруга обавила орање износио је 3.030, сетву — 531, прашење, копање и ваљање — 39, жетву, косидбу или бербу — 704, прскање или запрашивање — 50, вршидбу — 5.387 (21). Десет година касније, 1970., газдинство „Драган Марковић“ имало је са индивидуалним произвођачима склопљена 2.224 уговора у ратарској производњи (40, 7).

Таб. 18. — Кооперација у биљној производњи у периоду 1973—1984. год. (41)

Година	Засејане површине у кооперацији (ха)	Обим обављених радова у кооперацији (ха)			друштвено организована производња у сетви	учешће у % кооперираних површинама индивидуалних произвођача
		сетва	обично орање	дубоко орање		
1973/74	1815	2626	839	1984	18,7	7,2
1974/75	1995	3381	2951	—	18,8	7,9
1975/76	2247	3182	3347	—	19,2	8,9
1976/77	3496	4564	2212	—	24,2	13,9
1977/78	5061	2731	1763	100	28,6	20,5
1978/79	—	—	—	—	—	—
1979/80	4403	879	690	200	27,7	18,2
1980/81	—	—	—	—	—	—
1981/82	5925	456	671	—	33,9	24,7
1982/83	8004	1105	697	303	42,6	33,4
1983/84	5490	409	555	—	47,9	39,7

Таб. 19. — Процент кооперираних у укупно засејаној површини индивидуалних произвођача на подручју Београда 1982/83. год. (41)

Општина	% кооперираних у укупно засејаној површини индивидуалних произвођача
Барајево	41,5
Вождовац	17,0
Врачар	—
Гроцка	14,4
Звездара	8,9

Земун	72,1
Лазаревац	50,7
Младеновац	64,7
Нови Београд	—
Обреновац	33,4
Палилула	54,2
Савски Венац	—
Сопот	51,5
Стари Град	—
Чукарица	40,6
Раковица	27,4

Економске 1982/83. год. сетва у кооперацији обављена је на 1.105 ха и обично орање 697 ха. Између 1973/74. и 1983/84. год. засејане површине у кооперацији увећане су за 422,86%. Последње године друштвени сектор је снабдео кооперанте за сетву са 1.050 тона семена пшенице. У том погледу Обреновац се налази на трећем месту у београдском региону (после Младеновца и Лазареваца) (41). Економске 1984/85. год. само ООК „Обреновац” снабдела је 453 произвођача пшенице са 108.420 kg семена за сетву у вредности од 758.940,00 дин. Број произвођача по местима који су уговорили сетву и преузели семе изгледало је овако: Обреновац 44, Кртинска 56, Забрежје 48, Мислобин 54, Звечка 110, Барич 25, Уровци 40, Велико Поље 12, Бело Поље 10, Мала Моштаница 31, Стублине 2, Рвати 12, Жарково 1, Остружница 5, Умка 2 и Јасенак 1. Највећу количину семена за сетву преузео је Маринковић Велимир, произвођач из Мале Моштанице — 1.480 kg у вредности од 10.360,00 дин.

Потрошња вештачких ђубрива — Пре другог осветског рата обреновачки ратари најчешће су употребљавали сточно ђубриво за побољшање физичког састава обрадивих површина; после ослобођења 1945. год. користе и вештачка ђубрива. У првим годинама иза увођења комуналног система индивидуална газдинства су просечно трошила 65 kg вештачког ђубрива по 1 ха ораница. До 100 kg по 1 ха ораница трошило је 1.542 газдинства, од 101 до 200 kg 284, од 201 до 300 kg — 77, од 301 до 400 kg — 34, од 401 до 500 kg — 22, од 501 до 600 kg. 10, од 601 до 700 kg — 1, од 701 до 800 kg — 3 и преко 800 kg — 7. У периоду 1959—1960. год. укупно су утрошила 536.790 kg. Од тога на газдинства са поседом од 0,10 до 0,50 ха отпада 1.610 kg, од 0,51 до 1,00 ха — 8.205, од 1,01 до 2,00 — 37.130 kg, од 2,01 до 3,00 ха — 56.730 kg, од 3,01 до 4,00 ха — 76.492 kg, од 4,01 до 5,00 ха — 70.070 kg, од 5,01 до 8,00 ха — 159.763 kg, од 8,01 до 10,00 kg — 63.850 kg, од 10,01 до 15,00 ха — 62.290 kg, 20,01 и више ха — 650 kg. (21).

Таб. 19. — Потрошња вештачких ђубрива на поседима газдинства из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1984. год. (42)

Име и презиме власника домаћинства	Место	Површина коју користи домаћинство у ха		Укупна потрошња вештач. ђубрива
		обрадива ораница		у kg
Петровић Радомир	Бровић	3,50	3,00	800
Танацковић Живорад	Бровић	4,00	3,50	500
Бурђевић Србољуб	Бровић	6,00	5,00	1000
Мијаиловић Верољуб	Бровић	8,00	7,00	1500
Танацковић Иван	Бровић	1,00	0,80	300
Николић Бранислав	Трстеница	3,00	2,50	700
Карић Ненад	Трстеница	9,00	7,00	2000
Карић Миодраг	Трстеница	7,00	6,00	2000
Томић Борислав	Трстеница	3,50	3,00	800
Миловановић Живадин	Трстеница	3,00	2,50	500
Мркулић Живорад	Скела	1,50	1,30	500
Мијић Зоран	Скела	3,40	3,00	1000
Мркулић Бранислав	Скела	3,00	2,80	600
Марић Даринка	Скела	1,00	0,85	200
Миловановић Милутин	Стублине	0,40	0,25	100
Станковић Предраг	Стублине	2,60	2,00	400
Матић Госпава	Стублине	0,30	0,20	100
Грчић Миливоје	Стублине	5,00	4,00	1000
Обрадовић Живојин	Стублине	8,00	6,00	1800
Анчић Добривоје	Ушће	4,50	4,00	1000
Марковић Драга	Ушће	0,25	0,25	100
Живковић Загорка	Ушће	3,00	2,75	500
Марић Драгиша	Ушће	3,00	2,50	500
Крсмановић Светољуб	Ушће	1,60	1,40	400
Николић Лазар	Ратари	5,00	4,50	2000
Радоичић Богољуб	Ратари	5,00	4,60	1700
Рафаиловић Милица	Ратари	0,90	0,80	200
Ивановић Душан	Ратари	0,95	0,90	150
Радоичић Михаило	Ратари	6,00	5,00	1500
Поповић Томислав	Орашац	4,50	4,00	1500
Митровић Сава	Орашац	0,50	0,30	100
Поповић Александар	Орашац	4,50	4,00	900
Поповић Предраг	Орашац	2,50	2,00	800
Поповић Јанко	Орашац	2,50	2,00	1000

Поповић Александар	Орашац	2,50	2,00	400
Јеремић Миодраг	Звечка	2,50	2,00	800
Марковић Милорад	Забрежје	0,70	0,50	200
Ранковић Александар	Забрежје	0,60	0,35	200
Богдановић Бранко	Забрежје	7,00	5,00	1500
Јовановић Десимир	Пољане	4,00	2,50	700
Јовановић Богољуб	Пољане	8,93	7,50	2300
Пантић Драгољуб	Пољане	7,00	4,00	2500
Јовановић Живорад	Пољане	4,00	1,20	400
Симић Љубисав	Пољане	4,00	2,50	1000
Лазић Милан	Кртинска	3,00	2,50	800
Бугарски Владан	Кртинска	1,40	1,00	300
Николић Војислав	Кртинска	0,34	0,20	200
Стевановић Живислав	Кртинска	1,00	0,70	400
Којић Војислав	Љубинић	4,50	4,00	1000
Којић Петар	Љубинић	10,50	10,00	5000
Станојевић Славко	Љубинић	3,50	3,00	800
Којић Властимир	Љубинић	5,00	4,30	1000
Весић Драгољуб	Љубинић	7,50	7,00	700
Маричић Петроније	Мислоћин	2,50	1,00	250
Радисављевић Светомир	Мислоћин	5,00	2,00	550
Андрић Милојко	Јасенак	3,50	2,00	800
Филиповић Христољуб	Дрен	3,70	3,00	500
Јовичић Живота	Дрен	4,00	3,50	2000

Још 28. марта 1970. год. СО Обреновац донела је одлуку о минимуму појединих агротехничких мера при искоришћавању пољопривредног земљишта на територији општине. Поред предвиђених рокова у којима су сопственици и корисници земљишта дужни да обаве припрему земљишта за сетву (орање на 25 сантиметара) и саме сетве, они су дужни да у производњу пшенице, кукуруза, сунцокрета и шећерне репе употребе 250 килограма минералних ђубрива по 1 хектару (43, 15).

Снабдевачи газдинстава са вештачким ђубривима углавном су ООК СОУР ПКБ. Само ООК „Конатице” у 1983. год. снабдела је произвођаче са 528,3 тоне. Између 1974/75. и 1983/84. год. снабдевање коопераната са вештачким ђубривима увећано је за 55,5% — од 3.096 тона у 1974/75. год. на 4.815 у 1983/84. По годинама оно је износило (у тонама): 1974/75. год. — 3096, 1975/76. год. — 2.762, 1976/77. год. — 3.953, 1977/78. год. — 3.958, 1978/79. год. — 4.463, 1979/80. год. — 4.297, 1980/81. год. — 3.783, 1981/82. год. — 4.755, 1982/83. год. — 4.541 и 1983/84. год. — 4.815 (41).

Таб. 20. — Снабдевање индивидуалних произвођача вештачким ђубривима на основу уговора о кооперацији од 15. XII до 31. V 1984. год.

Основна организација коопераната	Врста ђубрива у kg			
	азотна	фосфорна	калијумова	мешана и комплексна
ООК „Љубинић”	210	—	—	406
ООК „Конатице”	227	—	93	—
ООК „Обреновац”	232	—	—	204
ООК „Скела”	218	—	—	147
ООК „Грабовац”	190	—	—	130
ООК „Стублине”	271	—	—	197

Пласман репроматеријала — вештачких ђубрива и семена РО ПКБ „Драган Марковић” у 1984. год. изгледао је овако (збирно за све ООК у тонама): азотна ђубрива — 1.888,2, мешана ђубрива — 1.547,4, семе пшенице — 591,9, јечма — 13,5, овса — 5,7, кукуруза — 74,4, луцерке — 6,2 и осталих култура — 21,4. По ООК пласман је износио (у тонама): „Стублине” — азотна ђубрива 348,3, мешана ђубрива — 370,9, семе пшенице 173,5, јечма 3,0, кукуруза — 21,3, луцерке — 0,4 и осталих култура — 0,1; „Грабовац”: азотна ђубрива — 537,7, мешана ђубрива — 344,2, семе пшенице — 142,1, јечма — 2,0, овса — 2,0, кукуруза — 16,1, луцерке — 0,6 и осталих култура — 4,8; „Обреновац”: азотна ђубрива — 769,0, мешана ђубрива — 912,0, семе пшенице — 231,0, јечма — 3,0, овса — 22,0 и луцерке — 1,0; „Конатице”: азотна ђубрива — 688,0, мешана ђубрива — 598,0, семе пшенице — 147,0, јечма — 2,0, овса — 2,0, кукуруза — 17,0 и луцерке — 1,0; „Скела”: азотна ђубрива — 310,6, мешана ђубрива — 299,0, семе пшенице — 80,4, јечма 1,0, овса — 3,2, кукуруза — 11,4, луцерке — 3,0 и осталих култура — 6,7 (44).

Таб. 21. — Снабдевање индивидуалних произвођача репроматеријалом од 15. XII 1983. до 31. V 1984. год.

Спецификација	Укупно (у kg)	на основу уговора о кооперацији	за готов новац или у замену
1	2	3	4
ООК „Стублине”			
семе кукуруза	21000	13500	7500
семе шећерне репе	458	58	—

1	2	3	4
ООК „Грабовац”			
семе кукуруза	18000	14000	4000
семе шећерне репе	—	—	—
ООК „Скела”			
семе кукуруза	11000	7000	4000
семе шећерне репе	4	4	—
ООК „Обреновац”			
семе кукуруза	16000	8000	8000
семе шећерне репе	23	23	—
ООК „Конатице”			
семе кукуруза	8000	6000	2000
семе шећерне репе	14	14	—

Још приликом доношења плана за сетву 1984/85. год. Штаб за координацију радова у пољопривреди предвидео је да услови за давање семена треба да буду што стимулативнији за земљораднике; да учесници у пласману семена треба доходак да остварују кроз тржне вишкове (а не кроз трошкове набавке и маржу на семенски материјал); да сортимент семена базира на искуствима (36, 11).

План пласмана ђубрива у кооперацији за 1986. год. изгледа овако (по ООК РО „Драган Марковић” у тонама): „Стублине” — 960, „Грабовац” — 980, „Скела” — 950, „Обреновац” — 1200 и „Конатице” — 825; семена пшенице: „Стублине” — 250, „Грабовац” — 175, „Скела” — 120, „Обреновац” — 190 и „Конатице” — 180; семе кукуруза: „Стублине” — 26, „Грабовац” — 20, „Скела” — 12, „Обреновац” — 12 и „Конатице” — 9; семе луцерке: „Стублине” — 1, „Грабовац” — 1, „Обреновац” — 1 и „Конатице” — 1; семе соје: „Стублине” — 7, „Грабовац” — 2, „Скела” — 7, „Обреновац” — 7 и „Конатице” — 7. Према томе, укупно ће се пласирати 4915 тона ђубрива, 915 тона семена пшенице, 79 тона кукуруза, 4 тоне луцерке и 30 тона соје. У односу на 1985. год. индекс пласмана ђубрива ће износити 110, док семена 107 (104, таб. 11).

На подручју општине, иначе, произвођачи без обзира на сектор власништва троше релативно велике количине средстава за заштиту биља. Само индивидуална газдинства у 1984. год. утрошила су 25 тона у вредности од 9639 хиљ. дин. Структура њихове потрошње изгледала је овако (у тонама): плавни камен — 1, фунгициди — 5, инсектициди — 8 и хербициди — 11.

Преко 80% (87,88%) новчаних материјалних трошкова у ратарској производњи на приватном сектору чини жетва стрних жита (без комбајнирања). Године 1984. њихови материјални трошкови у новцу су износили 36.684 хиљ. дин. Од тога на обично орање отпада 2967 хиљ. дин., сетву усева 1008 хиљ. дин., прскање и запрашивање усева 285 хиљ. дин., жетву стрних жита 32.238 хиљ. дин. и превоз пољопривредних производа 186 хиљ. дин. Трошкови у природи били су знатно већи; износили су 1.517.811 хиљ. дин. Око 1.397.273 хиљ. дин. чинили су трошкови за исхрану стоке (33).

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА

ИСКОРИШЋАВАЊЕ ОРАНИЦА И БАШТА ЗА ПРОИЗВОДЊУ РАТАРСКИХ КУЛТУРА

Између 1978. и 1984. год. учешће ораница у укупној пољопривредној површини на подручју општине Обреновац смањено је за 4,13% — од 88,13% у 1978. год. на 84,00% у 1984. По годинама учешће ораница износило је (у %): 1978 — 88,13, 1979. год. — 85,51, 1980. год. — 87,90, 1981. год. — 87,27, 1982. год. — 85,57, 1983. год. — 86,92, и 1984. год. — 84,00.

Таб. 22. — Учесће њива у укупном обрадивом земљишном фонду на подручју појединих К. О. и ООК (36)

КО — ООК	Учесће њива у укупном обрадивом земљишном фонду на приватном сектору (у %)
Пироман	90,53
Бровић	85,32
Велико Поље	92,43
Стублине	94,14
Трстеница	95,27
ООК „Стублине”	92,41
Грабовац	91,73
Дрен	91,47
Орашац	91,75

ООК „Грабовоц“	91,66
Бргулице	93,28
Ратари	93,05
Скела	90,82
Ушће	90,77
ООК „Скела“	91,25
Рвати	80,74
Бело Поље	89,50
Барич	90,47
Забрежје	91,63
Звечка	92,29
Кртинска	94,57
Мислобин	88,07
Мала Моштаница	89,60
Обреновац	78,85
Уровци	92,57
ООК „Обреновац“	90,55
Баљевац	87,25
Дражевац	90,69
Јасенак	93,47
Конатице	92,98
Пољане	74,52
ООК „Конатице“	91,89
Вукићевица	93,52
Љубинић	95,33
ООК „Љубинић“	94,55

Учешће ораница у укупном земљишном фонду на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и катастарских општина — Једно анкетирано газдинство са поседом од 4,65 ха у 1985. год. користило је 67,47% земљишног фонда за њиве. (Милошевић Весе-

лина, Стублине); са 1,12 ха — 68,38% Радосављевић Миодраг, Јасенак); са 1,54 ха — 100,00% (Павлаовић Војислава, Љубинић); са 3,54 ха — 98,43% (Павловић Миломира, Љубинић); 1,55 ха — 100,00% (Илић Драгослава, Љубинић); са 1,99 ха — 82,51% (Марковић Војислава, Конатице); са 2,52 ха — 71,41% (Димитријевић Борисава, Конатице); са 1,27 ха — 100,00% (Бојић Боривоја, Конатице); са 5,27 ха — 100,00% (Сретена Станишића, Пироман); са 2,15 ха — 100,00% (Дамњановић Стевана, Пироман); са 1,87 ха 97,10% (Јовановић Јанка, Пољане); са 3,33 ха — 95,65% (Јованић Станице, Пољане); са 4,28 ха — 32,75% (Николић Јовице, Пољане); са 6,79 ха — 31,56% (Пантић Миодрага, Пољане); са 1,62 ха — 38,01% (Симић Милисав, Конатице); 0,60 ха — 100,00% (Гавриловић Симе, Ратари); са 1,36 ха — 94,31% (Пејић Велимира, Ушће); са 2,08 ха — 96,76% (Анчић Момира, Ушће); са 1,47 ха — 51,11% (Црвенковић Радисава, Ушће); са 1,26 ха — 100,00% (Филиповић Саре, Мислобин); са 2,19 ха — 87,36% (Борђевић Драге, Мислобин); са 3,38 ха — 49,63% (Радојчић Стеван, Мислобин); са 4,00 ха — 100,00% (Стевановић Миодрага, Кртинска); са 4,56 ха — 71,34% (Јеремић Бошка, Конатице); са 0,60 ха — 100,00% (Гавриловић Симе, Ратари)

Правци искоришћавања ораница по катастарским општинама

У 6,9% к. о. заступљен је апсолутно житни правац искоришћавања ораница (Обрен. и Љубинић); доминантно житни са учешћем крмног биља — 27,6% к. о. (Скела, Учешће, Забрежје, Мала Моштаница, Вел. Поље, Стублине, Барич и Орашац); доминантно житни са учешћем поврћа — 17,2% к. о. (Бровић, Пироман, Трстеница, Кртинска и Вукићевица); претежно житни са већим учешћем крмног биља — 17,2% (к. о. (Бргулице, Рвати, Јасенак, Баљевац и Пољане); претежно житни са учешћем поврћа и крмног биља — 13,8% к. о. (Ратари, Мислобин, Грабовоц и Уровци); равномерни правац, са учешћем жита и крмног биља — 3,5% к. о. (Конатице); са већим учешћем жита, крмног биља и поврћа — 13,8% к. о. (Звечка, Бело Поље, Дрен и Дражевац).

Таб. 23. — Засејана површина по житима на подручју к. о. Дрен у петој години после увођења комуналног система (22)

Величина поседа	Засејана површина под житима у хектарима
До 0,09 ха	—
0,10 — 0,50 ха	6
0,51 — 1,00 ха	21
1,01 — 2,00 ха	42
2,01 — 3,00 ха	73
3,01 — 4,00 ха	95
4,01 — 5,00 ха	82

5,01 — 8,00 ha	313
8,01 — 10,00 ha	136
10,01 — 20,00 ha	151
15,01 — 20,00 ha	—
20,01 и више	—
Укупно	919

a) Жита

Преко 50% (50,98%) сетвених површина под житима отпада на кукуруз. У 34,5% к. о. заступљен је равномерни правац у искоришћавању сетвених површина под житима, са кукурузом и пшеницом (Љубинић, Пољане, Дрен, Пироман, Трстеница, Велико Поље, Стублине, Бело Поље, Кртинска и Уровци). Кукуруз је претежно заступљен са већим учешћем пшенице на подручју 51,7% к. о. (Конатице, Бргулице, Звечка, Забрежје, Мала Моштаница, Јасенак, Баљевац, Мислобин, Барич, Грабовац, Орашац, Дражевац, Вукићевица, Ушће и Ратари) док доминантан је са учешћем пшенице у 3,5% к. о. (Скела). У осталих 10,3% к. о. пшеница је доминантна житна култура (Обреновац) или претежно заступљена са већим учешћем кукуруза (Рвати и Бровић).

Таб. 24. — Структура искоришћавања ораница на подручју општине Обреновац између 1977. и 1983. год. (33)

Година	Жита	Структура искоришћавања ораница у %			
		Индустријско биље	Повртарско биље	сточно крмно биље	угари, необрађене оранице и баште
1977	638	1,9	13,2	18,7	2,4
1978	64,4	2,0	13,1	17,6	2,9
1979	65,7	1,9	12,3	18,7	1,4
1980	63,8	1,9	13,2	18,7	2,4
1981	58,6	2,5	13,6	19,7	5,6
1982	62,1	2,2	13,6	18,4	3,7
1983	64,4	4,6	13,5	17,5	—

Око 94,6% газдинстава у 1960. год. бавило се производњом жита. До 0,50 ha имало је засејано 694 газдинстава, од 0,51 до 1,00 ha — 858, од 1,01 до 2,00 ha — 1854, од 2,01 до 3,00 ha — 1573, од 3,01 до 5,00 ha — 1634 и преко 5,01 ha — 597. До 1,00 ha имало је посед 799 произвођача жита, од 1,01 до 2,00 ha — 1203, од 2,01 до 3,00 ha — 1189, од 3,01 до 4,00 ha — 1105, од 4,01 до 5,00 ha — 853, од 5,01 до 8,00 ha — 1358, од 8,01 до 10,00 ha 402, од 10,01 до 15,00 ha — 295, од 15,01 до 20,00 ha — 5 и више од 20,01 ha — 1. Преко 86% (86,35%) газдинстава сејало је пшеницу. До 0,50 ha имало је засејано 1082 произвођача, од 0,51 до 1,00 ha — 1772, од 1,01 до 2,00 ha — 2536, од 3,01 до 5,00 ha — 1088, преко 5,01 ha — 7. Око 27,95% произвођача пшенице сејало је високородне сорте. До 0,50 ha под њима имало је 655 произвођача, од 0,51 до 1,00 ha — 652, од 1,01 до 2,00 ha — 431, од 2,01 до 5,00 ha — 114 и преко 5,01 ha — 1. Највећи број произвођача пшенице имао је посед од 5,01 до 8,00 ha (1347). Од 0,1 до 0,50 ha имало је велики број поседа 100 произвођача, од 0,51 до 1,00 ha — 308, од 1,01 до 2,00 ha — 995, од 2,01 до 3,00 ha — 117, од 3,01 до 4,00 ha — 1077, од 4,01 до 5,00 ha — 840, од 8,01 до 10,00 ha — 401, од 10,01 до 15,00 ha — 294, од 15,01 до 20,00 ha — 5 и више од 20,01 ha — 1 (21).

Последњих десетак година на подручју општине један број газдинстава је смањило површине засејане пшеницом. По ООК сматрају да је томе разлог недовољна економска мотивисаност пољопривредника да производе хлебно жито. Скела код Обреновца са суседним селима Ратари и Ушће некада је била на „гласу по производњи пшенице. Плодна Посавина давала је у току године на хиљаде вагона хлебног жита. Али данас када је откупна цена пшенице мала мештани ових села свели су површине под пшеницом на минимум“. У 1972. год. уговорена пшеница са газдинством „Драган Марковић“ износила је само 35 вагона (45, 17). Стога органи управљања РО „Драган Марковић“, савети основних организација коопераната и Скупштина општине посебну пажњу поклањају организовању робне производње пшенице. При томе они настоје да сви учесници у сетви „буду што чвршће повезани, не само кроз уговарање већ и кроз набавку сортног семена и другог репроматеријала, као и касније кроз припреме за вршидбу“. (19, 13).

На 1 становника долази 0,001 до 0,43 ha под пшеницом. На првом месту се налази к. о. Трстеница са 0,43 ha. За к. о. Трстеница по засејаној површини, долази Конатице (0,39 ha), затим Велико Поље (0,35 ha), Љубинић (0,33 ha), Пољане (0,32 ha), Бровић (0,27 ha), Орашац (0,25 ha), Вукићевица (0,23 ha), Јасенак (0,211 ha), Пироман (0,21 ha), Дрен (0,19 ha), Дражевац (0,18 ha), Стублине (0,16 ha), Грабовац (0,15 ha), Мала Моштаница (0,13 ha), Кртинска (0,13 ha), Скела (0,12 ha), Баљевац (0,12 ha), Ратари (0,11 ha), Уровци (0,10 ha), Бргулице (0,10 ha), Мислобин (0,08 ha), Забрежје (0,03 ha), Барич (0,03 ha), Звечка (0,03 ha), Рвати (0,03 ha) и Обреновац 0,01 ha).

На подручју општине се производи око 13,91% од укупне производње пшенице у региону Београд (33). Један засејан хектар даје од 3200 до 4200 kg пшеничног зрна (Баљевац 3300 kg/ha, Барич 3300 kg/ha, Бело Поље 3800 kg/ha, Велико Поље 3800 kg/ha, Вукићевица 4000 kg/ha, Грабовац 4000 kg/ha, Дражевац 3800 kg/ha, Дрен 4000 kg/ha, Забрежје

Таб. 25. — *Сетвена површина под пшеницом на поседима индивидуалних газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија у петој години после увођења комуналног система (21)*

Величина поседа	Засејана површина пшеницом у хектарима	
	свега	високородна
До 0,09 ha	—	—
0,10 — 0,50 ha	23	2
0,50 — 1,00 ha	114	11
1,01 — 2,00 ha	568	90
2,01 — 3,00 ha	966	162
3,01 — 4,00 ha	1245	226
4,01 — 5,00 ha	1192	231
5,01 — 8,00 ha	2484	499
8,01 — 10,00 ha	1000	233
10,01 — 15,00 ha	850	192
15,01 — 20,00 ha	14	1
20,01 и више	9	1
Укупно	8483	1648

4000 kg/ha, Звечка 4000 kg/ha, Јасенак 3700 kg/ha, Конатице 4100 kg/ha, Кртинска 4100 kg/ha, Љубинић 4000 kg/ha, Мала Моштаница 3200 kg/ha, Мислобин 3600 kg/ha, Орашац 4000 kg/ha, Бровић 4000 kg/ha, Пироман 4000 kg/ha, Пољане 4200 kg/ha, Бргулице 4000 kg/ha, Рагари 4000 kg/ha, Скела 38000 kg/ha, Стублине 3800 kg/ha, Трстеница 4000 kg/ha, Уровци 41000 kg/ha и Ушће 4000 kg/ha).

Таб. 26. — *Структура искоришћавања сетвених површина на поседу ООУР „Сава“ 31. V 1984. год. (33)*

Култура	Површина у ha	% од укупне сетвене површине
Жита	1977	55,6
Индустријско биље	1098	55,6
Повртарско биље	3	0,1
Крмно сточно биље	476	13,4
Свега	3554	100,0

Највећи снабдевачи произвођача са високородним сортама пшенице за сетву су ООК „Љубинић“ и ООК РО „Драган Марковић“. Тако су ООК РО „Драган Марковић“ у 1983. год. снабделе кооперанте са 768,0 тона семена пшенице, а у 1984. год. са 592,0 тона. По ООК снабдевање у 1984. год. је износило (у тонама): „Стублине“ — 173,5, „Грабовац“ — 142,1, „Скела“ — 80,4, „Обреновац“ — 92,3 и „Конатице“ — 103,0 (44).

Таб. 27. — *Просечан принос пшенице на поседу РО „Драган Марковић“ ООУР „Сава“ у периоду 1975—1983. год. (44)*

Година	Просечан принос пшенице по 1 ha у тонама
1975	3,35
1976	3,35
1977	3,97
1978	3,07
1979	3,08
1080	3,30
1981	2,82
1982	3,67
1983	4,24

Један од већих произвођача пшенице је СОУР ПКБ РО „Драган Марковић“. Између 1975. и 1984. год. сетвене површине под пшеницом на поседу ООУР „Сава“ износиле су (у ha): 1975. год. — 1384, 1976. год. 1366, 1977. год. — 2019, 1978. год. — 1560, 1979. год. 1525, 1980. год. — 1515, 1981. год. — 1192, 1982. год. — 1666, 1983. год. — 1967 и 1984. год. — 1940. Године 1984. ООУР „Сава“ остварила је просечан принос пшенице од 4433 kg/ha. Највећи просечан принос остварила је РЈ „Дражевац“ — 4783 kg/ha; најмањи РЈ „Стублине“ — 4262 kg/ha. У РЈ „Младост“ остварен је просечан принос од 4590 kg/ha. Исте године ООУР „Сава“ на 38 ha остварила је принос од 7170 kg/ha (44, 2—5).

Преко 66% пшенице индивидуална газдинства производе у кооперацији са СОУР ПКБ. По ООК сетва у кооперацији износи (у ha): „Љубинић“ — 530, „Конатице“ — 680, „Обреновац“ — 1019, „Скела“ — 473, „Грабовац“ — 590 и „Стублине“ — 764 (1984. год.).

У општини Обреновац, последњих година, по становнику се производи од 262,13 до 516,40 kg пшенице. Између 1981. и 1984. год. производња је износила (у kg): 1981. — 262,13 1982. год. — 390,06, 1983. год. — 505,43 и 1984. год. 516,40 (33). По к.о. гледано, на приватном сектору у к.о. Барич се производи 118 kg, Уровци 424 kg, Мислобин 292 kg, Кртинска 559 kg, Звечка 155 kg, Бело Поље 118 kg, Бровић 1095 kg, Трстеница 1748 kg, Пироман 843 kg, Забрежје 140 kg, Мала Моштаница 442 kg, Об-

реновац 6 kg, Рвати 149 kg, Грабовоац 610 kg, Дрен 775 kg, Ратари 462 kg, Бргулице 430 kg, Пољане 1117 kg, Конатице 517 kg, Баљевац 460 kg, Вукићевица 947 kg, Стублине 645 kg, Велико Поље 1338 kg, Ушће 590 kg, Скела 470 kg, Љубинић 1327 kg, Јасенак 809 kg, Дражевац 488 kg и Орашац 1030 kg (1984. год.) (33).

Таб. 28. — Произвођачи на подручју к. о. Забрешје који су у 1985/86. години сејали пшеницу у кооперацији са ООК „Обреновац“

Презиме и име коопераната	Уговорена површина у ha
Срећковић Тихомир	1,50
Бобић Богољуб	1,80
Бобић Драгољуб	2,00
Блажић Љубица	1,30
Филиповић Михаило	5,00
Јовановић Славољуб	1,75
Блажић Живко	4,00
Младеновић Љубица	2,00
Срећковић Миливоје	2,00
Ружич Живорад	2,20
Томић Бока	1,50
Јовановић Велимир	2,00
Бобић Миливој	2,50
Срећковић Милорад	1,60
Бобић Живорад	1,70
Тошић Борђе	1,00
Срећковић Владисав	2,50
Бобић Ненад	2,60
Живковић Владета	2,21
Срећковић Слободан	1,50
Прокић Јаков	1,40
Крсмановић Живан	1,50
Белић Здравко	1,50
Блажић Стеван	3,00
Лазаревић Братислав	1,90
Марковић Милан	1,00
Бобић Љ.	1,00
Блажић Андрија	3,90
Јевтић Славољуб	1,50
Блажић Спасоје	1,50
Бобић Јован	2,60
Бобић Богољуб	2,80

Бобић Милојко	1,50
Марковић Бранко	2,20
Белић Немања	3,60
Јовановић Славољуб	1,50
Блажић Аница	1,50
Вигњевић Стеван	1,60
Радовановић Драгутин	2,50
Павловић Милодраг	3,60
Белић Живан	2,40
Белић Петар	1,60
Ивановић Живорад	2,20

Обреновац са 31.646 тона произведене пшенице у 1983. год. налазио се на трећем месту у београдском региону (после Земуна и Палилуде). И по производњи на једног становника заузимао је треће место (истред Вождовца, Гроцке, Звездаре, Земуна, Лазареваца, Новог Београда, Палилуде, Раковице, Сопота, Чукарице и Младеновца) (33).

Таб. 29. — Упоредни преглед производње пшенице на подручју Београда у 1983. год. (33)

у 100 kg

Општина	Укупан принос	Просечан принос по 1 ha
Барајево	183.160	33,7
Вождовац	91.620	37,8
Гроцка	122.980	36,1
Звездара	3.350	27,5
Земун	477.980	46,8
Лазаревац	232.980	38,3
Младеновац	201.510	35,3
Нови Београд	15.400	46,6
Обреновац	316.460	39,0
Палилуда	350.580	54,4
Раковица	19.150	36,8
Сопот	167.830	34,4
Чукарица	91.140	34,3
Укупно	2.274.140	40,4

Тржни вишкови пшенице колебају се из године у годину, у зависности од остварене укупне производње и висине откупне цене. Преко ООК СОУР, ПК „Београд“ у 1984. год. преузето је од коопераната 7,747.412 kg пшенице и то: „Љубинић“ — 1,392.512 kg, „Конатице“ — 1,255.100 kg, „Обреновац“ — 1,232.100 kg, „Скела“ — 1,031.600 kg, „Грабовац“ — 1,008.900 kg и „Стублине“ — 1,827.200 kg.

Таб. 30. — Упоредни преглед откупа пшенице од индивидуалних произвођача на подручју Београд у 1980. год. (33)

Општина	Откуп у тонама
Барајево	913
Чукарица	2520
Лазаревац	1282
Младеновац	1314
Палилула	1927
Обреновац	1246
Раковица	100
Сопот	234
Вождовац	294
Земун	10626
Укупно Београд	20456

Биланс производње пшенице на приватном сектору у 1984. год. изгледао је овако: засејана површина — 6103 ha, пожњета површина — 6103 ha, укупан принос — 23.794 тоне, просечна цена једне произведене тоне — 23.090 дин., вредност укупног приноса — 549.403 хиљ. дин., просечан утрошак семена по 1 ha — 310 kg, укупан утрошак семена — 1892 тоне; јечма: засејана површина — 390 ha, пожета површина — 390 ha, укупан принос — 1255 тона, просечна цена једне произведене тоне — 24.530 дин., вредност укупног приноса 30.785 хиљ. дин., просечна утрошак семена по 1 ha — 190 kg, укупан утрошак семена — 74 тоне; овса: засејана површина — 327 ha, пожета површина 327 ha, укупан принос — 810 тона, просечна цена једне произведене тоне — 27.520 дин., вредности укупног приноса — 22.291 хиљ. дин., просечан утрошак семена по 1 ha — 180 kg, укупан утрошак семена 59 тона¹.

¹ Укупна вредност ратарске производње на приватном сектору у 1984. год. износила је 3,247.240 хиљ. дин. Од тога на жита отпада 1,911.082 хиљ. дин. (58,9%); остатак од 1,336.158 хиљ. дин. (41,1%) на узгредне производе жита (137.534 хиљ. дин.) индустријско (32.604 хиљ. дин.), повртно (831.671 хиљ. дин.) и сточно крмно биље са ораницама (334.349 хиљ. дин.). У укупној вредности производње жита пшеница учествује са 549.403.

Пре другог светског рата кукуруз је сејан на 36,34% ораница (46,24); после увођења комуналног система сетвена површина под њим најчешће износи од 8607 до 9712 ha. Године 1960. сејало га је 6755 произвођача (88,63% од укупног броја индивидуалних пољопривредних газдинстава). До 0,50 ha имало је засејано 1416 произвођача од 0,51 до 1,00 ha — 1928, од 1,01 до 2,00 ha — 2419, од 2,01 до 5,00 ha — 985 и преко 5,01 ha — 7. Исте године око 722 произвођача кукуруза сејало је хибридне сорте. До 0,50 ha под хибридима имало је засејано 229 произвођача, од 0,51 до 1,00 ha — 309, од 1,01 до 2,00 ha 157, од 2,01 до 5,00 ha 31 и преко 5,01 ha — 1. Преко 580 (589) произвођача кукуруза имало је посед до 1,00 ha, од 1,01 до 2,00 ha — 1070, од 2,01 до 3,00 ha — 1139, од 3,01 до 4,00 ha 1071, од 4,01 до 5,00 ha — 842, од 5,01 до 8,00 ha 1344, од 8,01 до 10,00 ha — 404, од 10,01 до 15,00 ha 293 и преко 15,01 ha — 6 (21).

Године 1984. кукурузом је било засејано 9165 ha (33,15% ораница). У том погледу Обреновац се налази на другом месту у београдском региону — после Земунa. Највећи произвођач кукуруза у општини је к. о. Грабовац. Годишња производња у овој к. о. износи 4837 тона. Међутим, у односу на једног становника на првом месту се налази к. о. Орашац са 2782 kg; затим следе к. о. Трстеница (са 2640 kg), Ушће (2462 kg), Скела (2032 kg), Вукичевица (2164 kg), Пољане (2171 kg), Дрен (1700 kg), Јасенак (1569 kg), Грабовац (1536 kg), Велико Поље (1460 kg), Конатице (1391 kg), Баљевац (1297 kg), Бртумице (1290 kg), Дражевац (1247 kg), Пироман (1240 kg), Кртинска (1204 kg), Ратарски (1135 kg), Љубинић (983 kg), Бровић (947 kg), Мислоћин (903 kg), Мала Моштаница (899 kg), Стублине (732 kg), Уровци (505 kg), Звечка (463 kg), Барич (397 kg), Забрежје (342 kg), Бело Поље (167 kg), Рвати (103 kg) и Обреновац (14 kg) (33).

Годишња производња кукуруза на подручју Београда износи 299.774 тоне (1980—1984. год.) Од тога се око 16% производи у општини Обреновац. Највећи произвођачи кукуруза у београдском региону су општине: Земун, Обреновац и Лазаревац. Према томе, у погледу укупне производње општина Обреновац се налази на другом месту (испред Барајева, Вождовца, Гроцке, Новог Београда, Звездаре, Лазареваца, Младеновца, Палилуле, Раковице, Сопота и Чукарице; просечном приносу по 1 ha трећем (после Палилуле и Земунa) (33).

производње жита пшеница учествује са 549.403. хиљ. дин., јечам 30.785 хиљ. дин., овас 22.291 хиљ. дин. и кукуруз (у зрну) 1,308.603 хиљ. дин.; узгредних производа од жита: слама пшенице 42.829 хиљ. дин., слама јечма 2322 хиљ. дин., слама овса 1648 хиљ. дин., кукурузовина (шаша) 78.082 хиг. дин. и кочанке 12.653 хиљ. дин.; индустријског биља: шећерна репа 5664 хиљ. дин. и соја 26.940 хиљ. дин.; повртарског биља: кромпир 239.549 хиљ. дин., мрква 7680 хиљ. дин., црни лук 66.275 хиљ. дин., бели лук 59.430 хиљ. дин., пасуљ у зрну 38.760 хиљ. дин., боранија 1961 хиљ. дин., грашак у зрну 21.220 хиљ. дин., грашак у махунама 1200 хиљ. дин., купус и кељ 80.574 хиљ. дин., парадајз 162.122 хиљ. дин., свежа паприка 69.960 хиљ. дин., краставци 18.370 хиљ. дин., диње и дубенице 19.120 хиљ. дин., остало поврће 12.885 хиљ. дин., међуусев пасуљ у зрну 14.040 хиљ. дин., међуусев касни купус 18.525 хиљ. дин.; крмног биља са ораница: детелина — сено 70.060 хиљ. дин., луцерка — сено 206.569 хиљ. дин., грахорица сено 122 хиљ. дин., кукуруз за крму 14.074 хиљ. дин., сточна репа — корен 4899 хиљ. дин., мешавина трава и легуминоза 13.387 хиљ. дин., остало крмно биље као главни усеви 311.287 хиљ. дин., међуусев детелина 8769 хиљ. дин., међуусев луцерка 3303 хиљ. дин., међуусев бундева 8148 хиљ. дин., међуусев мешавина трава 1287 хиљ. дин., подусеви сено 392 хиљ. дин. и накнадни усеви кукуруз за крму 1163 хиљ. дин. (33).

Таб. 31. — Сетвена површина под кукурузом на поседима индивидуалних газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија у петој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Засејана површина са кукурузом у ha	
	свега	хибриди
До 0,09 ha	—	—
0,10 — 0,50 ha	38	—
0,51 — 1,00 ha	142	10
1,01 — 2,00 ha	584	35
2,01 — 3,00 ha	947	66
3,01 — 4,00 ha	1162	98
4,01 — 5,00 ha	1143	75
5,01 — 8,00 ha	2406	189
8,01 — 10,00 ha	954	100
10,01 — 15,00 ha	813	65
15,01 — 20,00 ha	15	—
20,01 и више	5	1
Укупно	8199	639

Близу 50% сетвених површина под кукурузом засејано је у кооперацији са СОУР ПКБ. Крајем маја 1984. године сетвене површине у кооперацији износиле су (по ООК у ha): „Конатице” 719, „Обреновац” 714, „Скела” 539, „Грабовац” 684, „Стублине” 814 и „Љубинић” 837. Највеће просечне приносе по 1 ha постижу кооперанти на подручју ООК „Скела” — 5284 kg/ha; најмање ООК „Љубинић” — 4000 kg/ha. Године 1984. у кооперацији укупно је произведено 21.806 тона кукуруза у зрну (43,98% од укупне производње у општини). Од тога на ООК „Канатице” отпада 3493 тоне (16,0%), „Обреновац” 3496 тона (16,0%), „Скела” 2848 тона (13,1%), „Грабовац” 1613 тона (16,6%), „Стублине” 4171 тона (19,1%) и „Љубинић” 4185 тона (19,2%). Преко 20% произведеног кукуруза преузето је од коопераната као тржни вишак.

Око 97% од укупне производње кукуруза реализује приватни сектор; остатак од 3% друштвени. У структури укупне вредности пољопривредне производње на приватном сектору кукуруз учествује са 23%. Просечна цена 1 тоне произведеног кукуруза износи 27.150 дин. (1984. год.) (33).

Таб. 32. — Домаћинства на подручју к. о. Мислоћин која су у 1986. год. сејала кукуруз у кооперацији са ООК „Обреновац”

Презиме и име кооперанта	Уговорена површина за сетву у ha
Маричић Милован	5,50
Маричић Славољуб	4,50
Радосављевић Синиша	3,50
Крстић Чедомир	3,80
Крстић Бранислав	2,40
Гвозденовић Томислав	3,50
Пауновић Живорад	6,00
Симић Мирослав	5,50
Гвозденовић Живорад	3,00
Јовановић Станимир	4,00
Ранковић Милицав	3,50
Павловић Коста	3,80
Петровић Момчило	5,00
Радосављевић Слободан	3,80
Павловић Југослав	4,50
Васиљевић Мирко	4,00
Радовановић Милован	4,50
Петровић Цветко	3,50
Павловић Милован	4,00
Филиповић Живорад	3,00
Павловић Драгиша	4,50
Симић Радоје	3,50
Марковић Миломир	3,80
Томић Душан	3,50
Ђорђевић Љубивоје	5,00
Јовановић Миленко	3,80
Гвозденовић Бранислав	3,50
Гвозденовић Бранислав	3,50
Ранковић Бранко	4,50
Ранковић Драгољуб	3,80
Томић Добривоје	3,00
Петровић Милорад	4,30
Ђорђевић Живан	3,80
Јовановић Југослав	4,80
Петровић Илија	3,50
Ранковић Радојица	4,00

Павловић Милован	3,80
Крстић Владан	3,20
Јовановић Рајко	3,50
Мандић Милан	4,00
Маричић Милан	3,80
Томић Благоје	5,00
Милошевић Милован	5,50
Милошевић Љубисав	5,00
Митровић Љубивоје	3,80
Радојчић Војислав	4,00
Петровић Душан	3,50
Петровић Миливоје	6,00
Радојчић Берислав	5,50

Између 1975. и 1984. год. сетвене површине под меркантилним кукурузом на поседу СОУР ПКБ РО „Драган Марковић“ износиле су (у ha): 1975. год. — 624, 1976. год. — 564, 1977. год. — 301, 1978. год. — 295, 1979. год. — 565, 1980. год. — 498, 1981. год. — 477, 1982. год. — 307, 1983. год. — 557 и 1984. год. — 397; семенских кукурузом: 1975. год. — 196, 1976. год. — 196, 1977. год. — 263, 1978. год. — 215, 1979. год. — 57, и 1982. год. — 30. У периоду 1978—1984. год. ООУР „Сава“ је увећала просечне приносе за 2,95 тона по 1 ha — од 3,36 тона у 1978. год. на 6,30 у 1984. По РЈ ООУР „Сава“ они износе у (kg/ha): „Стублине“ 5800, „Младост“ 7097 и „Дражевац“ 7000. У 1984. год. ООУР „Сава“ на 35 ha остварила је принос од 8500 kg/ha (44).

Преко 70% (70,18%) потребног високородног семена кукуруза за сетву индивидуална газдинства набављају преко СОУР ПКБ на основу уговора о кооперацији; остатак од 29,82% за готов новац или путем замене за меркантилни. Од 15. XII 1983. до 31. V 1984. год. СОУР ПКБ продала је обреновачким кооперантима 60.000 kg семена кукуруза. По ООК продаја семена је износила (на основу уговора о кооперацији у kg): „Стублине“ — 13.500, „Грабовац“ — 14.000, „Скела“ — 7000, „Обреновац“ — 8000, „Конатице“ — 6000 и „Љубинић“ — 11.500 (33).

Још између два светска рата из Обреновца и његове околине извозило се годишње 2000 и 2500 вагона кукуруза. У годинама после првог светског рата један хектар у просеку давао је 2500 — 5000 kg кукуруза. Уочи другог светског рата највећи извозници били су „г. г. Сава С. Мићић, Јован Борђевић, Митар Симовић, Коста Живановић, Веља Јездић, Радомир Матић, Михаило Ј. Манђукић, Јаков Ристовић, Дејан Н. Васић и Васа Кањички“ (47, 219), после увођења комуналног система највећи купац кукуруза је СОУР ПК „Београд“. Године 1984. његове ООК откупиле су 4.948.280 kg. По ООК откуп је износио (у kg): „Љубинић“ 434.200, „Конатице“ — 1.305.990, „Обреновац“ — 762.325, „Скела“ — 826.515, „Грабовац“ — 592.150 и „Стублине“ — 1.026.980. У плану је да се увећају тржни вишкови кукуруза.

Таб. 33. — Просечни и укупни приноси кукуруза на приватном сектору по к.о. у 1984. г. (33)

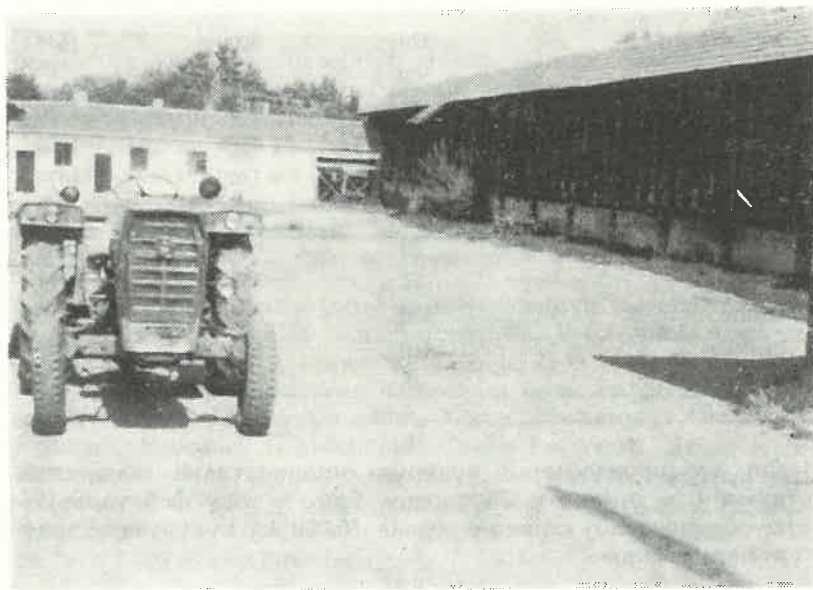
Катастарска општина	Пожета површина у ha	Принос	
		са 1 ha у kg	укупан — тона
Цироман	264	5800	1531
Бровић	140	6000	840
Грабовац	691	7000	4837
Уровци	140	6000	840
Конатице	326	4800	1565
Пољане	224	4900	1098
Баљевац	163	4600	750
Јасенак	266	4100	1091
Барић	440	4500	1980
Мислобин	330	5000	1650
Кртинска	250	6000	1500
Бело Поље	45	5500	247
Стублине	450	4700	2115
Велико Поље	450	4700	2115
Дрен	322	7000	2254
Урашац	378	7000	2646
Дражевац	473	4300	2034
Грстеница	423	6000	2538
Вукићевица	329	5000	1645
Љубинић	360		
Скела	630	6000	3780
Мала Моштаница	224	4500	1008
Забрежје	186	5800	1079
Ратари	100	6000	600
Бргулице	80	6000	480
Гвати	22	5500	0121
Ушће	500	6500	3250
Звечка	410	6000	246
Обреновац	48	5100	245

Један део произведеног кукуруза индивидуална газдинства непосредно продају на пијаци у Обреновцу. Само у току фебруара 1984. год. она су на обреновачкој пијаци продала 30.000 kg кукуруза у зрну и 600 kg кукурузног брашна.

Обреновачки ратари релативно доста производе овас и јечам. Први се сеје на 327 ha други на 466 ha.

Таб. 34. — Произвођачи јечма према величини поседа у петој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Јечам		
	свега	до 1 ha	преко 1 ha
До 0,09 ha	—	—	—
0,10 — 0,50 ha	15	15	—
0,51 — 1,00 ha	26	26	—
1,01 — 2,00 ha	94	94	—
2,01 — 3,00 ha	142	139	3
3,01 — 4,00 ha	187	185	2
4,01 — 5,00 ha	221	216	5
5,01 — 8,00 ha	428	414	14
8,01 — 10,00 ha	182	175	7
10,01 — 15,00 ha	130	124	6
15,01 — 20,00 ha	—	—	—
20,01 и више	1	—	1
УКУПНО	1426	1388	38

Сл. 3. — Основна организација коопераната „Обреновац“

У 1983. год. произведено је 998 тона јечма, али су могућности обреновачких произвођача знатно веће, и што је веома важно остварљиве. Поготово што су снабдевени механизацијом а за сетву користе високо-родно семе. Испред Обреновца је по укупној производњи у београдском региону једино Земун (3116 тона). Са 1 ha, у просеку, у 1984. год. добијено је од 2000 до 4000 kg (Бргулице 3500 kg/ha, Пољоне 3700 kg/ha, Конатице 3300 kg/ha, Баљевац 3400 kg/ha, Вукићевица 2000 kg/ha, Стублине 3000 kg/ha, Велико Поље 3000 kg/ha, Ушће 3400 kg/ha, Скела 3500 kg/ha, Љубинић 2000 kg/ha, Јасенак 3300 kg/ha, Дражевац 3300 kg/ha, Орашац 3500 kg/ha, Дрен 3000 kg/ha, Грабовац 3000 kg/ha, Рвати 3500 kg/ha, Обреновац 3500 kg/ha, Мала Моштаница 3100 kg/ha, Забрежје 3600 kg/ha, Барич 3100 kg/ha, Уровци 3500 kg/ha, Мислобин 3100 kg/ha, Кртинска 3500 kg/ha, Звечка 3500 kg/ha, Бело Поље 3500 kg/ha, Бровић 3500 kg/ha, Трстеница 4000 kg/ha и Пироман 4000 kg/ha (33).

Једно домаћинство, у просеку, производи од 23 до 381 kg јечма. По к. о. производња износи (у kg): Баљевац 381, Барич 41, Бело Поље 33, Бргулице 354, Бровић 198, Велико Поље 160, Вукићевица 163, Грабовац 110, Дражевац 112, Дрен 71, Забрежје 24, Звечка 23, Јасенак 163, Конатице 110, Кртинска 40, Љубинић 229, Мала Моштаница 103, Мислобин 56, Обреновац 3, Орашац 141, Пироман 181, Пољане 201, Ратари 349, Рвати 26, Скела 136, Стублине 112, Трстеница 460, Уровци 28 и Ушће 98.

Таб. 35. — Откуп жита од индивидуалних произвођача у периоду 1978—1983. год. (33)

Врста Жита	јединица мере	Година					
		1978	1979	1980	1981	1982	1983
Пшеница	t	7	32	48	67	26	166
Јечам без пиварског	t	1134	1265	1246	1734	5993	8602
Јечам пиварски	t	—	—	—	58	97	—
Овас	t	5	128	178	146	50	180
Кукруз у зрну без семенског	t	137	21	283	158	—	2120
Остала жита	t	—	—	—	—	—	—

Трстеница се налази на првом месту у општини Обреновац по укупној производњи јечма. У тој к. о. производи се 120 тона (подаци из 1984. год.). Следе Стублине (90), Грабовац (90), Скела (70), Велико Поље (63), Барич (62), Пироман (60), Љубинић (60), Дражевац (53), Бровић (52), Ратари (52), Конатице (38), Мала Моштаница (37), Орашац (37), Бргулице (35), Звечка (35), Уровци (34), Ушће (34), Јасенак (33), Мислобин (31), Вукићевица (30), Дрен (30), Баљевац (24), Забрежје (22), Обреновац (17), Кртинска (14), Уровци (14), Бело Поље (14), и Рвати (10).

Око 21,4% производње јечма реализује друштвени сектор; остатак од 78,6% индивидуална газдинства. Први сеје јечам и у кооперацији. Године 1984. „Љубинић” сејала га је у кооперацији на 20 ha; Укупно је произвела 60 тона, односно 3000 kg/ha. У периоду 1975—1984. год. сетвене површине под њим на поседу СОУР ПКБ РО „Драган Марковић” износила су од 76—344 ha.

Таб. 36. — Производња јечма на поседу ООУР „Сава” у периоду 1975—1984. год. (33)

Година	укупна површина	
	у ha	Просечан принос по 1 ha у kg
1975	299	3280
1976	156	3830
1977	138	3700
1978	117	1740
1979	344	3240
1980	293	2170
1981	102	2120
1982	132	2920
1983	—	—
1984	76	4500

Највећи откупљивач тржних вишкова јечма је СОУР ПКБ. Само у току 1984. год. РО „Драган Марковић” преузела је од коопераната 44,8 тона јечма. Од тога 27,2 тоне отпада на ООК „Обреновац”; остатак од 17,6 тона преузеле су ООК „Грабовац” (6,3 тоне), „Стублине” (8,5 тона) и „Скела” (2,8 тона).

У укупном фонду сетвених површина овас учествује са 1,15%. Са 1 ha добија се од 1400 до 3300 kg (Баљевац 1400 kg/ha, Барич 3000 kg/ha, Бело Поље 2200 kg/ha, Брдулица 300 kg/ha, Бровић 3000 kg/ha, Велико Поље 2000 kg/ha, Вукићевица 2000 kg/ha, Грабовац 2500 kg/ha, Дражевац 1400 kg/ha, Дрен 2500 kg/ha, Забрежје 3300 kg/ha, Звечка 2000 kg/ha, Јасенак 2500 kg/ha, Конатице 1600 kg/ha, Кртинска 2000 kg/ha, Љубинић 2000 kg/ha, Мала Моштаница 3000 kg/ha, Мислобин 2500 kg/ha, Орашац 2500 kg/ha, Пироман 3000 kg/ha, Пољане 1500 kg/ha, Ратари 3000 kg/ha, Скела 3000 kg/ha, Стублине 2000 kg/ha, Трстеница 3000 kg/ha, Уровци 2000 kg/ha и Ушће 3000 kg/ha).

До 29 тона овса производи се у 45% к.о. (Баљевац 6, Барич 12, Бело Поље 11, Велико Поље 20, Дражевац 7, Забрежје 3, Јасенак 7, Конатице 8, Кртинска 12, Мала Моштаница 12, Пољане 3, Стублине 20 и Уровци 16); од 29 до 59 тона — 38% к.о. (Бргулице 30, Бровић 30, Вуки-

ћевица 30, Дрен 37, Звечка 40, Љубинић 40, Мислобин 37, Орашац 50, Пироман 30, Ратари 45 и Ушће 54); више од 59 тона — 10% к.о. (Грабовац 100, Скела 90 и Трстеница 60).

Године 1984. структура производње узгредних производа жита на приватном сектору изгледала је овако (у тонама): слама пшенице — 23.794, слама јечма — 1255, слама овса — 891, кукурузовина (шаша) — 57.839 и шапурике (кочанке) — 12050. Од тога је утрошено за исхрану стоке (у тонама): сламе овса — 441, кукурузовине — 46.271 и кочанки — 1200; остатак за сточну простирку и опрев (33).

Око 16,0% од укупне производње жита на подручју општине отпада на тржни вишак. У укупној производњи пшенице тржни вишак учествује са 47,9%, јечма 19,9%, овса 12,3% и кукуруза 6,4 (104, 18).

б) Индустијско биље

Под индустријским биљем је 1111 ha (4% ораница). У укупном фонду земљишта под индустријским биљем на подручју града Београда Обреновац учествује са 13,3%. Око 77,5% од укупне засејане површине отпада на друштвени сектор; остатак од 22,5% на индивидуални.

Пре другог светског рата индустријско биље је сејано на 0,4% ораница (46,22); после увођења комуналног система сетвена површина под њим осетно је увећана. Године 1960. до 0,50 ha под индустријским биљем имало је засејано 2141 газдинство, од 0,51 до 1,00 ha — 143, од 1,01 до 2,00 ha — 33, од 2,01 до 3,00 ha — 2 и преко 3,01 ha — 7. До 1,00 ha имало је велики посед 82 произвођача, од 1,01 до 2,00 ha — 174, од 2,01 до 3,00 ha — 265, од 3,01 до 4,00 ha — 365, од 4,01 до 5,00 ha — 343, од 5,01 до 8,00 ha — 699, од 8,01 до 10,00 ha — 223, од 10,00 до 15,00 ha — 187 и више од 15,01 ha — 4. У петој години после увођења комуналног система око 31,98% сетвених површина под индустријским биљем коришћено је за производњу шећерне репе (150 ha); остатак од 68,02% за сетву соје (61 ha), сунцокрета (209 ha), конопља (6 ha), уљане репице (17 ha) и осталог индустријског биља (1 ha) (21).

До 0,20 ha под шећерном репом у 1960. год. имало је засејано 463 произвођача, од 0,21 до 0,50 ha — 184, од 0,51 до 1,00 ha — 35, од 1,01 до 2,00 ha — 2 и више од 2,01 ha — 2. Од 0,10 до 1,00 ha имало је велики посед 9 произвођача шећерне репе, од 1,01 до 2,00 ha — 21, од 2,01 до 3,00 ha — 46, од 3,01 до 4,00 ha — 81, од 4,01 до 5,00 ha — 114, од 5,01 до 8,00 ha — 242, од 8,01 до 10,00 ha — 90, од 10,01 до 15,00 ha — 80 и преко 15,01 ha — 3. Највећи произвођачи шећерне репе била су газдинства са поседом од 5,01 до 8,00 ha; она су је сејала на 0,50 до 2,00 ha (21).

Између 1977. и 1984. год. сетвена површина под шећерном репом је увећана за 193 ha — од 163 ha у 1977. год. на 356 у 1984. По годинама сетвена површина износила је (у ha): 1977. год. — 163, 1978. год. — 168, 1979. год. — 191, 1980. год. — 181, 1981. год. — 160, 1982. год. — 207, 1983. год. — 352 и 1984. год. — 356. Са 1 ha, у просеку, добива се од 33.840 до 46.190 kg (33).

Пироман је највећи произвођач шећерне репе на подручју општине посматрано у апсолутним бројевима и у односу на једног становника. У овај к.о. просечна производња шећерне репе по становнику у 1984. год. износила је 259 kg. Робност производње износи 100%. На другом месту налази се к.о. Бровић са 91,74 kg; за њим следе к.о. Велико Поље (82,87 kg) Дрен (71,61 kg), Стублине (69,22 kg), Забрежје (44,45 kg), Уровци (21,04 kg) и Дражевац (12,70 kg). Последњих година ООК РО „Драган Марковић“ предузимају опсежне, како економско-политичке, тако и техничке мере, да би се повећала производња шећерне репе.

Више од 90% производње шећерне репе реализује РО „Драган Марковић“; остатак индивидуална газдинства. Последња се сеју у кооперацији са СОУР ПКБ. У економској 1984/85. год. сетвене површине у кооперацији износиле су (по ООК у ha): „Конатице“ 9, „Обреновац“ 7, „Скела“ 4, „Грабовац“ 6 и „Стублине“ 13. Највеће приносе по 1 ha остварује ООУР „Сава“ — 45.000 kg/ha. Године 1984. Приноси у производној сарадњи — кооперацији износили су (по ООК): „Конатице“ 39.586 kg/ha, „Обреновац“ 38.950 kg/ha, „Стублине“ 40.560 kg/ha, „Грабовац“ 40.010 kg/ha и „Скела“ 39.586 kg/ha. У 1985. год. највећу засејану површину у кооперацији имао је Љубисав Ранковић из Скеле (2,00 ha). Исте године он је остварио просечан принос 50.900 kg корена по 1 ha.

Таб. 37. — *Домаћинства на подручју ООК „Стублине“ која су у 1985. год. сејала шећерну репу у кооперацији**

Презиме и име кооперанта	Место	Засејана површина у ha
Стевановић Продан	Бровић	0,30
Тодоровић Тодор	Велико Поље	0,57
Борђевић Петар	Врело	0,50
Мирковић Предраг	Стублине	1,00
Јадранин Бранислав	Стублине	0,60
Стаменић Живојин	Велико Поље	0,50
Тршић Ранисав	Пироман	0,20
Стаменић Миломир	Велико Поље	0,70
Стаменић Живорад	Велико Поље	0,50
Павловић Љубиша	Стублине	1,00
Николић Петар	Велико Поље	0,45
Јеремић Раде	Велико Поље	1,07
Лазич Витомир	Пироман	0,40
Николић Живан	Пироман	0,30
Милосављевић Драгиша	Бровић	0,50

* Према подацима ООК „Стублине“

Томић Момчило	Пироман	0,50
Стаменић Томислав	Велико Поље	0,20
Давидовић Велибор	Велико Поље	0,50
Јадранин Живорад	Стублине	0,40
Сремчевић Радомир	Стублине	0,45
Павловић Првослав	Велико Поље	0,10
Стаменић Ратко	Велико Поље	0,50
Томић Славко	Велико Поље	1,00
Ковачевић Бранисав	Стублине	0,20
Стаменић Милинко	Велико Поље	0,50
Станишић Витомир	Бровић	0,40
Милосављевић Негослав	Трстеница	0,30

Између 1986. и 1990. год. стопа раста површина под шећерном репом на поседу РО „Драган Марковић“ треба да износи 15,21%; на такав раст површина утичу одређење РО за интензивнију производњу и већи доходак по 1 ha. По годинама предвиђена сетва шећерне репе износи (у ha): 1986. год. — 414, 1987. год. — 550, 1988. год. 600, 1989. год. — 700 и 1990. год. — 750 (102, таб. 2).

Још увек откупна цена шећерне репе од 1.175 дин. за килограм није стимулативна. „Поготову то важи за индивидуалне произвођаче, јер они немају механизацију као друштвени сектор, па су зато принуђени да много послова обаве ручно. Поред тога, и индивидуални произвођачи се нереди прихватају шећерне репе, јер им она не омогућава да калкулишу као што могу да раде са кукурузом. Заправо, шећерну репу не могу да сместе у чардаке, па да чекају већу цену, да део продају „држави“ а део задрже за неке своје потребе“ (48).

Таб. 38. — *Откуп индустријског биља од индивидуалних произвођача у периоду 1978—1983. год. (33)*

Врста	Јединица	Година					
		1978	1979	1980	1981	1982	1983
Индустријског биља	мере						
Сунцокрет	t	—	15	—	—	51.095	—
Соја	kg	3855	—	—	11.132	192	406.161
Шећерна репа	t	1608	339	—	27	175	1.067
Стало индустријско биље	kg	—	—	345	—	—	83

Пре другог светског рата соја није била заступљена као ратарска култура; после увођења комуналног система површина под њом износи 517 ha. У петој години после увођења комуналног система до 0,20 ha под сојом имало је 95 произвођача, од 0,21 до 0,50 ha — 79, од 0,51 до 1,00 ha — 20, од 1,01 до 2,00 ha — 1, преко 2,01 ha — 2. До 2,00 ha имало је велики посед 13 произвођача соје, од 2,01 до 3,00 ha — 22, од 3,01 до 4,00 ha — 23, од 4,01 до 5,00 ha — 19, од 5,01 до 8,00 ha — 59, од 8,01 до 10,00 ha — 32, од 10,01 до 15,00 ha — 28, од 15,01 до 20,00 ha — 1 (21).

Соја се највише производи у к. о. Пољане (78 тона). Најмање у к. о. Мислобин (2 тоне). Међу осталим к. о. знатни произвођачи су Ске-ла (60 тона), Велико Поље (45 тона) и Трстеница (40 тона). За њима сле-де к. о. Љубинић (21 тона), Стублине (21 тона), Бровић (20 тона), Пироман (20 тона), Ратари (16 тона), Конатице (14 тона), Ушће (14 тона), Дражевац (11 тона), Вукићевица (10 тона), Грабовац (10 тона), Забрежје (10 тона), Звечка (10 тона), Брџулице (10 тона), Мала Моштаница (9 тона), Бело Поље (8 тона), Јасенак (8 тона), Дрен (6 тона) и Орашац (6 тона).

Године 1985. ООК Љубинић имала је 33 кооперанта за соју. То су: Видановић Светозар (Врело), Марковић Радиша (Врховине), Урошевић Драгослав (Бањани), Давидовић Јован (Јошева), Симић Драган (Љубинић), Јовановић Александар (Калиновац), Вујичић Сретен (Бањани), Милошевић Драгослав (Бањани), Ракић Сретен (Бањани), Муџић Слободан (Бањани), Вићентић Милорад (Бањани), Ненадовић Милета (Црвена Јабучка), Ненадовић Зора (Црвена Јабучка), Петровић Крста (Црвена Јабучка), Адамовић Илија (Љубинић), Златковић Миломир (Црвена Јабучка), Кисељевић Душан (Врело), Поповић Драгивој (Јошева), Адамовић Милосав (Љубинић), Личина Никола (Грабовац), Весић Жарко (Љубинић), Максимовић Љубивој (Љубинић), Поповић Живорад (Орашац), Видаковић Милијан (Врело), Чолић Тихомир (Врело), Матић Драга (Врело), Бурђевић Живорад (Врело), Миловановић Миленко (Црвена Јабучка), Ненадовић Момчило (Црвена Јабучка), Лазић Златомир (Врело), Чанић Драгић (Врело) и Нићифоровић Драган (УБ). Поменуће године задруга је снабдела кооперанте са 3800 kg семена за сетву у укупној вредности од 471.200 дин. До 100 kg семена купило је 22 кооперанта; од 100—200 kg — 7; више од 200 kg — 4 кооперанта. Семе за сетву је регресивно са 76.000 дин.

Таб. 38. — Домаћинства на подручју ООК „Стублине“ која су у 1985. год. сејала соју у кооперацији*

Презиме и име кооперанта	Место	Засејана површина у ha
Мијаиловић Александар	Пироман	1,20
Милосављевић Живадин	Трстеница	1,10
Симеуновић Бранко	Стублине	0,20
Милосављевић Његован	Трстеница	0,90

* Према подацима ООК „Стублине“

Илић Драгутин	Стублине	0,40
Илић Мирко	Стублине	0,80
Јевтић Златомир	Велико Поље	3,60
Илић Живко	Стублине	1,30
Давидовић Миљко	Велико Поље	1,20
Јоксимовић Живадин	Стублине	0,70
Давидовић Владимир	Стублине	1,00
Стаменић Ратко	Велико Поље	0,40
Богичевић Бошко	Стублине	1,50
Карић Јовиша	Трстеница	4,90
Марковић Живорад	Трстеница	0,45
Марковић Добринка	Трстеница	0,85
Илић Младен	Трстеница	1,60
Кованчић Коста	Трстеница	0,40
Обрадовић Превислав	Трстеница	0,60
Грујичић Љубисав	Трстеница	1,00
Алексић Рајко	Пироман	0,40
Гачић Драган	Пироман	0,80
Милосављевић Мирослав	Пироман	0,40
Павић Богољуб	Велико Поље	1,50
Томић Богољуб	Велико Поље	1,20
Јовановић Павле	Звечка	1,40
Лазић Борисав	Стублине	1,80
Садаковић Манојло	Стублине	0,50
Јеремић Томислав	Велико Поље	0,20
Тодоровић Светозар	Велико Поље	0,40
Тривић Витомир	Пироман	1,10
Стаменић Драгојло	Велико Поље	0,60
Лукић Велизар	Велико Поље	0,60
Мунитлак Богић	Стублине	0,60
Пантелић Живорад	Стублине	0,75
Марјановић Миодраг	Стублине	2,50
Радивојевић Александар	Стублине	0,70
Лазић Момчило	Стублине	0,30
Сремчевић Живко	Стублине	0,90
Златић Верољуб	Стублине	0,35
Златић Дија	Стублине	0,70
Мирковић Властимир	Пироман	0,40
Сремчевић Радомир	Стублине	0,30
Алиптић Светислав	Пироман	0,40
Мирковић Драгољуб	Пироман	0,40

Милошевић Петар	Стублине	0,80
Станишић Живорад	Бровић	0,80
Станишић Божин	Бровић	0,90
Алимпић Бранислав	Бровић	0,30
Бурђевић Љубисав	Бровић	0,40
Бонић Мирослав	Трстеница	1,20
Танацковић Миомир	Трстеница	1,00
Ркаловић Живота	Велико Поље	0,70
Вићентић Драгослав	Трстеница	1,10
Бабић Драган	Стублине	0,75
Милев Милан	Стублине	0,80
Перић Миодраг	Стублине	1,00
Танацковић Тихомир	Бровић	1,20
Танацковић Милоје	Бровић	0,30
Миловановић Негослав	Трстеница	1,40

Између 1978. и 1984. год. под шећерном репом на поседу ООУР „Сава” износила су (у ha) 1978. год. — 120, 1979. год. 145, 1980. год. — 153, 1981. год. — 140, 1982. год. — 203, 1983. год. — 321 и 1984. год. — 319; соје: 1978. год. — 213, 1979. год. — 119, 1980. год. — 116, 1981. год. — 391, 1982. год. — 315, 1983. год. — 581 и 1984. год. — 305; уљане репице: 1978. год. — 133, 1979. год. — 138, 1980. год. — 165, 1981. год. — 132, 1982. год. — 118, 1983. год. — 139 и 1984. год. — 224; сунцокрета: 1978. год. — 52, 1979. год. — 53, 1980. год. — 68 и 1981. год. 35. Године 1984. РО највеће просечне приносе по 1 ha остварила је од шећерне репе — 44.100 kg (на површини од 69 ha чак 54.000 kg/ha); најмање од уљане репице — 1045 kg/ha. Исте године један њен хектар под сојом просечно је дао 2145 kg. По радним јединицама просечни приноси соје износили су (у kg/ha): „Стублине” 1800, „Младост” 2302 и „Дражевац” 2303.

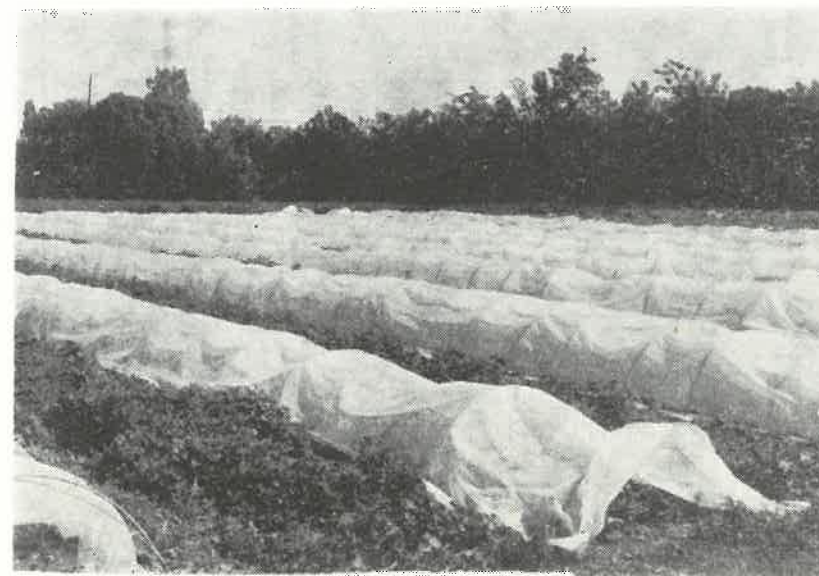
в) Повртарско биље

У последњих 8 година, рачунајући и 1984., за производњу повртарског биља користи се 3273 — 3946 ha сетвене површине. У петој години после увођења комуналног система, 1960., производњом повртарског биља бавило се 6922 газдинства (90,82% од укупног броја на приватном сектору). До 0,50 ha имало је засејано 6767 газдинстава, од 0,51 до 1,00 ha — 143, од 1,01 до 2,00 ha — 9 и преко 2,01 ha — 3. До 1,00 ha имало је велики посед 797 произвођача поврћа, од 1,01 до 2,00 ha — 1067, од 2,01 до 3,00 ha — 1122, од 3,01 до 4,00 ha — 1068, од 4,01 до 5,00 ha — 833, од 5,01 до 8,00 ha — 1337, од 8,01 до 10,00 ha — 397, од 10,01 до 15,00 ha — 295, од 15,01 до 20,00 ha — 5 и више од 20,01 ha — 1 (21).

У 55,17% к.о. кромпир је претежно повртарска култура или са већим учешћем (Мислобин, Дрен, Забрeжје, Уровци, Бровић, Пироман, Пољане, Баљевац, Кртинска, Стублине, Велико Поље, Дражевац, Трстеница, Ратари, Бргулице и Обреновац). Око 44,83% к.о. има разномерни

правац у искоришћавању сетвених површина под поврћем, са кромпиром и учешћем пасуља, лука, купуса, грашка, диња, лубеница или парадајза.

На једног становника производи се 142,8 kg парадајза (1984. год.) до 100 тона укупна производња износи у 51,7% к.о. (Бољевац, Барич, Велико Поље, Вукићевица, Дражевац, Забрeжје, Јасенак, Конатице, Мала Моштаница, Обреновац, Рвати, Пољане, Бргулице, Ратари и Стублине); од 100 до 200 тона — 20,7% к.о. (Мислобин, Бело Поље, Бровић, Пироман, Орашац и Скела); од 200 до 300 тона — 13,8% к.о. (Бело Поље, Кртинска Љубинић и Ушће); преко 300 тона — 13,8% к.о. (Трстеница, Звечка, Грабовац и Дрен). У периоду 1977—1984. год. просечни приноси по 1 ha увећани су за 27,5% — од 14.060 kg/ha у 1977. год. на 17.940 у 1984. (33).

Сл. 4. — Повртњак у к.о. Ушће

Биланс произведеног кромпира на приватном сектору у 1981. год. био је следећи (у тонама): укупан принос — 8643, утрошено за исхрану чланова домаћинства — 1750, сетву — 1780 и исхрану стоке — 1330; остатак од 3833 тоне продат је на тржиште-непосредно на пијаци 3787 и организацијама удруженог рада 46. Исте године до 100 тона кромпира произведено је у 17,2% к.о. (Обреновац, Рвати, Бргулице, Ратари и Скела); од 100 до 200 тона — 13,8% к.о. (Баљевац, Забрeжје, Звечка и Мала Моштаница); од 200 до 300 тона — 24,1% к.о. (Велико Поље, Конатице, Орашац, Бровић, Пољане, Стублине и Ушће); од 300 до 400 тона — 17,2% к.о. (Барич, Дражевац, Кртинска, Пироман и Ушће); од 400 до 500 тона — 13,8% к.о. (Бело Поље, Вукићевица, Мислобин и Трстеница); од 500 до 600 тона — 3,5% к.о. (Дрен); од 600 до 700 тона — 6,9% к.о. (Грабовац и Љубинић); од 700 до 800 тона — 3,5% к.о. (Звечка). Цена једне производне тоне износила је 27.716 дин.; укупне производње 239.549 хиљ. дин. (33).

Таб. 39. — Повертарска производња на приватном сектору у 1984. год. (33)

Врста усева	Засејана површина у ha	укупан принос у тонама	Просечна цена једне произведене тоне у Дин.	Вредност приноса у 000 Дин.
Кромпир	890	8643	22.716	239.549
Мрква	42	256	30.000	7.680
Црни лук	341	256	25.000	66.275
Бели лук	132	566	105.000	59.430
Пасуљ зрно	321	323	120.000	38.760
Пасуљ боранија		37	53.000	1.961
Грашак зрно	232	474	44.768	21.220
Грашак махуна		30	40.000	1.200
Купус и кељ	311	6198	13.000	80.574
Парадајз	424	7606	21.315	162.122
Свежа паприка	242	1749	40.000	69.960
Краставци	113	835	22.000	18.370
Дње и лубенице	105	956	20.000	19.120
Међуусев пасуљ зрно	857	117	120.000	14.040
Међуусев касни купус	67	1425	13.000	85.525
Остало поврће	52			12.885
УКУПНО				831.671

Таб. 40. — Производња црног лука (капуле) по к. о. у 1984. год. (33)

Катастарска општина	Површина у ha	Просечан принос 1 ha у kg
Баљевац	3	7600
Барић	15	11000
Бело Поље	17	9000
Велико Поље	10	6000
Вукићевица	15	8000
Грабовац	30	2500
Дражевац	7	6500
Дрен	8	2500
Забрежје	7	11000
Звечка	44	9000
Јасенак	3	6800
Конатице	4	8000
Кртинска	8	10000
Љубинић	20	5000
Мала Моштаница	14	12000
Мислобин	15	7000
Обреновац	3	10000
Рвати	2	11000
Орашац	12	2500
Бровић	7	12000
Пироман	15	12000
Пољане	4	8500
Бргулице	2	8000
Ратари	3	10000
Скела	10	6000
Стублине	20	2000
Трстеница	20	15000
Уровци	8	10000
Ушће	5	7000

Обреновац је велики произвођач купуса и паприке. Преко 16% произведеног купуса у београдском региону потиче из обреновачких к. о. Од тога 54,1% отпада на к. о. Грабовац (1500 тона), Дрен (750 тона), Звечка (552 тоне) и Ушће (55 тона). У осталим к. о. производња износи

од 20 до 370 тона (Рвати 20, Мала Моштаница 26, Обреновац 26, Барич 30, Јасенак 36, Баљевац 57, Забрежје 57, Дражевац 65, Скела 75, Пољане 81, Конатице 112, Бело Поље 144, Вукићевица 180, Ратари 200, Љубинић 240, Стублине 240, Мислобин 252, Бргулице 280, Уровци 310, Орашац 360 итд.). По 1 ха, у просеку, производи се 17.940 kg купуса (1984. год.) (33).

Сл. 5. — Зелена пијаца у Обреновцу

Таб. 41. — Произвођачи паприке према величини поседа у првим годинама после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Свега произвођача паприка
До 0,09 ха	—
0,10 — 0,50 ха	53
0,51 — 1,00 ха	52
1,01 — 2,00 ха	210
2,01 — 3,00 ха	294
3,01 — 4,00 ха	308
4,01 — 5,00 ха	274
5,01 — 8,00 ха	565
8,01 — 10,00 ха	197
10,01 — 15,00 ха	166
20,01 и више	—
Укупно	2122

Највећи произвођачи зелене паприке јесу к.о. Грабовац (120 тона), Бело Поље (210 тона), Стублине (185 тона), Орашац (150 тона) и Ушће (80 тона). Поред њих знатни произвођачи су још к.о. Пироман (40 тона), Бровић (35 тона), Уровци (30 тона), Конатице (30 тона), Кртинска (35 тона), Трстеница (38 тона), Вукићевица (49 тона), Скела (40 тона), Рвати (45 тона) и Звечка (49 тона).

Таб. 42. — Откуп поврћа од индивидуалних произвођача у периоду 1979—1983. год. (33)

Врста поврћа	Јединица мере	Година				
		1979	1980	1981	1982	1983
Пасуљ	kg	1.041	3.117	—	229	—
Купус слadak	kg	19.130	12.936	600	89.477	14.520
Црни лук	kg	200	710	167	3.444	4.094
Парадајз	kg	1.234	660	19.524	116.778	93.815
Паприка зелена	kg	50	125	—	31.764	1.528
Остало свеже поврће	kg	—	—	14.136	7.768	2.909
Кромпир	kg	18.772	51.120	35.400	20.110	22.632

Сл. 6. — Бостан из Македоније и Срема на пијаци у Обреновцу

Године 1984. паприка се производила на 242 ха и остварен је просечан принос од 7230 килограма по хектару; укупан 1749 тона (33).

Од пре другог светског рата околина Обреновца је позната као произвођач квалитетног бостана; после увођења комуналног система производи се око 1000 тона годишње. Већи произвођачи су газдинства из к. о. Грабовац (150 тона), Уровци (50 тона), Конатице (51 тона), Стублине (120 тона), Велико Поље (128 тона), Дрен (80 тона) и Звечка (50 тона). Рачуна се да је у 1984. год. на подручју к. о. Пољане, Баљевац, Јасенак, Мислоћин и Кртинска произведено близу 150 тона лубенице. У к. о. Бело Поље, Орашац, Дражевац, Вукићевица и Скела сеје се на 1—6 ха. Један хектар, у просеку, даје 7000—12.000 kg бостана (33).

Поред побројаних к. о. на подручју општине, производњом бостана баве се још газдинства из Ратара (3 ха) и Ушћа (5 ха). Међутим, и поред тога локална производња не задовољава потражњу, па се сваке године знатне количине бостана увозе из Срема и Македоније.

Таб. 43. — Произвођачи диња и лубеница према величини засејане површине у петој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Свега	до 0,20 ха	0,21 — 0,50	0,51 — 1,00	преко 1,01
До 0,09 ха	—	—	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	20	20	—	—	—
0,51 — 1,00 ха	18	18	—	—	—
1,01 — 2,00 ха	82	82	—	—	—
2,01 — 3,00 ха	110	109	1	—	—
3,01 — 4,00 ха	151	147	4	—	—
4,01 — 5,00 ха	124	123	1	—	—
5,01 — 8,00 ха	309	297	8	4	—
8,01 — 10,00 ха	90	86	4	—	—
10,01 — 15,00 ха	90	86	3	—	1
15,01 — 20,00 ха	2	2	—	—	—
Укупно	996	970	21	4	1

Један од већих откупљивача тржних вишкова поврћа је СОУР ПК „Београд“. У 1984. год. ООК РО „Драган Марковић“ на име тржних вишкова преузеле су 436,8 тона разног поврћа. Структура откупа изгледала је овако (у тонама): пасуљ 0,2, купус 45,5, кромпир 47,1, парадајз 303,9, црни лук 10,2 и остало поврће 29,9 (44, таб. 13).

Таб. 44. Промет повртарских производа на пијаци у Обреновац од 1. VII до 31. VII 1984. год.

Назив производа	Промет у kg
Кромпир	15.000
Пасуљ	600
Боранија	1.000
Црни лук (главица)	3.000
Бели лук (главица)	80
Грашак (махуна)	600
Мрква (шаргарепа)	1.900
Купус (свеж)	2.000
Парадајз	12.000
Краставци	2.000
Тиквице	1.000
Диње и лубенице	50.000

Још пре другог светског рата знатан број обреновачких пољопривредних газдинстава имао је уређаје за заливање и наводњавање. Пет година после увођења комуналног система, 1960., на подручју општине било их је 1900. Од тога су на ручни погон била 1330, сточни 191, моторни — 343 и на погон воде — 36. Највећи број уређаја на ручни погон имала су газдинства са поседом од 2,01 до 3,00 ха; сточни, моторни и на погон воде са поседом од 5,01 до 8,00 ха. У 1960. год. наводњавано је 216 ха. До 0,10 ха наводњавало је 1435 газдинстава, од 0,11 до 0,50 ха — 483, од 0,51 до 1,00 ха — 16, од 1,01 до 1,50 ха — 10, од 1,51 до 2,00 ха — 1, од 3,01 до 5,00 ха — 1 и преко 5,01 ха — 1 (21). Године 1984. индивидуална газдинства су користила 817 пумпи за наводњавање. Једна пумпа, у просеку, радила је 140 часова (33).

Обреновац има повољне услове за велико и савремено повртарство. Његове баште се налазе у близини великог београдског потрошачког центра и у читавом сплету канала за наводњавање. Уз то су релативно добро саобраћајно повезане са прерађивачким погонима ПК „Београд“. Због свега тога у догледно време површине под поврћем треба увећати. То се у првом реду односи на РО „Драган Марковић“, који данас производи поврће на свега 3 ха за „сопствене потребе друштвене исхране радника“ (35, 17).

г) Сточно — крмно биље

Године 1960. до 0,50 ха под крмним биљем имало је 2572 произвођача, од 0,51 до 1,00 ха — 1533, од 1,01 до 2,00 ха — 885, од 2,01 до 3,00 ха — 118, од 3,01 до 5,00 ха — 16, преко 5,01 ха — 5. До 1,00 ха имало је велики посед 220 произвођача сточног биља, од 1,01 до 2,00 ха — 554, од 2,01 до 3,00 ха — 820, од 3,01 до 4,00 ха — 874, од 4,01 до 5,00

Структура искоришћавања површина под сталним културама

Преко 95% од укупне површине под сталним културама користи се за воћарство; остатак од 4,6% виноградарство. До 3% пољопривредног земљишта користи се за воћарство у 20,7% к.о. (Велико Поље, Кртинска, Љубинић, Обреновац, Пироман и Трстеница); од 3 до 6% — 62,1% к.о. (Бело Поље, Бргулице, Бровић, Вукићевица, Грабовац, Дражевац, Дрен, Забрежје, Звечка, Јасенак, Конатице, Орашац, Пољане, Ратари, Скела, Стублине, Уровци и Ушће); од 6 до 9% — 13,8% к.о. (Мала Моштаница, Баљевац, Барич и Мислобин); више од 9% — 3,4% к.о. (Рвати).

Таб. 47. — Учешће воћњака у укупном обрадивом земљишном фонду на подручјима појединих К. О. и ООК (36)

КО — ООК	Учешће воћњака у укупном обрадивом земљишном фонду на приватном сектору (у %)
Пироман	1,91
Бровић	3,28
Велико Поље	2,92
Стублине	3,19
Трстеница	2,44
ООК „Стублине”	2,79
Грабовац	3,90
Дрен	4,34
Орашац	3,96
ООК „Грабовац”	4,03
Бргулице	4,85
Ратари	5,13
Скела	4,29
Ушће	3,60
ООК „Скела”	4,17
Рвати	18,63
Бело Поље	4,93
Барич	7,79
Забрежје	5,32

Звечка	5,81
Кртинска	3,07
Мислобин	9,41
Мала Моштаница	7,17
Обреновац	2,85
Уровци	5,83

ООК „Обреновац” 6,59

Баљевац	7,72
Дражевац	5,81
Јасенак	4,71
Конатице	5,00
Пољане	2,83

ООК „Конатице” 5,29

Вукићевица	3,29
Љубинић	2,23

ООК „Љубинић” 2,69

Највише воћњака на једног становника имају к.о. Баљевац (0,06 ха), Јасенак (0,05 ха), Дражевац (0,05 ха), Конатице (0,04 ха), Мала Моштаница (0,04 ха), Мислобин (0,04 ха) и Пољане (0,04 ха); најмање к.о. Барич (0,01 ха), Бело Поље (0,01 ха), Звечка (0,01 ха), Кртинска (0,01 ха), Пироман (0,01 ха), Стублине (0,01 ха), Уровци (0,01 ха), Забрежје (0,008 ха) и Обреновац (0,000 ха). У осталим к.о. ова површина износи од 0,02 до 0,03 ха (Грабовац 0,02 ха, Дрен 0,03 ха, Љубинић 0,02 ха, Орашац 0,03 ха, Бровић 0,02 ха, Бргулице 0,03 ха, Ратари 0,03 ха, Скела 0,03 ха, Трстеница 0,02 ха, Ушће 0,02 ха, Велико Поље 0,03 ха, Вукићевица 0,03 ха и Рвати 0,02 ха).

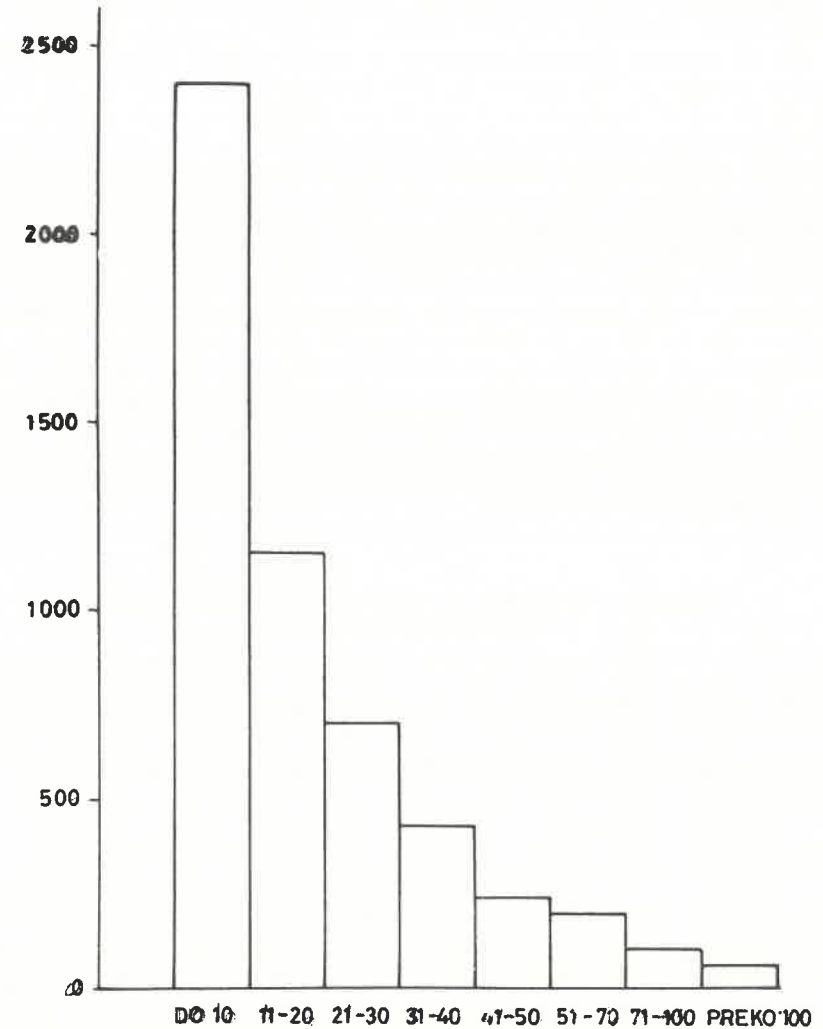
Воћњаци по секторима власништва — Близу 30% (28,7%) воћњака је у поседу друштвеног сектора; остатак од 71,3% индивидуалних газдинстава. Преко 28% (28,70%) воћних засада чине плантажни воћњаци. Године 1984. они су се налазили у поседу СОУР РО „Драган Марковић”; укупно 455 ха са 702.500 стабала — 597.300 јабука (366 ха) и 105.200 брескви (89 ха). Прве су засађене у к.о. Ушће и Скела; друге у к.о. Грабовац и Мислобин. До краја 1990 год. РО „Драган Марковић” планира да подигне један плантажни воћњак јабука у к.о. Велико Поље на локацији „Станобара”; он ће имати 136 ха и представљаће замену за „већ стару плантажу јабука у к.о. Ушће (102, 29).

Таб. 48. — Површине под воћњацима на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1985. год.

Име и презиме лица на које се води домаћинство	Место	Укупан земљишни фонд домаћинства			површина под воћњацима		
		ha	a	m ²	ha	a	m ²
Стефановић Живорад	Рвати	00	05	71	00	05	71
Лазић Љубисав	Стублине	04	52	10	00	20	40
Павловић Миломир	Љубинић	03	53	99	00	11	93
Јеремић Бошко	Конатице	04	56	19	00	24	57
Михајловић Милијан	Конатице	03	96	31	00	11	46
Димитријевић Борисав	Конатице	02	51	75	00	62	60
Димитријевић Радован	Конатице	01	74	98	00	26	41
Николић Јовица	Пољане	04	28	36	00	28	41
Васиљевић Превислав	Ратари	00	05	66	00	05	66
Спасојевић Јовиша	Ушће	01	63	36	00	12	02
Радојчић Живојин	Мислоћин	03	07	63	00	15	64
Милошевић Ненад	Мислоћин	01	48	55	01	48	55
Адамовић Живан	Мислоћин	03	40	62	00	20	63
Дрењанин Југослав	М. Моштаница	00	14	61	00	07	21
Тешић Драгомир	Барић	01	14	12	00	12	99
Чолић Драгиша	Барић	02	36	04	10	20	68
Јеремић Ранислав	Звечка	01	92	21	00	16	00
Петрашевић Бранко	Звечка	01	17	71	00	15	45
Тешић Милорад	Барић	00	82	95	00	04	11
Тешић Радомир	Барић	01	69	29	00	13	96
Тешић Милан	Барић	04	33	18	00	16	11
Јоксић Живорад	Звечка	03	71	33	00	36	28
Врачаревић Александар	Звечка	01	20	99	00	22	98

Структура воћних стабала — У 13,7% к. о. шљива је апсолутно доминантно воћно стабло (Јасенак, Уровци, Стублине и Велико Поље); доминантно са учешћем јабука — 3,4% к. о. (Кртинска); претежно са учешћем јабука и крушака — 13,7% к. о. (Дражевац, Мала Моштаница, Пољане и Конатице); претежно са учешћем јабука и вишања — 6,9% к. о. (Орашац и Љубинић). Веће учешће јабука и вишања у укупном броју стабала има 6,9% к. о. (Ратари и Бргулице); равномерну заступљеност шљива са учешћем крушака, јабука и вишања — 3,4% к. о. (Баљевац); веће учешће шљива, јабука и вишања — 3,4% к. о. (Вукићевица); равномерну заступљеност вишања са већим учешћем шљива и учешћем јабука — 3,4% к. о. (Ушће); равномерну заступљеност вишања и јабука

— 3,4% к. о. (Скела); равномерну заступљеност шљива са већим учешћем јабука и учешћем крушака — 3,4% к. о. (Дрен); равномерну заступљеност вишања са већим учешћем шљива и учешћем јабука — 3,4% к. о. (Грабовац); веће учешће јабука и крушака са учешћем вишања и треша-

Ск. 3. — Произвођачи према броју родних стабала шљива у петој години после увођења комуналног система

— 3,4% к. о. (Рвати); равномерно учешће јабука са учешћем шљива, крушака и вишања — 3,4% к. о. (Обреновац); веће учешће шљива и јабука са учешћем крушака и вишања — 3,4% к. о. (Забрежје); равномерну заступљеност јабука са већим учешћем крушака и учешћем вишања — 3,4 к. ок. (Барич); веће учешће шљива и јабука са учешћем крушака и

вишања — 3,4% к. о. (Мислоћин); равномерну заступљеност шљива са учешћем крушака, јабука и трешања — 3,4% к. о. (Звечка); веће учешће шљива са учешћем трешања, вишања, јабука и крушака — 3,4% к. о. (Бело Поље); равномерну заступљеност шљива са већим учешћем јабука и учешћем крушака — 6,9% к. о. (Бровић и Трстеница); веће учешће јабука и шљива са учешћем крушака и трешања — 3,4% к. о. (Пироман).

До 10 родних стабала крушака у петој години после увођења комуналног система, 1960, имало је 3924 произвођача, од 11 до 20 стабала — 51, од 21 до 30 стабала — 3, од 31 до 40 стабала — 1; јабука: од 10 родних стабала — 3951, од 11 до до 20 стабала — 81, од 21 до 30 стабала — 15, од 31 до 40 стабала — 2, од 41 до 50 стабала — 2; шљива: до 10 родних стабала 2391, од 11 до 20 стабала — 1152, од 21 до 30 стабала — 750, од 31 до 40 стабала — 428, од 41 до 50 стабала — 244, од 51 до 70 стабала — 206, од 71 до 100 стабала — 123, преко 100 стабала — 67; трешња од 10 родних стабала — 1589, од 11 до 20 стабала — 7, од 21 до 30 стабала — 41; вишања: до 10 родних стабала — 315, од 11 до 20 стабала — 41, од 25 до 30 стабала 5, од 31 до 40 стабала — 1, од 41 до 50 стабала — 1; бресака: од 10 родних стабала — 1100, од 11 до 20 стабала — 5, од 21 до 30 стабала — 4, од 31 до 40 стабала — 2, преко 100 стабала — 1; ораха: до 10 родних стабала — 2975, од 11 до 20 стабала — 9, од 21 до 30 стабала — 4, од 31 до 40 стабала — 2, од 41 до 50 стабала — 1; кајсија: до 10 родних стабала 1205, од 11 до 20 стабала — 7, од 21 до 30 стабала — 1 (21).

Таб. 49. — Произвођачи према броју родних стабала пожегаче у 1960. год. (21)

Величина поседа	До									
	Свега	10 ком.	11—20	21—30	31—40	41—50	51—70	71—100	>100	
До 0,09 ха	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	91	71	13	4	1	2	—	—	—	—
0,51 — 1,00 ха	137	107	19	7	1	1	—	1	1	—
1,01 — 2,00 ха	363	248	74	15	12	5	3	2	4	—
2,01 — 3,00 ха	440	272	93	47	9	8	5	3	3	—
3,01 — 4,00 ха	433	226	108	39	35	15	3	6	1	—
4,01 — 5,00 ха	326	175	78	27	21	10	10	2	3	—
5,01 — 8,00 ха	548	249	132	60	39	20	21	19	8	—
8,01 — 10,00 ха	157	62	33	21	12	10	5	9	5	—
10,01 — 15,00 ха	135	45	31	14	11	6	12	4	12	—
15,01 — 20,00 ха	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—
20,01 и више	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Укупно	2640	1463	582	234	141	77	59	49	38	—

Године 1984. на 1. ха под воћњацима у просеку, било је засађено 653 воћна стабла; укупно на 1585 ха око 1.035.230 стабала — 15.310 трешања (1,5%), 40.995, вишања (3,9%), 9600 кајсија (0,9%), 654.560 јабука (63,2%), 37.970 крушака (3,7%), 148.900 шљиве (14,4%), 112.512 брескви (10,9%), 9.475 ораха (0,9%) и 5.905 дуња (0,6%). Од тога је 96,8% стабала способно за род — 13.000 трешања, 37.040 вишања, 8.100 кајсија, 647.870 јабука, 34.450 крушака, 137.640 шљива 110.873 брескве, 8216 ораха и 5.035 дуња (33).

До 10.000 родних стабала воћа на приватном сектору у 1984. год. имало је 75,9% к. о. (Бргулице, Вукићевица, Орашац, Рвати, Обреновац, Кртинска, Бело Поље, Бровић, Ратари, Пољане, Ушће, Љубинић, Дрен, Грабовац, Забрежје, Уровци, Пироман, Конатице, Мала Моштаница, Барич, Звечка и Трстеница); од 10.000 до 15.000 стабала — 10,3% к. о. (Мислоћин, Скела и Јасенак); преко 15.000 стабала — 13,8% к. о. (Баљевац, Велико Поље, Стублине и Дражевац).

Таб. 50. — Структура родних стабала воћа на приватном сектору у к. о. Орашац крајем јула 1984. г. (33)

Врста воћа	Број родних стабала воћа
Рано воће	830
трешње	130
вишње	550
кајсије	150
Касно воће	3470
јабуке	740
крушке	250
шљиве	2430
ораси	50
Свега	4300

Још од пре другог светског рата релативно доста се гаје касне сорте воћа; после увођења комуналног система увећан је број раних врста и сората воћа услед веће потражње на тржишту. До 10% у укупном броју стабала учествују ране врсте воћа на подручју 13,8% к. о. (Стублине, Велико Поље, Јасенак и Дражевац); од 10 до 20% — 20,7% к. о. (Пољане, Љубинић, Орашац, Дрен, Мала Моштаница и Уровци); од 20 до 30% — 34,5% к. о. (Ратари, Бргулице, Конатице, Баљевац, Забрежје, Барич, Пироман, Звечка, Бровић и Трстеница); од 30 до 40% — 17,2% к. о. (Кр-

тинска, Вукићевица Обреновац, Мислобин и Бело Поље); од 40 до 50% — 6,9% к.о. (Ушће и Рвати); од 50 до 60% — 6,9% к.о. (Скела и Грабовац). Преко 60% (62,2%) од укупног броја раних врста воћа чине вишње; остатак од 37,8% трешње (23,2%) и кајсије (14,6%). Највише се гаје вишње у к.о. Конатице (1260), Баљевац (2000), Вукићевица (1550), Скела (7000), Грабовац (2000) и Звечка (1550); трешње — Конатице (1000), Баљевац (2000) и Мислобин; кајсије — Конатице (500), Стублине (600), Скела (1000) и Трстеница (600). Године 1984. по укупном броју стабала трешња Обреновац се налазио на седмом месту у београдском региону (после Гроцке, Лазаревац, Младеновац, Палилуле, Сопота и Вождовца); вишања шестом (испред Барајева, Чукарице, Лазаревац, Новог Београда, Раковице, Земун и Звездаре); кајсија шестом (после Чукарице, Младеновац, Палилуле, Сопота и Вождовца) (33).

Таб. 51. — Укупан број родних стабала и принос вишања на подручју СО Обреновац у периоду 1980—1984. год. (33)

Година	Укупан број родних стабала	Принос	
		по 1 стаблу у kg	укупан у тонама
1980	23.110	14,6	337
1981	26.886	19,0	523
1982	27.713	20,7	574
1983	28.456	17,7	504
1984	37.040	13,7	507

Просечни и укупни приноси воћа — Приноси по једном воћном стаблу варирају из године у годину и у 1984. кретали су се у следећим границама (по к.о. на приватном сектору): јабука од 8,9 до 40 kg; крушка од 10 до 40 kg; шљива од 5,0 до 40 kg; брескви од 5,5 до 30,0 kg; ораха од 8,0 до 30,0 kg и дуња од 9,5 до 30 kg. Један хектар плантажних засада јабука на поседу СОУР ПКБ, у просеку даје 42 тоне. Приноси бресака су мањи; износе 7,9 тона по 1 ha (33).

И укупни приноси воћа варирају из године у годину и у 1984. кретали су се у следећем обиму (у тонама): јабука 16.547, крушка 631, шљива 1642, бресака 696, ораха 112, дуња 63, трешња 179, вишања 507 и кајсија 100. У укупној производњи јабука друштвени сектор учествује са 93,85%, док бресака 90,66%; остало воће производе индивидуална газдинства (33).

Потрошња воћа на поседима газдинстава — Произведено воће се конзумира на самим газдинствима. Незнатне количине обухваћене су организованим откупом од стране СОУР ПКБ и исте се углавном пласирају на подручју Београда. Године 1984. СОУР ПКБ РО „Драган Марковић“ преузела је од коопераната на име тржних вишкова (по ООК у тонама):

„Стублине“ — вишња 24,0, кајсија — 0,2 и осталог воћа — 2,4; „Грабовац“: вишња — 52,1, кајсија — 9,8 и осталог воћа — 2,4; „Скела“: вишања — 27,1, кајсија — 1,0 и осталог воћа — 1,0; „Обреновац“: вишња — 10,9, кајсија — 14,6, шљива — 0,8 и осталог воћа — 18,5. Исте године индивидуална газдинства су произвела (у тонама): јабука — 1017,

Таб. 52. — Укупан број родних стабала и приноси јабука на приватном сектору по к. о. у 1984. год. (33)

Катастарска општина	Број родних стабала	Принос	
		по стаблу у kg	укупан у тонама
Конатице	4300	20	86
Уровци	610	18	11
Грабовац	450	30	13
Бровић	1100	40	44
Пироман	1700	40	68
Пољане	2000	12	24
Баљевац	2800	20	56
Јасенак	620	19	12
Барич	2400	19	46
Мислобин	2200	20	44
Кртинска	510	20	10
Бело Поље	280	20	6
Стублине	850	40	34
Велико Поље	600	40	24
Дрен	1380	32	44
Орашац	740	30	22
Дражевац	4200	20	84
Вукићевица	1200	10	12
Трстеница	1750	20	35
Ратари	2500	10	25
Бргулице	1800	10	18
Скела	7500	20	150
Мала Моштаница	1400	19	27
Љубинић	1350	8	11
Забрежје	1120	16	26
Рвати	1060	15	16
Ушће	800	20	16
Звечка	1800	20	36
Обреновац	1050	15	16

крушака — 631, дуња — 63, шљива — 1642; бресака — 65, кајсија — 100, трешања — 179, вишања — 507 и ораха — 112; утрошила за прераду на газдинствима: јабука — 8, крушака — 22, дуња — 23, шљива — 1534, кајсија — 20 и вишања — 7; утрошила за исхрану чланова домаћинства: јабука — 550, крушака — 206, дуња — 10, шљива — 40, бресака — 30, кајсија — 24, трешања — 98, вишања — 8 и ораха 62; испоручила на тржиште: јабука — 459, крушака — 403, дуња — 30, шљива — 68, бресака — 35, кајсија — 56, трешања — 81, вишања — 499 и ораха — 50. Једна тона јабука на пијаци, у просеку, продавана је по 26.144 дин., крушака 36.490 дин., дуња 21.500 дин., шљива 85.824 дин., бресака 33.714 дин., кајсија 55.275 дин., трешања 35.663 дин., вишања 32.807 дин. и ораха 160.000 дин. (33).

Таб. 53. — Откуп воћа од индивидуалних газдинстава у периоду од 1978. до 1983. год. (33)

Врста воћа	Јединица мере	Година					
		1978	1979	1980	1981	1982	1983
Шљиве	kg	65.161	110.81	401.247	580.865	33.248	19.087
Јабуре	kg	—	—	—	—	14.390	—
Крушке	kg	—	—	—	—	5.631	4.714
Вишње	kg	90.716	26.169	26.516	347.089	219.252	392.338
Трешње	kg	—	—	—	—	175	311
Кајсије	kg	—	307	—	100.437	35.301	66.686
Брескве	kg	—	—	—	9.289	64.962	—
Јагоде	kg	—	—	—	—	431	—
Малине	kg	—	—	—	—	—	—

Таб. 54. — Учешће општине Обреновац у укупној воћарској производњи на подручју Београда 1984. год. (33)

Врста воћа	Принос		% од укупне производње на подручју Београда
	по 1 стаблу у kg	укупан у 100 kg	
Трешње	13,8	1.790	5,89
Вишње	13,7	5.070	5,95
Кајсије	12,3	1.000	5,26
Јабуре	25,5	165.470	52,28
Крушке	18,3	6.310	7,24
Шљиве	11,9	16.420	9,36
Брескве	6,3	6.960	4,48
Ораси	13,6	1.120	11,64
Дуње	12,5	630	8,60

Таб. 55. — Прерада шљива по к. о. у 1984. год. (33)

Катастарска општина	Остварен принос шљива (у тонама)	Прерађено шљива (у тонама)	Утрошено шљива у свежем стању (у тонама)
Конатице	99	85	14
Пироман	74	72	2
Бровић	44	40	4
Пољане	64	62	2
Баљевац	90	83	7
Јасенак	120	117	3
Грабовоцац	36	32	4
Барич	14	9	5
Уровци	63	63	5
Мислобин	39	38	1
Кртинска	39	32	7
Бело Поље	8	8	—
Стублине	132	128	4
Велико Поље	136	136	—
Дрен	74	63	11
Орашац	12	10	2
Дражевац	187	183	4
Вукићевица	16	15	1
Трстеница	77	71	6
Скела	60	59	1
Ушће	17	17	—
Звечка	38	38	—
Забрежје	21	17	4
Мала Моштаница	88	73	15
Обреновац	7	5	2
Рвати	5	3	2
Бргулице	15	15	—
Ратари	17	17	—
Љубинић	50	43	7

Преко 90% произведених шљива индивидуални произвођачи прерађују на газдинствима. Године 1984. прерађено је 1534 тоне (93,42% од укупне производње); произведено је 29 тона пекмеза, 928 hl меке и 955 hl љуте ракије. Од осталог воћа произведено је 43 hl воћних сокова, 21 тона пекмеза и 20 hl ракије. Исте године ООК РО „Драган Марковић“ преузеле су од индивидуалних произвођача на име тржних вишкова 179 тона вишања, 16 тона кајсија и 3 тоне шљива (35, 72).

Таб. 56. — Структура прераде и производња од шљива на приватном сектору по к. о.

А. Прерада шљива			
Катастарска општина	Прерађено шљива за (у тонама)		
	ракију	сушење	пекмез
Конатице	82	—	3
Пироман	70	—	2
Бровић	38	—	2
Пољане	40	—	2
Баљевац	80	—	3
Јасенак	114	—	3
Грабовац	26	—	6
Барић	9	—	—
Уровци	60	—	3
Мислобин	36	—	2
Кртинска	24	—	8
Бело Поље	6	—	2
Стублине	122	—	6
Велико Поље	136	—	—
Дрен	54	—	9
Орашац	10	—	—
Дражевац	178	—	5
Вукићевица	12	—	3
Трстеница	65	—	6
Скела	56	—	3
Ушће	15	—	2
Звечка	36	—	2
Забрежје	17	—	—
Мала Моштаница	73	—	—
Обреновац	5	—	—
Рвати	—	—	—
Бргулице	13	—	2
Ратари	15	—	2
Љубинић	20	—	3

Б. Произведено од шљива

Катастарска општина	Произведено од шљива		
	ракије hl		Пекмеза тона
	меке	љуће	
Пироман	—	72	1
Бровић	—	38	1
Пољане	34	46	1
Баљевац	80	35	1
Јасенак	78	75	1
Грабовац	20	16	2
Барић	4	7	—
Уровци	40	40	1
Мислобин	24	24	1
Кртинска	16	16	2
Бело Поље	4	4	—
Дрен	40	34	3
Орашац	—	10	—
Дражевац	—	100	2
Вукићевица	12	6	1
Стублине	100	70	2
Велико Поље	100	85	—
Трстеница	—	65	2
Скела	20	46	1
Ушће	23	5	1
Звечка	24	24	1
Забрежје	6	14	—
Мала Моштаница	26	60	—
Обреновац	—	5	—
Рвати	—	3	—
Бргулице	6	10	1
Ратари	—	15	1
Љубинић	40	20	1
Конатице	75	50	1

Размештај винограда по катастарским општинама — Под виноградима је 77 ha; у укупном фонду пољопривредног земљишта они учествују са 0,24%. До 0,50% пољопривредног земљишта под виномом лозом има к. о. Велико Поље, Вукићевица, Грабовац, Дражевац, Дрен, Звечка, Јасенак,

Љубинић, Орашац, Трстеница, Ушће и Уровци; од 0,51 до 1,00% — к. о. Мала Моштеница, Баљевац, Конатице и Мислобин; више од 1,0% — к. о. Барич.

До 100 чокота у 1960. год. имало је 405 произвођача, од 101 до 200 чокота — 210, од 201 до 500 чокота — 468, од 501 до 1000 чокота — 223, од 1001 до 3000 чокота — 83, од 3001 до 5000 чокота — 4 и преко 5000 чокота — 1. До 0,09 ha имало је велики посед 4 винограђара, од 0,10 до 0,50 ha — 39, од 0,51 до 1,00 ha — 42, од 1,01 до 2,00 ha — 115, од 2,01 до 3,00 ha — 181, од 3,01 до 4,00 ha — 213, од 4,01 до 5,00 ha — 198, од 5,01 до 8,00 ha — 373, од 8,01 до 10,00 ha — 127, од 10,01 до 15,00 ha — 100, од 15,01 до 20,00 ha — 2 (21).

Таб. 57. — Број чокота винове лозе на подручју к. о. Баљевац у некој години после увођења комуналног система (22)

Величина поседа	Укупан број чокота	Број чокота способних за род
До 0,09 ha	—	—
0,10 — 0,50 ha	—	—
0,51 — 1,00 ha	—	—
1,01 — 2,00 ha	3.200	2.800
2,01 — 3,00 ha	5.920	5.920
3,01 — 4,00 ha	7.230	7.230
4,01 — 5,00 ha	5.100	4.300
5,01 — 8,00 ha	14.580	11.680
8,01 — 10,00 ha	3.350	2.350
10,01 — 15,00 ha	4.950	4.950
15,01 — 20,00 ha	—	—
20,01 и више	—	—

Структура винограда према подлози — Преко 99% винограда је родно. Године 1984. на америчкој подлози било је 60 ha; остатак од 17 ha налазио се под директно родним хибридима и на домаћој подлози. У друштвеној својини је 51,9%; остатак од 48,1% власништво је индивидуалних газдинстава. Први су у савременим засадама; други су класичном садњом на уситњеним парцелама.

Са 50.000 родних чокота у поседу индивидуалних газдинстава к. о. Мислобин је на првом месту у општини. Друго место заузима к. о. Мала Моштаница са 37.000 чокота. Следе Барич (21.000), Грабовац (15.000), Баљевац (14.000), Дражевац (14.000), Конатице (14.000), Јасенак (14.000), Дрен (10.000), Уровци (8.000), Стублине (5.000), Велико Поље (5.000), Орашац (5.000), Вукићевица (5.000), (33) итд.

Таб. 58. — Упоредни преглед броја чокота по општинама на подручју Београда у 1983. год. (33)

Општина	Укупан број чокота
Барајево	156.000
Чукарица	1.207.300
Гроцка	10.987.600
Лазаревац	962.000
Младеновац	5.586.200
Нови Београд	123.500
Обреновац	343.000
Палилула	802.000
Раковица	49.000
Сопот	804.250
Вождовац	706.000
Земун	848.808
Звездара	357.000
Друштвена газдинства	549.200

Просечни и укупни приноси грожђа — Између 1981. и 1984. год. просечни приноси грожђа по једном чокоту кретали су се од 1,0 до 1,8 kg. По годинама они су износили: 1981. год. — 1,5 kg, 1982. год. — 1,8 kg, 1983. год. — 1,0 kg и 1984. год. — 1,5 kg (33).

Више од 65% произведеног грожђа користи се за прераду. Године 1984. индивидуална газдинства утрошила су за прераду 131 тону и исхрану чланова домаћинства 90 тона; остатак од 69 тона испоручила су на тржиште. Једну тону грожђа, у просеку, продавали су по 34.609 дин.; укупно су остварила приход од 2388 хиљада дин. Од прерађеног грожђа произвела су 821 hl вина и 48 hl комовице. Прво је имало вредност 2874 хиљ. дин.; друго 528 хиљ. дин. (33).

АГРАРНОГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ РАЗМЕШТАЈА И СТРУКТУРЕ СТАЛНО ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА

Размештај и структура зелених површина — Под стално зеленим површинама налази се 2165 ha (5,28% од укупне површине општине). До 3% од укупне површине под стално зеленим површинама 17,2% к. о. (Барич, Кривинска, Ратари, Звечка и Рвати); од 3 до 5% — 27,6% к. о. (Мала Моштаница, Бргулице, Вукићевица, Забрежје, Јасенак, Конатице, Пољане и Уровци); од 5 до 8% — 37,9% к. о. (Баљевац, Велико Поље, Грабовац, Дражевац, Дрен, Љубинић, Мислобин, Орашац, Скела, Стублине и Трстеница); од 8 до 11% — 10,4% к. о. (Бело Поље, Пироман и Ушће); више од 11% — 6,9% к. о. (Бровић и Обреновац).

Преко 2% (2,25%) од укупне површине налази се под ливадама. На првом месту се налази к.о. Обреновац са 15,81%. За к.о. Обреновац, по проценту укупне површине под ливадама, долази к.о. Бровић, затим Пироман (6,25%), Бело Поље (4,49%), Ушће (4,04%), Орашац (3,62%), Баљевац (3,66%), Велико Поље (3,51%), Грабовац (3,48%), Скела (3,31%), Дрен (3,22%), Вукићевица (2,74%), Дражевац (2,53%), Забрежје (2,53%), Велико Поље (3,51%), Мала Моштаница (2,23%), Љубинић (2,04%), Стублине (1,99%), Трстеница (1,97%), Звечка (1,60%), Пољане (1,55%), Јасенак (1,43%), Уровци (1,07%), Конатице (0,86%), Кртинска (0,72%), Мислобин (0,59%), Барич (0,41%) и Бргулице (0,30%).

Највећи проценат укупне површине под пашњацима има к.о. Мислобин (6,54%); за њом следе к.о. Дражевац (5,16%), Бело Поље (5,02%), Ушће (4,58%), Велико Поље (4,22%), Пироман (3,87%), Стублине (3,68%), Љубинић (3,67%), Бргулице (3,64%), Дрен (3,64%), Пољане (3,56%), Орашац (3,53%), Трстеница (3,18%), Јасенак (3,06%), Бровић (2,79%), Уровци (2,76%), Грабовац (2,73%), Ратари (2,68%), Скела (2,50%), Конатице (2,20%), Вукићевица (2,19%), Барич (2,17%), Баљевац (1,99%), Звечка (1,80%), Кртинска (1,80%), Мала Моштаница (1,49%), Забрежје (1,08%), Рвати (0,99%) и Обреновац (0,85%).

До 2,00% од укупног обрадивог земљишта на приватном сектору под ливадама има 38% к.о. (Бргулице, Ратари, Барич, Рвати, Звечка, Кртинска, Мислобин, Уровци, Јасенак, Конатице и Пољане); од 2,01 до 5,00% — 45% к.о. (Велико Поље, Стублине, Трстеница, Грабовац, Дрен, Орашац, Скела, Забрежје, Мала Моштаница, Баљевац, Дражевац, Вукићевица и Љубинић); више од 5,01% — 17 к.о. (Пироман, Бровић, Ушће, Бело Поље и Обреновац). Највећи проценат под ливадама, у просеку, имају к.о. на подручју ООК „Стублине“ (4,66%); најмањи ООК „Обреновац“ (2,18%). У осталим ООК овај проценат износи од 2,64 (Љубинић) до 3,90 („Грабовац“).

Једно домаћинство, у просеку, има од 0,05 до 0,31¹ ха под стално зеленим површинама (Мала Моштаница 0,08 ха, Баљевац 0,03 ха, Велико Поље 0,36, Вукићевица 0,24 ха, Грабовац 0,18 ха, Дражевац 0,30 ха, Дрен 0,23 ха, Забрежје 0,02 ха, Звечка 0,02 ха, Јасенак 0,20 ха, Конатице 0,11 ха, Кртинска 0,05 ха, Љубинић 0,26 ха, Мислобин 0,15 ха, Обреновац 0,06 ха, Орашац 0,31 ха, Пироман 0,28 ха, Пољане 0,24 ха, Ратари 0,06 ха, Рвати 0,05 ха, Скела 0,12 ха, Стублине 0,11 ха, Трстеница 0,26 ха, Уровци 0,05 ха и Ушће 0,30 ха).

Око 80,4% од укупне површине под ливадама и пашњацима налази се у поседу индивидуалних газдинстава (1740 ха); остатак од 29,6% власништво је друштвеног сектора (291 ха) или неорганизовано земљиште (134 ха). У петој години после увођења комуналног система газдинства са поседом до 1,00 ха била су власници 14 ха, од 1,01 до 2,00 ха — 70 ха, од 2,01 до 3,00 ха — 132 ха, од 3,01 до 4,00 ха — 187 ха, од 4,01 до 5,00 ха — 195 ха, од 5,01 до 8,00 ха — 409 ха, од 8,01 до 10,00 ха — 252 ха, од 10,01 до 15,00 ха — 234 ха, од 15,01 до 20,00 ха — 3 ха, 20,01 и више ха — 70 ха (21).

По укупним површинама под ливадама Обреновац се налази на петом месту у београдском региону (после Барајева, Лазарева, Младеновца и Сопота); пашњака — трећем (испред Барајева, Чукарице, Гро-

цке, Младеновца, Новог Београда, Раковице, Сопота, Вождовца, Земуна и Звездаре). Међутим, по укупној производњи сена са пашњака заузима треће место (после Лазарева и Палилуле); ливада — четвртм (испред Вождовца, Гроцке, Звездаре, Земуна, Новог Београда, Палилуле, Раковице и Чукарице (33).

Производња сена — Са 1 ха ливада, у просеку, добива се од 1000 до 5000 кг сена (Вукићевица 1800 кг, Трстеница 3500 кг, Дражевац 3200 кг, Орашац 3000 кг, Дрен 2800 кг, Велико Поље 1000 кг, Стублине 2000 кг, Бело Поље 3000 кг, Кртинска 3000 кг, Мислобин 3000 кг, Барич 3500 кг, Јасенак 3400 кг, Баљевац 3000 кг, Пољане 3100 кг, Конатице 3000 кг, Уровци 3000 кг, Грабовац 3500 кг, Бровић 3000 кг, Пироман 3000 кг, Љубинић 3500 кг, Скела 3000 кг, Мала Моштаница 5000 кг, Забрежје 3200 кг, Звечка 3000 кг, Бргулице 3000 кг, Обреновац 4500 кг и Ушће 3000 кг); пашњака од 230 до 1200 кг (Вукићевица 900 кг, Трстеница 900 кг, Дражевац 900 кг, Орашац 900 кг, Дрен 900 кг, Велико Поље 500 кг, Стублине 500 кг, Бело Поље 1000 кг, Кртинска 1000 кг, Мислобин 900 кг, Барич 1100 кг, Јасенак 900 кг, Баљевац 1200 кг, Пољане 900 кг, Конатице 900 кг, Уровци 1100 кг, Грабовац 1000 кг, Бровић 900 кг, Пироман 900 кг, Љубинић 1050 кг, Скела 900 кг, Мала Моштаница 1200 кг, Забрежје 230 кг, Звечка 1000 кг, Ратари 1000 кг, Бргулице 1000 кг, Рвати 400 кг, Обреновац 1000 кг и Ушће 900 кг) (33).

Таб. 59. — Производња сена са ливада и пашњака у периоду 1974—1984. год. (33)

Година	Принос		Принос	
	Ливаде		Пашњаци	
	укупан (тона)	по хектару (kg)	укупан (тона)	по хектару (kg)
1974	1.797	1.540	462	380
1975	2.622	2.640	1.555	1.410
1976	2.230	2.320	765	780
1977	2.112	2.440	1.152	1.120
1978	2.287	2.220	1.404	1.290
1979	2.732	2.970	1.377	1.660
1980	2.635	3.040	1.274	1.180
1981	2.060	2.371	1.315	1.351
1982	2.096	2.486	1.850	1.689
1983	2.373	2.767	817	767
1984	2.715	2.796	955	872

До 50 тона ливадског сена производи се у 38,0% к.о. (Кртинска, Мислобин, Барич, Јасенак, Пољане, Конатице, Уровци, Љубинић, Скела, Мала Моштаница и Бргулице); од 50 до 100 тона — 24,0% к.о. (Вукићевица, Велико Поље, Стублине, Бело Поље, Баљевац, Забрежје и Звечка); више од 100 тона — 28,0% к.о. (Дражевац, Орашац, Дрен, Грабовац, Бровић, Пироман, Обреновац и Ушће) (33).

Између 1974. и 1984. год. производња сена на пашњацима увећана за 530 тона — од 462 тоне у 1974. год. на 955 у 1984. (33). Највећи произвођач у општини је к.о. Дражевац са 88 тоне. Следе Мислобин (67 тона), Грабовац (64 тоне), Љубинић (47 тона) Дрен (46 тона), Велико Поље (39 тона), Трстеница (38 тона), Пиртоман (34 тоне), Ушће (33 тоне), Пољане (30 тона), Стублине (28 тона) Барич (27 тона), Јасенак (27 тона), Конатице (23 тоне), Скела (23 тоне), Уровци (20 тона), Бело Поље (19 тона), Вукићевица (18 тона), Бровић (17 тона), Кртинска (15 тона), Звечка (12 тона), Бргулице (12 тоне) и др.

ИСКОРИШЋАВАЊЕ ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА

Обреновац спада међу општине сиромашније шумом на подручју града Београда. Испред њега су по шумовитости Барајево (19,2% од укупне површине обрасло је шумом), Вождовац (16,3%), Гроцка (9,9%), Лазаревац (17,0%), Младеновац (9,0%), Раковица (7,9%), Сопот (16,4%) и Чукарица (8,2%). Међутим, по укупној површини под шумским земљиштем Обреновац је на четвртом месту у београдском региону (после Барајева, Лазареваца и Сопота); има их 3180 ха (49, 16). У периоду 1981—1984. год. на подручју општине умањен је шумски фонд за 200 ха; на то су утицали велики инвестициони радови у пољопривреди (изградња насипа) и депоније пепела на Термоелектрони (50, 10).

Процент шумског од укупног земљишта је сразмерно највећи у к.о. Мислобин, где шумско учествује са 14,28% у укупном земљишту, док је најмањи проценат у к.о. Рвати, Уровци, Звечка и Забрежје, где шумског земљишта има мање од 3,62%. Разуме се, овај однос је различит и у осталим к.о. Међу њима до 8% под шумским земљиштем има 41,4% к.о. (Барич, Бело Поље, Бровић, Вукићевица, Грабовац, Љубинић, Орашац, Пироман, Ратари, Скела, Стублине и Трстеница), а од 8,01 до 10,00% око 17,2% к.о. (Баљевац, Бргулице, Дрен, Обреновац и Пољане), док је у 10,3% к.о. од 10,01 до 11,00% (Јасенак, Кртинска и Ушће), а 13,8% к.о. 11,01% (Мала Моштаница, Велико Поље, Дражевац и Конатице).

Површина под шумским земљиштем на једног становника је, у односу на републички просек, мала — 0,05 ха. На 1 становника у СР Србији долази 0,28 ха, а територији СР Србије ван територија САП 0,31 ха (49, 16). Преко 14% (14,6%) шумских површина обраслих шумом у поседу је друштвеног сектора; остатак 85,4% отпада на шуме на које постоји право својине. Структура друштвених шума изгледа овако (у ха): високе шуме — 164 и изданаčke — 291; приватних шума: високе

шуме — 1403 ха, изданаčke — 1167 и остале категорије — 93. Прве су уређене — 455 ха; друге неуређене — 2663 ха. Близу 400 хиљ. м³ (397,1 хиљ. м³) износи дрвна маса. Укупан годишњи прираст је 7,4 хиљ. м³, дрвна маса по 1 ха износи 127 м³. Текући годишњи запремински прираст је 1,9% (49, 57).

Таб. 60. — Упоредни преглед дрвне масе по 1 ха на подручју града Београда (49, 55—58)

Општина	Дрвна маса по 1 ха у м ³
Барајево	118
Вождовац	70
Гроцка	47
Звездара	53
Земун	184
Лазаревац	115
Младеновац	133
Нови Београд	202
Обреновац	127
Палилула	123
Раковица	88
Сопот	59
Чукарица	96
Просечно	105

Око 4,14% необраслог земљишта у друштвеним шумама на подручју Београда налази се у границама СО Обреновац. Од тога је неплодно 15 ха (25,00%), намењено пошумљавању 36 ха (60,00%) и остало земљиште 9 ха (15,00%) (49, 95).

Године 1982. утврђено је да на подручју општине постоји око 600 ха земљишта неплодног за обраду и РО „Драган Марковић“ уз саградњу и консултацију општинских служби урадила је пројекат пошумљавања тих „голети“ (97). Исте године РО „Драган Марковић“ формирала је расадник за производњу садног материјала капацитета 50.000 садница. Две године касније, 1984., његов капацитет је увећан на 74.000 саднице. У периоду 1982—1983. год. РО је пошумила 25 ха земљишта неплодног за пољопривреду у Великом Пољу, Кртинској и на „локацији Ада-Скела и Младост“ (50, 10).

У првом кварталу 1982. год. средствима из буџета општине набављена је канадска топола за засађивање „10 ха на приватним парцелама удружених земљорадника“. У истом периоду приватни сектор је сопственим средствима пошумио 7,5 ха тополом (Скела, Забрежје, Мислобин, Барич) (50, 10).

Године 1984. индивидуална газдинства су исекла преко 2800 (2801) m³ дрвета. Од тога на техничко дрво отпада 840 m³ (30%); остатак од 1961 m³ на огревно (70%). Прво је имало вредност 6300 хиљ. дин.; друго 3922 хиљ. дин. (33).

ПРАВЦИ ИСКОРИШЋАВАЊА ЗЕМЉИШТА ПО ОСНОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА КООПЕРАНАТА

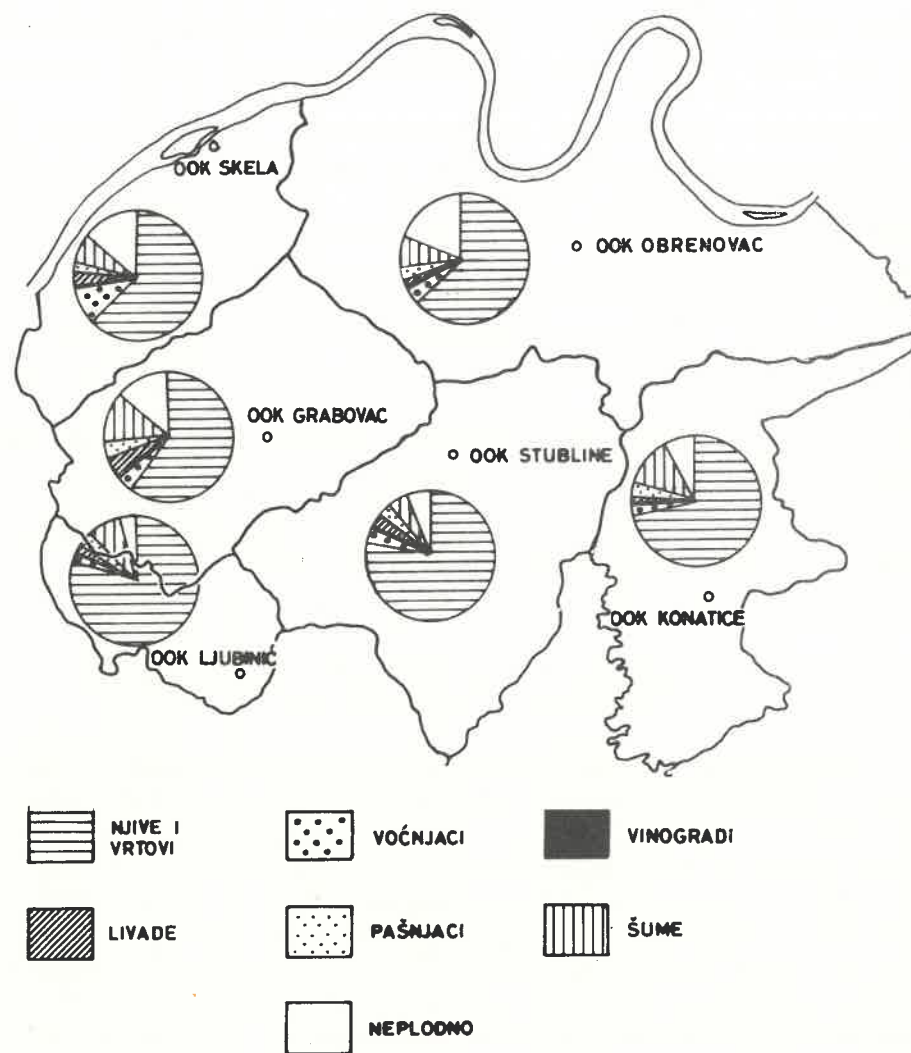
Крајем маја 1984. год. на подручју СО Обреновац постојало је шест ООК. То су: „Стублине”, „Грабовац”, „Скела”, „Обреновац”, „Конатице”, и „Љубинић”. Прва ООК својом делатношћу покрива к. о. Пироман, Бровић, Велико Поље, Стублине и Трстеница; друга — Грабовац, Дрен и Орашац; трећа — Бргулице, Ратари, Скела, и Ушће; четврта — Рвати, Бело Поље, Барич, Забрeжје, Звечка, Кртинска, Мислобин, Мала Моштаница, Обреновац и Уровци; пета — Бањевац, Дражевац, Јасенак, Конатице и Пољане; шеста — Вукићевица и Љубинић. Четири ООК имају апсолутно доминантни оранични правац искоришћавања земљишта („Љубинић”, „Стублине”, „Грабовац” и „Обреновац”). У гравитационом подручју ООК „Конатице” заступљен је доминантно оранични правац са учешћем шумског земљишта. Подручје ООК „Скела” има доминантно оранични правац са учешћем неплодног земљишта (систем 6/6).

Таб. 61. — Структура искоришћавања обрадивог земљишта на приватном сектору по ООК (Зб, таб. 3)

ООК	Њиве	Вртови	Воћњаци	Виногради	Ливаде	Укупно
„Стублине”	5190	4	157	3	262	5616
„Грабовац”	3994	10	176	7	170	4357
„Скела”	2839	25	130	2	115	3111
„Обреновац”	5646	13	411	29	136	6235
„Конатице”	4307	—	248	24	108	4687
„Љубинић”	1788	—	51	2	50	1891

У првој половини 1984. год. структура искоришћавања пољопривредног земљишта на подручју ООК „Стублине” изгледала је овако: њиве и вртови — 87,5%, воћњаци — 4,5%, виногради — 0,0%, ливаде 4,0% и пашњаци — 4,0%; „Грабовац”: њиве и вртови — 81,6%, воћњаци — 5,6% виногради — 0,2%, ливаде — 7,4% и пашњаци — 5,2%; „Скела”: њиве и вртови — 79,1%, воћњаци — 12,8%, виногради — 0,1%, ливаде — 5,0% и пашњаци — 3,0%; „Обреновац”: њиве и вртови — 79,0%, воћњаци — 5,6%, виногради — 0,7%, ливаде — 4,7% и пашњаци — 10,0%; „Конатице”: њиве и вртови — 90,1%, воћњаци — 3,5%, виногради — 0,4%, ливаде — 1,5% и пашњаци — 4,5%; „Љубинић”: њиве и вртови — 90,9%, воћњаци

— 2,6%, виногради — 0,1%, ливаде — 2,7% и пашњаци 3,7%. Исте године у гравитационим подручјима свих ООК био је заступљен апсолутно доминантни оранични правац искоришћавања пољопривредног земљишта.

Ск. 4. — Структура искоришћавања укупног земљишног фонда на подручју СО Обреновац

Године 1984. на подручју 16,6% ООК утврђен је житнокрмни правац искоришћавања ораница („Конатице”); превага жита са учешћем крмног биља и поврћа — 33,3% ООК („Стублине” и „Љубинић”); равномерни житни са већим учешћем крмног биља и учешћем поврћа — 16,7% ООК („Обреновац”), равномерни житни са већим учешћем поврћа и учешћем крмног биља — 16,7% ООК („Грабовац”); превага жита са већим учешћем крмног биља — 16,7% ООК („Скела”).

ПРАВЦИ ИСКОРИШЋАВАЊА ЗЕМЉИШТА НА ПОСЕДУ,
РО „ДРАГАН МАРКОВИЋ”

Ро „Драган Марковић”, као целина има апсолутно доминантни оранични правац искоришћавања укупног земљишног фонда и пољопривредног земљишта. У том погледу постоје разлике између њених појединих радних јединица. Преко 70% (75%) РЈ има апсолутно доминантни оранични правац искоришћавања укупног земљишног фонда и пољопривредног земљишта („Стублине”, „Младост” и „Дражвеац”); остатак од 25% апсолутно доминантни воћарски правац („Воћњак”). Крајем августа 1985. год. структура искоришћавања укупног земљишног фонда РО „Драган Марковић” изгледала је овако (по РЈ): „Стублине” — оранице 88,5%, воћњаци 2,8%, трстици 1,0%, пашњаци 1,5%, шумско земљиште 3,0% и неплодно 3,2%; „Младост”: оранице 84,9%, воћњаци 2,7%, пашњаци 0,2%, тротици 3,8%, шумско земљиште 4,5% и неплодно 3,9%; „Дражвеац”: оранице 81,4%, воћњаци 5,3%, пашњаци 2,5%, тротитици 0,4%, шумско земљиште 5,1% и неплодно 5,3%; „Воћњак”: воћњаци 88,2%, шумско земљиште 2,4% и неплодно 9,4%.

Године 1985. РО имала је претежно житни правац искоришћавања ораница са учешћем индустријског и крмног биља.

ПРАВЦИ ИСКОРИШЋАВАЊА ЗЕМЉИШТА НА ПОСЕДИМА
РАЗЛИЧИТИХ ГАЗДИНСТАВА

На подручју општине Обреновац газдинства са поседом од 1,00 ха имају доминантно оранични правац искоришћавања укупног земљишног фонда са учешћем неплодног земљишта; апсолутно доминантни оранични правац — газдинства са поседом од 1,01—2,00 ха, 2,01—3,00 ха, 3,01—4,00 ха, 4,01—5,00 ха, 5,01—8,00 ха, 8,01—10,00 ха и 15,01—20,00 ха; доминантно пашњачки са учешћем ораница — са поседом од 20,01 и више ха. И код једних и других газдинстава најчешће је заступљен апсолутно доминантни оранични правац искоришћавања пољопривредног земљишта. Од овога чине изузетак газдинства са поседом од 20,01 и више ха: она имају доминантно пашњачки правац искоришћавања пољопривредног земљишта са учешћем ораница.

Апсолутно доминантни житни правац искоришћавања ораница имају газдинства са поседом од 1,01—2,00 ха, 3,01—4,00 ха, 20,1 и више ха; доминантно житни са учешћем поврћа — газдинства са поседом до 1,00 ха; доминантно житни са учешћем крмног биља — са поседом од 4,01—5,00 ха, 5,01—8,00 ха, 8,01—10,00 ха и 10,01—15,00 ха; доминантно житни са учешћем индустријског биља — са поседом од 15,01—20,00 ха.

Таб. 62. — Структура искоришћавања укупног земљишног фонда у к. о. Велико Поље на поседима газдинства из различитих социјално-имовинских категорија у петој години после увођења комуналног система (22)

Величина поседа	Укупна		Виногради	Ливаде	Пашњаци	Баре	Шуме	Неплодно
	површина у ха	и баште						
до 0,09 ха	—	—	—	—	—	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	1	—	—	—	—	—	—	1
0,51 — 1,00 ха	4	3	—	—	—	—	—	1
1,01 — 2,00 ха	17	12	—	1	—	—	2	2
2,01 — 3,00 ха	51	37	—	4	1	—	3	5
3,01 — 4,00 ха	32	23	—	4	—	—	2	2
4,01 — 5,00 ха	59	47	—	3	—	—	2	6
5,01 — 8,00 ха	119	96	—	6	2	—	6	7
8,01 — 10,00 ха	25	21	—	1	—	—	2	1
10,01 — 15,00 ха	—	—	—	—	—	—	—	—
15,01 — 20,00 ха	—	—	—	—	—	—	—	—
20,01 и више	—	—	—	—	—	—	—	—

АГРАРНОГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
СТОЧАРСТВА

Близу 29.000 (28.588) износи укупан број условних грла стоке и живине. До 500 условних грла има 20,7% к. о. (Баљевац, Барич, Бело Поље, Бргулице, Обреновац и Рвати); од 500 до 1000 условних грла — 31,0% к. о. (Вукићевица, Забрежје, Јасенак, Кртинска, Мала Моштаница, Мислофин, Пољане, Ратари, и Уровци); од 1000 до 1500 условних грла — 34,5% к. о. (Бровић, Дражевац, Дрен, Звечка, Конатице, Љубинић, Орашац, Пироман, Скела и Трстеница); од 1500 до 2000 условних грла — 10,4% к. о. (Велико Поље, Стублине и Ушће); више од 2000 условних грла — 3,4% к. о. (Грабовац). И у једним и другим к. о. „доминирају говедарство и свињарство“ (91, 117). На 100 ха пољопривредног земљишта, у просеку, држи се 90 условних грла стоке и живине.

Таб. 63. — Бројно стање стоке и живине на подручју општине Обреновац у периоду 1976—1981. год. (25, таб. 7)

Година	Бројно стање стоке и живине				
	Говеда	Свиње	Коњи	Овце	Живина
1975.	19.141	44.861	3943	6510	163.604
1976.	17.706	37.286	3964	6948	161.740
1977.	16.782	37.751	3897	6412	191.622
1978.	16.673	42.459	3251	6141	181.461
1979.	17.046	37.642	2983	5468	183.372
1980.	17.083	38.908	2735	5837	178.466
1981.	15.070	45.601	31794	2362	169.692

Једно домаћинство у сеоским к. о. држи од 0,30 до 5,39 условних гла стоке и живине. (Баљевац 2,24, Барич 0,30, Бело Поље 0,85, Велико Поље 4,06, Вукићевица 5,03, Грабовац 3,33, Дражевац 2,93, Дрен 3,05, Забрежје 0,86, Звечка 0,98, Јасенак 2,74, Конатице 3,17, Кртинска 2,21, Љубинић 4,91, Мала Моштаница 1,43, Мислобин 1,26, Рвати 0,71, Орашац 4,53, Бровић 4,26, Пироман 3,33, Пољане 4,24, Бргулице 4,40, Ратари 4,09, Скела 2,40, СтрубLINE 2,02, Трстеница 5,39, Уровци 1,64 и Ушће 4,31).

Између 1981. и 1984. год. у правитационом подручју РО „Драган Марковић” инвестирана су знатна средства из „зеленог плана” за унапређивање сточарства на поседима газдинстава индивидуалних произвођача; укупно је инвестирано 15.645 хиљ. дин. за набавку приплодне стоке и 59.168 хиљ. дин. у изградњу сточарских објеката. Преко 40 (44) сточарских објеката је адаптирано у 111 изграђено нових (35, 44—45).

ГОВЕДАРСТВО

Око 47,5% од укупног броја условних гла стоке и живине отпада на говеда: остатак на свиње и др. Грабовац се налази на првом месту по апсолутном броју говеда (1329). Друго место заузима к. о. Дражевац са 903 гла. Међутим, према апсолутном броју говеда на 100 ха пољопривредног земљишта на првом месту се налази к. о. Бровић са 107,69 гла. Следе Ратари (88,76), Ушће (74,89), Пироман (72,70), Љубинић (70,32), Вукићевица (63,28), Орашац (63,00), Уровци (62,56), Забрежје (62,28), Трстеница (61,15), Бргулице (60,41), Кртинска (59,73), Грабовац (59,48), Конатице (58,75), Пољане (56,95), Рвати (56,32), Дражевац (55,16), Велико Поље (51,88), Скела (51,59), Дрен (51,24), Бело Поље (50,44), СтрубLINE (49,93), Јасенак (48,66), Звечка (46,52), Баљевац (43,10), Мала Моштаница (40,60), Мислобин (37,96), Обреновац (31,90) и Барич (20,26).

Таб. 64. — Домаћинства према броју говеда на подручју к. о. Уровци крајем марта 1981. год. (51)

Презиме и име лица на које се води домаћинство	Место	Укупан број говеда коју држи власник домаћинства
1	2	3
Лукић Михаило	Уровци	2
Лукић Мирослав	Уровци	5
Лукић Ранко	Уровци	5
Миловановић Миомир	Уровци	1
Драгичевић Златомир	Уровци	1
Божич Милета	Уровци	3
Гајић Радосав	Уровци	1

1	2	3
Поповић Живко	Уровци	8
Поповић Љубисав	Уровци	7
Дилбековић Томислав	Уровци	4
Милановић Миодрог	Уровци	2
Стевовић Драгутин	Уровци	2
Милановић Владан	Уровци	2
Тодоровић Владисав	Уровци	1
Гавриловић Славко	Уровци	4
Стевановић Милојко	Уровци	1
Симић Витомир	Уровци	2
Копитић Војислав	Уровци	2
Миљивојевић Станимир	Уровци	3
Крстић Милорад	Уровци	1
Александрић Живорад	Уровци	1
Александрић Милош	Уровци	5
Росић Зорка	Уровци	3
Јелисић Радисав	Уровци	1
Молдовановић Павле	Уровци	2
Нешић Илија	Уровци	4
Нешић Десимир	Уровци	3
Перић Бранислав	Уровци	4
Лукић Никола	Уровци	2
Стаменић Станисав	Уровци	2
Лукић Борисав	Уровци	2
Максимовић Миодрог	Уровци	7
Лукић Драган	Уровци	4
Бранковић Витомир	Уровци	2
Бранковић Радован	Уровци	2
Бранковић Славко	Уровци	2
Лукић Боривој	Уровци	4
Лукић Војислав	Уровци	3
Бељански Микоје	Уровци	2
Иванић Милорад	Уровци	4
Иванић Живорад	Уровци	2
Васић Душанка	Уровци	2
Алексић Миле	Уровци	2
Александрић Борисав	Уровци	1
Александрић Бранко	Уровци	1
Јоксић Олга	Уровци	1
Александрић Ружица	Уровци	1

1	2	3
Борђевић Продан	Уровци	1
Александрић Драгољуб	Уровци	1
Марјановић Живанка	Уровци	5
Лукић Боривоје	Уровци	10
Александрић Бошко	Уровци	4
Александрић Живојин	Уровци	2
Александрић Милован	Уровци	4
Димитрић Живадин	Уровци	2
Димитрић Раденко	Уровци	3
Стевановић Живота	Уровци	3
Стевановић Милинко	Уровци	6
Бранковић Живорад	Уровци	1
Јешић Спасојка	Уровци	2
Стевановић Драгутин	Уровци	2
Недељковић Стојадин	Уровци	1
Лукић Љубивој	Уровци	1
Ивановић Благоје	Уровци	3
Ивановић Томислав	Уровци	1
Гајић Милан	Уровци	3
Стевановић Живорад	Уровци	2
Николић Богосав	Уровци	2
Николић Јован	Уровци	3
Иванић Бранко	Уровци	3
Букић Миломир	Уровци	5
Вукосављевић Тихомир	Уровци	2
Стакић Александар	Уровци	2
Игњатовић Михаило	Уровци	4
Лукић Живорад	Уровци	2
Јовановић Миодраг	Уровци	3
Лукић Богољуб	Уровци	5
Лукић Живорад	Уровци	1
Лукић Живота	Уровци	2
Лукић Божидар	Уровци	2
Поповић Душан	Уровци	3
Лукић Превислав	Уровци	2
Лукић Драгољуб	Уровци	2
Миловановић Иван	Уровци	4
Јовановић Војислав	Уровци	3
Поповић Живорад	Уровци	2
Лукић Милорад	Уровци	2

1	2	3
Лукић Душан	Уровци	4
Лукић Миодраг	Уровци	3
Јовановић Живадин	Уровци	4
Јовановић Живорад	Уровци	4
Миланковић Миладин	Уровци	2
Миланковић Живота	Уровци	3
Поповић Милорад	Уровци	4
Поповић Радован	Уровци	4
Поповић Милинко	Уровци	2
Поповић Велибор	Уровци	3
Лукић Живко	Уровци	4
Ненадовић Станко	Уровци	3
Марјановић Гаврило	Уровци	2
Поповић Живко	Уровци	2
Милановић Милан	Уровци	1
Поповић Ангелина	Уровци	4
Милановић Живорад	Уровци	2
Милановић Витомир	Уровци	4
Дилберовић Живан	Уровци	2
Дилберовић Милорад	Уровци	1
Ненадовић Богољуб	Уровци	3
Лукић Драгољуб	Уровци	5
Дилберовић Радосав	Уровци	4
Дилберовић Станимир	Уровци	1
Симић Живан	Уровци	2
Јовановић Косара	Уровци	2
Марјановић Гавро	Уровци	4
Поповић Добросав	Уровци	1
Поповић Живко	Уровци	6
Стевановић Велимир	Уровци	2
Стевановић Драгивој	Уровци	2
Стевановић Света	Уровци	5
Врељански Пантелија	Уровци	2
Дилберовић Бранко	Уровци	3
Бранковић Милоје	Уровци	1
	Уровци	2

Пре другог светског рата 20% земљорадника није држало „ни волове ни краве“. Око 20% сељака имало је преко 10 говеди (47, 219). У петој години после увођења комуналног система близу 5000 (4490) индивидуалних пољопривредних газдинстава бавило се говедарством. Са

1 грлом било их је 934, два грла — 1573, три 943, четири — 640, 5 и више грла — 400. До 0,09 ха имало је посед 0,3% газдинстава са говедима, од 0,10 до 0,50 ха — 1,3%, од 0,51, до 1,00 ха — 2,0%, од 1,01 до 2,00 ха — 9,3%, од 2,01 до 3,00 ха — 15,9%, од 3,01 до 4,00 ха — 17,7% од 4,01 до 5,00 ха — 14,8%, од 5,01 до 8,00 ха — 24,9%, од 8,01 до 10,00 ха — 7,7%, од 10,01 до 15,00 ха — 6,0% од 15,01 до 20,00 ха — 0,1%, 20,01 и више ха — 0,0%. Преко 85% (85,45%) газдинстава са говедима држало је краве. Са 1 грлом било их је 1963, два грла — 1669, три грла 178, 4 и више грла — 27. Највећи број газдинстава са кравама имао је посед од 5,01 до 8,00 ха (993), од 3,01 до 4,00 ха (674) и од 4,01 до 5,00 ха (583). Око 56% (56,85%) газдинстава са говедима држало је краве и волове за рад. Само краве имало је њих 2064, само волове 223, краве и волове 23 (21).

Сл. 7. — Фарма говеди „Младост“

Таб. 65. — Прираст стоке на приватном сектору у 1984. год. (33)

Врста стоке	Прираст стоке у тонама	Вредност прираста у хиљ. дин.
Говеда	2.571	471.367
Овце	218	52.189
Свиње	4.285	708.696
Коњи (грла)	328	1.968

Крајем марта 1981. год. једно домаћинство по сеоским к. о., у просеку, држало је од 0,09 до 1,64 краве и стоне јунице (Бајевац 0,95, Барич 0,09, Бело Поље 0,27, Бргулице 1,00, Бровић 0,92, Велико Поље 1,27, Вукићевица 1,64, Грабовац 0,96, Дражевац 1,30, Дрен 0,83, Забрежје 0,21, Звечка 0,28, Јасенак 1,17, Конатице 1,09, Кртинска 0,66, Љубинић 1,64, Мала Моштаница 0,53, Мислобин 0,44, Орашац 1,35, Пироман 0,92, Пољане 1,63, Ратари 1,05, Рвати 0,12, Скела 0,67, Стублине 0,62, Трстеница 1,50, Уровци 0,51 и Ушће 1,28 (33).

Таб. 66. — Домаћинства која држе више од 10 говеда (51)
— према попису 31. III 1981. год. —

Презиме и име лица на које се води домаћинство	Место	Укупан број говеда коју држи власник домаћинства
1	2	3
Милосављевић Милорад	Љубинић	11
Чолаковић Чедомир	Јасенак	15
Адамовић Живко	Јасенак	11
Вељић Александар	Забрежје	12
Филиповић Михајло	Забрежје	12
Бабић Миливој	Забрежје	15
Даниловић Србољуб	Љубинић	13
Којић Петар	Љубинић	12
Стојановић Милорад	Љубинић	11
Којић Милорад	Љубинић	12
Тобџић Бранко	Мала Моштаница	12
Пауновић Петар	Мислобин	12
Јовановић Милета	Бровић	24
Станишић Драгослав	Бровић	20
Борђевић Живорад	Бровић	12
Мијаиловић Светислав	Бровић	14
Танасковић Тихомир	Бровић	11
Матић Божидар	Бровић	15
Јовановић Стоиљко	Бровић	12
Лукић Бранислав	Велико Поље	13
Тадић Маринко	Вукићевица	13
Нешић Милоје	Грабовац	11
Вукосављевић Живота	Грабовац	12
Вукосављевић Славољуб	Грабовац	13
Марјановић Младен	Дрен	12
Милановић Драга	Дрен	11
Батрић Божидар	Дрен	11

1	2	3
Лазаревић Зоран	Забрежје	13
Бабић Милош	Забрежје	11
Миљковић Душан	Орашац	13
Такић Љубомир	Пироман	12
Гачић Драган	Пироман	12
Мијатовић Миломир	Пироман	12
Рајић Марко	Пољане	13
Јовановић Властимир	Ратари	12
Јоксић Александар	Рвати	17
Вићентић Милорад	Трстеница	15
Јевтић Божић	Трстеница	11
Јевтић Јован	Уровци	12
Поповић Душан	Трстеница	12

Једно индивидуално газдинство, у просеку, држи 0,82 говечета. У 34,5% к.о. овај број износи од 0,01 до 0,96 (Барич, Бело Поље, Забрежје, Звечка, Мала Моштаница, Мислобин, Обреновац, Рвати, Стублине и Уровци): од 1,01 до 2,00 грла — 34,5% к.о. (Баљевац, Грабовац, Дражевац, Дрен, Јаснак, Конатице, Кртинска, Пироман, Бргулице и Ске-ла); више од 2,01 грла — 31,0% к.о. (Велико Поље, Вукићевица, Љубинић, Орашац, Бровић, Пољане, Ратари, Трстеница и, Ушће).

Таб. 67. — Говеда у својини чланова домаћинства са пољопривредним газдинством према укупно искоришћеној површини земљишта у 1981. г. (31)

Укупна коришћена површина земљишта	Укупно говеда
Без земље	52
до 0,10 ha	30
0,11 — 0,50 ha	93
0,51 — 1,00 ha	208
1,01 — 2,00 ha	932
2,01 — 3,00 ha	1817
3,01 — 4,00 ha	2442
4,01 — 5,00 ha	2484
5,01 — 6,00 ha	2101
6,01 — 8,00 ha	2731
8,01 — 10,00 ha	1450
10,01 — 15,00 ha	580
15,01 — 20,00 ha	17
преко 20,01 ha	

Снабдевање индивидуалних газдинстава са приплодом и товном говеди

Још пре доношења текућег средњорочног плана привредног развоја (1986—1990. год.) месне власти су одлучиле да се на подручју општине форсира узгајање домаћег шареног говечета у типу сименталца. Томе има више узрока. Најважнији је тај што домаће шарено говече у локалним условима од приватног сектора даје највећу производњу млека и меса. Године 1985. оно је по сеоским к.о. било заступљено са 80%; остатак од 20% отпада на бунду и њене мелезе. Од овога изузетак чине фарме РО „Драган Марковић”; оне по програму ПК „Београд” узгајају црно бело говече, источно-фризијске и холштајнске расе.

Досадашњи рад на селекцији говеда углавном се одвијао „у патима удружених индивидуалних произвођача... и оних који су имали уговорену кооперантску производњу млека, меса и приплодног материјала”. У периоду 1986—1990. год. „биће обухваћена и квалитетна грла — плоткиње чији власници нису удружили нити пак остварују кооперантску сарадњу са ООК, али су заинтересовани за одгој квалитетних приплодних грла” (101, 5—6).

Крајем 1985. год. на подручју СО Обреновац налазило се 1120 уматричених крава. По ООК-а број уматричених грла изгледао је овако: (101, 7): „Стублине” — 310, „Грабовац” — 120, „Скела” — 106, „Обреновац” — 294, „Конатице” — 110 и „Задруга” — 180. У плану је да се број уматричених крава увећа на 1657 грла.

Од свог оснивања РО „Драган Марковић” посебну пажњу поклања снабдевању индивидуалних газдинстава са приплодом и товном говеди. Само у току 1984. год. њене ООК снабделе су кооперанте са 870 грла говеди. Од тога на јунад за тов отпада 496 грла и приплодне јунице 49; остатак од 325 грла на телад за тов. Пласман приплодних и товних грла по ООК-а изгледао је овако: „Конатице”: јунад за тов — 237, телад за тов — 9 и приплодне јунице — 15; „Скела”: јунад за тов — 191 и приплодне јунице — 15; „Грабовац”: приплодне јунице — 11; „Стублине”: јунад за тов — 62, телад за тов — 290 и приплодне јунице — 7; „Обреновац”: јунад за тов — 6, телад за тов — 26 и приплодне јунице — 1.

И ООК „Задруга” — Љубинић бави се снабдевањем пољопривредних газдинстава са приплодом и товном говеди. У 1985. год. она је испоручила индивидуалним произвођачима 46 приплодних јуница у укупној продајној вредности од 5,277.660 дин. Купци су били: Симић Верољуб (Љубинић), Стонојевић Михаило (Љубинић), Станисављевић Драган (Вукићевица), Станојевић Милорад (Љубинић), Димитријевић Миладин (Љубинић), Стефановић Златимир (Љубинић), Аћимовић Живадин (Јошево), Велимировић Драгослав (Вукићевица), Илић Бранислав (Љубинић), Димитријевић Слободан (Љубинић), Цекић Владимир (Вукићевица), Даниловић Србољуб (Љубинић), Бојић Драгослав (Вукићевица), Илић Милош (Вукићевица), Стојановић Живадин (Љубинић), Павловић Слободан (Љубинић), Луковић Милош (Вукићевица), Стефановић Србољуб (Љубинић), Бојић Михајло (Љубинић), Димитријевић Живота (Љубинић), Поповић Лазар (Орашац), Васић Богољуб (Орашац), Илић Душан (Љубинић), Милановић Владисав (Орашац), Велимировић Драгослав (Вукићевица), Ди-

митријевић Милорад (Љубинић), Милосављевић Радивоје (Љубинић), Митровић Слободан (Јошево), Арсеновић Зоран (Вукићевица), Мићиновац Драгомир (Вукићевица), Бабић Милојко (Љубинић), Станојевић Живота (Љубинић), Милановић Владисав (Орашац), Станојевић Милутин (Љубинић), Станојевић Милојко (Љубинић), Јаковљевић Раденко (Вукићевица), Михајловић Живота (Орашац), Бабић Милојко (Љубинић), Бојић Михајло (Љубинић), Мијаиловић Верољуб (Љубинић), Станојевић Живота (Љубинић), Арсеновић Зоран (Вукићевица), Стојановић Жарко (Љубинић), и Димитријевић Владета (Љубинић).

Године 1982. у Обреновцу је одржана општинска изложба приплодних крава и јуница. На изложби за шампионску проглашена је крвава Ружа власништво Живорада Радоичића из Ратара; прву пратиљу крвава кооперанта Момчила Бранковића из Грабовца, треће место је освојила прло Михаила Филиповића из Забрежја; четврто крвава млекуља кооперанта Здравка Томића из Пиромана (87).

Производња крављег млека, приплодних и товних говеда на поседу РО „Драган Марковић”

На подручју општине постоје две фарме за производњу крављег млека, приплодних и товних говеда. Једна се налази у к.о. Кртинска („Младост”); друга у к.о. Стублине („Стублине”). И једна и друга фарма, у просеку, држе 1575 говеда; такав је случај био у 1983. год. На њима укупан прираст говеда износи 42 тоне годишње последњих десет година мужа по једној крави на фарми „Младост” износила је (у ха): 1975. год. — 4303, 1976. год. — 4530, 1977. год. — 4836, 1978. год. — 4836, 1979. год. — 4772, 1980. год. — 4976, 1981. год. — 5106, 1982. год. — 4952, 1983. год. — 4993 и 1984. год. — 5089; „Стублине”: 1975. год. — 4318, 1976. год. — 4330, 1977. год. — 4681, 1978. год. — 4745, 1979. год. — 4852, 1980. год. — 5155, 1981. год. — 5106, 1982. год. — 4864, 1983. год. — 4887 и 1984. год. — 5266. У периоду 1975—1984. год. просечна мужа по једној крави на поседу СОУР ПКБ РО „Драган Марковић” кретала се од 4308 и 5155 л. По годинама мужа је износила (у л): 1975. год. — 4308, 1976. год. — 4431, 1977. год. — 4772, 1978. год. — 4798, 1979. год. — 4759, 1980. год. — 5043, 1981. год. — 5106, 1982. год. — 4919, 1983. год. — 4919, 1983. год. — 4916 и 1984. год. — 5155 (44, 6—7). Још 1972. год. фарма „Стублине” забележила је „велики успех” у говедарској производњи. Према плану за 1972. год. она је са 430 крава требала да произведе 1,870.550 литара млека. Међутим, она је исти остварила са 1,876.000 литара, с тим што је 71,65% „умноженог млека сврстано у екстра класу”. Поред веома лоших услова за рад штаалски просек музности по једној крави данске и источнофризијске расе износио је 4355 литара млека. У истој години фарма је испоручила 394 једномесечних телади, мада није имала никаквих услова за одгој једномесечних телади, јер су она била „смештена у импровизоване штале и боксове” (52, 8).

У другој декади маја 1986. год. фарма „Стублине” имала је 6 штала за краве музаре и 1 настрешницу — објекат за подмладак. 16. V 1986. год. на њој је држано 337 крава музара. Број подмлатка био је

мањи; износио је 264 грла. И једна и друга грла су источнофризијске расе. „Ремонт запата” фарма врши из свог подмлатка. Године 1985. одгајену женску теладу задржавала је за приплод, док мушку уступала на тов другим погонима ПК „Београд”. Произведено млеко извози у свежем стању на београдско тржиште— свако јутро по 4500—5 000 литара.

Сл. 8. — Ветеринарска амбуланта у Дражевцу

Између 1975. и 1983. год. просечан број крава на поседу РО „Драган Марковић” износио је: 1975. год. — 1.002, 1976. год. — 974, 1977. год. — 1.009, 1978. год. — 939, 1979. год. — 832, 1980. год. — 831, 1981. год. — 821, 1982. год. — 814 и 1983. год. — 826; просечан број подмлатка: 1975. год. — 515, 1976. год. — 462, 1977. год. — 591, 1978. год. — 631, 1979. год. — 678, 1980. год. — 677, 1981. год. — 671, 1982. год. — 676 и 1983. год. — 749; просечан број говеда: 1975. год. — 1.517, 1976. год. — 1.436, 1977. год. — 1.600, 1978. год. — 1.570, 1979. год. — 1.510, 1980. год. — 1.508, 1981. год. — 1.492, 1982. год. — 1.490 и 1983. год. — 1.575 (44, 6—7).

У текућем средњорочном плану (1986—1990. год.) просечан број крава на поседу РО „Драган Марковић” треба да се увећа по стопи раста 9,16 — од 890 грла 31. XII 1985. год. на 1380 31. XII 1990. По годинама планирани број грла треба да износи: 1986. год. — 920, 1987. год. — 965, 1988. год. — 1075, 1989. год. — 1250 и 1990. год. — 1380. И планирана стопа раста већине осталих категорија говеда је знатна — телади до 1 мес. 11,20, женских телади 1—4 мес. 13,70, мушких телади 1—4 мес. 13,70, јунади 1—2 мес. 2,65, јуница 12—16 мес. 5,39, високостеоних јуница 3,19 и товних говеда 0,59 (102, таб. 5).

Таб. 68. — Говедарска производња на посеоду ОООВР „Сава“ у 1984. год. (35, 59—61)

Показатељ	Јединица мере	Свега
Просечан број крава	грло	857
Отељена телад	грло	774
Укупан прираст прираштај	kg	247.344
Просечан број подмлатка		
Категорија 0—1	грло	888
Категорија 1—4	грло	253
Категорија 4—6	грло	62
Категорија 6—12	грло	165
Категорија 12—16	грло	111
Категорија 16—23	грло	187
Високостеоне јунице	грло	46
Укупан број високо стеоних јуница	грло	1745
Коришћење капацитета	%	103,7
Процент телења крава	%	68,7
Процент телења јуница	%	96,5
Производња млека по једном грлу	лит.	5155,0
Прираштај телади (по једном грлу)		
Дневни прираст 0—1 m	kg	36,0
Дневни прираст 1—4 m	kg	0,601
Дневни прираст 4—6 m	kg	0,803
Дневни прираст 6—12 m	kg	0,706
Дневни прираст 12—16 m	kg	0,673
Дневни прираст 16—23 m	kg	0,673
Дневни прираст високо стеоних јуница	kg	0,555
	kg	0,562

На посеоду РО „Драган Марковић“ укупна производња млека у 1986. год. треба да износи 4.726 тона, а то је за 4,6% више од остварења у 1985. години. Повећање производње млека је резултат већег броја крава за 1,9% и веће производње млека по крави за 2,6. Производња млека по

крави у 1985. години је остварена у количини од 5.156 литара, а за 1986. годину планира се 5.292 литара. Укупан прираст код подмлатка треба у 1986. години да се оствари у количини од 223.458 kg. Прираст је планиран на бази подмлатка по категоријама и дневног прираста. Дневни прираст је планиран на основу устаљених параметара, а то су незнатна отступања од остварења у 1985. години” (104, 10).

Производња крављег млека на приватном сектору

Биланс произведеног крављег млека на приватном сектору у 1984. год. изгледао је овако: укупан број грла која се музу — 9144, производња по једном музном грлу — 2031 l; укупна производња — 18.571.464 l; утрошено за исхрану чланова домаћинства — 3.000.000 l; прерађено у млечне производе — 8.742.880 l; искоришћено за сточну храну — 530.500 l; продато непосредно на пијаци — 686.515 l; откупљено од стране организације удруженог рада — 5.611.569 l. Просечна цена једног произведеног литра је износила 2770 дин. (33).

Сл. 9. — Откупна станица за млеко у Дражевицу

До 250.000 l крављег млека на приватном сектору производи се у 13,8% к.о. (Бело Поље, Бргулице, Обреновац и Рвати), од 250.000 до 500.000 l — 31,0% к.о. (Бањевац, Барић, Бровић, Забрежје, Кртинска, Мала Моштаница, Мислобин, Пољане и Ратари); од 500.000 до 750.000 l — 20,7% к.о. (Вукићевица, Дрен, Јасенак, Орашац, Пироман и Уровци); више од 750.000 l — 34,5% к.о. (Звечка, Конатице, Љубинић, Сकेла, Трстеница, Ушће, Велико Поље, Стублине, Дражевац и Грабовац).

Таб. 69.— Производња крављег млека на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1984. год. (33)

Име и презиме власника домаћинства	Место	Укупна површина обрађивог земљишта у ha	Број мужених крава	Помуљено млека у лит.	Број месеци муже
1	2	3	4	5	6
Николић Бранислав	Трстеница	3,00	2	4800	11
Живановић Славко	Ушће	3,00	2	5800	16
Станковић Предраг	Стублине	2,60	1	2200	8
Мркүлић Бранислав	Скела	3,00	2	5200	16
Николић Светозар	Ратари	10,00	2	5400	16
Јаковљевић Зоран	Пољане	4,80	2	4520	14
Милошевић Златомир	Орашац	6,00	2	4800	16
Маричић Славолуб	Мислофин	4,00	1	1900	7
Тодоровић Првослав	Љубинић	6,00	1	1680	7
Бугарски Драгољуб	Кртинска	8,10	2	3800	15
Адамовић Славко	Јасенак	6,00	1	2890	7
Јовичић Миодраг	Звечка	3,00	2	3800	15
Богдановић Бранко	Забрежје	7,00	7	9500	45
Драгојловић Обрен	Дрен	3,20	1	1680	7
Игњатовић Драгослав	Дреновац	3,00	2	3600	16
Чолић Миладин	Грабовац	6,00	2	2800	14
Давидовић Светозар	Велико Поље	2,06	2	4200	17
Танацковић Живорад	Бровић	4,00	2	5200	16
Мишковић Војислав	Бргүлице	4,00	4	11.200	32
Мирковић Томислав	Дрен	3,00	1	1470	7
Чолаковић Чедомир	Јасенак	7,00	3	6000	24
Тодоровић Боривоје	Јасенак	1,70	1	1750	7
Радосављевић Божидар	Јасенак	4,00	2	3400	14
Станчић Војин	Јасенак	3,00	2	4800	16
Тодоровић Миладин	Љубинић	7,00	1	2100	7
Тодоровић Војислав	Љубинић	5,00	2	4200	14
Јовичић Миладин	Љубинић	6,00	3	6300	21
Тодоровић Живадин	Љубинић	6,00	2	3780	14
Станимировић Предраг	Пољане	6,00	3	5240	21
Митровић Живко	Пољане	3,00	2	4500	14
Борђевић Живорад	Пољане	3,00	2	3880	16

1	2	3	4	5	6
Ранковић Боривоје	Пољане	4,60	1	1800	8
Лазић Јовиша	Орашац	4,00	2	4800	16
Сакић Мића	Орашац	10,00	2	4200	14
Милановић Владислав	Орашац	6,00	3	6300	21
Бојанић Бранислав	Звечка	3,50	1	1700	8
Димитријевић Миодраг	Звечка	3,50	1	2000	8
Вуковић Братислав	Звечка	2,00	2	3600	15
Радловић Видоје	Звечка	2,50	2	3000	14
Вуковић Живан	Звечка	2,00	1	1600	7
Филиповић Христољуб	Дрен	3,70	2	4200	14
Јовичић Бошко	Дрен	2,00	2	4200	14
Филимоновић Милорад	Дрен	5,00	1	2820	8
Шпановић Тихомир	Велико Поље	7,00	4	7000	28
Радвановић Благоје	Велико Поље	4,10	2	3000	16
Пејић Ранко	Велико Поље	2,00	1	1000	7
Томић Богосав	Велико Поље	5,80	1	1800	7
Алексић Радисав	Велико Поље	6,00	3	6000	25
Томић Драгомир	Велико Поље	4,00	1	2100	8
Томић Радван	Велико Поље	10,00	3	5000	22
Радојковић Стана	Дражевац	3,00	2	2940	15
Павловић Владислав	Дражевац	2,00	2	3200	15
Тодоровић Витомир	Дражевац	6,00	3	4600	22
Јовичић Александар	Дражевац	2,10	2	4510	14
Стоичевић Јован	Дражевац	1,50	1	1680	7

Још пре увођења комуналног система један број газдинстава имао је музалице за краве; последњих десетак година за набавку истих произвођачи користе средства „зеленог плана”. Само ООК Љубинић у 1983. год. набавила је 22 музалице. Купци истих били су пољопривредни произвођачи: Стојановић Милорад (Љубинић), Станојевић Жарко (Љубинић), Којић Драгослав (Љубинић), Којић Јован (Љубинић), Максимовић Љубивоје (Љубинић), Стефановић Златомир (Љубинић), Васић Богољуб (Орашац), Тадић Сретен (Вукићевица), Тадић Радван (Вукићевица), Станисављевић Драган (Вукићевица), Мијалиловић Веролуб (Љубинић), Арсенић Зоран (Вукићевица), Давидовић Душан (Јошева), Марковић Љубомир (Вукићевица), Аћимовић Зоран (Јошева), Јагодић Чедомир (Орашац), Мијалиловић Драган (Љубинић), Тодоровић Привислав (Љубинић), Кузмановић Симеун (Јошева), Димитријевић Миладин (Љубинић), Мићиновац Драгомир (Вукићевица) и Којић Веселин (Вукићевица).

Откуп млека по основним организацијама копераната

У периоду 1978—1982. год. од индивидуалних газдинстава откупљивано је од 3,982.793 до 4,307.605 l млека годишње (33). По годинама откуп је износио (у лит.): 1978. год. — 3,982.793, 1979. год. — 4,305.023, 1980. год. — 4,060.751, 1981. год. — 4,200.344 и 1982. год. — 4,307.605. Још 1972. год. само од произвођача из Грабовца, Дрена, Орашца и Вукићевице газдинство „Драган Марковић“ дневно је откупљивало око 1000 литара млека (53, 16). У 1970. год. газдинство је откупило на подручју читаве општине 150 вагона млека. Исте године оно је вршило откуп у 22 насеља (39) и са индивидуалним газдинствима имало склопљен 641 уговор за откуп млека (40, 7).

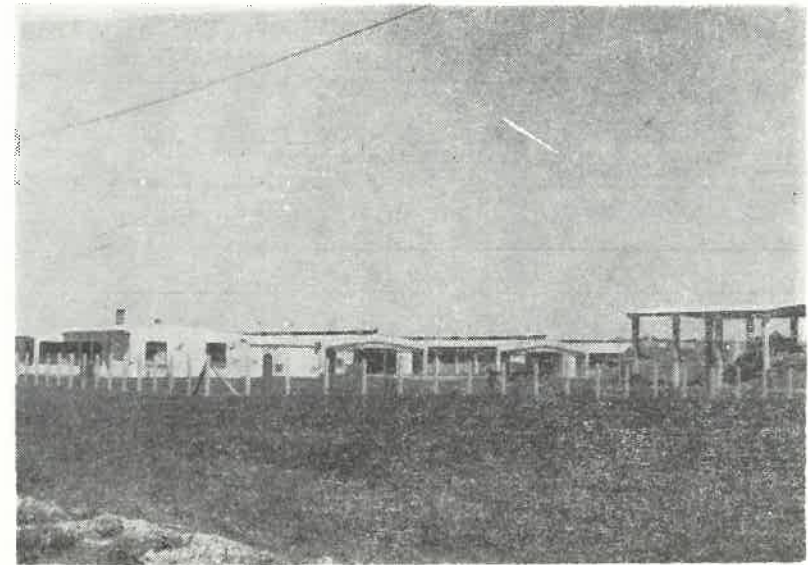
Године 1985. откупна места за откуп млека била су изграђена или адаптирана готово у свим местима на подручју СО Обреновац. У оним местима где нису била изграђена откупна места био је уведен откуп путем покретних линија тј. аутоцистерном. Исте године откуп је износио 60.161 hl. По ООК откуп је изгледао овако (у hl): „Стублине“ — 16.076, „Грабовац“ — 11.819, „Скела“ — 6406, „Обреновац“ — 7056, „Конатице“ — 9836 и „Задруга“ — 8968. У односу на 1984. год. највећи откуп је остварен на подручју ООК „Скела“ (129%) и „Грабовац“ (111%); најмањи ООК „Обреновац“ (95%) и „Стублине“ (96%).

Тов говеда за тржиште

Још пре другог светског рата у околини Обреновца био је развијен тов говеда за тржиште; после увођења комуналног система он се углавном обавља у кооперацији са СОУР ПКБ и БИМ „Славија“. Тако, на пример, 8. априла 1972. год. произвођачи из околине Обреновца имали су склопљене уговоре са газдинством „Драган Марковић“ за тов 400 бикова. Највећи број уговора био је склопљен „у обрачунским јединицама Дражевца и Стублина. Произвођачи из Дражевца, Пољане, Конатице, Пиромана, Великог Поља и Трстенице, села која припадају овим јединицама, одавно су познати као врсни товљачи“ (54, 16). Између јануара и децембра 1980. год. обреновачки произвођачи испоручили су на тржиште 257 грла у укупној тежини од 126.871 kg (2,25%) од укупног броја на подручју Београда). У том погледу Обреновац се налази на шестом месту у београдском региону (после Гроцке, Лазаревца, Младеновца, Палилуле и Сопота (33). Године 1981. тов јунади представљао је „најјачи адут“ ООК „Стублине“. Исте године она је дала кооперантима 300 јунади за тов (55, 13).

У IV тромесечју 1984. организован тов говеда у кооперацији са индивидуалним произвођачима изгледао је овако (по ООК РО „Драган Марковић“: „Стублине“ — број грла у тову на почетку тромесечја — 189, стављено у тов у току тромесечја — 135, испоручено на тржишту у току тромесечја — 75, број грла која су се налазила у тову на крају тромесечја — 149; „Скела“: број грла у тову на почетку тромесечја — 120, стављено у тов у току тромесечја — 20, испоручено на тржишту у току тромесечја — 36, број грла која су се налазила у тову на крају

тромесечја — 104; „Грабовац“: број грла у тову на почетку тромесечја — 77, стављено у тов у току тромесечја — 147, испоручено на тржиште у току тромесечја — 131, број грла која су се налазила у тову на крају тромесечја — 94; „Обреновац“: број грла у тову на почетку тромесечја — 139, стављено у тов у току тромесечја — 18, испоручено на тржиште у току тромесечја — 19, број грла која су се налазила у тову на крају тромесечја — 138; „Конатице“: број грла у тову на почетку тромесечја — 128, стављено у тов у току тромесечја — 5, испоручено на тржиште у току тромесечја — 15, број грла која су се налазила у тову на крају тромесечја — 118 (33).

Сл. 10. — Фарма за тов јунади „Орашац“

Један од већих откупљивача говеда је СОУР ПК „Београд“ РО „Драган Марковић“. У 1985. год. ООК РО „Драган Марковић“ откупили су 6289 грла говеда у укупној тежини од 2116,7 тона. Највећи број откупљених грла говеда опада на товну јунад (2873) и телад (2295).

Фарма за тов јунади „Орашац“

На подручју општине постоји једна од најмодернијих фарми за тов јунади у Србији. Она се налази у Орашцу и власништво је ПК „Београд“ РО „Драган Марковић“. Њен капацитет износи 2480 јунади у једном турнусу. Има 6 штала. Од тога 4 штале користи за тов јунади; остале 2 за предтов. Товним материјалом се снабдева преко извозних предузећа („главу за главу“). У 1985. год. утовила је 2691 грло у укупној тежини од 1,142.500 kg

Преко предузећа „Србокооп“ и „Коопродукт“ фарма извози утовљену јунад на инострана тржишта. У Грчку углавном извози мушка прла; Италију — јунице; Јордан и Иран тежа прла од 500 kg.

На фарми је укупно запослено 16 радника (од тога су 4 са високом стручном спремом); такав је случај био 22. IV 1986. год.

Сл. 11. — Сточна тијаца у Обреновцу

Биланс властитих говеда БИМ „Славија“ на подручју СО Обреновац у 1984. год.

Биланс властитих говеда БИМ „Славија“ ООУР „Сточарство“ на подручју СО Обреновац у 1984. год. био је следећи: (33): бројно стање на почетку године — 118 (24.075 kg), купљено 537 (81.270 kg), продато 489 (123.506 kg), бројно стање крајем године — 166 (258.996 kg).

Промет говеда на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1984. год.

Промет говеда на једном газдинству са 2,00 ha обрадиве земље у 1984. год. изгледао је овако (Јовичић Бошка, Дрен): бројно стање почетком године — 3 грла (1050 kg), продаја — 2 телета (220 kg), отељено телаци — 2, стање крајем године — 3 (1100 kg); са 2,50 ha (Јермић Миодрага, Звечка): бројно стање почетком године — 4 грла (1400 kg), отељено телаци — 3, куповина — 1 теле до 6 мес. (120 kg), продаја — 1

теле до 6 мес. (110 kg) и 2 јунета (300 kg), бројно стање крајем године — 5 (1730 kg); са 2,20 ha (Драгојевић Обрена, Дрен): бројно стање почетком године — 2 (750 kg), отељено телаци — 1, продато — 1, јуне (300 kg), бројно стање крајем године — 2 (660 kg); са 7,00 ha (Богдановић Бранка, Забрежје): бројно стање почетком године 9 — 3120 kg, отељено телаци, — 6, продато — 6 телаци (700 kg) и 1 јуне (250 kg), бројно стање крајем године — 8 (1340 kg) (33).

Сл. 12. — Откуп говеда у Љубинићу

СВИЊАРСТВО

По броју свиња на 100 ha ораничне површине Обреновац је на 34. месту у СР Србији — после Звездаре, Вождовца, Лазарева, Младенцова, Раковице, Бруса, Варварина, Врњачке Бање, Краљева, Трстеника, Ђићевића, Богатића, Владимираца, Коцељева, Лајковца, Шапца, Велике Планае, Великог Градишта, Петровца, Пожаревца, Смедерева, Деспотовца, Параћина, Светозарева, Ђуприје, Бачке Тополе, Беочина, Кикинде, Руме, Сремске Митровице, Суботице, Темерина и Чоке. На сваких 100 ha ораничне површине, у просеку држи се 219 свиња (1984. год.). То је за 52 свиње више од републичког просека (41). Гледано по к.о. највећи број свиња држи се у к.о. Обреновац (557). За њом следе к.о. Бровић (375), Бргулице (321), Рвати (315), Забрежје (293), Ратари (264), Дрен (239), Пироман (227), Уровци (232), Орашац (225), Звечка (214), Стублине (211), Кртинска (209) Велико Поље (202), Вукићевица (203), Грабовач (195), Љубинић (190), Ушће (189), Бело Поље (182), Конанице (176), Скела (163), Мислобин (141), Мала Моштаница (141), Пољане (141), Дражевац (127), Барич (110), Баљевац (109), и Јасенак (93).

Таб. 70. — Свиње у својини чланова домаћинства са пољопривредним газдинством према укупној коришћеној површини земљишта крајем марта 1981. год. (31)

Свиње				
Укупна коришћена површина земљишта	Укупно	Прасад и назимад	Крмаче и супрасне назимице	Нерастови и остале одрасле свиње
Без земље	323	163	79	81
До 0,10 ha	604	298	114	192
0,11 — 0,50 ha	1304	858	298	148
0,51 — 1,00 ha	1534	1064	372	98
1,01 — 2,00 ha	4265	2930	1117	218
2,01 — 3,00 ha	6001	4162	1467	372
3,01 — 4,00 ha	6566	4633	1638	295
4,01 — 5,00 ha	6767	4638	1632	497
5,01 — 6,00 ha	5006	3489	1275	242
6,01 — 8,00 ha	6191	4416	1474	301
8,01 — 10,00 ha	3345	2482	782	161
10,01 — 15,00 ha	1585	1660	331	94
15,01 — 20,00 ha	25	20	5	—
преко 20,01 ha	294	206	63	25

Јануара 1984. год. једно анкетирано индивидуално газдинство са 1,80 ha обрадиве земље држало је 2 свиње (Стефановић Томислава, Кртинска); са 2,60 ha — 5 (Станковић Предрага, Стублине); са 2,70 ha — 10 (Узуновић Златомира, Звечка); са 3,00 ha — 11 (Мркулић Бранислава, Скела); са 3,50 ha — 3 (Бојанић Бранислава, Звечка); са 4,00 ha — 5 (Маричић Славољуба, Мислобин); са 4,50 ha — 3 (Поповић Томислава, Орашац); са 6,00 ha — 4 (Адамовић Славка, Јасенак); са 6,10 ha — 3 (Анчић Продана, Ушће); са 7,00 ha — 12 (Богдановић Бранка, Забрежје); са 8,93 ha — 11 (Јованић Богољуб, Пољане); са 10,00 ha — 34 (Николић Светомира, Ратари); са 10,50 ha — 17 (Којић Петра, Љубинић) (33).

Око 90% укупне популације свиња чине племените расе — шведски ландрас и велики јоркшир; остатак од 10% отпада на примитивне расе и њихове мелезе. Још у првим годинама после увођења комуналног система на територији општине почеле су да се држе племените расе свиња. Последњих десетак година за набавку приплодних назимица и нерастова индивидуални одгајивачи стоке користе средства „Зеленог плана“. Само у току 1985. год. РО „Драган Марковић“ снабдела је про-

извођаче са 650 товних прасади и 112 приплодних назимица, Пласман приплодног и товног материјала по ООК изгледао је овако: „Конатице“: прасад за тов — 70 и приплодне назимице — 25; „Скела“: прасад за тов — 22; „Стублине“: прасад за тов — 459 и приплодне назимице — 48; „Обреновац“: прасад за тов — 99 и приплодне назимице — 29; „Грабовац“: Приплодне назимице — 10.

Таб. 71. — Промет свиња на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1984. год. (33)

Име и презиме власника домаћинства	Место	Укупна обрадива површина власника домаћинства у ha	Бројно стање свиња на почетку 1984. год.		Опращено прасади у 1984. год.	Купљено свиња у 1984. год.	Продато свиња у 1984. год.	Заклано свиња у 1984. год.	Утинуло свиња у 1984. год.	Бројно стање свиња на крају 1984. год.
			Укупно	Товних						
Мркулић Живорад	Скела	1,50	4	28	—	19	8	3	2	
Мијић Зоран	Скела	3,40	8	13	—	11	5	—	5	
Миловановић Милутин	Стублине	4,00	2	—	1	1	—	—	1	
Вукосављевић Драгутин	Стублине	1,00	2	52	—	43	8	2	1	
Бурић Милијан	Ратари	2,50	8	15	—	17	4	—	2	
Бељанац Мирко	Скела	2,00	10	15	—	17	5	—	3	
Радушка Живан	Скела	0,14	—	—	2	—	2	—	—	
Митровић Сава	Орашац	0,50	1	—	2	—	3	—	—	
Јовановић Десимир	Пољане	4,00	5	23	—	17	5	—	6	
Поповић Александар	Орашац	4,50	14	15	—	17	9	—	3	
Бугарски Милан	Кртинска	5,80	11	12	—	9	6	5	3	
Бугарски Владан	Кртинска	1,40	1	—	1	—	2	—	—	
Станојевић Славко	Љубинић	3,50	7	14	—	10	6	—	5	
Милошевић Чедомир	Мислобин	2,80	3	10	—	7	4	—	2	
Радосављевић Светомир	Мислобин	5,00	5	20	—	14	6	—	5	
Станчић Милијан	Јасенак	4,30	2	9	—	6	3	—	2	
Андрић Милутин	Јасенак	3,00	1	7	—	4	3	—	1	
Јованић Миленције	Звечка	0,20	13	15	—	6	6	—	16	
Филиповић Димитрије	Дрен	2,50	1	17	—	10	7	—	1	
Павловић Миодраг	Забрежје	6,85	20	19	—	9	5	—	23	
Наранчић Милорад	Забрежје	0,15	1	—	1	—	2	—	—	
Мијаиловић Верољуб	Бровић	8,00	10	28	—	23	5	—	10	
Радовановић Радојица	Дражевац	5,00	5	17	1	8	4	7	4	
Тодоровић Зоран	Дражевац	2,50	4	16	—	6	5	—	9	

Преко 54% (54,5%) од укупног броја свиња чине крмаче и супрасне назимице. У укупном фонду свиња товљеници учествују са 43,4% и нерастови за приплод 2,1%. Највећи број товних свиња газдинства на подручју ООК „Грабовац“ (1665) и „Конатице“ (1240); нерастова за приплод — ООК „Грабовац“ (124); крмача и супрасних назимица — ООК „Ске-ла“ (1850) и „Грабовац“ — (2157). У плану је шира примена вештачког осемењавања крмача са семеном тестираних нерастова из Сточарско — ветеринарских центара у Великој Плани и Крњачи (101, 12).

Тов свиња у кооперацији

Организован тов свиња у кооперацији са индивидуалним произвођачима у IV тромесечју 1984. изгледао је овако (по ООК): „Обреновац“: број грла у тову на почетку тромесечја — 506, испоручено на тржиште у току тромесечја — 16, број грла у тову на крају тромесечја — 490; „Грабовац“: број грла у тову на почетку тромесечја — 14, испоручено на тржиште у току тромесечја — 14, број грла у тову на крају тромесечја — ; „Ске-ла“: број грла у тову на почетку тромесечја — 36, стављено у тов у току тромесечја — 12, испоручено на тржишту у току тромесечја — 15, број грла у тову на крају тромесечја — 33; „Стублине“: број грла у тову на почетку тромесечја — 300, стављено у тов у току тромесечја — 940, испоручено на тржиште у току тромесечја — 360, број грла у тову на крају тромесечја — 880; „Конатице“: број грла у тову на почетку тромесечја — 37, испоручено на тржиште у току тромесечја — 37 (33).

Таб. 72. — Биланс властитих свиња на поседу ООУР „Сава“ у 1984. год.

Спецификација	Укупан број свиња	Укупна тежина у kg
Стање 1. I 1984.	10.580	602.175
Опрашено прасади у 1984.	21.994	—
Купљено	3	410
Продато	17.710	1.683.430
Заклано	575	42.710
Угинуло	3.582	
Стање 31. XII 1984.	10.710	625.613

И тржни вишкови свиња из кооперације су знатни. Године 1983. поједине ООК РО ПКБ „Драган Марковић“ преузеле су тржне вишкове свиња (у тонама): „Стублине“ — 72,4, „Грабовац“ — 22,5, „Ске-ла“ — 17,8, „Обреновац“ — 107,1 и „Конатице“ — 0,5. Исте године пласман приплодног и товног материјала преко ООК био је минималан — 23 прасета за тов и 7 приплодних назимица. Последњи приплодни и товни материјал продала је ООК „Стублине“ (44).

Таб 73. — Упоредни преглед организованог това свиња на подручју Београда у 1981. год. (33)

Општина	Свиње		број грла на крају године
	испоручено број грла	тежина у kg	
Барајево	—	—	—
Гроцка	351	192.862	875
Младеновац	5.437	600.430	3.075
Обреновац	16.525	1.578.693	5.334
Палилула	19.529	2.080.093	7.782
Сопот	279	26.675	35
Вождовац	4.625	508.750	918
Земун	28.405	3.511.393	12.403
Звездара	3.352	368.670	3.987

Из године у годину обреновачки произвођачи показују све веће интересовање за развој пословне сарадње у области свињарства са друштвеним сектором. Нарочито добро су прихватили понуду СОУР ПК „Београд“ да даје на кредите приплодне супрасне назимице. До краја августа 1970. „у оборима... копераната било је преко 100 назимица... и 8 нерастова. Прве су биле набављене са фарме свиња газдинства „Драган Марковић“ (56). Исте године газдинство „Драган Марковић“ испоручило је произвођачима 134 назимица и уговорило „око 800 свиња за тов“ (39, 11).

Године 1981. на подручју ООК „Стублине“ у организованом тову налазило се 400 свиња (55, 13).

Свињарство на поседу РО „Драган Марковић“

Од свог оснивања РО „Драган Марковић“ посебну пажњу поклања унапређивању свињарства у Обреновачкој Посавини. Године 1984. она је имала фарму за производњу приплодног материјала и тов свиња на поседу ООУР „Сава“ — Кртинска („Младост“). Исте године фарма је просечно држала 836 крмача, 21 нераста, 423 назимица, 1644 прасета до 7 kg и 2499 замучених прасади. У току 1986. год. РО планира пуштање у рад још једне фарме свиња у Ратарима. Последња ће имати капацитет 30.000 товљеника годишње.

Између 1975. и 1984. год. прираст свиња на поседу РО „Драган Марковић“ износио је од 1447 до 1855 тона годишње. По годинама он

је износио (у тонама): 1975. год. — 1447, 1976. год. — 1536, 1977. год. — 1684, 1978. год. — 1732, 1979. год. — 1607, 1980. год. — 1699, 1981. год. — 1675, 1982. год. — 1765, 1983. год. — 1815 и 1984. год. — 1855. У истом периоду РО испоручила је живих свиња за клање СОВР ПК „Београд” (у тонама): 1975. год. — 1351, 1976. год. — 1256, 1977. год. — 1521, 1978. год. — 1604, 1979. год. — 1480, 1980. год. — 1491, 1981. год. — 1528, 1982. год. — 1548, 1983. год. — 1569 и 1984. год. — 1612 (44, 8).

Производни показатељи свињарства на поседу РО „Драган Марковић” у 1984. год. били су следећи: просечан број свиња — 11.302, укупан прираст — 1855 тона, конверзија хране — 3,568 kg, индекс прашења — 2,20, губици прасади до 7 kg — 10,0%, губици одлучених прасади — 2,8%, губици товних свиња — 6,0%, укупни губици — 18,8% (44, 8).

Године 1984. РО „Драган Марковић” откупила је 3870 меснатих свиња (402 тоне), 755 масних (109 тона) и 375 прасади (9 тона); укупно 1517 свиња (528 тона). По ООК откуп је износио (у тонама): „Стублине” — 92, „Грабовац” — 59, „Скела” — 113, „Обреновац” — 251 и „Конатице” — 13.

Биланс властитих свиња БИМ „Славија” на подручју СО Обреновац у 1984. год.

Биланс властитих свиња БИМ „Славија” ООУР „Сточарство” на подручју СО Обреновац у 1984. год. изгледао је овако(33): бројно стање на почетку године — 232 (6356 kg), купљено — 1420 (38.597 kg), продато — 888 (87.217 kg), утинуло — 13, бројно стање на крају године — 751 (21.148 kg).

ОВЧАРСТВО

На 100 ha пољопривредне површине, у просеку, држи се од 12,70 до 40,52 приплодне овце. Највише се држе у к.о. Вукићевица (40,52), Забрежје (39,91), Дражевац (37,50), Пољане (37,32), Пироман (36,94), Бело Поље (36,11), Баљевац (34,59), Велико Поље (34,14) и Бровић (31,58); најмање у к.о. Обреновац (12,70), Уровци (13,59), Кртинска (15,26), Барич (15,32), Трстеница (16,03), Дрен (17,02), Скела (18,06), Јасенак (19,96) и Мислобин (21,29). У осталим к.о. држи се од 22,15 до 29,51 (Рвати 22,15, Стублине 22,89, Ушће 22,85, Звечка 24,75, Ратари 24,77, Мала Моштаница 24,85, Орашац 25,00, Грабовац 25,11, Љубинић 26,88, Конатице 29,19 и Бргулице 29,51).

Пре другог светског рата овце су држане ради вуне, млека и јагњета; после увођења комуналног система „ради јагњета” због ниских откупних цена овчарским производима. Крајем марта 1981. год. једно домаћинство по сеоским к.о. имало је од 0,04 до 1,06 приплодних оваца (Баљевац 0,63, Барич 0,04, Бело Поље 0,16, Бргулице 0,57, Бровић 0,39, Велико Поље 0,69, Вукићевица 1,04, Грабовац 0,40, Дражевац 0,78, Дрен 0,25, Забрежје 0,11, Звечка 0,14, Јасенак 0,31, Конатице 0,40, Кртинска 0,16, Љубинић 0,54, Мала Моштаница 0,24, Мислобин 0,21, Орашац 0,48, Пироман 0,54, Пољане 1,06, Ратари 0,30, Рвати 0,05, Скела 0,21, Стублине 0,32, Трстеница 0,43, Уровци 0,17, и Ушће 0,45). Навећи број оваца

Таб. 74. — Домаћинства према броју оваца на подручју
к.о. Ушће крајем марта 1981. год. (51)

Име и презиме лица на које се води домаћинство	Место	Укупан број оваца које држи власник домаћинства
1	2	3
Крсмановић Тихомир	Ушће	11
Ранковић Христивој	Ушће	4
Ранковић Бураћ	Ушће	4
Јевтић Александар	Ушће	15
Лазих Богољуб	Ушће	5
Стојановић Драган	Ушће	1
Марић Бранислав	Ушће	5
Живковић Загорка	Ушће	6
Ранковић Милорад	Ушће	6
Црненковић Милорад	Ушће	3
Лукић Лука	Ушће	5
Црвенковић Богољуб	Ушће	4
Црвенковић Станислав	Ушће	2
Црвенковић Станислав	Ушће	6
Анчић Марко	Ушће	2
Анчић Стојадин	Ушће	4
Анчић Вукосав	Ушће	8
Анчић Добривој	Ушће	7
Анчић Живорад	Ушће	22
Анчић Живан	Ушће	12
Пејић Бојана	Ушће	3
Живковић Богољуб	Ушће	11
Црвенковић Ненад	Ушће	2
Црвенковић Рајко	Ушће	4
Јакшић Милисав	Ушће	7
Црвенковић Желимир	Ушће	6
Црвенковић Војислав	Ушће	6
Црвенковић Живко	Ушће	9
Црвенковић Христивој	Ушће	3
Црвенковић Велимир	Ушће	10
Петровић Радосав	Ушће	5
Јевтић Здравко	Ушће	5
Црвенковић Витомир	Ушће	2
Батуновић Милета	Ушће	5

1	2	3
Батуновић Сретен	Ушће	6
Батуновић Миломир	Ушће	8
Батуновић Живојин	Ушће	5
Батуновић Андрија	Ушће	9
Батуновић Милорад	Ушће	1
Батуновић Милојко	Ушће	1
Батуновић Борђе	Ушће	1
Лазих Милун	Ушће	2
Јовић Христифор	Ушће	1
Марјановић Игњат	Ушће	5
Борђевић Радомир	Ушће	2
Борђевић Велисав	Ушће	6
Жигић Радосав	Ушће	1

држали су домаћинства Момчила Мијатовића (Грабовац), Славољуба Сре-чковића (Забрежје) и Владимира Гирића (Обреновац). Прво домаћинство држало је 50 оваца, друго — 42 и треће — 31. Више од 10 оваца имало је 131 домаћинство. По к. о. она су овако била распоређена: Забрежје — 1 (Јовановић Михајло 11), Звечка — 5 (Борић Света 25, Вуковић Борисав 16, Ристић Милан 17, Вуковић Миливој 15 и Јовичић Живко 15), Јасенак — 2 (Ристић Никола 20 и Адамовић Миливоје 13), Конатице — 4 (Борђевић Радован 11, Бабић Љубисав 13, Петровић Владимир 17 и Бојић Драгомир 12), Кртинска — 2 (Стевановић Спасоје 13 и Милидраговић Сава 13), Љубинић — 7 (Давидовић Србољуб 20, Адамовић Живорад — 20, Станојевић Жарко 11, Којић Радосав 11, Недељковић Живота 14, Којић Петар 12 и Тодоровић Војислав 13), Мала Моштаница — 2 (Јовановић Драгољуб 11 и Дрењанин Милорад 15), Мислобин — 4 (Томић Милорад 12, Филиповић Славко 11, Петровић Душан 15 и Петровић Милорад 13), Баљевац — 2 (Мијатовић Станислав 12 и Јанковић Слободан 14), Бело Поље — 2 (Јоцић Вукашин 36 и Драгачевац Јован 28), Ратари — Бргулице — 1 (Матић Миладин 11), Велико Поље — 17 (Ранковић Велимир 17, Велимировић Михајло 14, Сепић Драгослав 13, Велимировић Драган 11, Арсенић Миодраг 16, Томић Михајло 12, Стаиновца Станко 16, Стаиновац Драгиша 13, Стаиновац Радован 19, Матић Вукосава 23, Станковић Александар 21, Станковић Милорад 13, Јеремић Славко 12, Славковић Богосав 13, Ркаловић Живота 13, Лукић Бранислав 19 и Давидовић Милорад 11), Вукићевица — 8 (Тадић Миодраг 15, Мићуновић Чедомир 12, Тадић Илија 16, Марковић Радован 12, Марковић Десијмир 16, Марковић Милан 12, Станисављевић Тихомир 13 и Радовановић Славољуб 11), Грабовац — 13 (Лазих Сретен 12, Рашић Манојло 11, Рашић Живота 36, Рашић Живорад 12, Рашић Сретен 18, Дамњановић Велисав 13, Михаиловић Богољуб 11, Гердијан Драгољуб 12, Јањић Љубивој 19, Мијатовић Момчило 50, Чалић Миладин 17, Прелић Србољуб 14 и Сремчевић Тихомир 16), Дражевац — 13 (Танасијевић Славко 13, Арсеније

Таб. 75. — Структура фонда оваца по к. о. (27)

Катастарска општина	% од укупног броја оваца у к. о.		
	јагњад и шиљежад	овце за приплод	овнови и остале одрасле овце
Баљевац	34,1	59,1	6,8
Барић	32,0	47,7	20,3
Бело Поље	36,9	48,3	14,8
Бргулице	24,7	67,1	8,2
Бровић	39,6	53,3	7,1
Велико Поље	40,4	50,6	9,0
Вукићевица	39,7	55,7	4,6
Грабовац	35,9	52,6	11,5
Дражевац	33,3	59,8	6,9
Дрен	35,6	51,9	12,5
Забрежје	41,8	48,5	9,7
Звечка	28,5	58,7	12,8
Јасенак	30,1	43,8	26,1
Конатице	42,5	46,4	11,1
Кртинска	31,6	58,2	10,2
Љубинић	37,6	50,9	11,5
Мала Моштаница	36,0	45,0	19,0
Мислобин	33,5	57,5	9,0
Обреновац	40,9	32,8	26,3
Орашац	41,2	50,4	8,4
Пироман	35,8	55,0	9,2
Пољане	35,6	56,0	8,4
Ратари	38,5	57,7	3,8
Рвати	28,6	60,0	11,4
Скела	36,7	49,2	14,1
Стублине	34,9	55,9	9,2
Трстеница	23,9	50,0	26,1
Уровци	33,7	52,8	13,5
Ушће	27,5	61,2	11,3

вић Милан 13, Степановић Добросав 14, и Стевановић Милорад 15, Ивановић Милорад 15, Бојић Станко 12, Станковић Живан 12, Михаиловић Милан 11, Стубличевић Миодраг 14, Симић Живан 11, Борђевић Љубисав 12, Степановић Миломир 14 и Ранковић Продан 11), Дрен — 1 (Живковић Прибислав 12), Забрежје — 4 (Лазаервић Зоран 17, Срећковић

Славољуб 42, Марковић Живорад 11 и Бабић Милош 25), Обреновац — 4 (Милинковић Радован 40, Марковић Миленко 27, Гирић Владимир 71 и Поповић Радослав 15), Орашац — 6 (Васић Живко 11, Гавриловић Александар 13, Сажкић Славољуб 16, Миљковић Љубивој 11, Ашковић Илија 11 и Ашковић Миодраг 12), Пироман — 6 (Бурђевић Петар 15, Алексић Рајко 13, Мирковић Војислав 23, Јанковић Миодраг 12, Лукић Драгомир 19 и Мијатовић Миломир 12), Пољане — 5 (Петровић Радисав 11, Јованић Богољуб 13, Јаковљевић Богољуб 12, Градојевић Милорад 11 и Павловић Миленко 12), Ратари — 2 (Васић Милован 11 и Мишковић Витомир 18), Рвати — 1 (Јоветић Велибор 17), Скела — 5 (Драгојловић Михаило 11, Нешић Славољуб 14, Јеремић Десанка 30, Лазич Живота 15 и Милинковић Бранислав 12), Стублине — 10 (Макаревић Анбелко 11, Томић Андрија 13, Деспотовић Владимир 11, Панић Милија 16, Јелић Александар 11, Златић Милинко 16, Сацаковић Драгојло 13, Грујићчић Богдан 16, Сренчевић Тихомир 15 и Николић Станислав 30), Трстеница — 2 (Карић Маринко 25 и Мијаиловић Миодраг 14), Уровци — 2 (Стевановић Драгутин 12 и Поповић Душан 12), Ушће — 5 (Јакшић Милисав 13, Анчић Живорад 22, Анчић Живан 12, Живковић Богољуб 11 и Јевтић Александар 15) и Барич — 2 (Чолић Милорад 14 и Живковић Марок 12) (51).

Таб. 76. — Динамика фонда оваца на поседима 12 газдинстава из различитих насеља у 1984. год. (33)

Име и презиме власника Место домаћинства	Укупно обрадиво земљиште власника домаћинства у ha	Бројно стање оваца на почетку 1984. год.	Ојагњено јагњади у 1984. год.		Купљено оваца у 1984. год.		Продато оваца у 1984. год.		Закљано оваца у 1984. год.		Угинуло оваца у 1984. год.		Бројно стање оваца на крају 1984. год.
			—	—	—	—	—	—	—	—			
Тодоровић Витомир	Дражевац	6,00	4	3	—	—	2	—	—	—	—	—	5
Чолић Миладин	Грабовац	6,00	24	6	—	7	3	4	—	—	—	—	16
Томић Радован	Велико Поље	10,00	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Танацковић Живорад	Бровић	4,00	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	4
Чолаковић Чедомир	Јасенак	7,00	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	7
Маричић Петроније	Мислобин	2,50	8	4	—	—	7	—	—	—	—	—	5
Тодоровић Миладин	Љубинић	7,00	5	4	—	2	2	—	—	—	—	—	5
Лазич Милан	Кртинска	3,00	3	3	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Јаковљевић Зоран	Пољане	4,80	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Филиповић Христољуб	Дрен	3,70	2	2	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Милошевић Златомир	Орашац	6,00	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Узановић Златомир	Скела	2,70	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—

Једно стрижено грло, у просеку даје 1,4 kg вуне. До 250 kg вуне у 1984. год. острижено је у 27,6% к. о. (Барич, Бело Поље, Бргулице, Јасенак, Кртинска, Ратари, Рвати и Уровци); од 250 до 500 kg — 58,6% к. о. (Баљевац, Бровић, Вукићевица, Дрен, Забрежје, Звечка, Конатице, Трстеница и Ушће); више од 500 kg — 13,8% к. о. (Велико Поље, Грабовац, Дражевац и Стублине).

ЖИВИНАРСТВО

Преко 6% (6,42%) бруто вредности пољопривредне производње на приватном сектору потиче од производње живине. На 100 ha оранице у, просеку, држи се од 394 до 4552 живине (Јасенак 394, Вукићевица 424, Орашац 448, Пољане 470, Ушће 559, Дрен 561, Пироман 571, Мала Моштаница 615, Љубинић 573, Грабовац 586, Дражевац 626, Велико Поље 626, Кртинска 743, Конатице 657, Трстеница 686, Мислобин 698, Барич 790, Стублине 794, Бровић 812, Скела 813, Бело Поље 876, Уровци 932, Звечка 1232, Бргулице 12,46, Рвати 1269, Ратари 1471, Забрежје 1721 и Обреновац 4552).

Таб. 77. — Газдинства са живином према величини посуда у петог години после увођења комуналног система (21)

Величина посуда	Газдинства са живином				
	Укупно	са кокошкама	са пловкама	са гускама	са ћуркама
До 0,09 ha	46	45	5	6	2
0,10 — 0,50 ha	414	412	30	34	7
0,51 — 1,00 ha	472	470	30	30	10
1,01 — 2,00 ha	1109	1108	87	153	30
2,01 — 3,00 ha	1161	1157	101	255	27
3,01 — 4,00 ha	1076	1075	117	344	54
4,01 — 5,00 ha	840	838	111	358	62
5,01 — 8,00 ha	1346	1342	226	702	168
8,01 — 10,00 ha	401	401	91	243	66
10,01 — 15,00 ha	296	295	76	205	70
15,01 — 20,00 ha	4	4	1	3	—
20,01 и више ha	2	2	1	—	—
Свега	7167	7149	876	2333	496

Индекс пораста живине на приватном сектору у периоду 1975—1984. год. износи 136. Око 52,85% од њиховог укупног фонда живине чине кокошке носиље (117.008). Тако, на пример, јануара 1985. год. Томислав Поповић имао их је 5 (Орашац), Лазар Николић — 10 (Ратари), Милка Лазаревић — 5 (Скела), Десимир Јовановић — 28 (Пољане), Живко Митровић — 20 (Пољане), Милојко Лазић — 17 (Кртинска), Војислав Којић — 12 (Љубинић), Светомир Радосављевић — 20 (Мислобин), Милојко Андрић — 20 (Јасенак), Миодраг Димитријевић — 20 (Звечка), Златомир Милошевић — 13 (Орашац), Момчило Тодоровић — 24 (Љубинић) Чедомир Чолаковић — 30 (Јасенак). Првих десет газдинстава имају до 5,00 ha обрадиве површине; остала више од 5,01 ha (33).

Највише се држе расе „Сомборка“, „Рос“ и „Хисекс“. Прва је одлична носиља; остале су више товне расе (77, 16).

Таб. 78. — Домаћинства према броју живине на подручју к. о. Барич крајем марта 1981. год. (51)

Презиме и име лица на које се води домаћинство	Место	Укупан број живине на поседу домаћинства
1	2	3
Илић Миљивоје	Барич	8
Јовановић Драгослав	Барич	20
Николић Младен	Барич	40
Николић Боривоје	Барич	8
Теофиловић Драгиша	Барич	4
Николић Бранислав	Барич	100
Николић Владислав	Барич	30
Којевић Борђе	Барич	6
Спасић Јанко	Барич	36
Спасић Радисав	Барич	30
Петковић Вујица	Барич	20
Борђевић Драгоје	Барич	6
Стаменковић Драгица	Барич	4
Вранешевић Милена	Барич	50
Митић Бора	Барич	7
Миленковић Раденко	Барич	15
Ристић Божидар	Барич	17
Митић Добросав	Барич	13
Петровић Милета	Барич	5
Бранковић Божидар	Барич	10
Бакић Зоран	Барич	20

1	2	3
Теофиловић Драгољуб	Барич	12
Тобцић Миросава	Барич	8
Ташић Радомир	Барич	11
Тобцић Борисав	Барич	30
Продановић Миодраг	Барич	25
Васковић Радосав	Барич	20
Миленковић Властимир	Барич	8
Лацмановић Живко	Барич	18
Продановић Момчило	Барич	10
Миленковић Радиса	Барич	20
Сретенковић Бранко	Барич	12
Алексић Милош	Барич	60
Илић Петар	Барич	6
Петковић Борка	Барич	60
Илић Милан	Барич	9
Станојловић Љубиша	Барич	20
Станојловић Чедомир	Барич	20
Спасић Миодраг	Барич	60
Спасић Милорад	Барич	50
Спасић Милан	Барич	15
Стаменковић Глигорије	Барич	10
Радосављевић Вукашин	Барич	5
Корач Милан	Барич	4
Љубиновић Марко	Барич	15
Јоксић Милица	Барич	7
Поповић Светислав	Барич	3
Рајковић Слободан	Барич	22
Соколовић Витомир	Барич	6
Игњатовић Миленко	Барич	15
Илић Милорад	Барич	3
Грујовић Сободанка	Барич	2
Ђулибрк Драган	Барич	1
Николић Миролуб	Барич	11
Павловић Милован	Барич	13
Радовановић Витомир	Барич	3
Петровић Радован	Барич	6
Митровић Драгољуб	Барич	2
Бојковић Веселин	Барич	12
Борић Цветан	Барич	6
Николић Живко	Барич	2

1	2	3
Тошић Радоје	Барич	16
Чучиковић Петар	Барич	3
Радовановић Томислав	Барич	40
Радовановић Борисав	Барич	18
Николић Добривоје	Барич	6
Радосављевић Добривоје	Барич	11
Миловановић Михаило	Барич	20
Радосављевић Лазар	Барич	20
Павловић Љубинка	Барич	20
Божовић Илија	Барич	15
Недељковић Радун	Барич	10
Недељковић Вукоје	Барич	5
Тепалевић Милан	Барич	11
Лазих Љубисав	Барич	4
Богићевић Станко	Барич	4
Николић Петар	Барич	11
Сарачевић Расим	Барич	11
Стевановић Мирослав	Барич	16
Марковић Марко	Барич	6
Нешковић Тома	Барич	10
Стевановић Илија	Барич	14
Теофиловић Предраг	Барич	5
Петровић Томислав	Барич	2
Стевановић Иван	Барич	10
Крајиновић Петар	Барич	10
Милојковић Витомир	Барич	1
Маринковић Никола	Барич	15
Маринковић Душан	Барич	5
Цветковић Велебит	Барич	1
Градовић Станојло	Барич	13
Илић Наталија	Барич	10
Николић Радован	Барич	25
Чучковић Живко	Барич	16
Планинчић Коста	Барич	20
Дабовић Добривоје	Барич	60
Сретеновић Петар	Барич	50
Чучковић Миливоје	Барич	50
Јовановић Радосав	Барич	50
Столић Јован	Барич	100
Васиљевић Коста	Барич	20

1	2	3
Илић Светозар	Барич	30
Петровић Милорад	Барич	30
Радосављевић Миливоје	Барич	40
Војиновић Миодраг	Барич	24
Стојковић Радивоје	Барич	30

Једна кокошка носиља, у просеку, даје 112 јаја. Године 1984. од 117.008 носиља добивено је 13,104.896 јаја. Од тога је 5,56% (729.632) утрошено за насад (33). Главни снабдевачи индивидуалних газдинстава са једнодневним пилићима су инкубаторске станице у Забрежју и Земуну. У току 1984. год. ООК СОУР ПК „Београд” снабдеде су кооперанте са 235.159 једнодневних пилаци. Од тога на ООК „Љубинић” отпада 17,00% (40.000); остатак од 83% (195.159) на ООК „Конатице” (118.145), „Обреновац” (88.799), „Скела” (23.610), „Грабовац” (28.895) и „Стублине” (35.440). Године 1985. ООК Љубинић набавила је за своје кооперанте 50.000 једнодневних пилића од Пољопривредног комбината „Шумадија” из Смедеревске Паланке.

Таб. 79. — Производња јаја на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и насеља у 1984. год. (33)

Име и презиме лица на које се води домаћинство	Место	Укупна обра- дива површина коју користи домаћинство у ха	Број кокошака носиља	Производња јаја у 1984. (ком.)
1	2	3	4	5
Матејић Александар	Дражевац	3,50	18	2000
Тодоровић Зоран	Дражевац	2,50	25	2500
Тодоровић Витомир	Дражевац	6,00	30	2400
Јовичић Александар	Дражевац	2,10	20	1800
Шпановић Тихомир	Велико Поље	7,00	30	6000
Радовановић Благоје	Велико Поље	4,10	6	800
Томић Богосав	Велико Поље	5,80	6	900
Томић Драгомир	Велико Поље	4,00	8	1100
Урошевић Петроније	Велико Поље	1,50	6	950
Симић Звонимир	Љубинић	3,50	25	2500
Тодоровић Живадин	Љубинић	6,00	3	330
Симић Милорад	Љубинић	5,60	12	1080

1	2	3	4	5
Јовичић Миладин	Љубинић	6,00	6	660
Тодоровић Војислав	Љубинић	5,00	20	1800
Тодоровић Првослав	Љубинић	6,00	16	1600
Тодоровић Миладин	Љубинић	7,00	25	2500
Чолаковић Чедомир	Јасенак	7,00	30	3000
Тодоровић Боривоје	Јасенак	1,70	17	1010
Станчић Војин	Јасенак	3,00	20	1600
Стојановић Добринка	Јасенак	1,80	20	2000
Драгојловић Обрен	Дрен	3,20	13	1300
Тривић Милутин	Дрен	1,26	13	1300
Живковић Прибислав	Дрен	4,20	17	1530
Симић Живко	Дрен	6,41	15	1350
Андрић Милојко	Јасенак	3,50	20	1700
Адамовић Славко	Јасенак	6,00	20	1600
Станчић Михаило	Јасенак	2,22	20	1400
Адамовић Борђе	Јасенак	4,00	20	1500
Маричић Петроније	Мислоћин	2,50	10	700
Радосављевић Светомир	Мислоћин	5,00	20	1600
Којић Војислав	Љубинић	4,50	12	960
Којић Петар	Љубинић	10,50	30	2700
Станојевић Славко	Љубинић	3,50	6	600
Којић Властимир	Љубинић	5,00	17	1700
Весић Гојко	Љубинић	7,10	13	1300
Весић Драгољуб	Љубинић	11,00	20	1800
Бугарски Драгољуб	Кртинска	8,10	9	1200
Лазић Александар	Кртинска	5,50	9	1000
Јовановић Богољуб	Пољане	8,93	25	2750
Пантић Драгољуб	Пољане	7,00	27	2620
Јовановић Александар	Пољане	3,50	18	1640
Јованић Живорад	Пољане	4,00	20	1300
Симић Љубисав	Пољане	4,00	20	1160
Михаиловић Милош	Пољане	2,00	20	1600

Године 1972. РО „Драган Марковић“ је произвела и испоручила својим кооперантима око двеста хиљада једнодневних пилића. Пошто је интересовање бил овељико из других Комбинатових погона набављено је и испоручено још педесет хиљада пилића. Међутим, и поред тога сви кооперанти нису добили потребне количине. Јануара 1973. год. „Газдинство“ је поставило пет нових инкубатора, тако да су капацитети станице у Забрежју повећани на 350.00 комада” (78, 17).

До 1973. год. производња пилића на инкубаторској станица у Забрежју обично је почињала у фебруару и трајала до половине јуна. Међутим, како производња није одговарала потражњи, газдинство „Драган Марковић“ је одлучило да продужи сезону рада инкубатора, а тиме и повећа производњу једнодневних пилића. Године 1973. уместо у фебруару, први тошни једнодневни пилићи расе „холандски хибро“ испоручени су пољопривредницима крајем новембра (84).

Између 1986. и 1990. год. СО Обреновац, РО „Драган Марковић“, ООК „Задруга“ и ветеринарска станица „Обреновац“ планирају изградњу мини фарми на подручју општине „за специјализовану производњу јаја“ (103, 13).

Тржне вишкове живинарских производа индивидуална газдинства претежно уновчавају на пијаци у Обреновцу. Само у току октобра 1984. год. она су на обреновачкој пијаци продала 400 kg живе кокоши, 1000 kg заклане кокоши и 40.000 јаја. Исте године ООК „Обреновац“ преузела је од коопераната на име тржног вишка 1.411.763 јаја (35, 73).

Таб. 80. — Откуп јаја на подручју општине Обреновац у 1982. и 1983. год. (41)

Година	Откуп јаја (у хиљ. ком.)
1982	254
1983	1180

ПЧЕЛАРСТВО

На 100 ha пољопривредног земљишта, у просеку, држи се од 1,92 до 45,89 кошница (Баљевац 3,78, Барич 17,74, Бело Поље 34,32, Бргулице 5,55, Бровић 16,66, Велико Поље 4,97, Вукићевица 4,37, Грабовац 18,97, Дражевац 8,97, Дрен 13,53, Забрежје 36,36, Звечка 29,45, Јасенак 9,50, Конатице 6,12, Кртинска 13,37, Љубинић 11,33, Мала Моштаница 33,52, Мислоћин 16,04, Обреновац 45,89, Орашац 17,94, Пироман 19,76, Пољане 10,27, Ратари 4,42, Рвати 30,37, Скела 1,92, Стублине 12,54, Трстеница 5,37; Уровци 20,03 и Ушће 10,56 (3, таб. 6).

Биланс пчеларства на приватном сектору у 1984. год. изгледао је овако: укупан број кошница — 314; производња меда по једној кошници — 6,4 kg; укупна производња меда — 2009,6 kg; производња воска по једној кошници — 0,4 kg; укупна производња воска — 125,6 kg (1984. год.). (33).

Још пре двадесетак година по обреновачким сеоским к.о. биле су заступљене две врсте кооперације у сточарству — у сточној производњи и набавци стоке или сточне хране. Године 1960. укупан број коопераната у сточарству износио је 326. Од тога је њих 268 имало склопљене кооперантске уговоре у сточној производњи; осталих 58 у набавци

стоке и сточне хране. Према величини поседа кооперанти у сточној производњи били су распоређени: до 0,09 ха — 1, од 0,10 до 0,50 ха — 4, од 0,51 до 1,00 ха — 8, од 1,01 до 2,00 ха — 28, од 2,01 до 3,00 ха — 37, од 3,01 до 4,00 ха — 43, од 4,01 до 5,00 ха — 43, од 5,01 до 8,00 ха — 78, од 8,01 до 10,00 ха — 16, од 10,01 до 15,00 ха — 10; у набавци сточне хране и стоке: од 0,51 до 1,00 ха — 1, од 1,01 до 2,00 ха — 4, од 2,01 до 3,00 ха — 5, од 3,01 до 4,00 ха — 14, од 4,01 до 5,00 ха — 9, од 5,01 до 8,00 ха — 21, од 8,01 до 10,00 ха — 3, од 10,01 до 15,00 ха — 1. У петој години после увођења комуналног система кооперантска газдинства испоручила су на тржиште 48 говеда и 822 свиње. Газдинства према испорученом броју говеда овако су била распоређена по величини поседа: до 1,00 ха — 2, од 1,01 до 2,00 ха — 1, од 2,01 до 3,00 ха — 1, од 3,01 до 4,00 ха — 7, од 4,01 до 5,00 ха — 5, од 5,01 до 8,00 ха — 12, од 8,01 до 10,00 ха — 4; свиња: од 0,10 до 0,50 ха — 2, од 0,51 до 1,00 ха — 5, од 1,01 до 2,00 ха — 21, од 2,01 до 3,00 ха — 19, од 3,01 до 4,00 ха — 20, од 4,01 до 5,00 ха — 22, од 5,01 до 10,00 ха — 11, од 10,01 до 15,01 ха — 8 (21).

Таб. 81. — Газдинства према броју кошница у петој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Газдинства са кошницама					са 21 и више
	Укупно	до 5 комада	6—10 комада	11—15 комада	16—20 комада	
До 0,09 ха	5	2	2	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	10	9	1	—	—	—
0,51 — 1,00 ха	13	10	3	—	—	—
1,01 — 2,00 ха	36	33	2	1	—	—
2,01 — 3,00 ха	49	42	5	—	1	1
3,01 — 4,00 ха	64	53	9	—	1	1
4,01 — 5,00 ха	63	51	7	5	—	—
5,01 — 8,00 ха	151	128	18	2	2	1
8,01 — 10,00 ха	79	67	11	1	—	1
10,01 — 15,00 ха	64	52	7	1	1	3
15,01 — 20,00 ха	—	—	—	—	—	—
20,00 и више ха	—	—	—	—	—	—

Године 1983. од индивидуалних произвођача је откупљено за клање 5714 говечета, 1282 свиње и 1216 коња. По откупу товлене јунади Обреновац се налази да другом месту у београдском региону — после Младеновца; меснатих свиња — петом; коња — првом (33).

ОСТАЛЕ ОСОБЕНОСТИ ПОЉОПРИВРЕДЕ

НОСИОЦИ АГРОКОМПЛЕКСА

Крајем средњорочног плана 1981—1985. год. организовањем примарне пољопривредне производње на поседима индивидуалних газдинстава бавиле су се ООК РО „Драган Марковић“ и ООК „Задруга“ Љубинић у саставу ПКБ РО „Уљарица“. Прве ООК својом делатношћу покривају 93,1% к.о. (Баљевац, Барич, Бело Поље, Велико Поље, Грабоваш, Дражевац, Дрен, Забрежје, Звечка, Јасенак, Конатице, Кртинска, Мала Моштаница, Мислобин, Обреновац, Рвати, Орашац, Бровић, Пироман, Пољане, Бргулице, Ратари, Скела, Стублине, Трстеница, Уровци, и Ушће); ООК „Задруга“ Љубинић — 6,9% к.о. (Љубинић и Вукићевица). У гравитационом подручју РО „Драган Марковић“ организовањем примарне пољопривредне производње баве се „44 пољопривредна стручњака уз све остало помоћно особље, неопходно за благовремено пружање услуга земљорадницима“ (35, 27).

РО „Драган Марковић“. — Године 1985. у Обреновцу и његовој околини највећа привредна организација била је „Драган Марковић“. Исте године она је у свом саставу имала фабрику шпирта и пољопривредне површине у Забрежју са товилиштем. Пет година касније 1963., 33 у Скели, Грабовцу, Стублинама, Дражевцу и Обреновцу интегрисале су се са привредном организацијом „Драган Марковић“ и формирале ПК „Драган Марковић“.

Средином фебруара 1974. год. Радна јединица за пословну сарадњу „Драган Марковић“ конституисан је у организацију удруженог рада — специјализовано газдинство за пословну сарадњу са земљорадницима. Циљ конституисања специјализованог газдинства за пословну сарадњу био је боље коришћење сопствених производних капацитета и индивидуалних газдинстава и развијање разноврсних облика удруживања између ПКБ-а и земљорадника у Обреновачкој Посавини. Оформљено газдинство „Обреновац“ имало је шест јединица са седиштима у Стублинама, Грабовцу, Обреновцу, Баричу, Скели и Дражевцу. Посебну јединицу чинила је рачунско-комерцијална и општа служба. У току 1974. год. поред пословне сарадње са земљорадницима из обреновачке општине,

газдинство „Обреновац” је успоставило односе и са земљорадницима из неких села чукарничке општине. Исте године нова организација удруженог рада развијала је пословну сарадњу са земљорадницима из преко 30 села. На овом подручју земљорадници су располагали са око 40 хиљада хектара земљишта и преко 150 хиљада прла ситне и крупне стоке (19, 17).

Таб. 82. — Структура коришћења (коришћених) обрадивих површина на поседу РО „Драган Марковић” између 1979. и 1983. год.*

Култура	Година				
	1979	1980	1981	1982	1983
Пшеница	1525	1515	1192	1666	1967
Јечам	344	293	102	232	—
Кукруз меркант.	565	498	477	307	557
Кукруз семенски	57	—	—	30	—
Шећерна репа	145	153	140	203	321
Соја	119	116	391	315	581
Уљана репица	138	165	132	118	139
Сунцокрет	53	68	35	—	—
Силажни кукруз	179	209	462	194	165
Стара луцерка	83	212	96	183	181
Нова луцерка	129	37	118	8	—
Крмне мешавине	31	35	21	90	76
Вешт. ливаде	—	12	57	57	34
Поврће	3	3	5	12	3
Винова лоза	21	21	—	—	—
Јабука	366	366	366	366	366
Бресква	83	83	83	89	89
Пространа силажа	—	—	—	88	87
Остало	84	83	41	—	—

Почетком 1976. год. ПК „Драган Марковић” је формиран као РО у коју су се удружиле ООУР „Сава”, „14. октобар”, „Машинац”, „Обреновац” и „РЗС”.

До 1968. год. ПК „Драган Марковић” пословао је самостално. Исте године обреновачка социјалистичка добра постала су „саставни део по-

* Према подацима РО „Драган Марковић”

љопривредног комбината „Београд”. Јер, уситњене парцеле бившег обреновачког комбината и сваштарска производња, нису могле бити гаранција за остваривање великих производних и пословних резултата” (20, 9).

Данас у РО има запослених преко 1000 радника, од чега 270 са нижом (20), средњом (170), вишом (22) и високом стручном спремом (58); остали су ВКВ (82), КТ (275), ПКБ (224) и НКВ радници (221) (35, 82).

РО има око 5451 ха земљишта, од чега је 108 ха дато ООК за биљну производњу. Године 1984. она је произвела 15.981 тону воћа, 30 тона поврћа, 20.006 тона крмног биља, 11.444 тона жита и 14.943 тоне индустријског биља (35, 57—58). У периоду 1986—1990. год. РО планира квалитативне промене у биљној производњи. Највећа стопа раста површина планира се код индустријског биља (17,40%). Пораст приноса по хектару планиран је код свих култура, осим код уљане репице у производњи зелене масе. Повећање производних површина и приноса по хектару треба да обезбеди пораст физичког обима производње са 68.940 тона у 1985. години на 122.835 тана у 1990 (102, 14—15).

РО посебну пажњу поклања организовању примарне пољопривредне производње „на друштвеним пољопривредним површинама и на површинама земљорадника који трајно пословно сарађују са ООК-а или су удружили свој рад и средства са радом и средствима радника друштвеног сектора (102, 13). Њене ООК сарађују са близу 10.000 газдинстава. Године 1985. РО имала је 93 удружена земљорадника. Број газдинстава са склопљеним уговором у ратраској производњи износи 6710. До 1. год. има склопљене уговоре њих 6590; остало преко 3 год. (120). У сточарству има склопљене уговоре 3243 газдинства. До краја 1990. год. број склопљених уговора у производњи треба осетно да се повећа — од 9889 у 1986. год. на 10.663 у 1990. (102, таб. 16.)

Још 1970. год. газдинство „Драган Марковић” имало је 2224 склопљена кооперантска уговора у ратарској и 256 у сточарској производњи. Исте године оно је испоручило произвођачима 137 приплодних назимица, 10 нерастова и 40 високостеоних јуница (40,7). Две године касније, 1972. произвођачи из околине Обреновца имали су са газдинством уговорен тов 400 бикова. Највећи број склопљених уговора имале су обрачунске јединице у Дражевцу и Стублинама (54, 16). На свом поседу РО просечно држи 836 крмача, 2499 одлучених прасади, 857 крава, 774 телета и 46 високостеоних јуница; такав је случај био у 1984. год. Једна њена крава, у просеку, даје 5155 л млека; укупна производња износи 4420 тона (35, 59—62).

Године 1984. РО преузела је на име тржних вишкова преко 22.000 тона разних пољопривредних производа. Структура откупа по ООК изгледала је овако (у тонама): „Скела”: жита — 2262,7 индустријско биље — 91,6 воће — 29,1, поврће — 6,5, говеда — 166,0, свиње — 67,5, коњи — 45,3 и млеко — 4908,3; „Слублине”: жита — 3326,5, индустријско биље — 45,5, воће — 24,6, поврће — 2,8, говеда — 502,0, свиње — 129,1 коњи — 42,0 и млеко — 1662,6; „Грабовац”: жита — 2017,8, индустријско биље — 108,8, воће — 65,0, поврће — 299,6, говеда — 211,1, свиње — 39,3, коњи — 19,5 и млеко — 1062,2; „Конатице”: жита — 3245,2, индустријско биље — 189,6, воће — 13,9, говеда — 219,3, свиње — 13,2

и млеко — 951,7; „Обреновац”: жита — 2388,6, индустријско биље — 219,7, воћа 73,2, поврће — 127,9, говеда — 567,0, свиње — 161,5, коњи — 90,7 и млеко — 735,5. Последња ООК откупила је још 1.411.763 јаја.

Још пре другог светског рата у Љубинићу била је основана једна општа земљорадничка задруга; после увођења комуналног система задруга је трансформисана у Основну организацију коопераната у саставу РО индустрије биљних уља и протеина. Године 1985. ООК је својом делатношћу покривала две катастарске општине. То су: Вукићевица и Љубинић. У њеном гравитационом подручју има преко 200 ха земље у 5369 катастарских парцела. Од тога на њиве отпада 79,1%, воћњаке 2,6% винограде 0,1%, ливаде 2,4%, пашњаке 3,2%, шуме 8,5% и неплодно земљиште 4,1%. Једна земљишна парцела, у просеку, има 0,39 ха. На једно домаћинство долази 3,93 ха пољопривредног земљишта. До 0,10 ха земљишта има 3,8% домаћинстава, од 0,11 — 1,00 ха — 4,8%, од 1,01 — 3,0 ха — 21,6%, од 3,01 — 5,00 ха — 29,7%, од 5,0 — 8,00 ха — 29,9%, од 8,01 — 10,00 ха — 6,4% и више од 10,01 ха — 2,0%. Без земље је 1,8% домаћинстава; такав је случај био у 1982. год. Око 42,12% домаћинстава има катастарски приход од 5001 — 12.000 дин.; остала до 1500 дин. (3,8%), од 1501 — 5.000 дин. (34,5%), од 12.000 — 24.000 дин. (18,7%) и од 24.001 — 35.000 дин. (0,9%) (25), таб. 1 и 2). Произвођачи располажу релативно бројном механизацијом за сетву: имају 127 трактора, 106 плугова, 75 гањирача, 72 дрљаче, 2 прскалице и 11 растурача вештачког ђубрива (36, таб. 13). На 1 трактор, у просеку, долази 14,07 ха ораница. Потрошња високородних сорти семена на њиховим поседима налази се у сталном порасту. Ретко који произвођач сеје домаће сорте усева, већ високоприносне без обзира што је то семе скупље. И употреба вештачког ђубрива налази се у сталном порасту; износи 600—800 kg по 1 ха сетвене површине.

ООК Љубинић посебну пажњу поклања организовању пољопривредне производње на приватном сектору. Ради веће ефикасности и економичности у раду подељена је у економске јединице, има их 4 (за пословну сарадњу са индивидуалним производљачима, машинске услуге, сопствену производњу и административно-рачуноводствене послове по 1). Око 550 домаћинстава пословно сарађује са задругом; такав је случај био 22. IV 1986. год. У петој години после увођења комуналног система газдинства према врсти кооперације на подручју 33 „Љубинић” овако су била распоређена: у обради земље и сточарству — 6, само у обради земље — 126, у набавци семена — 314, у набавци стоке и сточне хране — 3. У првој години кооперације било је 116 коопераната; другој, трећој и четвртој години — 11 (22).

Године 1985. ООК Љубинић откупио је од коопераната 1300 тона пшенице, 600 тона кукуруза у клипу, 200 тона кукуруза у зрну 900 тона млека, 80 тона вишања, 50 тона соје, 25 тона овса, 467 јунади (217 тона), 173 старија говечета (88 тона), 1081 теле (140 тона), 215 свиња (28 тона) и 63 коња (25 тона). Исте године она је снабдела кооперанте са 150 тона семена пшенице, 12 тона семена кукуруза и 1000 тона концентрата.

Таб. 83. — Газдинства према броју и врсти усева у кооперацији на подручју к. о. Љубинић у петој години после увођења комуналног система (22)

Величина поседа	Газдинства према броју и врсти усева у кооперацији				
	више усева	пшеница и кукуруз	само пшеница	само кукуруз	остали усеви
До 0,09 ха	—	—	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	—	—	—	—	—
0,51 — 1,00 ха	—	—	—	2	—
1,01 — 2,00 ха	1	—	2	4	—
2,01 — 3,00 ха	1	3	2	3	—
3,01 — 4,00 ха	1	4	2	4	—
4,01 — 5,00 ха	1	1	1	5	—
5,01 — 8,00 ха	2	6	8	7	—
8,01 — 10,00 ха	1	3	1	4	—
10,01 — 15,00 ха	2	2	6	2	—
15,01 — 20,00 ха	—	—	—	—	—
20,01 и више ха	—	—	—	—	—
Укупно	9	19	22	31	—

СТЕПЕН И НИВО РОБНЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Преко 570.000 (576.042) житних јединица износи укупна робна пољопривредна производња или 18,16 јединица по 1 ха пољопривредног земљишта. Око 50% (51,51%) робне производње реализује друштвени сектор; остатак од 48,49% газдинства индивидуалних произвођача. Само у току 1984. год. приватни сектор испоручио је на тржиште 279.356 житних јединица разних сточарско-земљорадничких производа. Највећи откупљивач тржних вишкова је РО „Драган Марковић”. У 1984. год. њене ООК преузеле су на име тржних вишкова 13.240,8 тона жита, 655,2 тоне индустријског биља, 205,8 тона воћа, 436,8 тона поврћа, 1665,4 тоне говеда, 410,6 тона свиња, 4908,3 тоне млека и 1.411.763 јаја (44).

На поседу РО „Драган Марковић” скоро целокупна пољопривредна производња намењена је тржишту. Године 1984. њена ООУР „Сава” користила је 3948 ха за ратарску производњу. Исте године РО „Драган Марковић” је произвела 11.464 тоне жита, 14.959 тона индустријског биља, 20.049 тона крмног биља, 30 тона поврћа, 16.167 тона воћа, 4459 тона млека, 1855 тона свиња и 24.734,4 тоне говеда (44).

Таб. 84. — Структура укупне пољопривредне производње на подручју општине Обреновац у 1984. год.

Производња на обрадивим и пашњачким површинама	Производња у житним јединицама
А. Прехрамбене културе	568.327
пшеница	323.950
поврће	162.623
воће	80.304
грожђе	1.450
Б. Сточне културе	730.249
овас	8.100
јечам	15.970
кукуруз	507.200
детелина	34.205
луцерка	113.310
остало крмно биље са ораница	38.130
ливадско сено	9.950
сено са пашњака	3.384
В. Индустијско биље (шећерна репа и др.)	42.822
Свега производња са обрадивих и пашњачких површина	1.341.398
Сточарска производња	
Г. Млеко	184.243
Д. Месо	479.797
Б. Остали сточарски производи (јаја и др.)	32.858
Свега сточарска производња	696.898
Укупна пољопривредна производња	2.038.296

ПОЉОПРИВРЕДА НА ПОСЕДИМА ГАЗДИСТАВА ИЗ РАЗЛИЧИТИХ СОЦИЈАЛНО-ИМОВИНСКИХ КАТЕГОРИЈА И КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА

1) Неговић Живко, пољопривредник из Ушћа, има 10 ха земље у 3 парцеле. Структура његовог укупног земљишног фонда изгледа овако: њиве — 87,00%, баште — 2,00%, шума — 6,00% и окућница — 5,00%. Преко 71% (71,26%) њива користи за производњу кукуруза и детелине; остатак од 28,74% за пшеницу. Та околност предодредила је да се бави говедарством. У тој његовој оријентацији ПК „Београд” му је главни ослонац, јер све количине млека што произведе откупљује РО „Драган Марковић”. 14. маја 1986. год. држо је 4 краве „домаће шарене расе”. Једна крава, у просеку, даје му 10 л млека дневно. Годишње испоручи на тржиште по 3—4 телета.

Сл. 13. — Економско двориште Живка Огњеновића из Ушћа

Са 1 ха производи по 50.000 kg кукуруза у клипу, 3000 kg пшенице и 2500 kg детелине. Има трактор са свим прикључним машинама за обраду земље. Годишње утроши по 2000 kg вештачког ђубрива.

Поред тога, Живко се бави још повртарством, живинарством, свињарством и овчарством. Једнодневну пилад за узгој купује од ПК „Београд”. Овце држи ради јагњета и вуне; има их само две, јер „нема ко да чува”.

Живко је 14 маја 1986. год. имао 0,20 ха под баштама. Претежно производи краставце и парадајз, али углавном за своје потребе. Главни извор прихода остварује од стоке, кукуруза и пшенице.

Домаћинство има 6 чланова. Од тога су 66,7% чланова способни за рад; остатак од 33,3% отпада на издржавана.

2) До 1976. год. Стевановић Радомир, земљорадник из Мислобина, бавио се пољопривредним занимањима. Исте године његово домаћинство „наследством дошло је до обрадивог земљишног фонда”. Има 2,56 ха земље у три катастарске парцеле. Једна парцела, у просеку, велика му је 85,33 ха. Највећа парцела му се налази у „Брбанском крају” (1,16 ха); остале две су на местима „Бркин поток” (0,70 ха) и „Осовље” (0,70 ха). У почетку је производио „све и свашта”. И млеко је производио за тржиште; држао је по 4—5 крава. Од пре седам-осам година почео је све више да се уже специјализује. Определио се за производњу стрних жита и кукуруза, јер му се то „највише исплати”. Око 90,7% земљишног фонда користи за производњу жита; остатак од 9,3% му је окућница (0,24 ха). Сеје високородне хибридне сорте кукуруза SK 704 и 766. Од СОУР ПК „Београд” РО „Драган Марковић” набавља висококвалитетно семе за сетву и вештачко ђубриво. У засејавању сетвених површина примењује двополни плодореда. Последњих година јечам и пшеницу смењује са кукурузом. Са 1 ха, у просеку, добија 2000 kg пшенице.

Још увек није кооперант РО „Драган Марковић”. Разлог „високе каматне стопе за добивено семе и вештачко ђубриво”. Међутим, и поред тога тржне вишкове ратарских производа продају СОУР ПК „Београд”. Године 1985. Стевановић Радомир испоручио је на тржиште 2000 kg пшенице, 1500 kg кукуруза и 600 kg јечма.

Земљишни фонд обрађује тракторима. Један хектар орања плаћа на 10.000 — 12.000 дин. Годишње троши 1000 — 12000 kg вештачког ђубрива.

Има два члана домаћинства.

3) Спасојевић Митар, пољопривредник из Конатице, има 4 ха земље у 8 катастарских парцела. Највећа му је земљишна парцела у потесу „Алуга” (1,35 ха); најудаљенија у „Кључу” поред Колубаре (око 7 km од окућнице). У првој декади јуна 1985. год. остале земљишне парцеле углавном користи као шумско земљиште и за „башту”; има парцеле биле су му разбацане по потесу „Спасојевина”. Последње 0,20 ха под воћњацима. Структура искоришћавања земљишног фонда изгледа му овако: њиве — 42,00%, воћњаци — 5% и шумско земљиште — 53%. Преко 90% њива користи за производњу кукуруза. Сеје разне домаће високородне хибриде. Начјешће на једној парцели две године узастопно сеје кукуруз, док треће детелину. Године 1985. семе за сетву и вештачко ђубриво набављао је од ООК Конатице. Од поврћа сеје шаргарепу, кромпир и грашак.

До пре десетак година Митар је на свом поседу држао говеда и истим обрађивао земљишни фонд. Међутим, отада тракторске услуге плаћа мештанима, док остале послове обавља ручно. На поседу држи 15 оваца „праменке” и 8 „белих свиња”. Прве држи ради јагњета. Године 1984. испоручио је на тржиште једну краву и 3 прасета.

У 1984/85. год. „воће му је убио снег”.

На поседу стално живе и раде 2 члана. Један члан је привремено запослен у Аустрији.

4) Још пре 50 година отац Синђелић Радојице, пољопривредника из к. о. Пољане, доселио се из Конатице. У то време он је имао 1,5 ха

земље. До 1986. год. Радојица је купио још 3,5 ха земље. Крајем 1985. год. целокупан земљишни фонд му се налазио око окућнице у потесу „Вати”. Преко 90% (96%) земљишног фонда чини му пољопривредно земљиште; остатак од 4% отпада на окућницу. У укупном пољопривредном земљишту оранице учествују са 83,33%, воћњаци 10,41% и баште 6,26%. Око 50% ораница користи за производњу пшенице и кукуруза; остатак од 50% за детелину. Сеје кукурузу SK — 1 и италијанске сорте пшенице. Са 1 ха, у просеку, добија 10.000 kg кукуруза. Приносе које остварује од пшенице су мањи; износе 4000 kg/ха. Годишње уласти по 6—7 сена (један пласт најчешће мери „5 метара”). Од поврћа претежно сеје лук, кромпир и бостан. Последњих десетак година углавном гаји шљиве пожегаче; има око тридесетак шљивових стабала и њихове плодове користи за справљање ракије; сваке јесени испече 100 — 150 l „препеченице”.

На поседу Радојица држи 2 краве симнеталске расе, 9 оваца и 6 свиња; такав је случај био 1. VIII 1986. год. Једна кржава просечно му даје 12 — 15 l млека. Помужено млеко продаје у свежем стању месној откупној станици. Године 1985. испоручио је на тржиште једну краву.

До пре две године обрађивао је земљишни фонд са коњском запрегом. Међутим, отада користи тракторске услуге ООК „Конатице”; остале послове обавља ручно. Један хектар орања плаћа 10.000 — 12.000 дин. Годишње утроши око 1500 kg вештачког ђубрива.

Домаћинство има 4 члана.

5) Бојић Негован, пољопривредник из к. о. Дражевац, власник је 3 ха земље у потесу „Кућерине” и „Ивојевац”. До пре десетак година имао је знатно већи земљишни посед — 9 ха. У периоду 1976 — 1986. год. „испродавао је многе њиве за подизање рекреативних зграда”. Око 69,66% земљишног фонда чине му оранице; остатак од 30,34% отпада на окућницу и шумско земљиште. Године 1986. оранице површине користио је за производњу зоби (50%) и детелине (50%). Један хектар, у просеку, даје му 95 цакова зоби (један цак мери 25 kg). Више од десет година не сеје пшеницу, јер јој „ниска откупна цена”. Хлеб и брашно купује „у продавници”.

Домаћинство Негована Бојића посебну пажњу поклања говедарству и свињарству. Крајем јула 1986. год. држало је 1 краву, 1 јуницу, 22 прасета и 2 крмаче. До 1969. год. обично је држао по 2 коња ради обраде земље. Једна кржава, у просеку, даје му 16 — 17 литара млека. Последње прерађује у млечне производе и уновчава на поседу. У 1985. год. домаћинство је испоручило на тржиште 1 краву, 1 бика и 1 теле.

Има трактор са свим прикључним машинама за обраду земље. Годишње утроши по 500 kg вештачког ђубрива.

На поседу живе и раде два члана.

6) Којић Радислав, пољопривредник из Дрена, има 3 ха у три парцеле. Окућница му се налази у потесу „Дуго Поље”; остале две парцеле на месту „Липик”. Преко 80% (83%) земљишног фонда користи за сетву жита; остатак од 17% за детелину (колико за прехрану свиња), поврће и окућницу. Сеје кукуруз SK (1,5 ха) и високородне итали-

јанске сорте пшенице (1,00 ha). Године 1985. произвео је 75.000 kg кукуруза и 5000 kg пшенице. Од поврћа најчешће сеје лук, кромпир и купус. Прве две повртарске културе продаје на обреновачкој пијаци.

До пре двадесетак година држао је краве и истим обрађивао земљишни фонд. Међутим, отада за орање користи тракторе друштвених пољопривредних организација. Један ha орања плаћа 10.000 дин. Тањирање је јевтиније — 5000 дин./ha. Крајем јула 1986. год. на поседу је држао само 6 белих свиња. Томе има више узрока. Најважнији је „висока продајна цена концентрата“. Годишње испоручи на тржиште по неколико брава свиња и 2000 — 3000 kg кукуруза.

Још пре десетак година почео је да користи вештачка ђубрива за побољшавање физичког састава њива. Годишње „утроши по 9 метара разних ђубрива“.

Домаћинство има 4 члана. Један „члан се наводно запослио у друштвено предузеће“.

7) Мика Филиповић, пољопривредних из Забрежја, има 8 ha земље у 10 земљишних парцела. Једна парцела, у просеку, велика је 0,80 ha. Око 1/8 земљишног фонда му се налази на окућници; остатак је удаљен од куће до 3 km. Структура земљишног фонда изгледа му овако: оранице 75%, шумско земљиште 12,5% и окућница 12,5%. Око 66,7% ораница користи за производњу кукуруза; остатак од 33,3% за пшеницу. Сеје кукуруз SK — 704 и новосадску рану пшеницу. Са 1 ha, у просеку, производи по 10.000 kg кукуруза и 5000 пшенице. И једну и другу културу у знатним количинама користи за исхрану стоке „услед високо-продајних цена концентрата“.

Преко 50% земљишног фонда на окућници користи за производњу детелине; остатак за повртарско биље и винову лозу. 12. VIII 1986. год. имао је око 200 чокота винове лозе. Између 1952. и 1954. год. на окућници био је подигао башту са раним сортама воћа. Пре десетак година исту је искрчио, јер „нема ко да бере плодове“. Уместо трешања засадио је орахе; има 40 — 50 орахових стабала и прве плодове треба да дају 1986. год.

На поседу држи 6 јунета, 4 краве, 16 оваца, 15 свиња и 27 „живице“; такав је случај био 12. VIII 1986. год. Једна крава сименталске расе даје му 20 l млека дневно. До 1986. год. помужено млеко користило је за исхрану свиња „услед ниских откупних цена“. Једнодневну шилад за тов набавља из Смедеревске Паланке. Овце држи ради меса и вуне. У 1986. год. од 11 оваца одстригао је 20 kg вуне. Годишње испоручи на тржиште по 3 — 5 свиња и 2 — 3 говечета.

До пре двадесетак година на поседу је држао и по 2 радна коња. Међутим тада је купио трактор за орање. У периоду 1968—1986. год. набавио је све потребне пољопривредне машине; има 2 берача кукуруза, 1 комбајн за сјена жити и 1 трактор са свим прикључним машинама. Годишње утроши по 10 — 12 „метара вештачког ђубрива“.

Домаћинство има 5 чланова. Од тога су 2 члана стално запослена у непољопривредним делатностима.

ВИСИНА КАТАСТАРСКОГ ПРИХОДА

Произвођачи на подручју општине Обреновац остварују катастар-приход од 524,985.776,75 дин.; такав је случај био у 1984. год. Од тога 420,148.649,93 дин. реализују индивидуална газдинства (80,03%), остатак од 104,837.126,82 дин. друштвени сектор (19,97%). Катастарски приход по 1 ha је најмањи у к.о. Вукићевици (8547 дин.). Највећи је у к.о. Пољане (18.503 дин.). Док се у к.о. Бровић по 1 ha остварује приход од 14.756 дин., у к.о. Стублине је тај приход 16.055. Додајмо и то да је у к.о. Стублине катастарски приход по 1 ha 25% већи од просека за општину. Око 51,7% к.о. има мањи катастарски приход по 1 ha од општинског просека (Барич, Вукићевица, Велико Поље, Бело Поље, Баљевац, Јасенак, Скела, Ушће, Мала Моштаница, Трстеница, Љубинић, Обреновац, Мислобичи, Дражевац и Орашац): већи — 48,3% к.о. (Грабовач, Бровић, Бргулице, Конатице, Звечка, Забрежје, Дрен, Уровци, Кртинска, Пољане, Пироман, Стублине, Ратари и Рвати).

Учешће друштвеног сектора у укупном катастарском приходу по јединих к.о. веома је различито: у к.о. Барич износи 10%, Дражевац 2%, Грабовач 21%, Вукићевица 4%, Велико Поље 17%, Бровић 10%, Бргулице 10%, Баљевац 1%, Конатице 12%, Јасенак 4%, Звечка 15%, Забрежје 38%, Дрен 23%, Скела 25%, Ушће 30%, Уровци 25%, Мала Моштаница 7%, Кртинска 61%, Пољане 16%. У осталим к.о. друштвени сектор учествује са 9 до 25%. Међу њима највећи катастарски приход на дру-

Таб. 86. — Структура катастарског прихода на приватном и друштвеном сектору у 1984. год.

А. Приватни сектор

Категорија земљишта	Висина катастарског прихода у дин.
Њиве	388.541.284,44
Вртови	3.842.749,91
Воћњаци	16.393.655,39
Виногради	983.751,97
Ливаде	3.733.261,72
Пашњаци	1.847.279,32
Шуме	4.769.219,60
Трстици и мочваре	37.497,56
Неплодно земљиште	—
Укупно	420.148.649,93

Б. Друштвени сектор

Категорија земљишта	Висина катастарског прихода у дин.
Њиве	89,775.309,77
Вртови	2,155.957,96
Воћњаци	9,395.111,05
Виногради	427.482,00
Ливаде	1,018.777,83
Пашњаци	447.788,36
Шуме	1,510.967,28
Трстици и мочваре	105.732,55
Неплодно земљиште	—
Укупно	104,837.126,82

штвеном сектору има к.о. Стублине (4,743.8642,10 дин.), Пироман (2,818.311,27 дин.), Орашац (2,046.282,17 дин.) и Обреновац (2,041.234,97 дин.).

До 10,000.000,00 дин. катастарски приход има 31,1% к.о. (Бргулице, Бело Поље, Баљевац, Јасенак, Мала Моштаница, Ратари, Обреновац и Вукићевица); од 10,000.000,01 до 15,000.000,00 дин. — 17,3% к.о. (Бровић, Орашац, Љубинић, Мислобин и Барич); од 15,000.000,01 до 20,000.000,00 дин. — 13,8% к.о. (Забрежје, Уровци, Пироман и Трстеница); од 20,000.000,01 до 25,000.000,00 дин. — 17,2% к.о. (Конатице, Дрен, Ушће, Пољане и Дражевац); од 25,000.000,01 до 30,000.000,00 — 6,9% к.о. (Велико Поље и Скела); више од 30,000.000,01 дин. — 13,7% к.о. (Звечка, Кртинска, Стублине и Грабовац).

Просечна висина катастарског прихода по 1 ха њива износи 16.550 дин., вртова — 88.216 дин., воћњака — 14.719 дин., винограда — 15.013 дин., ливада — 4.408 дин., пашњака 1.847 дин., шума — 1.941 дин., трстика и мочвара — 568 дин. У том погледу постоје разлике између друштвеног и приватног сектора. Висина катастарског прихода по 1 ха њива на друштвеном сектору износи 16.993 дин., вртова — 107.798 дин., воћњака 16.511 дин., винограда — 13.789 дин., ливада 3.745 дин., пашњака — 1.604 дин., шума — 1.796 дин., трстика и мочвара — 648 дин.; приватном сектору: њива — 16.451 дин., вртова — 81.760 дин., воћњака 13.869 дин., винограда — 15.615 дин., ливада — 4.626 дин., пашњака — 1.918 дин., шума — 1.993 дин., трстика и мочвара — 421 дин.

Таб. 86. — Висина катастарског прихода на поседима газдинстава из различитих социјално-имовинских категорија и катастарских општина у 1984. год.

Име и презиме лица на које се води домаћинство	Катастарска општина	Укупан земљишни фонд			Висина катастарског прихода у дин.
		ha	a	m ²	
Мандић Живослав	Конатице	00	41	64	8.082,74
Маричић Илија	Конатице	00	10	00	1.395,90
Николић Владимир	Конатице	01	23	19	28.346,76
Пантић Чедомир	Конатице	03	84	00	59.178,43
Радојевић Наталија	Конатице	00	31	35	7.647,20
Савић Велинка	Конатице	00	53	02	4.732,21
Иванић Бранко	Уровци	00	30	29	5.147,06
Иванић Иван	Уровци	00	41	03	4.814,06
Иванић Милорад	Уровци	01	40	58	23.746,43
Јелесић Радисав	Уровци	00	36	66	5.721,04
Јевтић Борђе	Уровци	00	08	58	6.451,95
Копичић Мијат	Уровци	00	08	58	6.451,95
Покрајац Јован	Ратари	02	85	06	57.878,08

Општине према приходу од њива

Од укупног катастарског прихода у општини Обреновац, приход од њива чини 91,1%. Више од 51% прихода потиче из к.о. Велико Поље (25,079.635,25 дин.), Конатице (23,323.394,81 дин.) Звечка (31,550.764,38 дин.), Дрен (24,477.761,01 дин.), Скела (22,249.716,79 дин.), Кртинска (33,788.121,03 дин.), Стублине (19,240.328,37 дин.), Дражевац (21,711.509,59 дин.) и Грабовац (46,297.899,46 дин.). Највећи део прихода реализују индивидуална газдинства (81,2%), док око 18,8% потиче са друштвеног сектора. То није много, јер је друштвени сектор носилац агрокомплекса. Сва газдинства без обзира на сектор власништва и социјално-имовинску категорију отварају катастарски приход од 16.550 дин. по 1 ха њива.

1) до 10.000,00 дин. катастарски приход по 1 ха под њивама у 1984. год. имало је 13,7% к.о. (Баљевац, Дрен, Барич и Вукићевица);

2) Од 10.000,01 до 15.000,00 дин. — 31,9% к.о. (Велико Поље, Бело Поље, Јасенак, Скела, Ушће, Мала Моштаница, Орашац, Трстеница и Мислобин);

3) Од 15.000,01 до 20.000,00 дин. — 20,7% к. о. (Бровић, Кртинска, Пироман, Стублине, Дражевац и Грабовац);

4) Од 20.000,01 до 25.000,00 дин. — 27,6% к. о. (Бргулице, Конатице, Звечка, Забрежје, Уровци, Пољане, Ратари и Обреновац);

5) Преко 25.000,01 дин. — 6,9% к. о. (Љубинић и Рвати).

Општине према приходу од сталних култура

У 1984. год. катастарски приход од воћњака износио је 25,788.764,44 дин., а винограда 1,411.233,97 дин. Шест к. о. (Бањевац, Конатице, Јасенак, Забрежје, Ушће и Мала Моштаница) са 22% учествују у општинском катастарском приходу од сталних култура. Прве три наведене к. о. (Бањевац, Конатице и Јасенак) у општинском катастарском приходу од воћњака учествују са 6,7% а од винограда са 17,8%.

До 10.000,00 дин. катастарски приход по 1 ха под воћњацима у 1984. год. имало је 10,3% к. о. (Велико Поље, Дражевац и Вукићевица); од 10.000,01 до 15.000,00 дин. — 58,6% к. о. (Бровић, Бргулице, Бело Поље, Бањевац, Јасенак, Звечка, Дрен, Кртинска, Пољане, Пироман, Орашац, Трстеница, Стублине, Љубинић, Ратари, Уровци и Грабовац); од 15.000,01 до 20.000,00 дин. — 31,1% к. о. (Конатице, Забрежје, Скела, Ушће, Мала Моштаница, Рвати, Обреновац, Мислобин и Барич).

Општине према приходу од стално зелених површина

Вредност катастарског прихода од стално зелених површина у општини Обреновац износи 7,047.057,23 дин., од чега 5,580.491,04 дин. остварују приватни сектор. Са 1 ха ливада приход износи од 2590 до 6528 дин. Највећи катастарски приход по 1 ха остварује се у к. о. Конатице (6528 дин.). Следе Забрежје (5762 дин.), Бањевац (5468 дин.), Вукићевица (5424 дин.) и Барич (5443 дин.). У к. о. Јасенак приход износи 5398 дин. После Јасенка највећи катастарски приход остварује се у к. о. Обреновац (5108 дин.), Дрен (4929 дин.), Орашац (4895 дин.), Пољане (4891 дин.), затим к. о. Уровци (4783 дин.), Звечка (4676 дин.), Мала Моштаница (4634 дин.), Стублине (4630 дин.), Мислобин (4591 дин.), Грабовац (4451 дин.), Дражевац (4448 дин.), Пироман (4365 дин.), Велико Поље (4322 дин.), Бргулице (4322 дин.), Бело Поље (4213 дин.), Бровић (4127 дин.), Трстеница (4086 дин.), Кртинска (4047 дин.), Љубинић (3773 дин.), Ушће (3546 дин.) и Скела (2590 дин.).

1) До 1500,00 дин. катастарског прихода по 1 ха под пашњацима у 1948. год. имало је 17% к. о. (Бело Поље, Мала Моштаница, Љубинић, Мислобин и Барич);

2) Од 1500,01 до 2000,00 дин. — 38% к. о. (Велико Поље, Бровић, Бргулице, Бањевац, Јасенак, Забрежје, Скела, Уровци, Кртинска, Пироман и Дражевац);

3) Преко 2000,01 дин. — 45% к. о. (Конатице, Звечка, Дрен, Ушће, Пољане, Орашац, Трстеница, Стублине, Ратари, Обреновац, Грабовац и Вукићевица).

Општине према приходу од шумског земљишта

Преко 41% (41,4%) к. о. има катастарски приход по 1 ха под шумским земљиштем преко 2000 дин. (Бровић, Конатице, Јасенак, Звечка, Дрен, Ушће, Пољане, Пироман, Стублине, Ратари, Рвати и Грабовац). У 6,9% к. о. овај приход је до 1500,00 дин. (Уровци и Барич); од 1500,01 до 2000,00 дин. — 48,3% к. о. (Велико Поље, Бргулице, Бело Поље, Бањевац, Забрежје, Скела, Мала Моштаница, Кртинска, Орашац, Трстеница, Љубинић, Мислобин, Дражевац, и Вукићевица).

Таб. 86. — Висина катастарског прихода од шумског земљишта по к. о. у 1984. год.

Катастарска општина	Висина катастарског прихода у дин.
Велико Поље	512.340,29
Бровић	80.700,83
Бргулице	63.204,04
Бело Поље	53.186,52
Бањевац	90.481,46
Конатице	369.236,72
Јасенак	464.739,90
Звечка	66.243,56
Забрежје	66.243,56
Дрен	338.841,30
Скела	294.433,37
Ушће	380.416,16
Уровци	76.513,58
Мала Моштаница	426.280,90
Кртинска	260.204,09
Пољане	223.591,02
Пироман	150.636,73
Орашац	137.406,83
Трстеница	151.316,57
Стублине	112.583,71
Љубинић	186.388,16
Ратари	59.434,80
Рвати	12.243,44
Мислобин	339.261,14
Барич	33.487,43
Дражевац	405.463,61
Грабовац	307.391,17
Вукићевица	105.633,85

ВАЛОРИЗАЦИЈА ЗЕМЉИШНОГ ФОНДА НА ЈЕДАН ХЕКТАР ЊИВА

Редукован земљишни фонд на културу њива износи 31.590,20 ха. Од тога на њиве отпада 87,5%, воћњаке 8,3%, винограде 0,7%, ливаде 1,1%, пашњаке 0,5%, шумско земљиште 1,0% и неплодно 0,9% (60, 24). У том погледу постоје знатне разлике између појединих к.о.; на то утиче различит расположив земљишни фонд и структура искоришћавања земљишта. Редукован земљишни фонд на 1 ха њива, највећи је у к.о. Грабовац (2796 ха), затим Скела (2084 ха) Кртинска (1869 ха) и Велико Поље (1832 ха); најмањи у к.о. Бело Поље (90 ха). У осталим к.о. редукован земљишни фонд износи од 147 до 1798 ха.

Око 55,61% укупног становништва живи у к.о. до 1000 ха редукованог земљишног фонда (Звечка, Забрежје, Уровци, Мала Моштаница, Пољане, Ратари, Рвати, Обреновац, Барич, Вукићевица, Бајевац, Бровић, Бргулице и Бело Поље). По к.о. различита је заступљеност пољопривредног становништва на 100 ха редукованог земљишног фонда, а Бело Поље после Бајевца има их највише (183). Следе Барич (101), Вукићевица (96), Бровић (81), Обреновац (77), Ратари (68), Бргулице (66), Грабовац (66), Дрен (65), Дражевац (64), Пироман (59), Орашац (56), Љубинић (55), Стублине (54), Ушће (50), Мала Моштаница (50), Конатице (50), Уровци (44), Велико Поље (42), Пољане (41), Трстеница (41), Јасенак (39), Мислобин (38), Скела (38), Звечка (34), Кртинска (33) и Забрежје (29).

Преко 50% (51,72%) к.о. има до 30 активних пољопривредних становника на 100 ха редукованог земљишног фонда (Јасенак, Звечка, Забрежје, Скела, Ушће, Уровци, Кртинска, Пољане, Орашац, Рвати, Мислобин, Дражевац, Бело Поље, Конатице и Велико Поље), а 48,28% к.о. више од 30 (Грабовац, Барич, Пироман, Дрен, Мала Моштаница, Трстеница, Стублине, Љубинић, Ратари, Обреновац, Бргулице, Бровић, Вукићевица и Бајевац). У к.о. Грабовац, где има највише активних пољопривредних становника (1253), на 100 ха редукованог земљишта долазе 44 активна пољопривредна становника.

УРЕЂЕЊЕ АГРАРНОГ ПРОСТОРА

Још пре другог светског рата обреновачка пољопривредна газдинства имају доста распарчан земљишни фонд. Године 1960. пољопривредна газдинства на приватном сектору према одвојеним деловима земље овако су била распоређена: са 1 одвојеним делом — 550, са 2 до 3 дела — 2323, 4 до 5 делова — 2050, 6 до 9 делова — 1959, са 10 и више одвојених делова — 640. Исте године једно газдинство, у просеку, имало је 5,00 одвојених земљишних делова. Газдинства са поседом до 0,09 ха имала су просечно по 1,2 одвојена дела, од 0,10 до 0,50 ха — 1,6, од 0,50 до 1,00 ха — 2,4, од 1,01 до 2,00 ха — 3,2, од 2,01 до 3,00 ха — 4,5, од 3,01 до 4,00 ха — 5,4, од 4,01 до 5,00 ха — 6,1, од 5,01 до 8,00 ха — 6,9, од 8,01 до 10,00 ха — 7,4, од 10,01 до 15,00 ха — 8,2, од 15,01 до 20,00 ха — 11,2, 20,01 и више ха 41,5. Просечна величина једног дела земљишта износила је 77 ари. Највећу површину једног дела земљишта имала су газ-

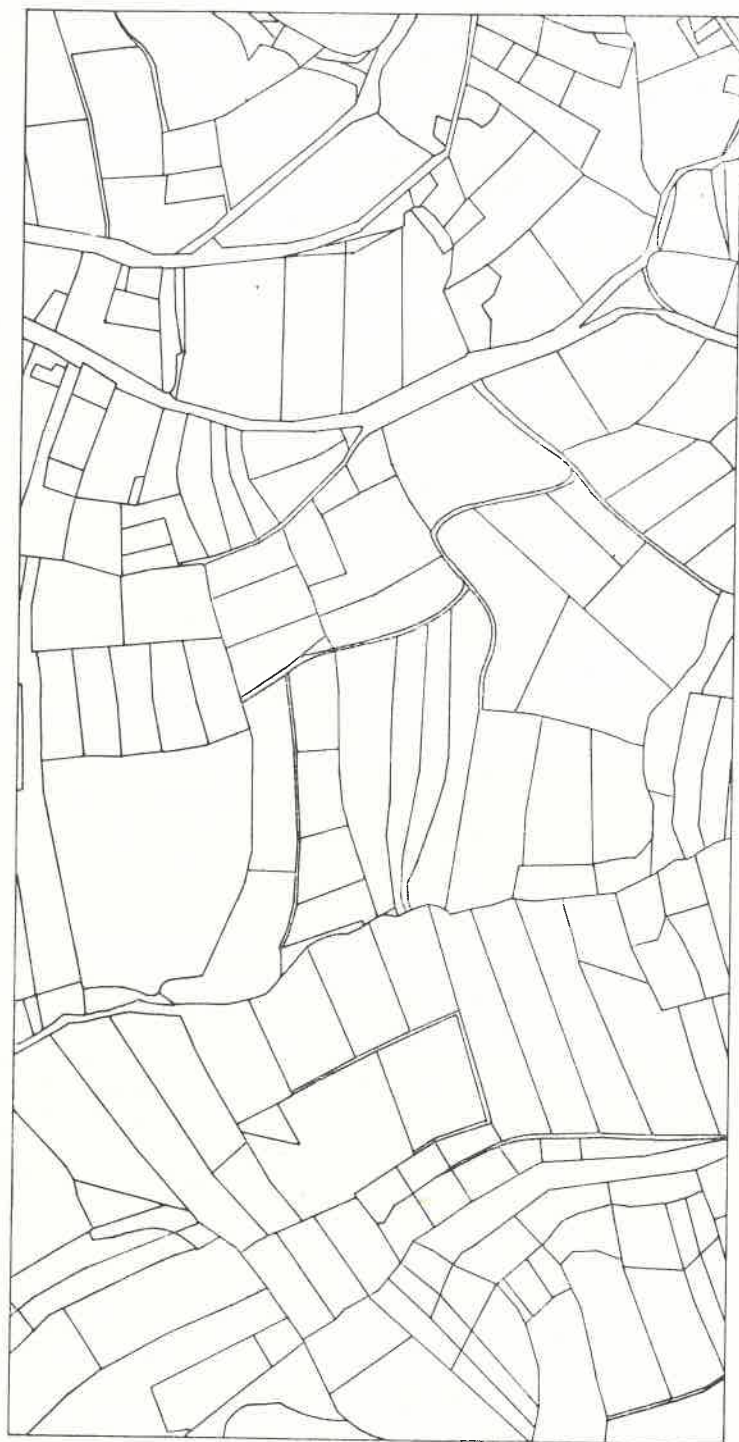
динства са поседом од 15,01 до 20,00 ха — 147 ари; најмању са поседом до 0,09 ха — 5 ари. У осталим социјално-имовинским категоријама просечна величина земљишних парцела кретала се од 19 до 128 ари (21).

Таб. 87. — Газдинства према броју одвојених делова земљишта на подручју општине Обреновац у петог години после комуналног система (21)

Величина поседа	Газдинства према броју одвојених делова земљишта				
	са 1 одвојеним делом	2—3	4—5	6—9	са 10 и више одвојених делова
До 0,09 ха	26	6	—	—	—
0,10 — 0,50 ха	261	247	8	—	—
0,51 — 1,00 ха	107	372	73	6	—
1,01 — 2,00 ха	86	707	342	84	4
2,01 — 3,00 ха	32	425	444	261	32
3,01 — 4,00 ха	19	235	411	349	87
4,01 — 5,00 ха	9	131	269	334	105
5,01 — 8,00 ха	6	141	350	622	233
8,01 — 10,00 ха	4	35	99	165	96
10,01 — 15,00 ха	—	22	53	137	80
15,01 — 20,00 ха	—	1	1	1	2
20,01 и више ха	—	1	—	—	1

Пре 15—20 година највеће тешкоће у биљној производњи на поседу газдинства „Младост” причињавала је уситњеност земљишних парцела. Једна четвртина обрадивих парцела овог газдинства била је у парцелама мањим од 10 хектара разбацаних на површини од 410 km² (83). У периоду 1981—1985. год. газдинство „Драган Марковић” је предузело низ мера да се земљиште на друштвеном сектору уреди комасацијом и арондацијом (85). Још 1973. год. СО Обреновац позитивно је оценио напоре Газдинства да арондацијом укрупни посед (80, 15).

Преко 24% (24,9%) од укупног броја земљишних парцела у 1960. год. било је власништво газдинства са поседом од 5,01 до 8,00 ха (9319), газдинства са поседом до 1,00 ха била су власници 2195 парцела (5,9% од укупног броја на приватном сектору), од 1,01 до 2,00 ха — 3963 (10,6%), од 2,01 до 3,00 ха — 5318 (14,2%), од 3,01 до 4,00 ха — 5966 (15,9%), од 4,01 до 5,00 ха — 5162 (13,8%), од 8,01 до 10,00 ха — 2960 (7,9%), од 10,01 до 15,00 ха — 2405 (6,5%), од 15,01 до 20,00 ха — 56 (0,1%), 20,1 и више ха — 83 (0,2%) (21).

Ск. 5. — Размештај и облици земљишних парцела у к. о. Мислобун

И у послератним годинама куповина и продаја земље доста је заступљена. Само у току 1959. год. око 270 газдинстава продавало је земљу, куповало и продавало 69, само куповало 349. Највећи број газдинстава која су само куповала земљу имао је посед од 4,01 до 8,00 ха; само продавала — од 1,01 до 2,00 ха и од 5,01 до 8,00 ха. У 1959. год. укупно је продато 239 ха (21).

Таб. 88. — Газдинства према закупу земље и величини поседа у петој години после увођења комуналног система (21)

Величина поседа	Дају и узимају земљу у закуп	Дају земљу у закуп	Узимају земљу под закуп
До 0,09 ха	—	2	—
0,10 — 0,50 ха	5	120	27
0,51 — 1,00 ха	2	104	24
1,01 — 2,00 ха	6	177	63
2,01 — 3,00 ха	5	87	97
3,01 — 4,00 ха	3	55	135
4,01 — 5,00 ха	2	30	96
5,01 — 8,00 ха	8	57	214
8,01 — 10,00 ха	1	16	54
10,01 — 15,00 ха	1	8	30
15,01 — 20,00 ха	—	—	—
20,01 и више ха	—	—	—
Укупно	33	656	740

Године 1984. земљишни фонд био је распарчан у 109.822 земљишне парцеле. На 1 ха долази 3,46 земљишних парцела. Више од 3000 земљишних парцела имају к. о. Барич (7262), Дражевац (6944), Грабовац (10.083), Велико Поље (6566), Конатице (4674), Јасенак (3309), Звечка (8647), Забрежје (5459), Дрен (4999), Скела (7709), Ушће (5163), Уровци (4352), Мала Моштаница (4572), Кртинска (5165), Орашац (3206), Трстеница (3522), Стублине (5927), Љубинић (3102), Рвати (3805), Обреновац (3194) и Мислобун (5389).

До 3 земљишне парцеле по 1 ха на приватном сектору има 34% к. о. (Велико Поље, Бровић, Дрен, Кртинска, Пољане, Пироман, Орашац, Тестеница, Љубинић и Вукићевица); од 3—4 парцеле — 21% к. о. Јасенак, Ушће, Стублине, Дражевац, Конатице и Грабовац); од 4—5

парцела — 14% к.о. (Бело Поље, Баљевац, Скеда и Ратари); више од 5 парцела — 31% к.о. (Бргулице, Звечка, Забрежје, Уровци, Мала Мопштанија, Рвати, Обреновац, Мислофин и Барич).

Још априла 1984. год. Скупштина општине Обреновац, на седницама свих већа, донела је програм уређивања пољопривредног земљишта. Усвојеним програмом комасација је планирана на 23.051 ха у 17 к.о. и треба да се спроведе у четири етапе. Прва етапа обухвата 6 к.о. (Бргулице, Уровци, Звечка, Кртинска, Скеда и Ратари); укупна површина овог комасационог подручја износи 8801 ха и има 28.817 катастарских парцела. Једна парцела, у просеку, велика је 0,30 ха (103, 2—12).

Основне претпоставке од којих се пошло приликом сврставања катастарских општина у групе су припадност катастарских општина одређеном мелиорационом систему, степен техничке и организационе припремљености за извођење мелиорација, степен хитности за извођење хидротехничких мелиорација и могућност за обезбеђење сопствених и кредитних средстава за извођење хидротехничких радова и изградњу хидротехничких објеката. При томе треба нагласити да се на подручју општине земљиште „не може уређивати ни једном мером, ако се претходно не изведу хидротехничке мелиорације” (103, 3).

Бројни су разлози зашто је СО покренула иницијативу о спровођењу комасације. Најважнији су штете које сваке године вода наноси пољопривредном земљишту и немогућности извођења аprotехничких мелиорација на побољшању производних особина земљишта; високи трошкови производње због уситњености, разбацаности поседа и нефункционалне путне мреже; потреба за повећањем обрадивих површина и измене структуре коришћења пољопривредног земљишта (103, 3).

Средњорочним планом развоја РО „Драган Марковић” (1986—1990. год.) утврђени су задаци и акције које треба предузети ради уређивања пољопривредног земљишта. Како се планира, путем арондације треба да се уреди 1450 ха; остале површине РО планирано је да се уреде путем комасације која се изводи на нивоу општине.

Између 1986. и 1990. год. површина пољопривредног земљишта у поседу РО „Драган Марковић” треба да се увећа за 22%. То треба да се постигне откупом 1250 ха земље од приватних власника, спровођењем програма уређивања и заштите земљишта. Укупна улагања у откуп, арондацију, хидротехничке мелиорације и комасацију земљишта на нивоу радне организације износиће 5,29 милијарди динара (102, 27).

Просторни размештај земљишних категорија на примеру к. о. Бргулице

Бргулице лежи северозападно од Обреновца; има 341 ха 99 а 22 м². Око 94% земљишног фонда налази се у поседу индивидуалних газдинстава; остатак је власништво друштвеног сектора. Корисници друштвеног земљишта су ЗЗ Ратари, МЗ Ратари, Предузеће за путеве „Београд”, Водопривредна организација „Београд”, ООУР „Сава” и СО Обреновац.

Земљишни фонд доста је уситњен; састоји се од 1815 катастарских парцела. Највећи број парцела има приватни сектор — 1477, 81,37% од укупног броја у к.о. Једна парцела, у просеку, велика је 18 а 79 м².

Бргулишки земљишни фонд територијално је подељен у шест потеса. То су: „Мојстиње”, „Поље”, „Зова”, „Пањик”, „Село” и „Оранице”. У свим потесима налазе се такође све катастарске културе. Највећи број власника има њиве у потесу „Мојстиње” — 106; најмањи у по-

Таб. 89. — Домаћинства и пољопривредно становништво на подручју к. о. Бргулице према величини земљишног поседа у шеснаестој години после увођења комуналног система (24 и 99, 282)

А) Домаћинства према величини поседа

Величина поседа	Укупан број домаћинстава
До 0,1 ха	6
0,11 — 0,50 ха	6
0,51 — 1,00 ха	7
1,01 — 2,00 ха	20
2,01 — 3,00 ха	17
3,01 — 4,00 ха	14
4,01 — 5,00 ха	18
5,01 — 8,00 ха	9
8,01 — 10,00 ха	3
10,01 — 15,00 ха	2
15,01 и више ха	1

Б) Пољопривредно становништво према величини поседа

Величина поседа	Укупан број пољопривредних становника
Без и до 0,10 ха	9
0,11 — 1,00 ха	16
1,01 — 3,00 ха	81
3,01 — 5,00 ха	107
5,01 — 10,00 ха	67
више од 10,01 ха	8

тесу „Пањик” — 52. Друго место заузима потес „Поље” (95 вл.), на трећем месту је „Зова” (94 вл.). Следе затим „Орнице” (91 вл.) и „Село” (80 вл.). Крајем 1985. у потесу „Мојстиње” имали су њиве Мишковићи (31 вл.), Милутиновићи (6 вл.), Матић (24 вл.), Марковићи (1 вл.), Планинчићи (1 вл.), Радосављевићи (1 вл.), Милановићи (2 вл.), Буквићи (1 вл.), Костадиновићи (1 вл.), Покрајци (3 вл.), Мариноски (1 вл.), Стошићи (2 вл.), Маринковићи (1 вл.), Нејковићи (1 вл.), Абдулахи (1 вл.), Миливојевићи (1 вл.), Лукићи (1 вл.), Ивановићи (1 вл.), Цветковићи (1 вл.), Тодоровићи (1 вл.), Стефановићи (1 вл.), Јовановићи (1 вл.), Павловићи (1 вл.), Лекићи (1 вл.), Козоморе (1 вл.), Трифуновићи (1 вл.), Буквићи (2 вл.), Заујићи (1 вл.), Ваљаревићи (1 вл.), Јевћеновићи (1 вл.), Стојановићи (2 вл.), Арсићи (1 вл.), Ковралије (1 вл.), Гозићи (1 вл.), Ристићи (1 вл.), Кесеровићи (1 вл.), Јеличићи (1 вл.), Манчићи (1 вл.), Лазићи (1 вл.), Бркић (1 вл.), Крстићи (1 вл.) и Игићи (1 вл.); „Пањик” — Кавециићи (1 вл.), Костићи (3 вл.), Мишковић (13 вл.), Микше (2 вл.), Ивановићи (1 вл.), Земуновићи (1 вл.), Војиновићи (1 вл.), Хубери (1 вл.), Видојковићи (1 вл.), Молнари (1 вл.), Деспотовићи (1 вл.), Козарци (1 вл.), Стефановићи (1 вл.), Шевићи (1 вл.), Илићи (1 вл.), Милинковићи (1 вл.), Радошевићи (1 вл.), Стаменковићи (1 вл.), Матићи (4 вл.), Андарићи (2 вл.), Стевановићи (1 вл.), Ковачевићи (1 вл.), Радојичићи (2 вл.), Николићи (2 вл.), Ивковићи (1 вл.), Видојевићи (1 вл.), Борбевићи (1 вл.), Антонијевићи (1 вл.), Максићи (1 вл.) и Танасковићи (2 вл.); „Поље” — Мишковићи (18 вл.), Матићи (18 вл.), Стефановићи (7 вл.), Бранковићи (2 вл.), Вуловићи (1 вл.), Марјановићи (4 вл.), Лазићи (2 вл.), Поповићи (3 вл.), Лукићи (5 вл.), Милановићи (2 вл.), Бугарски (1 вл.), Вуковићи (1 вл.), Милосављевићи (1 вл.), Ивачићи (1 вл.), Миливојевићи (1 вл.), Ковачевићи (4 вл.), Маринковићи (1 вл.), Живковићи (3 вл.), Јовановићи (3 вл.), Симићи (3 вл.), Поповићи (3 вл.), Рељићи (1 вл.), Димитријевићи (2 вл.), Милошевићи (1 вл.), Јанковићи (1 вл.), Врељански (1 вл.), Ненадовићи (2 вл.), Бугарски (1 вл.), Петрашевићи (1 вл.) и Николићи (1 вл.); „Зова” — Мишковићи (18 вл.), Костићи (1 вл.), Матићи (31 вл.), Стефановићи (1 вл.), Николићи (3 вл.), Танацковићи (1 вл.), Кесеровићи (3 вл.), Милутиновићи (2 вл.), Зиндовићи (2 вл.), Марјановићи (1 вл.), Бронзичи (1 вл.), Васовићи (1 вл.), Радуловићи (2 вл.), Милојевићи (1 вл.), Ковачевићи (1 вл.), Живковићи (12 вл.), Павловићи (1 вл.), Јовановићи (3 вл.), Васићи (1 вл.), Вуковићи (1 вл.), Танасковићи (1 вл.), Марковићи (3 вл.), Словићи (1 вл.), Лазићи (1 вл.) и Милошевићи (1 вл.); „Орнице” — Мишковићи (28 вл.), Матићи (27 вл.), Стефановићи (1 вл.), Гавриловићи (2 вл.), Милутиновићи (3 вл.), Димитријевићи (1 вл.), Лазићи (2 вл.), Веселиновићи (1 вл.), Вуковићи (1 вл.), Маринковићи (3 вл.), Вукосављевићи (1 вл.), Живковићи (8 вл.), Радевичи (1 вл.), Николићи (2 вл.), Недићи (1 вл.), Ковачевићи (5 вл.), Кесеровићи (1 вл.), Поповићи (1 вл.) и Петрашевићи (1 вл.); „Село” — Матићи (17 вл.), Живковићи (26 вл.), Вуковићи (1 вл.), Мишковићи (4 вл.), Митровићи (1 вл.), Маринковићи (4 вл.), Поповићи (1 вл.), Миливојевићи (5 вл.), Ковачевићи (8 вл.), Лазићи (1 вл.), Недићи (1 вл.), Кесеровићи (1 вл.), Милутиновићи (2 вл.), Мишковићи (2 вл.), Станчули (2 вл.), Гојковићи (2 вл.) и Стевановићи (1 вл.).

Око 45 власника има воћњаке у потесу „Мојстиње” (Мишковића 19, Матића 5, Јовановића 1, Милутиновића 7, Кесеровића 1, Лазића 1, Вулетиха 1, Планинчића 1, Радосављевића 1, Стефановића 1, Покрајца

2, Станојевића 2, Маринковића 1, Мијатовића 1 и Живановића 1. У потесу „Поље” их имају Милановићи (1 вл.); „Село” — Матићи (13 вл.), Живковићи (17 вл.), Маринковићи (2 вл.), Вучковићи (1 вл.), Миливојевићи (3 вл.) и Ковачевићи (3 вл.); „Зова” — Матићи (8 вл.) и Јовановићи (1 вл.); „Пањик” — Костићи (1 вл.), Мишковићи (4 вл.), Стефановићи (1 вл.) и Матићи (4 вл.); „Орнице” — Матићи (1 вл.), Ковачевићи (1 вл.) и Петровићи (1 вл.).

У потесу „Мојстиње” имају пашњаке Мишковићи (13 вл.), Ристићи (1 вл.), Милановићи (4 вл.), Матићи (3 вл.), Планинчићи (1 вл.), Покрајци (3 вл.) и Кесеровићи (1 вл.); „Село” — Мишковићи (7 вл.), Матићи (14 вл.), Живковићи (16 вл.), Маринковићи (1 вл.) и Ковачевићи (3 вл.); „Зова” — Матићи (0 вл.); „Пањик” — Митровићи (1 вл.), Мишковићи (2 вл.), Живковићи (1 вл.), Матићи (3 вл.) и Ивковићи (1 вл.); „Орнице” — Веселиновићи (1 вл.) и Матићи (1 вл.).

Преко 50 (54) власника има парцеле шумског земљишта у потесу „Село” (Матића 12, Николића 1, Живковића 12, Вуковића 1, Мишковића 5, Матића 6, Ковачевића 9, Маринковића 1, Миливојевића 2, Лазића 1, Недића 1, Кесеровића 1 и Милутиновића 2); „Мојстиње” — 39 власника (Мишковића 9, Николића 1, Матића 17, Буквића 2, Заујића 1, Милутиновића 8, Кесеровића 1, Петронијевића 1, Хорвата 1, Павловића 1, Јоветића 1, Живковића 1, Марковића 1, Планинчића 1 и Покрајца 1); „Зова” — 13 власника (Матића 10, Милутиновића 1 и Мишковића 2); „Пањик” 11 власника (Костић 1 Мишковића 6, Матића 2, Јовановића 1 и Стефановића 1); „Поље” — 3 власника (Бранковића 1 и Живковића 2); „Орнице” — 78 власника (Матића 25, Мишковића 18, Гавриловића 1, Милутиновића 4, Веселиновића 1, Живковића 7, Марковића 1, Маринковића 3, Вуковића 1, Вукосављевића 1, Димитријевића 1, Марјановића 1, Ковачевића 5, Петрашевића 2, Стефановића 1, Лазића 1, Недића 1, Кесеровића 1, Хаџића 1 и Ненадовића 1).

Од пре другог светског рата трстици се углавном налазе у потесу „Село”; има их 59 власника (Мишковића 17, Матића 20, Стефановића 1, Николића 2, Гавриловића 1, Милутиновића 2, Кесеровића 1, Веселиновића 1, Марјановића 1, Поповића 2, Маринковића 2, Живковића 7, Марковића 1 и Ненадовића 1). У осталим потесима их имају са 6 власника (Милутиновића 1, Маринковића 1, Живковића 2, Матића 2 и Гавриловића 1).

Под виноградима је 18 а 20 m²; они се налазе у потесу „Село” и „Орнице”. И ливаде се налазе у потесу „Село” и „Орнице”; има их 6 власника (Матића 5 и Марјановића 1).

Средином маја 1986. год. постојала су 14 врста — у потесу „Поље” 6, „Село” 3, „Зова” 1 и „Мојстиње” 4. И једни и други били су у поседу Матића (5 вл.) и Мишковића (9 вл.).

Цео атар к.о. Бргулице чини једну радну зону. У свим потесима непољопривредне површине налазе се између пољопривредних.

МЕСТО И ЗНАЧАЈ АГРОКОМПЛЕКСА У СКЛОПУ ОБРЕНОВАЧКЕ ПРИВРЕДЕ

Учеће пољопривреде у укупном дохотку општине Обреновац износи 19,1% — 2,772.027 хиљ. дин. У том погледу пољопривреда је на другом месту. На првом месту је индустрија (11,807.357 хиљ. дин.). По укупно оставареном дохотку из пољопривреде Обреновац се налази на четвртом месту у београдском региону (после Младеновца, Палилуле и Земунa).

Једна четвртина од укупног становништва на подручју општине бави се пољопривредом. У свим к.о. остварују се значајни приноси биљних култура по 1 ха. Сточни фонд броји више од 15.000 грла говеда, 45.601 свињу, 31.794 коња и 2362 овце. Произвођачи располажу са око 1900 трактора.

Око 6828 пољопривредних домаћинстава пословно сарађује са СОУР ПК „Београд” РО „Драган Марковић” (83,56% од укупног броја у сеоским к.о.). Преко 30% сетвених површина индивидуалног произвођачи сеју у кооперацији са ООК „Обреновац”, „Скела”, „Конатице”, „Стублине” и „Грабоваци”. По проценту учећа друштвено организоване производње у сетви општина Обреновац заузима осмо место на подручју града Београда — 47,9%.

Преко 2,000.000 (2,038.296) житних јединица износи укупна пољопривредна производња. У укупној производњи друштвене сектор учествује са 14,5% и приватни 85,5%. Од тога 65,8% отпада на биљне производе са обрадивих и пашњачких површина; остатак од 34,2% на сточарске производе. Структура биљних производа изгледа овако: прехрамбене културе — 42,4%, сточне културе — 54,4% и индустријско биље — 3,2%; сточарске производње — месо — 68,9%, млеко — 26,4% и остали производи — 4,7%. И једних и других производа просечно се производи 64,27 житних јединица по 1 ха пољопривредног земљишта.

Бруто вредност индивидуалне пољопривредне производње у 1984. год. износила је 5,555.230 хиљ. дин. — у чему трошкови у природи учествују са 27% и новцу 0,6%. По укупно оствареној вредности производње жита су на првом месту (1,911.082 хиљ. дин.). На другом месту се налази прираст стоке (1,234.220 хиљ. дин.), трећем поврће (831.671 хиљ. дин.), а на четвртом производи сточарства (520.685 хиљ. дин.). Један активни пољопривредник, у просеку, остварује бруто вредност пољопривредне производње од 590,16 хиљ. дин.

Средњорочним планом развоја СР Србије, града Београда и СО Обреновац (1986—1990. год.) посебно место је дато развоју примарне пољопривредне производње и агрокомплекса. Предвиђено је даље јачање агрокомплекса, побољшавање услова за друштвено-организовану производњу и брже уређивање аграрног простора путем арионације и комасације земљишта.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

1. *Р. Ришумовић, Ч. Милић и М. Милојевић*: Средњорочни план истраживања Географског института „Јован Цвијић” САНУ за период 1986—1990., Београд, 1985 (Архив Географског института „Јован Цвијић” САНУ, 1985.).
2. *Републички завод за статистику*: Општине у СР Србији 1983., Београд, 1984.
3. *Б. Танасијевић и др.*: Педолошки покривач западне и северозападне Србије, Београд, 1961.
4. *Хидрометеоролошка служба ФНР Југославије*: Температура, ветар и облачност у Југославији (Резултати осматрања за период 1925—1940. год.), Прилози познавању климе Југославије, књ. 1, Београд, 1952.
5. *М. Милосављевић*: Температура ваздуха као вегетациони чинилац у НР Србији, Гласник СГА, свеска XXIX — бр. 2, Београд, 1949.
6. *М. Милосављевић* Климатографска скица НР Србије, Хидротехничке мелiorације у Народној републици Србији, Београд, 1951 (Издање Института за водну привреду НР Србије).
7. *Ј. Петровић*: Подземне воде у околини Београда, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска VII, Београд, 1960.
8. *М. Милосављевић*: Температурни и кишни односи у НР Србији, Гласник пољопривредно-шумарског факултета, Београд, 1958.
9. *П. Вујевић*: О географском положају и поднебљу Београда, Београд у прошлости и садашњости, Поводом 500-годишњице смрти Деспота Стевана (1389—1427), Библиотека „Савремене општине” број 12, Београд, 1927.
10. Пољоиндустрија, број 279, Београд, 27. X 1973.
11. *Т. Ракићевић*: Клима Београда, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска VII, Београд, 1960.
12. *В. Бурић*: Пољопривреда београдске околине, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска IX, Београд, 1962.
13. СО Обреновац: Програм примене Закона о коришћењу пољопривредног земљишта на подручју општине Обреновац, Обреновац 1984 (Архив СО Обреновац, 1984).
14. Пољоиндустрија, број 715, Београд, 15. V 1982.
15. *Б. Танасијевић, М. Сандић и Н. Павићевић*: Типови земљишта у околини Београда и Обреновца, Архив за пољопривредне науке, год. IV — св. 6, Београд, 1951.

16. П. Вујевић: Опште црте београдског поднебља, Споменица С. М. Лозанића.
17. Хидрометеоролошка служба ФНРЈ: Годишњак температуре земљишта 1981, Београд, 1982.
18. Статистички уред НР Србије: Претходни резултати пописа стоке 31. I 1949, свеска 48, Серија III, Београд, 1949.
19. Пољоиндустрија, број 294, Београд, 16. II 1974.
20. Д. Пангић: Вредни сточари „Младости“, Пољоиндустрија, број 43, Београд, 1969.
21. Савезни завод за статистику: Попис индивидуалних газдинстава 1960., Докуменат електронског центраброј ПП — 1 — 60
10106000
22. Савезни завод за статистику: Попис индивидуалних газдинстава 1960, Докуменат електронског центра ПП-1-60 / 11106020, 10106021, 10106022, 10106023, 10106024, 10106025, 10106026, 10106007, 10106027, 10106009, 10106028, 10106010, 10106014, 10106011, 10106015, 10106016, 10106017, 10106018, 10106019, 10106008, 10106001, 10106002, 10106003, 10106004, 10106006, 106012, 10106013, и 11307016.
23. Геодетска управа Србије: Катастарски статистички подаци за СР Србију, Београд, 1964.
24. Савезни завод за статистику: Попис становништва и станова 1971 (Величина поседа и извори прихода домаћинства), књ. XII, Београд, 1974.
25. СО Обреновац: Документација за израду програма уређивања пољопривредног земљишта, Обреновац, 1983 (Архив СО Обреновац, 1983).
26. Савезни завод за статистику: Попис становништва и станова 1971 (Резултати по насељима и општинама), књ. XI, Београд, 1973.
27. Републички завод за статистику: Попис становништва, домаћинства и станова 1981 (Коначни резултати по насељима), XIV-4902, Документациони материјал, Београд, 1982.
28. Скупштина општине Обреновац: Аналитичко документациона основа друштвеног плана општине Обреновац за период од 1981—1985. године (Јединствени показатељи и биланси), Обреновац, 1981. год. (Архив СО Обреновац, 1981).
29. Статистички уред НР Србије: Коначни резултати пописа пољопривредних машина, оруђа и справа, Свеска 33, Серија III, Београд, 1949.
30. Савезни завод за статистику: Попис становништва, домаћинства и станова у 1981. год. (Домаћинства, пољопривредно становништво и пољопривредни фондови домаћинства), Београд, 1984.
31. Републички завод за статистику: Попис становништва, домаћинства и станова 1981 (Коначни резултати по општинама за територију СР Србије ван територија САП), Регион Београд, Београд, 1982.
32. Републички завод за статистику: Попис становништва, домаћинства и станова 1981. год. (Први резултати по општинама и насељима), Билтен 194, Београд, 1981.
33. Градски завод за статистику: Интерни подаци, Београд.
34. Савезни завод за статистику: Попис становништва 1961, Миграциона обележја, књ. XII, Београд, 1966.
35. СОУР ПК „Београд“ РО „Драган Марковић“: План развоја РО „Драган Марковић“ за период 1981—1985. у 1985. год., Обреновац, 1985 (Архив РО „Драган Марковић“, 1985).
36. Скупштина општине Обреновац: Програм и план сетве 1984/85. год. у општини Обреновац, Обреновац, 1984 (Архив СО Обреновац, 1984).
37. РО ПКБ „Драган Марковић“, РО ПКБ „Уљарица“, Општински штаб за унапређење пољопривредне производње општине Обреновац и Општински секретаријат за привреду и план: Информација о стању усева, пролећној сетви, задацима и припремама за жетву у друштвеној производњи и на индивидуалном сектору, Обреновац, 1985 (Архив СО Обреновац, 1985).
38. Општински штаб за унапређење пољопривредне производње: План жетве стрних жита рода 1985. године на територији општине Обреновац, Обреновац 1985 (Архив РО ПКБ „Драган Марковић“, 1985).
39. Пољоиндустрија, број 133, Београд, 30. XII 1970.
40. Пољоиндустрија, број 142, Београд, 1971.
41. Републички завод за статистику: Општине у СР Србији 1974—1984, Београд.
42. Савезни завод за статистику: Образац ПО 51-2.
43. Пољоиндустрија, број 104, Београд, 1970.
44. ПК „Београд“ РО „Драган Марковић“: Извештај о оствареним резултатима пословања у 1984. год., Обреновац, 1984 (Архив РО „Драган Марковић“, 1984).
45. Пољоиндустрија, број 185, Београд, 1972.
46. Министарство пољопривреде и исхране: Статистика пољопривредне производње у Србији и Банату 1940, Београд, 1944.
47. М. Савић: Наша индустрија, занати, трговина и пољопривреда, VIII део, Сарајево, 1930.
48. М. Стојиловић и Р. Јовановић: Шећеране „Кратки корени“, Комунист, бр. 1502, Београд, 1983.
49. Републички завод за статистику: Попис шумског фонда 1979. године (коначни резултати), Билтен, 218, Београд, 1983.
50. СО Обреновац: Информација о реализацији друштвеног плана општине за период 1981 — јуни 1984. год. са пројектом до краја 1984. год. и оценом основе за даљи друштвени економски развој, Обреновац, 1984. (Архив СО Обреновац, 1984).
51. Савезни завод за статистику: Попис становништва, домаћинства и станова у 1981. год. (Контролници пописа, Образац П-4).
52. Пољоиндустрија, број 242, Београд, 1973.
53. Пољоиндустрија, број 206, Београд, 1972.
54. Пољоиндустрија, број 198, Београд, 1972.
55. Пољоиндустрија, број 663, Београд, 1981.
56. Пољоиндустрија, број 112, Београд, 1970.
57. Б. Јаћимовић: Правци сточарства у СР Србији, Зборник радова ПМФ, Свеска XXII, Београд, 1975.
58. М. Маџура: Становништво као чинилац привредног развоја Југославије, Економска библиотека, Београд, 1958.
59. М. Спасовски: Промена густине насељености у општини Барајево као фактор пољопривредне производње, Зборник радова Географског института ПМФ, Свеска XXXVII, Београд, 1985.
60. Б. Симоновић: Уређење сеоских територија и насеља, Београд, 1980.
61. Б. Јаћимовић: Развитак, правци и методе пољопривредне географије, Развитак и примена географске науке у Србији за протеклих девет деценија (Реферати са симпозијума поводом 90 година рада Географског завода

- универзитета у Београду, одржаног 10. и 11. октобра 1984. године у Београду, Одсек за географију и просторно планирање, Посебна издања, књ 3), Београд, 1985. год.
62. Социјалистичка република Србија, I том, НИРО „Књижевне новине”, Београд.
 63. *Б. Јовановић*: Рељеф слива Колубаре, Прилог познавању развитка полифазног и полигенетског рељефа слива, Посебно издање Географског института САНУ, књ. 10, Београд, 1956.
 64. *Б. Ж. Милојевић*: Долина Колубаре, Рад југословенске академије знаности и умјетности, књ. 267, Загреб, 1940.
 65. *Хидрометеоролошка служба ФНР Југославије*: Падавине у Југославији (резултати осматрања за период 1925—1940. год. Београд, 1957.
 66. *М. Лутовац*: Приградска пољопривредна околина Београда: Зборник радова Географског института „Јован Цвијић”, књ. 18, Београд, 1962.
 67. *Р. Николић*: Околина Београда, Насеља српских земаља, књ. 2, Београд, 1903.
 68. *М. Зеремски*: Рељеф београдске и земунске Посавине, Зборник радова Географског института ПМФ, св. VII, Београд, 1960.
 69. *Д. Живковић*: Обреновац — сателитско насеље Београда, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска XXIV, Београд, 1977.
 70. *К. Милосављевић*: Прилог познавању структуре кишних дана, Београд, 1957.
 71. *Д. Дукић*: Реке Београда и његове околине, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска VII, Београд, 1960.
 72. *М. Милојевић*: Послератни развој сточарства у западној Србији — аграрно географска проучавања, Посебно издање Географског института „Јован Цвијић”, књ. 30, Београд, 1977.
 73. *М. Милојевић*: Западна Србија — аграрно-географска проучавања, Посебно издање Географског института „Јован Цвијић”, књ. 26, Београд, 1975.
 74. *Статистички годишњак Београда* — 1974—1985. год., Београд.
 75. *М. Милојевић*: Аграрно-географске карактеристике комуне Уб, Зборник радова Географског института „Јован Цвијић”, књ. 32, Београд, 1980.
 76. *М. Милојевић*: Агрокомплекс у комуни Лајковац, Зборник радова Географског института „Јован Цвијић”, књ. 33, Београд, 1981.
 77. Пољоиндустрија, број 186, Београд, 1972.
 78. Пољоиндустрија, број 238, Београд, 1973.
 79. Пољоиндустрија, број 282, Београд, 1973.
 80. Пољоиндустрија, број 260, Београд, 1973.
 81. Пољоиндустрија, број 144, Београд, 1971.
 82. Пољоиндустрија, број 124, Београд, 1970.
 83. Пољоиндустрија, број 175, Београд, 1971.
 84. Пољоиндустрија, број 282, Београд, 1973.
 85. Пољоиндустрија, број 655, Београд, 1981.
 86. Пољоиндустрија, број 656, Београд, 1981.
 87. Пољоиндустрија, број 738, Београд, 1982.
 88. *М. Лутовац*: Преображавање насеља и привреде у околини Београда, Зборник радова Етнографског института САНУ, књ. 4, Београд, 1962.
 89. *Градски геодетски завод* — Одељење у Обреновцу: Поседовни листови к.о. и власника земљишног фонда.
 90. Необрађени пољопривредни статистички подаци за период 1960—1984. год. добијени су од Завода за статистику града Београда, Завода за статистику СРС, Скупштине општине Обреновац и анкетирањем на терену (уколико није друкчије означено у тексту).
 91. *М. Грчић*: Географске карактеристике пољопривреде општине Обреновац, Зборник радова Географског института ПМФ, свеска XXXII, Београд, 1985., с. 107—120.
 92. Борба, Орган комунистичке партије Југославије, број 110, Београд, 1946.
 93. Борба, Орган комунистичке партије Југославије, број 193, Београд, 1946.
 94. Пољоиндустрија, број 413, Београд, 1976.
 95. Пољоиндустрија, број 416, Београд, 1976.
 96. Пољоиндустрија, број 435, Београд, 1976.
 97. Пољоиндустрија, број 709, Београд, 1982.
 98. *Д. Дукић*: Воде и водопривредни проблеми, СР Србија, I том. НИРО „Књижевне новине”, Београд.
 99. *Савезни завод за статистику*: Попис становништва и станова 1971. (Пољопривредно становништво), књ. XI, Београд, 1973.
 100. ООУР „Сава” РО „Драган Марковић” ПК „Београд”: Извештај о оствареним резултатима пословања у 1985. год. (натурални показатељи), Обреновац, 1986. год. (Архив РО „Драган Марковић”, 1986).
 101. Општински секретаријат за привреду и план СО Обреновац, РО „Драган Марковић” — Обреновац, ООК „Задруга” — Љубинић и Ветеринарска станица „Обреновац” — Обреновац: Програм мера унапређења сточарства на територији општине Обреновац за период 1976—1990. год., Обреновац, 1985.
 102. РО „Драган Марковић”: Средњорочни план развоја у периоду 1986—1990. год., Обреновац, 1985.
 103. Скупштина општине Обреновац: Иницијатива за спровођење комасације на подручју катастарских општина: Уровци, Звечка, Кртинска, Бргулице, Ратари и Скела, Обреновац, 1984.
 104. ПКБ РО „Драган Марковић”: Програм мера и активности за остваривање средњорочног плана развоја радне организације „Драган Марковић” за период 1986—1990. у 1986. години, Обреновац, 1985.

Résumé

Dr Miroslav D. Milojević

LE COMPLEXE AGRAIRE DANS LA COMMUNE D'OBRENOVAC

Obrenovac est une commune dans la R. S. de Serbie autour du cours inférieur de la rivière de Kolubara, au sud-ouest de Belgrade. Le territoire de la commune est d'environ 22,5 km long, tandis que sa largeur est de 27,5 km. Dans cet espace sont situées 29 communes cadastrales. Par son aire elle occupe la troisième place dans la région de Belgrade; elle s'étend sur 410 km².

La vallée du cours inférieur de la Kolubara, dans laquelle est situé le territoire de la commune d'Obrenovac, offre des conditions favorables „pour toutes les branches de l'agriculture: économie rurale, culture des arbres fruitiers, élevage, avec certaines exceptions de la viticulture qui est limitée à quelques localités de moindre importance”. La température annuelle moyenne de l'air varie autour de 11,6°. Les températures moyennes mensuelles pendant la période de végétation sont de 6,2 à 22,7°. Les plus hautes températures de cinq jours sont aux mois de juillet et d'août (de 19,2 à 23,5°); les plus basses sont celles des mois de mars et d'avril (de 3,8 à 14,8°). Le premier jour (la date moyenne) à température moyenne de jour de 5° est le 6 mars; le dernier est le 28 novembre. La somme des températures pour la période où la température moyenne de jour est de 5,0° se monte à 4169.

La couverture du sol est assez hétérogène sous l'influence de différents facteurs pédogènes. Ces derniers ont influé sur la formation de quelques types de sol entièrement différents avec une végétation plus humide. Les côtes de montagnes sont formées de gajnjača (terre brune) appauvrie qui est en même temps aussi le type de sol le plus répandu; elle appartient à la catégorie des sols lourds. Autour des rivières se trouvent les surfaces de terre de moindre importance sous le délumium.

Déjà avant l'introduction du système communal ont été entreprises des mesures en vue de libérer les environs d'Obrenovac „d'excédent d'eaux”; après la Deuxième guerre mondiale a été effectué le drainage des eaux stagnantes fossiles de la Save dans la vaste plaine alluviale à l'ouest d'Obrenovac. Jusqu'en 1976 a été construit le système de mélioration, composé de 178 km de canaux et de six stations de pompes. Pourtant, malgré tout cela, la protection des terrains agricoles contre l'action nuisible des eaux n'a pas encore été mise en oeuvre.

Plus de 26 p. c. du fonds foncier total se trouvent en possession du secteur social; le reste de 73,6 p. c. est la propriété des économies individuelles. En 1984 le fonds foncier était morcelé en 109.822 parcelles. 1 ha comprend 3,46 parcelles

foncières. Les communes cadastrales qui ont plus de 3000 parcelles de terre sont: Barić (7262), Draževac (6944), Grabovac (10.083), Veliko Polje (6566) Konatice (4647), Jasenak (3309), Zvečka (8647), Zabrežje (5459), Dren (4999), Skela (7709), Ušće (5163), Urovci (4352), Mala Moštanica (4572), Krtinska (5165), Orašac (3206), Trstenica (3552), Stubline (5927), Ljubinić (3102), Rvati (3805), Obrenovac (3194) et Mislodinj (5389).

34 p. c. des communes cadastrales ont jusqu'à 3 parcelles de terre par 1 ha dans le secteur individuel: 21 p. c. des communes cadastrales ont de 3 à 4 parcelles; 14 p. c. des communes cadastrales de 4 à 5 parcelles et 31 p. c. des communes cadastrales de 4 à 5 parcelles.

Sur le territoire de la commune d'Obrenovac vivent 15 p. c. de la population totale de la R. S. de Serbie. Par la nombre total des habitants Obrenovac se trouve en neuvième place dans la région de Belgrade. Dans l'intervalle de temps de 1948 à 1981 le nombre total des habitants s'est accru de 52,62 41,95 p. c. du nombre total des habitants sont constitués des personnes âgées de 30 à 59 ans, 20 p. c. des communes cadastrales ont jusqu'à 10 p. c. des personnes à l'âge de 60 ans.

Environ 46 p. c. de la population dans le territoire des communes sont actifs. 92 p. c. de ce nombre exercent la profession; le resta de 8 p. c. ne l'exerce pas. Au nombra total les personnes ayant un revenu personnel prennent part avec 6 p. c., tandis que le nombre des personnes entretenues représente 48 p. c. Un ménage se compose de 3,4 membres en moyenne.

Près de 40 p. c. (39,2 p. c.) du nombre total des ménages qui sont en possession des terres réalisent le reenu des professions agricoles; le reste de 60,8 p. c. des professions non-agricoles. Environ 4,4 p. c. des ménages sont sans membres actifs qui exercent la profession et sans personnes à revenu personnel. Vers la fin du mois de mars de l'année 1981, jusqu'à 40 p. c. de la population agricole étaient actifs dans 10 p. c. des communes cadastrales: de 40 à 50 p. c. dans 24 p. c. des communes cadastrales; de 50 à 60 p. c. dans 28 p. c. des communes cadastrales et plus de 60 p. c. dans 38 p. c. des communes cadastrales.

Plus de 60 p. c. (60,5 p. c.) de la population totale habitent à partir de leur naissance la même localité; le reste de 39,5 p. c. sont venus s'y établir du territoire de la commune d'Obrenovac (17,2 p. c.) des autres communes de la R. S. de Serbie (18,5 p. c.), de l'autre république socialiste (3,7 p. c.) ou d'un autre État (0,1 p. c.).

34,5 p. c. des communes cadastrales comptent jusqu'à 10 p. c. des ménages non-agricoles; 27,6 p. c. des communes cadastrales en ont de 10 à 20 p. c. et 37,9 p. c. des communes cadastrales plus de 20 p. c., Le plus haut pourcentage des ménages à source de revenu mixte a été enregistré dans les communes cadastrales suivantes: Jasenak (28,9 p. c.), Mala Moštanica (27,5 p. c.), Veliko Polje (23,9 p. c.) et Brgulice (20,8 p. c.) et le pourcentage le plus bas dans les communes cadastrales: Obrenovac (2,7 p. c.), Rvati (5,0 p. c.), Dren (9,2 p. c.) et Orašac (8,9 p. c.).

Environ 77,35 p. c. du fonds foncier total sont formés des terrains agricoles. A la structure des terrains agricoles dans le secteur social les champs (terres arables) prennent part avec 82,3 p. c.; le reste de 17,7 p. c. est divisé de la façon suivante: vergers (10,0 p. c.) prés (3,2 p. c.) et pâturages (3,2 p. c.). En 1984 le secteur privé était composé de 26.855 ha du sol agricole. De cette quantité 88,9 p. c. sont les terres arables, 4,2 p. c. les vergers, 0,1 p. c. les vignobles, 2,9 p. c. les prairies, 3,6 p. c. les pâturages, 0,3 p. c. terrains couverts de roseau et marécages.

En 1984, tous les producteurs agricoles, sans égard au secteur de propriété, disposaient de près de 1900 tracteurs. 7,4 p. c. des tracteurs étaient la propriété du secteur social; le reste de 92,6 p. c. étaient en possession des producteurs individuels. Malgré la mécanisations assez développée (nombreuses machines agricoles), les terrains ne sont pas cultivés à un terme optimum. Les causes en sont multiples, mais „les plus importantes sont les conditions météorologiques défavorables au temps de semailles". En 1985 le plan des semailles de printemps à terme optimum a été réalisé avec 88,8 p. c.

Vers la fin de l'année 1984, 80 agriculteurs avaient des moyens de production en association avec le secteur social. Plus de 30 p. c. des surfaces d'ensemencement

sont semées par les producteurs individuels en coopération avec les coopératives agricoles „Obrenovac", „Skela", „Konatice", „Stubline" et „Grabovac". Par le pourcentage de participation de la production sociale organisée aux semailles, la commune d'Obrenovac occupe la huitième place sur le territoire de la ville de Belgrade (après Barajevo, Zemun, Lazarevac, Mladenovac, Palilula, Sopot et Čukarica).

Le 28 mars 1970 déjà, l'Assemblée de la Commune d'Obrenovac a pris la décision relative au minimum des mesures agrotechniques particulières lors de l'utilisation du sol agricole sur le territoire de la commune. Outre les termes prévus dans lesquels les propriétaires et les usufruitiers des terrains doivent faire des préparatifs pour l'ensemencement des terres (labourage à 25 cm de profondeur) et des semailles elles-mêmes, ils sont obligés d'utiliser 350 kg d'engrais minéraux par 1 ha dans la production du froment, du maïs, du tournesol et de la betterave sucrière.

Dans l'année économique 1984/85 les organisations de base des coopérants du Combinat Agricole „Beograd", Organistatin de travail „Dragan Marković" et l'organisation de base des coopérants „Zadruga" Ljubinić faisant partie de l'Organisation de travail „Uljarica" du Combinat Agricole „Beograd" se sont occupées d'organisation de la production agricole primaire dans les domaines des economies individuelles. Les premières organisations de base couvrent par leur activité 93,1 p. c. de la commune cadastrale; des coopérants „Zadruga" Ljubinić — 6,9 p. c. de la commune cadastrale (Ljubinić et Vukićevica). Dans le territoire de l'Organisation de travail „Dragan Marković", de l'organisation de la production agricole primaire s'occupent „44 experts-agronomes, avec tous les autres assistants, indispensables pour pouvoir rendre aux agriculteurs les services à temps".

Dans 6,9 p. c. des communes cadastrales les terres arables sont utilisées exclusivement pour la culture des céréales; dans 27,6 p. c. des communes cadastrales la culture des céréales est dominante avec la participation des plantes fourragères; dans 17,2 p. c. des communes cadastrales la culture des céréales prédomine avec la participation des légumes; dans 17,2 p. c. des communes cadastrales on cultive en majeure partie les céréales avec une plus grande participation des plantes fourragères; dans 13,8 p. c., des communes cadastrales la culture des céréales est dominante avec la participation des legumes et des plantes fourragères; dans 3,5 p. c. des communes cadastrales prédomine la direction uniformes avec une plus grande participation des céréales et la participation des plantes fourragères; dans 13,8 p. c. des communes cadastrales il y a une participation plus grande des céréales, des plantes fourragère et des légumes.

Plus de 50 p. c. des surfaces ensemencées en céréales sont celles où l'on cultive le maïs. Dans 34,5 p. c. des communes cadastrales les surfaces sont uniformément utilisées pour la culture des céréales, avec le maïs et le froment. Dans 51,7 p. c., des communes cadastrales le maïs prédomine avec une participation plus grande du froment, tandis que dans 3,5 p. c. des communes cadastrales le maïs prédomine avec la participation du froment. Dans le reste de 10,3 p. c. des communes cadastrales, le froment est la culture dominante des céréales ou bien il est représenté en majeure partie avec une plus grande participation du maïs.

Un des producteurs importants du froment est l'Organisation complexe de travail associé du Combinat Agricole „Belgrade", Organisation du travail „Dragan Marković". Dans l'intervalle de 1975 à 1984 les surfaces ensemencées en froment sur la propriété de l'Organisation élémentaire du travail associé „Sava" se montaient à 1384—2019 ha. En 1984, l'Organisation élémentaire du travail associé „Sava" a réalisé le rapport moyen du froment de 4433 kg/ha. Le plus grand rapport moyen a réalisé l'Unité de travail „Draževac" — 4783 kg/ha et la plus petit l'Unité de travail „Stubline" — 4262 kg/ha. Cette même année l'Organisation élémentaire du travail associé a réalisé, sur une surfacé de 38 ha le rapport moyen de 7170 kg/ha.

Environ 5,2 p. c. du total des terrains agricoles sont sous les cultures permanentes. Dans 58,6 p. c. de communes cadastrales ce pourcentage se monte jusqu'à 5,0; de 5,01 à 10,00 p. c. — dans 37,9 p. c. des communes cadastrales; plus de 16,01 — dans 3,5 p. c. des communes cadastrales.

A partir d'avant la Deuxième guerre mondiale on cultive dans une mesure relativement grande les espèces et sortes tardives des fruits; après l'introduction du système communal a été augmenté le nombre des espèces et sortes hâtives des fruits à cause de la demande augmentée sur le marché. Les rapports des uns et des autres par un arbre fruitier varient d'une année à l'autre et en 1984 ils se mouvaient dans les limites suivantes: pommes de 89 à 40 kg; poires de 10 à 40 kg; prunes de 5,0 à 40 kg; pêches de 5,5 à 30 kg; noix de 8,0 à 30,0 kg et coings de 9,5 à 30 kg. Un hectare des plantations des pommes sur la propriété de l'Organisation complexe du travail associé du Combinat agricole „Belgrade” donne 42 tonnes en moyenne. Les rapports des pêches sont plus petits; ils se montent à 7,9 tonnes par 1ha.

En 1984 ont été préparées 1534 tonnes de prunes (93,42 p. c. de la production totale); on a produit 29 tonnes de marmelade, 982 hl d'eau-de-vie douce et 955 hl d'eau-de-vie forte. Des autres espèces de fruits on a produit 43 hl de jus, 21 tonnes de marmelade et 20 hl d'eau-de-vie. Cette même année l'Organisation de base des coopérations de l'Organisation de travail „Dragan Marković” ont racheté des producteurs individuels 179 tonnes de griottes, 16 tonnes d'abricots et 3 tonnes de prunes comme excédent, destiné au marché.

60 ha de vigne sont sur la base américaine; le reste de 17 ha est plante d'hybrides directement productifs et sur la base du pays. 51,9 p. c. en sont en propriété collective et le reste de 48,1 p. c. est en possession des propriétés individuelles. Les premiers sont en plantations modernes, les autres sont plantés de manière classique sur les parcelles émietées.

Plus de 64 p. c. de raisin produit sont utilisés pour la préparation. En 1984 les ménages individuels ont consommé pour la préparation 131 tonnes et pour l'alimentation des membres des familles 90 tonnes; le reste de 69 tonnes a été livré au marché. Une tonne de raisin était vendue au prix de 34.609 dinars en moyenne; le revenu total réalisé était de 2388 mille dinars. Du raisin préparé ont été produits 821 hl de vin et 48 hl d'eau-de-vie de marc. La valeur du premier produit avait la valeur de 2874 mille dinars et celle du second 528 mille dinars.

Sous les surfaces permanemment vertes se trouvent 2165 ha (5,28 p. c. de surface totale de la commune). 17,2 p. c. des communes cadastrales ont jusqu'à 3 p. c. p. c. de surface totale sous les surfaces vertes; 27,6 p. c. — de 3 à 5 p. c. 37,9 p. c. — de 5 à 8 p. c.; 10,4 p. c. des communes cadastrales — de 8 à 11 p. c. et 6,9 p. c. des communes cadastrales — plus de 11 p. c.

Dans 38,0 p. c. des communes cadastrales on produit jusqu'à 50 tonnes de foin de pré; dans 24,0 p. c. des communes cadastrales — de 50 à 100 tonnes; dans 28,0 p. c. des communes cadastrales plus de 100 tonnes. Entre 1974 et 1984 la production du foin de pré a été augmentée de 106,7 p. c. — de 426 tonnes en 1974 à 995 tonnes en 1984.

Sur le territoire de la commune d'Obrenovac, les économies dont la propriété ne dépasse pas 1,00 ha utilisent le fonds total, y compris le sol infertile, en majeure partie comme terre arable: dominance absolue de terre arable — économies avec la propriété de 1,01 — 2,00 ha, 2,01 — 3,00 ha, 3,01 — 4,00 ha, 4,01 — 5,00 ha; 5,01 — 8,00 ha, 8,01 — 10,00 ha et 15,01 — 20,00 ha; dominance des pâturages avec la participation des terres arables — propriétés de 20,01 et plus de ha. Chez les unes et les autres économies le plus souvent est représentée la direction absolument dominante d'utilisation des terrains agricoles comme terre arable. Une exception constituent les économies avec la propriété de 20,01 et plus de ha; leur orientation dominante est l'utilisation du sol agricole comme pâturage avec la participation des terres arables.

Les économies dont la propriété est de 1,01 — 2,00 ha, 3,01 — 4,0 ha, 20,01 et plus ha sont orientées sur l'utilisation des terres arables pour la culture absolument dominante des céréales; les économies avec la propriété jusqu'à 1,0 ha ont les céréales comme culture dominante avec la participation des légumes: celles dont la propriété est de 4,01 — 5,00 ha, 5,01 — 8 ha, 8,01 — 10,00 ha et 10,0 — 15 ha produisent en majeure partie les céréales avec la participation des plantes fourragères; dans les économies de 15,01; 20,00 ha prédomine l'orientation sur la production des céréales avec la participation des plantes industrielles.

La surface sous le sol forestier par un habitant est petite par comparaison à la moyenne de la république — 0,05 ha. Plus de 14 p. c. (14,6 p. c. exactement) des surfaces sous les forêts sont la propriété du secteur social; la reste de 85,4 p. c. constituent les forêts au point de vue desquelles il existe le droit de propriété. La structure des forêts en propriété sociale est la suivante (en ha): forêts de haute futaie — 164 et bois de pousses — 291; celle des forêts privées: forêts de haute futaie — 1403 ha, bois de pousses — 4167 et autres catégories — 93. Les premières sont réglées — 455 ha; les secondes ne le sont pas — 2663 ha. Près de 400 mille de m³ est la masse de bois. L'accroissement total annuel est de 7,4 mille de m³. La masse de bois par 1 ha est de 127 m³. L'accroissement annuel courant du volume est de 1,9 p. c.

Le nombre total conditionnel des têtes de bétail et de volaille est près de 29.000 (28.588). 20,7 p. c. des communes cadastrales jusqu'à 500 têtes conditionnelles; 31 p. c. — de 500 à 1000 têtes conditionnelles; 34,5 p. c. des communes cadastrales — de 1000 à 1500 têtes conditionnelles; 10,04 p. c. des communes cadastrales — de 1500 à 2000 têtes conditionnelles; 3,4 p. c. des communes cadastrales ont plus de 2000 têtes conditionnelles. Sur 100 ha du sol agricole on élève, en moyenne, 90 têtes conditionnelles de bétail et de volaille.

Un ménage individuel élève, en moyenne, 0,82 de bovins. Dans 34,5 p. c. des communes cadastrales — de 1,01 à 2,00 têtes et dans 31,0 p. c. des communes cadastrales — plus de 2,01 têtes.

A partir de sa fondation, l'Organisation de travail „Dragan Marković” prête une attention particulière à l'approvisionnement des économies individuelles de bêtes de reproduction et de bêtes d'engrais. Au cours de l'année 1984 seulement, elle a fourni à ses coopérants 318 bouvillons 299 veaux, 678 cochonnets, tous pour l'engraissement, 34 génisses de reproduction, 65 cochons de reproduction d'un an et 195.159 poussins d'un jour.

Il y a deux fermes pour la production du lait de vache, des bovins d'engrais et de reproduction; une de ces fermes se trouve dans la commune cadastrale de Krtinska („Mladost”) et la seconde dans la commune cadastrale de Stubline („Stubline”). L'une et l'autre de ces fermes, élèvent 1575 bovins en moyenne. Le croît total des bovins dans ces deux fermes est de 42 tonnes par an. La traite moyenne par une vache est de 5155 l.

Dans 13,8 p. c. des communes cadastrales on produit, dans le secteur privé, jusqu'à 250.000 l de lait de vache; dans 31,0 p. c. des communes cadastrales — de 500.000 à 750.000 l et dans 34,5 p. c. des communes cadastrales plus de 750.000 l.

Avant la Deuxième guerre mondiale déjà, aux environs d'Obrenovac a été développé l'engraissement des bovins pour le marché; après l'introduction du système communal, il s'effectue, en général, en coopération avec l'Industrie de viande de Belgrade BM „Slavija” et l'Organisation complexe de travail associé Combinat agricole Belgrade. Organisation de travail „Dragan Marković”. Cette dernière organisation de travail possède une des formes les plus modernes pour l'engraissement des bouvillons en Serbie. Sa capacité est de 2480 bouvillons en un tour. Il y a six étables dont 4 sont utilisées pour l'engraissement des bouvillons et 2 autres pour l'engraissement préliminaire. On s'approvisionne de matériel d'engraissement par l'intermédiaire des entreprises d'exportation („tête pour tête”). En 1985 furent engraisées 2691 têtes dont le poids total s'élevait à 1.452.500 kg. Les bouvillons engraisés sont exportés par l'intermédiaire de entreprises d'exportation sur les marchés étrangers. On exporte en Grèce généralement le bouveaux, en Italie — les génisses et en Jordanie et dans l'Iran — les têtes qui pèsent plus de 500 kg.

Par le nombre de porcs sur 100 ha de surface arable, Obrenovac occupe la 34ième place dans la R. S. de Serbie. Sur chaque surface arable de 100 ha on élève en moyenn 219 porcs (en 1984), Cela fait 52 porcs au-dessus de la moyenne républicaine. Le plus grand nombre de porcs sont élevés dans la commune cadastrale d'Obrenovac (557) et le plus petit nombre dans la commune cadastrale de Jasenak (93).

En 1984, l'Organisation de travail „Dragan Marković” avait la ferme pour la production du matériel de reproduction et l'engraissement des porcs (Krtinska). Cette même année la ferme élevait en moyenne 836 truies, 21 verrats, 423 cochons d'un an, 1644 petits cochons jusqu'à 7 kg et 2499 porcelets sevrés.

Avant la Deuxième guerre mondiale on élevait les moutons pour la laine, le lait et les agneaux; après l'introduction du système communal „pour l'agneau” à cause des prix bas de rachat des produits des moutons. Vers la fin du mois de mars 1981, un ménage dans les communes cadastrales rurales possédait de 0,04 à 1,06 brebis de reproduction. La tonte d'un mouton donne, en moyenne, 1,4 kg de laine. Dans 27,6 p. c. des communes cadastrales on a tondu jusqu'à 250 kg de laine en 1984; dans 58,6 p. c. des communes cadastrales — de 250 à 500 kg; dans 13,8 p. c. des communes cadastrales — plus de 500 kg.

Sur 100 ha de terre arable on élève en moyenne de 394 à 4552 pièces de volaille. Environ 58,85 p. c. du fonds de volaille sont constituées de poules. Une pondeuse donne 112 oeufs en moyenne. En 1984 on a obtenu 13,104.896 oeufs de 117.008 pondeuses.

Plus de 40 p. c. du nombre total des ruches sont la propriété de l'Organisation du travail „Dragan Marković” de l'Organisation élémentaire du travail associé „Sava”. Elle possédait, en 1984, 210 ruches et a produit 376 kg de miel. Le bilan de l'apiculture dans le secteur privé présente le tableau suivant: nombre total des ruches — 314; production du miel par une ruche — 6,4 kg; production totale du miel — 2009,6 kg; production de la cire par une ruche — 0,4 kg; production totale de la cire 125,6 kg (en 1984). Près de 2700 (2694) mentges ont conclu des contrats de coopération dans l'élevage. Selon d'Organisation de base des coopérateurs de l'Organisation complexe de travail associé du Combinat Agricole Belgrade leur nombre se monte à: 508 à Obrenovac, 560 à „Skela”, 612 à Grabovac, 124 à Stubline, 210 — à „Ljubinić” et 680 à „Konatice”.

Des producteurs individuels on a racheté en 1983 pour l'abat 5714 bovins, 1282 porcs et 1216 chevaux. Par le rachat des bouvillons engraisés Obrenovac occupait la seconde place dans la région de Belgrade — après Mladenovac: des porcs charnus — la cinquième; des chevaux — la première.

Les protagonistes du complexe agraire sur la territoire de l'Association de la commune d'Obrenovac sont l'Organisation de travail „Dragan Marković” et l'organisation de base des coopérateurs „Zadruga” — Ljubinić. L'une et l'autre organisation de travail prêtent une attention spéciale à l'organisation de la production agricole dans le secteur privé, à l'approvisionnement des économies individuelles de matériel de reproduction et au rachat des excédents de marché. Les organisations de base des coopérateurs de l'Organisation de travail „Dragan Marković” coopèrent avec plus de 7000 ménages individuels.

Le revenu cadastral total se monte à 524,985.776,75 dinars, dont 80,03 p. c. sont réalisés par les économies individuelles et le reste de 19,97 p. c. par le secteur social. Le plus grand revenu cadastral par 1 ha est réalisé dans la commune cadastrale de Poljane (18.503 din.) et le plus petit dans la commune cadastrale de

Le fonds foncier réduit à la culture des champs est de 31.590,20 ha. Les terres arables y participent avec 87,5 p. c. Au fonds foncier réduit total les vergers participent avec 8,3 p. c., les vignobles avec 0,7 p. c., les prés avec 1,1 p. c., les pâturages avec 0,5 p. c., le sol forestier avec 1,0 p. c. et le sol infertile avec 0,9 p. c. Environ 55,61 p. c. de la population totale vivent dans les communes cadastrales jusqu'à 1000 ha du fonds foncier réduit. Plus de 50 p. c. (51,72) des communes cadastrales ont jusqu'à 30 habitants agricoles actifs. Dans la commune cadastrale de Grabovac où le nombre des habitants agricoles actifs est le plus grand (1253), sur 100 ha de terrain réduit il y a 44 habitants agricoles actifs.

La part que l'agriculture prend au revenu total de la commune d'Obrenovac et 19,1 p. c. Sous ce rapport l'agriculture occupe la seconde place après l'industrie qui occupe la première. Par le revenu total réalisé de l'agriculture, Obrenovac se trouve à la quatrième place dans la région de Belgrade (après Mladenovac, Palilula et Zemun).

Plus de 2,000.000 (2,038.296) unités de blé est la production agricole totale. Le secteur social y participe avec 14,5 p. c. et le secteur privé avec 85,5 p. c. 65,6 p. c. de cela sont les produits végétaux provenant des surfaces labourables et des terrains de pâturage; le reste de 34,2 p. c. sont les produits de l'élevage. La structure des produits végétaux est la suivante: cultures alimentaires 42,4 p. c., cultures fourragères 54,4 p. c. et plantes industrielles 3,2 p. c.; produits de l'élevage — viande 68,9 p. c., lait 26,4 p. c. et autres produits 4,7 p. c. La production mensuelle des uns et des autres produits est de 64,27 unités de blé par 1 ha du terrain agricole.

Le production totale agricole de marchandises se monte à environ 576.042 unités de blé ou 18,16 unités par 1 ha de terrain agricole. Le secteur social réalise plus de 50 p. c. de production de marchandises et le reste de 48,49 p. c. est réalisé par les économies des producteurs individuels.

Dans le plan courant à terme moyen (1986—1991) on prévoit le raffermissment ultérieur du complexe agraire, l'amélioration des conditions pour la production organisée sur la base sociale et l'arrangement plus rapide de l'espace agraire par l'arrondissement et le regroupement des parcelles.